

Srečanje s slovensko
vinsko kraljico
za leto 1998

stran 17

VESTNIK

Murska Sobota, 25. december 1997, leto XLIX, št. 52, cena 190 SIT

VREME

V naslednjih dneh se bo v naših krajih zadrževala megla ali nizka oblačnost. Večjih temperaturnih sprememb ne bo.

25. december, čet.,	božič
26. dec., pet.,	d. samostojnosti
27. december, sob.,	Janez
28. december, ned.,	Zlatka
29. december, pon.,	David
30. december, tor.,	Evgen
31. december, sre.,	Silvester

Ce o božiču led visi raz veje, se velika noč vsa v cvetju smeje.

Lunine mene: na dan samostojnosti, 26. decembra, bo sonce vzhlo ob 7 uri in 43 minut, zašlo pa ob 16 uri in 22 minut. Dan bo tako dolg 8 ur in 39 minut, se pravi popolnoma enak kot pred petimi dnevi. 29. decembra ob 17. uri in 56 minut bo nastopil maj!

Miren
božič in
vse dobro
v novem letu

Božično-novoletni čas je čas, če ga hočemo najprej označiti duhovno, ko se obračamo v »svojo lupino« ali k sebi, je pa tudi čas potrošniške mrzlice na drugi strani. Toda o tem ne kaže »modrovati«, saj vsak sam zase ve, kaj mu najbolj ustreza. Kljub vsemu je to čas, ko se nekako izprežemo in ko to manifestativno izrazimo ravno z določeno mero razsipnosti. In ravno ta trenutek je spretno izkoristila država, ki nas je kot vestna skrbnica v prenesenem pomenu spomnila, da nas mora opozoriti, da je potrebno biti previden. Zapisal bi lahko tudi drugače, oblast je izkoristila našo nepazljivost in nas obdarila s svojim paketom varčevanja. S tem paketom smo posredno doživeli

Debeli in suhi časi

razkrije, da je mita o gospodarski uspešnosti nepreklicno konec in da smo prišli do trenutka, ko je potrebno zategniti pasove. No, velik del populacije je imel in ima pasove zategnjene že kar nekaj časa. Nesporno so to delavci, ki so bili zaradi sorazmerno velike nestabilnosti in negotovosti kar ves čas podvrženi neizprosni pritisku kapitala, ki ga posebej ožka peščica novodobnih bogatašev, ki pri kopičenju svojega kupa ni imela meja. Sedaj pa je še nastopila država, ki je poleg delavcev zategnila še preostali produktivni del populacije – srednji sloj. Če se ozremo na sedanji paket varčevanja, se je to jasno pokazalo, kajti tudi na državni ravni oziroma v t. i. javnem sektorju se je usmerila predvsem na »produktivni del« državnega aparata, ki deluje v pomembnih in vitalnih državnih podsystemih. Tisto, kar so nam vrgli za varčevanje na uradniški ravni, je zgolj pesek v oči, kot je tudi pesek v oči obdavčitev recimo bank, saj bodo te to breme kot institucije, ki so pod neposredno kontrolo oblasti, to v takšni ali drugačni obliki prenesle na državljane. Ne da bi se sedaj podrobno spuščal v analizo oblastnega početja, so to kljub vsemu storili že nekateri analitiki, ki so že naredili primerjave med našo in češko zgodbo o uspehu in napovedali dokaj klavrn konec sedanjih srečnih let. Odpira se vprašanje, ali smo sedaj po sedmih letih samostojne države, za katero smo se odločili na plebiscitu, preživeli obdobje debelih krav in nam sprejeti ukrepi napovedujejo sedem let suhih krav.

J. VOTEK

Ob sedemdesetletnici sestrinstva

O njih, ki so se bolnim približevale z dobroto

stran 10, 11

Vse poti vodijo v **Potrošnik**

Vesele božične praznike
in srečno novo leto 1998!

Veletrgovina **Potrošnik**

Otvoritev nove telovadnice pri OŠ I M. Sobota je bila tudi prijeten kulturni dogodek, saj je nabito polna dvorana obiskovalcev z navdušenjem spremljala nastope učencev šole, Big Band orkestra M. Sobota pod vodstvom Ernesta Lukača, pevk Mateje in Natalije Horvat in plesalcev plesne šole Devžej. Zanimivo je bilo opazovati tudi predstavitev različnih dejavnosti šolskega športnega društva Mladost pod geslom Mladost, gibanje, zdravje. Več o otvoritvi na 3. strani.

Foto: JURE ZAUNEKER

Ura Evropske resnice za Slovenijo Odgovor 97

10. decembra 1997, na svetovni dan človekovih pravic, je Državni zbor Republike Slovenije zavrnil predlog Resolucije o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima v Sloveniji. Znano je, da je ta režim množično kršil človekove pravice, in očitno je, da tudi demokratično izvoljeni parlament ni pripravljen popraviti krivice petinštiridesetletne komunistične vladavine. S tem je pristal na kontinuiteto s prejšnjim režimom in zavrl slovenski demokratični razvoj.

V Uri evropske resnice za Slovenijo smo podpisniki letos spomladaj opozorili na nujnost preloma s totalitarnim sistemom in navedli tudi naslednje podatke: po vojni je bilo brez sodnih postopkov pobitih več kot 10.000 ljudi, 28.000 državljanov je šlo skozi politične sodne postopke, 200.000 državljanom je bilo odvzeto premoženje. Komunistični režim je sistematično kršil človekove pravice in temeljne svoboščine, državljanom odvzema možnost svobodnega izražanja politične volje, jih z grožnjami silil k javnemu zagovarjanju laži in zločinov, kršil temelje pravne države, mednarodne pogodbe, zlorabljal lastne zakone in z akti, objavljenimi v tajnem Uradnem listu, vzpostavil vzporeden pravni sistem, s čimer je postavil delovanje Komunistične partije oziroma Zveze komunistov ter njenih predstavnikov nad zakone, po katerih deluje pravna država.

Zadnja odločitev državnega zbora samo potrjuje naše mnenje, da se del slovenske družbe in večinski del parlamenta nista pripravljena in sposobna soočiti s temi dejstvi in njihovimi posledicami. Krivice niso popravljene, premoženje prehaja v last ljudi kontinuitete, isti ljudje pa s pomočjo medijev povsem nadzorujejo javno življenje. Prav hujšaški medijski odmevi na Uro evropske resnice in na predloženo resolucijo, zamolčevanje vsebine Resolucije 1096 Sveta Evrope in ne nazadnje pomanjkljivo in tendenciozno poročanje o parlamentarni razpravi dokazujejo, da smo v Sloveniji vsak dan dlje od ukrepov za razgradnjo totalitarnega režima in vsak dan bliže popolni vladavini nosilcev njegove kontinuitete.

Zato podpisniki v skladu s temi spoznanji in skladno z Resolucijo 1096 Sveta Evrope o ukrepih za razgradnjo dediščine nekdanjih totalitarnih režimov

ZAHTEVAMO

da Državni zbor Republike Slovenije odločno in z različnimi besedami obsodi delovanje komunističnega totalitarnega režima v Sloveniji in s tem jasno razmeji demokracijo od totalitarizma.

POZIVAMO

državljanke in državljane Slovenije, da s svojimi podpisi podprejo gornjo zahtevo in s tem izpričajo svojo voljo, da sprejemajo temeljna načela evropske demokracije in spoštovanje temeljnih človekovih pravic. Pozivamo politične stranke in civilna združenja, da organizirajo zbiranje podpisov.

Nasha zahteva ne vključuje niti sodnega niti katerega koli drugega pregona nosilcev in privilegirancev totalitarnega režima, kar je vedno stvar pravne države. Naše dejanje temelji na prepričanju, da nas bosta molk in dejansko povezava s totalitarnim režimom bremenila še v nove rodove, ohranjala delitve in nas držala v preteklosti, namesto da bi se usmerili v demokratično prihodnost ter duhovni in materialni razvoj.

Zaradi zaprtosti in enostranskosti medijskega prostora v Sloveniji bomo podpisniki o pričujoči zahtevi, odmevih nanjo in o akciji zbiranja podpisov obveščali tudi mednarodno javnost.

Dr. Jože Pučnik, profesor, dr. Angelos Baš, etnolog, Aleš Berger, prevajalec in urednik, Janez Bernik, slikar, profesor, Viktor Blažič, publicist, dr. Katarina Bogataj Gradišnik, prevajalka, mag. Drago Demšar, odvetnik, dr. Stane Gabrovec, profesor, dr. Kajetan Gantar, profesor, Janez Gradišnik, pisatelj in prevajalec, Niko Grafenauer, pesnik in urednik, Andrej Hieng, pisatelj, Drago Jančar, pisatelj in urednik, dr. Milček Komelj, profesor, Lojze Kovačič, pisatelj, Lojze Lebič, skladatelj, profesor, dr. Joža Mahnič, profesor, dr. Saša Markovič, zdravnica, mag. Janez Pogačnik, magister teologije, dr. Primož Simoniti, profesor, Jože Snaj, pesnik in pisatelj, mag. Rudi Seligo, pisatelj, dr. Alojzij Šuštar, ljubljanski nadškof in slovenski metropolit v pokoju, Drago Tršar, kipar, profesor, dr. Ivan Urbančič, filozof, Aleksander Zorn, urednik.

Če soglašate s to zahtevo in se nam pridružujete s svojim podpisom, obvezno navedite naslednje podatke: Ime in priimek (čitljivo), letnica rojstva, naslov, podpis. Podpise pošljite na naslov: ODGOVOR 97, P. P. 488, 1001 Ljubljana.

Ljubljana, 13. decembra 1997

Adijo Nato

Stranke se »nategujejo«, nato pa se vendarle dogovorijo, da bodo podpisale listino o lepih namerah. Kljub konsenzu političnih strank izpademo iz prvega (morda tudi

zadnjega) kroga širitve Nata, pri tem pa opozicijski poslanci za to okrivijo vladno, predvsem premiera in zunanjega ministra Thalerja ter menda povsem nesposobno slovensko diplomacijo. Z izredno razpravo o Natu opoziciji ne uspe zamajati Drnovškovega trona.

Vlada prvič pade ali o puckizmu

Osmea januarja v državnem zboru z glasom Cirila Pucka (ex SKD) izvolijo Drnovška za predsednika vlade. Njegovo dejanje dobi oznako izdaje, ob tem pa se v slovenski politični slovar zapiše sinonim: puckizem. Toda sestega februarja, ko Drnovšek ponudi sestavo »leve« vlade (LDS, SLS, ZLSD, DeSuS, manjšinska poslanca), v parlamentu za to ne dobi potrebne večine. Krivca se išče v Kučanovih simpatizerjih (ta je namreč takoj po volitvah '96 izjavil, da bi bila najboljša uravnotežena vlada, sestavljena iz LDS in SLS) znotraj stranke ZLSD in tudi v prekmurkem poslanskem kartelu. Po spletkarjenju v zakulisju Drnovšku uspe zasnuti brata Podobnik. Del SLS ne odobrava vkorakanja v vlado, toda na koncu pristanejo, čeprav npr. dr. Zagožen (SLS) ne glasuje v podporo novemu paktu. 27. februarja tako končno dobimo vlado, sestavljeno iz LDS, SLS, DeSuSa in s podporo manjšincev.

Novonastala podpremierska funkcija

SLS si izmislil kljub napovedi, da se bo zmanjšalo število delavcev v javni upravi, novo funkcijo: podpredsednik vlade. Zasede jo nihče drug kot Marjan Podobnik. Pred tem pa njegovemu bratu (takrat še v »dealu« s pomladnim dvojčkom) uspe zasesti prestol državnega zbora. Dosegli smo tudi lastni rekord po številu ministrov: 22. eden ima domicil celo v Mariboru (Razgoršek).

Lojze Peterle se obdrži

Alternativa, ki je hotela med drugim tudi odgovore na to, čemu je stranka na parlamentarnih volitvah pogorela (dobil je 10 poslanskih sedežev, enega pa ji je odnesel Pucko s svojim prestopom, tako da jim ima trenutno 9). Toda na strankarskem kongresu so eskaidejci znova dobili starega predsednika.

Prleki praznovali priključitev Prekmurja

Sedemdesetletnico priključitve Prekmurja k Sloveniji so praznovali Prleki s počastitvijo spomina na biblicista in zaslužnega diplomata dr. Vrbnjaka.

Borut Pahor prvi

Borutu Pahoru je uspelo s »pomirjevalno« formulo prepričati svoje strankarske kolege, da bo svojo stranko pripeljal v tretje tisočletje.

Najdejo se manjšina in dva nova ministra

Pojavila se je nova manjšina - Staroavstrijec oziroma Staronemec. Obsežno študijo o tem, da ta manjšina v Sloveniji obstaja, so v Avstriji že objavili. Slovenci študijo o tem še pišemo.

No, zanimiv pa je bil razvoj prepoznavanja relevantnosti vprašanja manjšine pri nas: najprej je večina državljanov izjavila, da zanjo ni še nikoli slišala, nato, da se bo o njej pozanimala, in na koncu smo izvedeli, da se študija že izdeluje.

Novi toni z nadškofom

No, dobili smo tudi novega nadškofa. Ta je napovedal nove, drugačne čase v dialogu med Cerkvijo in Državo. Z Drnovškom sta podpisala tudi

poseben sporazum o tem, do kdaj bo denacionalizacijsko vračanje Cerkvi zamrznjeno. Ob denacionalizaciji je nadškof razburil slovensko javnost predvsem z izjavami o Sloveniji kot »otočku ateizma«, potem nestrokovnimi izjavami (menda zasebnimi) o Cankarjevih dramah, nato o 59. členu ustave, ki govori o svobodni izbiri, ki bi ga menda morali spremeniti, saj je »sramoto«, itd.

Cizelj signalizira (EZ)

Sredi poletja doseže debata o spremembi 68. člena ustave, ki je bil pogoj za ratifikacijo Evropskega sporazuma (skupaj s t. i. Španskim kompromisom), vrelišče. Sredi julija slovenski diplomat v Bruslju parlamentu signalizira, da ne bo nič z Evropsko zvezo, če ne spremenimo ustave. Poslanci glasujejo za spremembo ustave, ob tem pa predsednik državnega zbora zavrne vse civilne pobude za razpis predhodnega referenduma.

ma o »razprodaji« slovenske zemlje tujcem. No, da so poslanci sploh šli v postopek spreminjanja ustave, je pripomoglo tudi ustavno sodišče: to je namreč ugotovilo, da ratifikacija pred spremembo ustave ni mogoča.

Za Talerjem Frlec

Zunanji minister se je naveličal nenehnih napadov in iz osebnih razlogov odjadral iz političnih vod. Pojavil se je novi minister: Boris Frlec. Na svoji prvi novinarski konferenci je Hotizo označil kot vodnogospodarski problem.

VESTNIK

Izdaja:
Podjetje za informiranje
Murska Sobota

Uredništvo: Irma Benko (direktorica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Aleksandra Rituper Rodež, Bernarda Balažič-Peček, Amna Potočnik, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Stefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov, Jurij Zauneker (fotograf), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Robert J. Kovač (računalniški prelom).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel. št. 31 998 (naročniška služba), n.č. 31 960, 33 019 (novinarji Vestnika), Venera (Irtzenje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za III. trimesečje 1997 je 2.350,00 SIT, za naročnike v tujini. Tisk: Podjetje za usposabljanje invalidov SET Vevče. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tehnik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Elektronska pošta: vestnik@eunet.si. WWW stran: http://www.p-inf.si.

Predsedniški boji & lustracija

No, pa smo dobili še vesel predbožični čas. Osem kandidatov za predsednika. K temu, da je Kučan dobil že v prvem krogu, sta pripomogla tudi pomladnik Janša in Peterle s svojim predlogom lustracije. V decembru so poslanci kljub maratonski seji (mimogrede: zanjo so porabili več časa kot za razpravo o proračunu, ki smo ga dobili »samoo« 11 mesecev pozneje, kot je z zakonom določeno »seveda proračun za preteklo leto) zavrnili najprej predlog resolucije in nato še t. i. lustracijski zakon.

Pri OŠ I M. Sobota so slovesno odprli telovadnico, ki se ponaša tudi z nazivom športna dvorana

Konec dober, vse dobro?

Ključ za nov objekt sta predala ravnatelj Jožetu Bruncu podpredsednik Državnega zbora R Slovenije Andrej Gerenčer in župan Mestne občine M. Sobota Anton Slavic, »tehnični preizkus« parketa pa je moral opraviti predsednik države Milan Kučan

19. december 1997 bo prav gotovo zapisan v kroniki prve soboške osemletke z veliki črkami kot zgodovinski datum. Končno je namreč le prišel dan otvoritve nove telovadnice, na katero so po besedah ravnatelja Jožeta Brunca čakali 39 let. Zaradi tega so bile mnoge generacije učencev prikrajšane, saj so morali največkrat telovaditi v razredu ali kje zunaj. Nekaj do brega pa je to kljub vsemu le prineslo. Zdaj so uspeli zgraditi telovadnico po evropskih standardih, obenem pa so pridobili športno dvorano, ki bo omogočala treniranje in igranje kosarke, rokometu in odbojke (tudi tekme, razen v svetovnem merilu) ter rekreacijo vseh občanov.

Znano je, da je prihajalo pri ureditvah te naložbe do mnogih problemov, prerekanj, obtoževanj... Če bi bilo tako, kot je bilo zapisano v pogobi, ki jo je Mestna občina M. Sobota kot in-vestitor sklenila 26. junija 1996 z glavnim izvajalcem del SGP POM-GRAD, ABI Lipovci, potem

so sposobni zgraditi tudi tako zahteven objekt. Poudaril je tudi, da imajo zasluge pri gradnji nove telovadnice oziroma športne dvorane vsi občani, še posebno pa Mestna občina M. Sobota, njen prejšnji župan Andrej Gerenčer in Ministrstvo Republike Slovenije za šolstvo in šport. Konec dober, vse dobro,

Kar dolgo je bil nekje založen tale ključ za novo telovadnico pri OŠ I M. Sobota. A glavno je, da bodo odslej lahko odpirali z njim veliko, lepo in sodobno športno dvorano, v kateri se bodo lahko razgibavali in športno delovali učenci, člani športnih društev in rekreativci, naenkrat pa se bo lahko zbralo blizu tisoč gledalcev. (Foto: JURE ZAUNEKER)

bi morala biti otvoritev novega objekta že konec maja ali najkasneje junija, naložba pa bi stala okrog 322 milijonov tolarjev. Prišlo pa je do bistvene prekoričitve roka in tudi stroškov za okrog 100 milijonov tolarjev. »Zaslugo« za zamudo je župan mestne občine Aton Slavic pripisal izvajalcem, kljub vsemu pa je dejal, da si za služijo pohvalo, saj so dokazali, da

bi potemtakem lahko sklepali glede na izrečene besede.

Tudi podsekretar šolskega ministrstva Niko Žibret se ni »obregnil« ob zamudo in povečanje stroškov, ampak je dejal, da je to že 66. od 100 načrtovanih novih telovadnic v Sloveniji iz tako imenovanega šolskega tolarja. V soboški občini so zdaj nujne naložbe še zgraditev telovadnic pri OŠ II in v

Bakovcih ter dograditev učnih prostorov pri OŠ III v M. Soboti.

Prvo telovadnico iz omenjega programa so zgradili v Fokovcih.

Slavnostni govor ob otvoritvi je imel predsednik države Milan Kučan, ki je bil slavnostni govornik tudi minuli petek v M. Soboti. Izrazil je veliko zadovoljstvo, da so ga povabili na proslavitev tega velikega dogodka in se spomnil svojih gimnazijskih let, ko so na mestu, kjer stoji sedaj nova telovadnica, gradili pod vodstvom profesorja Evgena Titana atletski stadion. Poudaril je, da je znanje največ, kar lahko damo mladim; ni pa dobro to, kar se dogaja v zadnjem času, da namreč poteka bitka, kdo bo obvladoval šolstvo.

JOŽE GRAJ

Radgonski svetniki dali soglasje za naložbe v zdravstveno dejavnost Zgradbe, v katerih živijo ljudje, ne bodo rušili

Nenavadno mirno za tamkajšnje razmere je minila zadnja seja radgonske občinskega sveta. To je potrdila tudi točka dnevnega reda, ki je namenjena za vprašanja, pobude in predloge svetnikov, vendar se k njej ni prijavil nihče, kar je svojevrstna redkost. V nadaljevanju so svetniki po dokaj hitrem postopku sprejeli predloge o spremembah in dopolnitvah odloka o oskrbi prebivalstva s plinom ter sklepe o soglasju k investiciji v primarno zdravstveno dejavnost. V letu 1998 je namreč potrebno prenoviti prostore prejšnje lekarne v dve splošni ambulanti v Zdravstvenem domu Gornja Radgona, obveznost sofinanciranja predračunskega zneska osem milijonov tolarjev pa je naslednja: občina naj bi primaknila dobrih pet milijonov, zdravstveni dom milijon sedemsto in ministrstvo za zdravstvo milijon tisoč tolarjev.

Predlog odloka o plakatiranju in koncesiji za plakatiranje so svetniki preložili na naslednjo sejo, ker so dobili številne dopolnitve in amandmaje na mizo šele v zadnjem trenutku. So pa zato hitro končali prvo obravnavo o predlogih za spremembo in dopolnitev odloka o ureditvenem načrtu za mestno središče Gornje Radgone. Ta odlok je skupščina občine sprejela že 1987. leta, zato ga je glede na ugotovitve arhitekturno-urbanističnih delavnic potrebno temeljito obnoviti. Območje, ki ga zajema ureditveni načrt, obsega mestno središče v mejah od mednarodnega mejnega prehoda, reke Mure, železniško progo, cesto na sejmišče-Partizansko cesto-Mariborsko cesto-Prvomajsko cesto-Vodovodno ulico, potok Hercegovščak, Prešernovo cesto, Prežihovo cesto. Pokopališče cesto in zahodno mejo parcele številka 402 kmetijskega območja Gornja Radgona. Po prvotnem načrtu so številni objekti (del vojašnice, skladiščni objekt železniške postaje pri novi avtobusni postaji, zgradbe med starim stanovanjskim blokom na Partizanski cesti in čistilnico Kumer ter med Elradom in Putnikom, objekti Radgonskih gor, kjer je trgovina, in tisti, kjer je bife za invalide idr.) predvideni za rušenje, vendar v njih še vedno živijo ljudje, ki so se obrnili na občino s prošnjo, da se v teh zgradbah omogoči opravljanje določenih dejavnosti. S spremembo omenjenega odloka bi se te želje lahko uresničile in, kot kaže, do njihove realizacije ni več daleč. TOMO KOLEŠ

O skladnejšem regionalnem razvoju in regionalni organiziranosti

Pristojnosti in sredstva prenesti na pokrajine

Zanimanje za ustanavljanje pokrajin sicer narašča, vendar pravih aktivnosti na tem področju še ni

Z ustanovitvijo novih občin smo lokalno samoupravo sicer nekoliko bolj približali občanom, je pa ta nova organiziranost pustila tudi nekatere neugodne posledice. Nove občine so največ naredile na področju komunalne infrastrukture, tu pa se zadeve v glavnem tudi končajo, saj zaradi šibke ekonomske moči občine ne morejo bistveno vplivati na razvoj drugih dejavnosti. Na področju gospodarstva, vključno s kmetijstvom, je bilo narejeno izredno malo, vzroke za to pa je treba predvsem pripisati neorganiziranemu nastopu občin do države. Z razdelitvijo nekdanjih občin se je okreplil državni centralizem in manjka nam vmesni člen med državo in občinami, ki bi imel več pristojnosti in tudi več denarja, o katerem bi lahko odločal.

Na nujnost ustreznega regionalnega organiziranja mnogi opozarjajo že dalj časa, saj je od njega dokaj odvisen tudi skladnejši regionalni razvoj. Kaže pa, da v državi za to ni pravega zanimanja, zato takšne pobude gotovo ne bodo prišle od tistih, ki jim je državni centralizem pogodu. O nujnosti regionalnega povezovanja in o skladnejšem regionalnem razvoju je tekla beseda tudi na posvetu, ki ga je v Šalovcih organizirala združena lista socialnih demokratov, žal pa smo na njem pogrešali tudi tiste, ki jim ne bi smelo biti vseeno, kako se bodo ta vprašanja v prihodnje razreševala. Če želijo doseči prave učinke, bo potreben organiziran in skupen nastop občin, strankarska pripadnost pa pri tem ne bi smela biti ovira.

Pobudo za ustanovitev pokrajine je poslal pred kratkim županom vseh 18 pomurskih občin poslanec Feri Horvat in tudi v vsakdanjem političnem življenju je mogoče zaznati, da zanimanje za ustanavljanje regij ali pokrajin sicer narašča, vendar razen različnih tribun in okroglih miz na to temo drugih konkretnih aktivnosti praktično ni.

Regionalna organiziranost in regionalni razvoj sta področji, ki sta med seboj neločljivo povezani, prav regionalni organiziranosti pa dajejo posebno poudarek tudi v Evropski zvezi. Poleg kmetijstva je regionalizem med prednostnimi nalogami in v Evropski zvezi mu namenjajo kar tretjino vseh proračunskih sredstev. Tudi pri nas sta ustreznega regionalna organiziranost in skladnejši regionalni razvoj področji, ki morata dobiti prednost, saj v zadnjih letih prav za skladnejši regionalni razvoj vlada namenja vse manj sredstev, po osamosvojitvi pa se je razkorak v razvitosti posameznih območij samo še povečal. Sprejem zakona, ki bi zagotavljal skladnejši regionalni razvoj, zamuja, saj je bila o njem v parlamentu opravljena šele prva obravnava. Slovenija prav tako tudi še nima strategije regionalnega razvoja, ki je sicer v pripravi, največji problem oziroma pomanjkljivost pa je prav regionalna organiziranost. V državi ni prave pripravljenosti, da bi del sredstev in pristojnosti prenesla na pokrajine, vendar bo v občinah morala prevladati zahteva po tem. Poudarjajo pa, da ustanovitev pokrajin in prenos določenih pristojnosti nanje ne bi smela imeti za posledico jemanja pristojnosti in sredstev sedanjim občinam. LUDVIK KOVAČ

Blagoslovljene božične praznike
ter mirno, zdravo in uspešno leto 1998
vam želi
Ciril Pucko, poslanec DZ

VESTNIK

Puconski svetniki o rebalansu proračuna in Geoplinu

Za 65 odstotkov več, kot so načrtovali

Na osnovi realizacije prihodkov in predlaganih ovrednotenih meril resornih ministrstev so se svetniki puconske občine odločili, da podprejo rebalans občinskega proračuna za leto 1997.

Po njem bodo tako prihodki kot odhodki znašali dobrih 672,9 milijona tolarjev, to je za 65 odstotkov več, kot so prvotno načrtovali. Pomembnejša odstopanja so predvsem pri izvornih prihodkih za zagotovljeno porabo, v prvi vrsti na račun dohodnine.

Po besedah župana Ludvika Novaka je finančna izravnava večja na račun komunalnih dejavnosti ter za delovanje občinske uprave in občinskih organov. V letu 1997 so namreč na novo zaposlili tri delavce, in sicer računovodkinjo, administrativno delavko in snažitko. Tako bi stroški za delo občinske uprave znašali dobrih 49,8 milijona tolarjev. Pri prihodkih za druge naloge pa je precejšen delež namenjen za spremembo namembnosti zemljišč za gradnjo železnice. V te prihodke pa so všeti tudi prihodki za odškodnino za odlagališče odpadkov v višini 12 milijonov tolarjev.

Treba je omeniti, da so stroški za delovanje družbenih dejavnosti, kamor štejejo plače v vzgojno-varstvenih zavodih, nadstandard v osnovnih šolah in plače na Centru za socialno delo, predvideni v znesku nekaj čez 31,5 milijona tolarjev, medtem ko so se materialni stroški za omenjene zavode povzpeli na skoraj 17,3

milijona SIT. Treba je upoštevati tudi dobrih 36,3 milijona tolarjev, kolikor znašajo plačila na področju družbenih dejavnosti, športa, kulture, delovanja društev in prevoza šolskih otrok. V skladu z zakonodajo je potekalo tudi financiranje političnih strank v občini, pri čemer izstopa SLS z nekaj čez 1,2 milijona SIT, ki jih je pridobila za vsak dobljeni glas na volitvah za občinski svet in župana.

Glede investicijskih odhodkov za oskrbo z vodo so v glavnem zajeti stroški za novo tehnično dokumentacijo primarnega voda Lemerje-Zenkovci-Beznovci pa tudi dokončanje del primarnega voda na relaciji od Puconec proti Vaneči ter povezovalnega voda med Predanovci in Puconci. Za zgraditev lokalnih cest oziroma modernizacijo odsekov Poznanovci-Radovci, Beznovci-Vadarc-Beli križ, regionalna Puconci-Mačkovi-Kušanovci in Polana-Predanovci so porabili okrog 157 milijonov tolarjev. Za investicije

v šport, predvsem športnega centra ob vrtcu v Brezovcih, so zagotovili 7 milijonov, za investicije v vzgojo in izobraževanje v Brezovcih pa 11 milijonov tolarjev.

Še enkrat odločni ne Geoplinu!

Ko je bil govor o nameravani gradnji prvega podzemnega skladišča plina v državi na puconskem območju, pa so se svetniki odločili, da o tem sploh ne kaže razpravljati. Ker ljubljansko podjetje Geoplin ni hotelo sprejeti zahtev njihovega občinskega sveta o plačilu odškodnin za povzročeno škodo na infrastrukturi, objektih in zemljiščih ter za motenje posesti in življenja občanov v osmih vaseh, s čimer bi iztržili 40 milijonov tolarjev, svetniki sploh niso želeli sprejeti nobenega konkretnega sklepa, ki bi imel pozitivni ali negativni pridih. To seveda pomeni, da z dosedanjim dogovarjanjem s predstavniki ljubljanskega Geoplina, ki zahteve puconskega občinskega vodstva ocenjujejo celo za izsiljevanje, niso dosegli nobenega bistvenega napredka. MILAN JERŠE

Standardizacija fizičnega obsega storitev za bolnišnice

Pod škrlatnim oblačilom je lahko hudič

Kliničnemu centru dodane, regijskim bolnišnicam odvzete postelje

Predbožičnica slovenskemu bolnišničnemu zdravstvu je izdelan osnutek standardizacije fizičnega obsega v bolnišnični dejavnosti, torej del tistih zahtevane in pričakovane standardizacije, ki naj bi slovenske bolnišnice pri financiranju postavila v enakovrednejši položaj. Osnutek je pripravljen, slovenske regijske bolnišnice pa so znova spoznale, da v škrlatnem oblačilu odedi hudič ni samo iz pravljic. Pripravljena standardizacija namreč pomeni, da se kliničnemu centru s strani plačnika (Zavoda za zdravstveno zavarovanje RS) prizna dodatnih štirideset postelj, vsem drugim bolnišnicam pa toliko manj. Priznana ali odvzeta postelja pa pomeni, da bo bolnišnica dobila toliko manj ali več denarja za število zaposlenih, materialne stroške, opravljene storitve... Lahko si mislimo, kako je direktorjem, ko so predlog dobili na mizo in ki so s standardizacijo pričakovali nekaj povsem drugega, torej več denarja, butnila kri v glavo. V svojem revoltu so ponovili tisto znano: na ta način spet dobiva center in izgublja obrobje, posredno kajpak tudi bolniki. (Murskosobotski center in izgublja obrobje, posredno kajpak tudi bolniki. (Murskosobotski center in izgublja obrobje, posredno kajpak tudi bolniki.)

In kaj se je slišalo v zagovor tako pripravljeni standardizaciji fizičnega obsega storitev? Zaradi prihva pacientov iz obrobja v klinični center se čakalna doba za ljubljanske bolnike podaljšuje. Za povrh pa so direktorji regijskih bolnišnic še slišali grožnje, da če pripravljene metodologije ne bodo sprejeli, bo klinični center paciente iz drugih regij začel odklanjati.

Tisti, ki krojijo naše zdravstvo, so torej našli grešnega kozla. Bolnike, ki prihajajo na zdravljenje v Ljubljano. Zaradi njih ali na njihov račun naj bi torej še bolj kot

doslej zdravstvena zavarovalnica finančno podprla center. Morda bodo ob tem tudi bolniki sami dvignili glas, češ imamo pravico do najboljšega zdravljenja in izbiro zdravnika ali zdravstvene ustanove po lastni presoji.

Da, toda pripravljena standardizacija ima vsaj dve veliki napaki. Prva je gotovo ta, da pripravljenci standardizacije niso razločili med recimo mu opravičenim ter neopravičenim prihivom (odlivom) bolnikov. Ni vseeno, ali gre na primer bolnik z naše regije na zdravljenje v Ljubljano, ker ga edino tam zaradi narave bolezni lahko

pozdravijo, ali pa zato, ker si je za zdravljenje bolezn, ki jo sicer zdravijo tudi v murskosobotski bolnišnici, izbral prav ljubljanski center. Prve in druge so pripravljenci standardizacije, kakor je videti, vrgli v isti koš.

In drugo, po metodologiji, ki je bila uporabljena pri pripravi standardizacije fizičnega obsega storitev v bolnišnicah, regijskim bolnišnicam niso »odvzeli« postelje od opravljenih storitev v celoti, ampak od pogodbenega obsega, programa storitev. Slednjega bolnica dobi plačanega, za vse storitve, katere opravijo nad pogodbo, pa ni plačnika. In prav ob tem dejstvu, da četudi toliko in toliko bolnikov odhaja na zdravljenje v Ljubljano, ni v regijskih bolnišnicah nič manj bolnikov, si na vrhu slovenskega zdravstva ne belijo las. Sploh pa se ob tem oglašajo z razlago, da Slovenci pač ne moremo biti bolj bolni, kot na primer v teh in teh državah, smo pa tolikokrat večji koristniki zdravniških storitev. To pa že ima okus po tistem, da je sistem že dober, le ljudje niso pravi.

MAJDA HORVAT

Seja vlade

Božično darilo vlade: višje cene

Dražje mleko, elektrika, moka; sproščene cene mleka - Hrvaška nadaljuje s svojo egoistično politiko - Najbolj pereče z domovi za starejše je na območju Murske Sobotne

Kot je že običajno, nam slovenska vlada pred božično-novoletnimi prazniki postreže z višjimi cenami osnovnih artiklov. Nove cene bodo veljale od 1. januarja 1998. Za osem odstotkov bo dražja električna energija. Cena pšenice iz blagovnih rezerv se bo povzela za 29 na 33 tolarjev za kilogram. Spremenil pa se bo tudi tržni red, tako da se bodo morale mlinske organizacije pol leta same oskrbovati na trgu. Vsaj nekaj časa. Odkupna cena kraljevega mleka bo s petim januarjem višja za devet odstotkov, prodajne cene konzumnega mleka pa se bodo sprostile.

Nova cena električne energije brez 5-odstotnega prometnega davka - dnevna tarifa bo višja za 14,54 tolarja za kilovat (prej 13,46 tolarja), nižja tarifa bo 8,55 tolarja za kilovat (prej 7,92 tolarja). Elektro Slovenije si je želelo dve podražitvi za 11,2 odstotka, prvo s prvim januarjem, drugo s prvim februarjem. Letos se je električna energija podražila dvakrat skupaj za 15,2 odstotka: prvič februarja za 4,9 odstotka, drugič maja za 9,8 odstotka.

Pšenica iz blagovnih rezerv se je torej podražila za 29 na 33 tolarjev za kilogram. Moka bo mlinarje in predelovalno industrijo stala od 48,23 tolarja do 61,91 tolarja za kilogram, v trgovinah pa od 76,95 tolarja do 94,78 tolarja za kilogram.

Ne bomo zapustili

slovenske manjšine na Hrvaškem

Vlada je razpravljala tudi o problematiki slovenske manjšine na Hrvaškem. Sklenila je, da si bo prizadevala za nadaljnjo pomoč Slovincem na Hrvaškem, da ohranijo svoje vrednote in narodnostne značilnosti. Vlada obžaluje odločitev hrvaškega sabora o spremembi ustave, s katero je slovenska manjšina izpuščena pri naštevavanju avtohtonih manjšin, ki živijo na območju Hrvaškem. Zadeva ni v prid krepitvi dobrososedskih odnosov med državama. O takšni spremembi ustave predstavniki slovenske skupnosti na Hrvaškem, ki deluje v delu pooblaščenca za manjšinska vprašanja sabora, niso bili obveščeni, prav tako pa ne slovenska vlada. Naša vlada bo zahtevala uradni odgovor s hrvaške strani.

Domovi za starejše v gradnji že leta 1998

Minister za delo Anton Rop je na tiskovni konferenci po seji vlade predstavil program razvoja varstva starejših oseb v Sloveniji do leta 2005 na področju socialnega varstva, ki ga je potrdila vlada. Že naslednje leto naj bi začeli graditi vrsto domov, saj je tu stanje najslabše, posebno še na območju Murske Sobotne. Sprejetje tega dokumenta pomeni, da bo vlada načrtno začela z zgraditvijo mreže socialnega varstva za starejše prebivalce v Sloveniji. Spodbujala bo gradnjo inštitucionalne mreže domov in vpeljala mehanizme za razvoj organiziranih storitev v bivalnem okolju. Predvideno je, da bi do leta 2005 v inštitucionalno varstvo vključili 4,5 odstotka prebivalcev, starejših od 65 let. V programu so vsebinsko zajeta vsa področja skrbi za stare, ki se zagotavljajo v okviru socialnega varstva, določene so tudi podlage za načrtovanje ukrepov na drugih področjih; zdravstva, stanovanjske politike itd. V okviru dograjevanja mreže inštitucionalnega varstva predvideva program razširjanje zmogljivosti v javnih zavodih in tudi koncesioniranih oblikah. Vlada bo tudi omogočila in spodbujala zasebne pobude na tem področju. Program izhaja iz demografske strukture in predvidevanj na tem področju v naši državi ter sledi mednarodno sprejetim standardom in normativom, ki predvidevajo inštitucionalno varstvo za pet odstotkov oseb, starih 65 let in več. MARJAN HORVAT

Ritmčno-plesno-gibalna skupina, ki je nekaj posebnega

Močna izraznost in humor

Spet so se uvrstili na državno srečanje najboljših plesnih skupin, ki je bilo minuli petek v Žalcu

Če bi se vprašali, po čem je znana OŠ Kuzma, potem kaže med njene posebnosti (v dobrem pomenu besede) vsekakor uvrstiti plesno skupino Najdenki oziroma Plesalci OŠ Kuzma, kakor se je ta skupina imenovala, ko so jo ustanovili, in potem še nekaj časa. Medtem so namreč tamkajšnji plesalci dosegli številne uspehe. Tako so se letos spet uvrstili na državno srečanje najboljših plesnih skupin Slovenije, ki je bilo minuli petek v Žalcu. Predstavili so se s plesoma (koreografijama) Vragolije in Pri nas na Goričkem je lepo.

Ritmčno-plesno-gibalna dejavnost na kuzemski osemletki se je začela pred 15 leti, ko je prišla na tamkajšnjo šolo učiteljica Ingrid Pojbič iz Murske Sobotne, ki si je nabrala izkušnje za tovrstno delo z mladimi v plesni skupini v Mariboru. Načelo, ki ga goji od vsega začetka, je, da lahko pleše vsak otrok, ki to želi. Nikoli ni torej posebej izbirala plesalcev, še manj pa odsvetovala ples tistim, ki na primer nimajo izrazitega poslušala ali pa so gibalno manj spretni. Ingrid je vedno znala plesne motive prilagoditi različno gibalno in glasbeno dojem-

ljivim otrokom in jih povezati v ubrane koreografije. Le-te so vsebovale predvsem motive iz vsakdanjega življenja, za vse pa sta bili značilni močna izraznost in humor na plat gibalnega izražanja življenjskih situacij. Ingrid Pojbič je ustvarila skupaj s plesalci tudi poseben projekt plesne igrivosti in nagajivosti, s katerim so se maja letos uspešno predstavili na dnevih slovenskega izobraževanja v Cankarjevem domu v Ljubljani. Projekt je bil sestavljen iz najboljših koreografij, predstavljenih na državnih srečanjih iz njihovega celotnega petnajst-

Tretji kmetijski forum v Moravskih Toplicah o socialni varnosti kmetov

Kmetje so v materialni in psihološki stiski

Ob vključevanju v evropske povezave bo slovenski kmet brez ustrezne pomoči države propadel

Problematika socialnega varstva kmetov postaja vedno bolj pereča, zato ni naključje, da so organizatorji civilne iniciative tretji kmetijski forum, ki postaja v občini Moravske Toplice tradicionalna oblika dela, namenili prav tem vprašanjem. Slabšanje socialnega položaja kmetov je posledica neurejenih razmer v kmetijstvu, ki se kažejo v slabšanju dohodkovnega položaja te gospodarske panoge in s tem tudi položaja kmetov. Socialni problemi prihajajo v Pomurju še toliko bolj do izraza, ker je na stanje v kmetijstvu posredno ali neposredno še vedno vezano veliko ljudi, prav v kmetijstvu pa so se na tem območju nekateri problemi v zadnjem času še posebej zaostri. Razmere v Mesni industriji Pomurka, Agromerurju in Kmetijski zadrugi Panonka so veliko pripomogle k temu, da je položaj na tem območju gotovo med najslabšimi v državi, in če ne želimo, da bi prišlo do popolnega zloma te dejavnosti, so potrebni nekateri takojšnji ukrepi.

Skrb zbujajoča je ugotovitev, da se je kmet zdaj poleg materialne stiske znašel tudi v psihološki stiski, saj je v negotovosti, kakšne bodo zanj posledice ob vključevanju Slovenije v različne evropske povezave. Ob vstopu Slovenije v CEFTO se že kažejo prve negativne posledice, saj se je kmet znašel v primežu konkurence, ki prihaja iz vzhodnoevropskih držav, slovenska država pa mu pri tem ni zagotovila ustrezne zaščite. Da se bo slovensko kmetijstvo ob vključevanju v evropske povezave moralo prestrukturirati, se zavedajo tudi kmetje, vendar sami brez podpore države tega ne bodo zmogli. Kmetje zahtevajo drugačen odnos države do svojih

problemov tudi zato, ker si sami zagotavljajo svoje delovno mesto, država pa naj jim z ustrezno kmetijsko politiko zagotovi primerno socialno varnost.

Da je socialna varnost pomurskih kmetov vedno bolj ogrožena, najbolj govorno potrjujejo nekateri podatki, ki kažejo na to, da vedno več kmetov ni sposobnih plačevati prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter za zdravstveno zavarovanje. Z nezmožnostjo plačevanja teh prispevkov se srečujejo predvsem manjše kmetije, ki ne zagotavljajo dovolj dohodka za pokrivanje teh obveznosti, kaj šele, da bi del dohodka lahko namenjale za prestrukturiranje pro-

izvodnje. Podatek, da se je samo v šestih mesecih iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja odjavilo 270 kmetov, je dovolj zgovoren dokaz, da si ta populacija prebivalstva ni sposobna zagotavljati niti svoje najosnovnejše socialne varnosti. Število kmečkih zavarovancev se zmanjšuje že nekaj let, po podatkih območne enote Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije pa v strukturi vseh zavarovanih oseb po kategorijah kmetje predstavljajo le še 5,5-odstotni delež zavarovanih oseb. Ob tem pa skrbi tudi podatek, da mrtgoli zavarovanci ne poravnajo svojih obveznosti in se tovrstni dolgovi povečujejo. Na vseh štirih davčnih upravah v Pomurju bodo vsi dolgovi ob koncu leta že dosegli 700 milijonov tolarjev, kar 86 odstotkov teh dogov predstavljajo neplačani prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, od tega pa odpade na kmetijstvo slaba tretjina. Ministrstvu za finance zato predlagajo, da brez plačila zamudnih obresti odloži plačilo zapadlih neplačanih obveznosti za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje za obdobje treh let, ministrstvu za de-

lo, družino in socialne zadeve pa predlagajo, da se osnova katastrskega dohodka za obvezno pokojninsko in zdravstveno zavarovanje poveča s 104.000 na 156.000 tolarjev in s tem omogoči, da se kmetje sami odločijo za tisto obliko zavarovanja, ki jo bodo sposobni plačati.

Med sklepi foruma o socialni varnosti kmetov velja omeniti še zahtevo, da pri oblikovanju cen kmetijskih pridelkov, ki jih določa vlada, te cene ne smejo biti nižje od stroškov pridelave, v prehodnem obdobju prestrukturiranja in prilagajanja kmetijstva razmeram v Evropi pa naj bi bili kmetje tudi oproščeni plačila prometnega davka za pogonsko gorivo. V procesih prestrukturiranja kmetijstva bi morale večjo vlogo odigrati občine, ki jim bo morala država za to zagotoviti več sredstev. Nujna bo tudi sprememba zakona o kmetijskih zemljiščih, ki zdaj onemogoča prodajo ali delitev zaščitenih kmetij, kmetom, ki niso več sposobni obdelovati zemlje, pa je treba dati možnost za odkup zemlje in jim zagotoviti starostno rento. Pomembno vlogo pri prestrukturiranju kmetijstva bo moral odigrati sklad kmetijskih zemljišč in gozdov, ki naj v okviru svojega programa zagotovi odkup zemlje od kmetov, ki bi jo želeli prodati, to zemljo pa naj pod ugodnimi pogoji da v dolgoročni zakup ali najem čistim kmetom oziroma kmetijam, ki se v to preusmerjajo. LUDVIK KOVAČ

Na OŠ Cvetka Golarja Ljutomer proslavili visok jubilej, ki je bil morda tudi zadnji

Pet let brez vpisa

Razvojni oddelek za predšolske otroke je v tem šolskem letu že prenehal delovati

Sredi petdesetih let smo v Sloveniji začeli ustanavljati posebne osnovne šole za učence z lažjimi telesnimi in duševnimi motnjami, in to predvsem iz humanih razlogov - da bi tudi takim otrokom omogočili uspešno končanje obvezne osemletke in jih tako usposobili za kar najbolj samostojno pot v življenje. V rednih šolah se namreč ti učenci večinoma niso mogli enakovredno vključiti v učno-vzgojni proces, zato so bili med ponavljalci, poleg tega so bili zaradi drugačnosti deležni posmeha ali zaničevanja svojih sošolcev. Razmere se medtem niso bistveno spremenile, stanje pa kar precej.

Prvo šolo s prilagojenim programom v Pomurju so ustanovili leta 1956 v Gornji Radgoni, že naslednje leto pa so jim sledili v Ljutomeru, kjer tako praznujejo letos 40-letnico. Osrednja proslava je bila minulo sredo, ki so jo

obenem povezali z dobrodelnim koncertom z naslovom *Kjer je doma srce*. Radi bi namreč kupili kombi za prevoz učencev v svojo šolo, saj so doma iz različnih krajev in večina se ne more voziti v Ljutomer z rednim avtobusom.

Praznično razpoloženje ob visokem jubileju pa jim je močno »skalilo«
dejstvo, da v zadnjih petih letih niso imeli nobenega vpisa novincev, ne dve učenki sta se lani prešolali k njim, tako da se je število šoloobveznih otrok na njihovi šoli zmanjšalo na vsega 14. Za primerjavo naj navedemo, da so jih imeli v šolskem letu 1974/75 kar 123. S tem je zelo ogrožen obstoj šole, na kateri je res dokaj dobro poskrbeljeno za vzgojo in izobraževanje otrok z lažjimi telesnimi in duševnimi motnjami v razvoju. Prav gotovo obstajajo takšni otro-

ci tudi danes (podatki kažejo, da jih od 2 do 3 odstotke med celotno generacijo), toda obiskujejo redne osemletke, čeprav jih praviloma tamkaj ne bi smeli vpisati. Toda kaj, ko imajo zadnje besedo starši, tako da jih brez njihove privolitve (podpisa) ne morejo vpisati na šolo s prilagojenim programom. Otroci pa so v tem začaranem krogu največkrat prizadeti. Kot je na tiskovni konferenci pred praznovanjem 40-letnice med drugim povedala ravnateljica OŠ Cvetka Golarja Irena Cvetko, upajo, da bo čimprej sprejet še zakon o usmerjanju otrok, s čimer bo to vprašanje ustrezneje rešeno.

Z letošnjim šolskim letom so že morali ukiniti razvojni oddelek za predšolske otroke. Ker jih enostavno niso več imeli. Glede nadaljnega obstoja šole s prilagojenim programom pa bodo imeli najbrž zadnje besedo občinski svetniki, saj je njihov ustanovitelj občina. Ze za to šolsko leto so bili pripravljene trije predlogi: ali nadaljevati tako kot doslej ali učence voziti v kakšno drugo bližnjo šolo s prilagojenim programom (Ormož, Gornja Radgona) ali pa jih prešolati v redne osemletke. Zaenkrat še delujejo in so kljub vsemu ponosno praznovali 40. jubilej. Prihodnost pa je dokaj negotova.

No, čisto vse le ni tako skrb vzbujajoče. Leta 1978 so ustanovili v okviru šole prvi oddelek delovnega usposabljanja (sedaj oddelki vzgoje in izobraževanja), v katerega vključujejo mladostnike od 18. do 21. leta z zmernimi ali težjimi duševnimi motnjami. Gre za posebno obliko usposabljanja invalidnih oseb, ki so končali šolo s prilagojenim programom in se pojavljajo kot iskalec zaposlitve na uradih za delo. Trenutno imajo v tem programu 14 takšnih mladostnikov, zaposlitev pa sta dobila tudi dva inštruktorja (mentorja). Usposabljuje jih za delo v lesarski in tekstilni stroki. Poleg tega imajo še varstveno-delovni center (delavnica pod posebnimi pogoji), v katerega je vključenih 26 varovancev. Le-ti so zaposleni pod posebnimi pogoji. Šolska stavba torej ne bi ostala prazna, četudi bi šoloobvezne otroke prešelili ali prešolali. V negotovosti pa je vseeno težko delati. JOŽE GRAJ

Kuzemskim plesalcem ne zmanjka idej tudi za fotografiranje. (Foto: J. G.)

Vrh turističnih delavcev v Pomurju

Zdravilišču Moravske Toplice dvojno priznanje

Udeležencem tradicionalnega šestega srečanja turističnih delavcev Pomurja so se pridružili tudi vodilni iz slovenskih naravnih zdravilišč, Turistične zveze Slovenije in minister Janko Razgoršek

V ponedeljek, 15. decembra, je največje prekmursko zdravilišče gostilo »turistični vrh«. V Zdravilišču Moravske Toplice, ki je tega dne prejelo kar dve največji priznanji, so se zbrali poleg novega ministra za malo gospodarstvo in turizem Janka Razgorška tudi predstavniki slovenskih naravnih zdravilišč, Turistične zveze Slovenije (TZS) ter člani društev in organizacij, vključenih v Pomursko turistično zvezo. Po okrogli mizi o aktualnih problemih v turizmu se je začelo tradicionalno 6. srečanje turističnih delavcev Pomurja v organizaciji Pomurske turistične zveze, še prej pa je predsednik Turistične zveze Slovenije podelil priznanja najbolj urejenim zdraviliščem v letošnji akciji Moja dežela - lepa, urejena in čista.

Minister Janko Razgoršek - to je bil njegov prvi obisk Pomurja - je v uvodnem nagovoru poudaril, da se je tokrat prvič srečal z enim od najmočnejših stebrov slovenske turistične ponudbe, z zdraviliško dejavnostjo, kjer lahko traja sezona ob pravem pristopu in primerni ponudbi vse leto. Čestital je vsem 15 zdraviliščem, čeprav je dobitnik najvišjega priznanja le eno: akcija Turistične zveze Slovenije zelo

veliko prispeva k urejenosti dežele, ker zares živimo v lepi deželi, je potrebno ljudem dvigniti zavest, da bodo to vedeli in cenili. Tudi predsednik TZS Marjan Rožič je pred podelitvijo priznanj povedal, da je lepo in urejeno okolje sestavni del turistične ponudbe; to tekmovanje TZS na neki način povezuje vse, ki delajo in živijo v zdraviliškem kraju; letos so prvič poleg zdravilišč ocenjevali tudi zdraviliške kraje. V skupini »kampi« je kamp Banovske toplice dosegel tretje mesto. Pri manjših zdraviliščih so se najbolj odrezali Terme Ptuj, Zdravilišče Laško in kot najbolj urejeno Šmarješke Toplice. Pri večjih zdraviliščih pa je tretje mesto pripadlo Atomskim toplicam, drugo Zdravilišču Radenci, za najbolj čisto in urejeno zdravilišče v letu 1997 pa je razglaseno Zdravilišče Moravske Toplice.

Pomurska turistična zveza se je na 6. srečanju turističnih delavcev Pomurja predstavila z novo grafično podobo, predsednik Štefan Dravec pa je v svojem nagovoru izjavil, da je prepričan o

čvrsti materialni in moralni potenciali, ki so si jo ustvarili v letošnjem letu za razvoj turizma v prihodnosti. Prav zdravilišča so jedro turistične ponudbe pokrajine ob Muri, zato je pomembna vsaka nova pridobitev - in zadnje leto jih ni bilo malo. V Pomurju bodo letos dosegli čez 600 tisoč prenočitev, kar je nadvse pomembn dokaz gospodarskega pomena turizma v tej pokrajini. Nadvse pomemben je tudi jubilej Zdravilišča Radenci, ki slavi že 115-letnico zdraviliške dejavnosti.

Za prihodnji razvoj kakovosti v turizmu je pomembno sodelovanje s Srednjo šolo za gostinstvo in turizem ter osnovnimi šolami - prav pri vzpostavljanju tega sodelovanja igra pomembno vlogo Pomurska turistična zveza; njena pozitivna vloga je tudi v povezovanju poklicnih in ljubiteljskih turističnih delavcev in je ta trenutek verjetno edina močna tovrstna regijska povezava v Sloveniji.

»V času hladne digitalizacije bo človek še bolj hrepenel po prijetnih in mirnih krajih sprostitve, kakršni so v Pomurju,« je še povedal g. Dravec. Priznanja Pomurske turistične zveze so prejeli: za prispevek k razvoju turizma Jože Tišler - TD Sv. Jurij, Rudolf Gaber - TD Rogašovci, Dragica Zadržavec - TD Grad, OŠ Tišina - za poseben prispevek k turistični vzgoji mladine, Marija Fras - TD Klopotec Kapela - za publicistično dejavnost na področju kulina-

rike, TD Velika Polana, Občina Puconci in Turistična kmetija JUREŠ. Plakete za leto 1997 so prejeli: Hotel Diana za kakovostno 30-letno gostinsko-turistično dejavnost, Restavracija in penzion Šinjar (100-let gostinske dejavnosti), Turistična kmetija MIŠKO (20 let delovanja) in Franc Tominc - Jeruzalem Radenska.

Kipec štokljke kot najvišje priznanje Pomurske turistične zveze (izdelal ga je akademski kipar Mirko Bratuša od Negove) je za izjemen prispevek k razvoju turizma v Pomurju prejelo Zdravilišče Moravske Toplice.

BERNARDA B. PEČEK

V učnem podjetju imajo domala vse upravne oddelke kot v pravem podjetju. (Foto: J. G.)

Donatorski sklad ter učno podjetje na Srednji ekonomski, trgovski in upravno-administrativni šoli M. Sobota

Kakovostno in uporabno znanje

Zbrali so blizu 5,5 milijona tolarjev, pomoč pa še pričakujejo - Sredstva bodo zbirali tudi za novogradnjo šole

Svet Srednje ekonomske, trgovske in upravno-administrativne šole M. Sobota je letos septembra sprejel sklep o ustanovitvi šolskega donatorskega sklada, obenem pa je spjel tudi poslovnik o njegovem delu. Pokazalo se je, da je bila to dokaj koristna poteza.

Osnovni namen sklada je ponuditi dijakom nadstandardne storitve in dejavnosti na področju vzgoje in izobraževanja, ki jih država ne financira, čeprav pomembno prispevajo k uresničevanju temeljnih vrednot šole, kot je tudi pridobivanje kakovostnega in uporabnega znanja v šolskem učnem podjetju. To dejavnost so sicer nekaj časa že izvajali, vendar niso imeli na voljo ustreznega prostora in tudi ne dovolj primerne učne tehnologije. Prek sklada so se torej obmilni na podjetja, ustanove, obrtnike in starše ter jih zaprosili za finančno in materialno pomoč.

Odziv donatorjev je bil zadovoljiv, saj so zbrali doslej blizu 5,5 milijona tolarjev. Prejšnji petek so povabili na šolo vse predstavnike donatorjev, se jim zahvalili za doslej izkazano pomoč in na slovesen način odprli na novo urejeno učno podjetje. V njem lahko izvajajo učenje z delom (learning by doing). Dijaki se učijo ob pomoči problemsko zasnovanega pouka, to pomeni, da ne spoznavajo najprej teoretičnih osnov, ampak poskušajo rešiti problem sami oziroma v skupini. Ob predstavitvah svojih idej razvijajo tudi svojo osebnost, prikazujejo različne pristope in poglede na problem, obenem pa se učijo komuniciranja in retorike. Delajo kot če bi bili v kakšnem pravem podjetju.

Po besedah ravnateljice šole Štefana Harkaia so stalni projekti v okviru njihovega donatorskega sklada izboljšanje materialnih razmer za izobraževanje vključno z zbiranjem sredstev za novogradnjo šole, v ta del pa sodi tudi učno podjetje, nadalje delo z nadarjenimi in ustvarjalnimi dijaki (raziskovalne naloge, tekmovanja idr.) in zagotavljanje dodatnih učnih gradiv. Upravni odbor sklada bo vsako leto javno razpisal natečaj za izvajanje projektov in med prijaviteljnimi bodo izbrali tiste, ki jih bodo tudi financirali. Med njimi so lahko tudi projekti za potrebe donatorjev.

JOŽE GRAJ

SKUPAJ PROTI KRI MI NALU

080-1200

POKLIČITE! OSTALI BOSTE ANONIMNI

Počitniška zveza Slovenije

Mladinski turizem v svetu, pri nas pa ne?

Člani Počitniške zveze Slovenije v Martjancih o razvoju mladinskem turizmu - V Sloveniji do sedaj le en mladinski hotel, za polnopravno članstvo v mednarodni organizaciji bi jih morali imeti najmanj pet

Počitniška zveza Slovenije je pred kratkim pripravila v gostišču Šinjar v Martjancih dvodnevno posvetovanje za člane Počitniških društev ter skupščino zveze, na kateri so izvolili novega predsednika Romana Jakiča. Kot predavatelj so nastopili Janez Plevnik, ki je analiziral mladinski turizem v Evropi, Bogomir Paj je predstavil razvoj mreže mladinskih prenočišč v Sloveniji, Alen Ivankovič je v predstavitvi svoje diplomske naloge opozoril na problem pomanjkanja servisa za potrebe mladinskega turizma, najbolj odmevno pa je bilo prav gotovo predavanje predsednika Ferijalnog saveza Hrvatske Gorana Beus Reichenberga o evropskih raziskavah mladinskega turističnega tržišča.

Kdor načrtuje razvoj turizma dolgoročno, posveča danes največ pozornosti mladinskemu turizmu. V Evropi se tega najbolj zavedajo v Franciji, prav tako prednjači v številu mladinskih hotelov Italija, veliko jih je tudi v Pragi, v Budimpešti kar 30. Slovenija je (še vedno) na začetku organiziranega mladinskega turizma. Še vedno nimamo mreže mla-

dinskih hotelov, ampak zaenkrat deluje le mladinsko prenočišče Bledec na Bledu s 55 ležišči (odprt letos poleti). Kot naslednji naj bi bil na vrsti mladinski hotel na Ptujju s 60 ležišči, nato v Ljubljani (kjer lokacija še vedno ni določena), na slovenski obali (prav tako še nimajo ustrezne lokacije) in na Rogli. Na ta račun se je slišalo nemalo protestov.

kajti po mnenju nekaterih bi morali najprej poskrbeti za mladinska prenočišča v univerzitetnih središčih in največjih slovenskih mestih, torej v Ljubljani in Mariboru. Nasploh je država doslej premalo storila za razvoj mladinskega turizma, zato upajo, da se bo odslej s posebnim ministrom za drobno gospodarstvo in turizem ta mačehovskij odnos spremenil. Mladinski turizem je bil ves čas razklan na dva pola, na »mladinsko« in »turistično«, zato so si ga tudi podajali kot žogo. Vzpostaviti bi morali učinkovito zvezo med ljudmi, ki so v vladi odgovorni za mladino in za pospeševanje turizma, promovirati sodelovanje med profitnimi in neprofitnim sektorjem, spodbuditi raziskave na tem področju ter primerno promovirati mladinska potovanja (prihodnje leto naj bi končno izšel katalog, brošura). V Sloveniji se Počitniška zveza Slovenije še premalo zaveda, da je lastnik svetovne blagovne znamke, s katero imajo pravico označevati mladinske hotele. Danes so vsaj na voljo že rezultati raziskav, ki dokazujejo, da mladi potujejo veliko več kot starejši, da je današnja mladina po razmišljanju in željah primerljiva s srednjim slojem, da je čas izobraževanja vedno daljši in da je pri sofinanciranju pomemben tudi vpliv in okus staršev - 53 odstotkov počitnic mladih financirajo starši, 60 odstotkov mladih odhaja na počitnice vsako leto, 31 odstotkov vsaj enkrat letno, 39

pa večkrat letno.

Dohodek, ki se ustvari s mladinskim turizmom, ni tako majhen, le da ni nikjer natančno izračunan. Kako se uporabi denar za regresiranje šolskih izletov in ali je ta delež sploh vključen v skupni turistični priliv - menda je to

552 milijonov tolarjev letno, k temu pa bi morali prišteti še maturatske izlete, strokovne ekurzije in drugo? Od 4,5 do 5 milijonov mark porabe se veže na te osnovne šolske izlete, regresirani prevozi pa ustvarjajo letno okrog 10 milijonov mark prometa.

BERNARDA B. PEČEK

Goran Beus Reichenbergh, predsednik Ferijalnog i hostelskog saveza Hrvatske:

»Razmere na Hrvaškem so čedalje boljše, tako turizem na sploh kakor tudi naša turistična ponudba se revitalizirata in mislim, da bosta prihodnje leto zaživela v popolnosti tako po številu gostov kakor tudi glede normalnega funkcioniranja. Vi veste, da smo do sedaj imeli neredko opraviti z begunci, tako da smo imeli še ogromno drugega dela. Hosteli so v Pulju, Zadru, Šibeniku, Dubrovniku, na Puntli, če bo vse v redu še na treh kakovostnih lokacijah v Puntizeli, Savudriji in Lošinjju. Te tri se pregovarjamo, da bi se priključili našemu združenju. To, kar bi jaz priporočal za naslednje leto, je Dubrovnik. Je najbolj oddaljen, vendar najboljši. Hostel je popolnoma obnovljen, blizu mestnega središča in blizu plaže. Dubrovnik bo namreč kmalu postal zelo drag, mogoče je to zadnje leto, ko je še sorazmerno poceni. Prepričan sem, da bodo prihodnje leto že normalno funkcionirali čarterski poleti iz Zagreba v Dubrovnik, ki so zelo poceni. Že dve leti velja 50-odstotni popust za vse te polete, če se potuje za več kot sedem dni - ta popust velja za vse potnike. Drugi razlog je, da bo Dubrovnik prihodnje leto spet nadvse bogat s kulturnimi prireditvami, spet bo v polnem sijaju. Čisto in lepo morje je še vedno prednost Hrvaške. Vsem, ki ne želijo potovati tako daleč, predlagam Pulj, ki ima prav tako lep hostel.

Od šestih hotelov, ki so trenutno v naši organizaciji, so štiri v naši lasti. Dva sta v lasti mesta Zagreb, ki upravlja z njima prek javnih podjetij. Od

tistih treh, s katerimi se še dogovarjamo, sta dva v lasti neke turistične organizacije, eden pa je v lasti agencije. Nas ne zanima, kdo je lastnik in kako razpolaga s svojimi sredstvi, nas zanima

le, če ustrežajo standardom, da so cenovno sprejemljivi in da so se pripravljeno vključiti v mednarodno zvezo, torej da pripravljamo skupno trženje, naša je blagovna znamka in nam je na voljo del zmogljivosti. Pomurci so lahko brez težav z nami v stikih prek Pütre.

Letos je bilo 65 odstotkov gostov tujcev, predvsem iz zahodnoevropskih držav. 15. decembra bo odprt mednarodni prehod med Hrvaško in Srbijo (Bajakovo) in to pomeni začetek ponovne oživitve starega evropskega prometnega koridorja. Zaenkrat se čaka le na preusmeritev evropskega avtobusnega prometa. Stvari se zelo hitro spreminjajo.

Člani Počitniške zveze Slovenije so v Martjancih govorili o težavah mladinskega turizma. Manjkali so vladni predstavniki za šolstvo in turizem.

**Samoupravna organiziranost
KS Puconci in Vaneča na prepihu**

**Bo 22. februar
prinesel**

**»revolucionarne«
spremembe?!**

Zdajšnja samoupravna organiziranost
krajevnih skupnosti Puconci in Vaneča
očitno ne bo dolgo vzdržala

Opravljena je namreč vrsta akcij, ki se bodo končale s prvimi volitvami v svete krajevnih skupnosti na območju puconске občine, razpisanimi za 22. februar prihodnje leto.

Tako bo tega datuma nad vse živahno na glasovalnih mestih v Bokračih, Dolini, Gorici, Šalamencih in na Vaneči. V tej zvezi so spremenili tudi občinski statut, saj so v njegovem 10. členu dodali še krajevne skupnosti Bokrači, Dolina, Gorica in Šalamenci. V tej zvezi je tudi odlok o določitvi števila članov in števila volilnih enot za prve volitve v svete krajevnih skupnosti. V Dolini, Šalamencih, na Vaneči in Gorici bodo imeli novoizvoljeni sveti krajevnih skupnosti, če bo taka volja volivcev, po pet članov, v Bokračih pa tri.

To pomeni, da se razveljavijo vsi stari sklepi občinskega sveta, ki so opredeljevali tedanjo samoupravno organiziranost krajevnih skupnosti Puconci in Vaneča. Med njimi tudi tisti sklep, po katerem se vasi Bokrači, Dolina, Gorica, Šalamenci in Vaneča izločijo oziroma izključijo iz KS Puconci in se ustanovi nova KS Vaneča s sedežem na Vaneči, vas Puconci pa ostane v isti krajevni skupnosti z istim sedežem in uporablja isti račun še naprej. Če bodo namreč volitve v posameznih krajih puconске občine uspešne, bodo povsod ustanovili lastno krajevno skupnost. Na ta način bodo v bistvu sledili moravskemu vzorcu, kjer so se že pred časom odločili za povsem samostojno pot posameznih krajev, ki predstavljajo zaokroženo krajevno skupnost. Ali bo takšno drobljenje in ustanavljanje velikega števila novih krajevnih skupnosti prineslo pričakovan napredek, pa je seveda drugo vprašanje.

Ker se tudi v krajevni skupnosti Mačkovci že gledajo kot pes in mačka, je pričakovati, da bodo po tej poti nadaljevali tudi na tem območju puconске občine. S tem bodo ustanovljene nove krajevne skupnosti, ki naj bi po zagotovilih poznavalcev prinesle čiste račune, pri čemer naj bi bolj upoštevale tudi želje občanov.

M. JERŠE

Mestni svetniki že o izhodiščih za prihodnji proračun

Tudi zadolževanje ima svoje meje!

V ospredju četrtkovse seje murskosoboškega mestnega sveta je bila razprava o izhodiščih za pripravo proračuna za leto 1998

Kot je uvodoma povedal načelnik oddelka za proračun in finance Bela Pavlič, bi najkasneje v začetku marca lahko sprejeli predlog mestnega proračuna. Dodal pa je, da bi se morala občina za pokritje predvidenih proračunskih odhodkov zadolžiti za dobrih 342 milijonov tolarjev. Ta znesek pa precej odstopa od zakonskih možnosti zadolževanja občine, ki predvideva največ 10 odstotkov zagotovljene porabe v minulem letu, to je v tem primeru 120 milijonov SIT.

Župan Anton Slavic je med drugim dodal, da gre za nekoliko drugačen pristop k sprejemanju proračuna, kot so bili vajeni doslej, zato bodo na osnovi izhodišč pripravili celosten proračunski dokument. Pripomnil je, da gre za realne potrebe občine, pri čemer ima tudi zadolževanje svoje meje.

Pri tem naj bi veliko več proračunskega denarja namenili za cestno in komunalno infrastrukturo, in sicer več kot 630 milijonov tolarjev. V prvi vrsti gre za soboško čistilno napravo in kanalizacijsko omrežje v primestnih krajevnih skupnostih, kot je npr. v Krogu, zaradi česar bodo gospodinjstva tudi občutno finančno obremenjena. Poudaril je, da so upoštevani predlogi krajevnih skupnosti, kjer pa se že pojavljajo težave posameznih gospodinjstev glede zbiranja potrebnih sredstev. Omenil je celo številko 5.000 DEM.

Tudi glede investicij v družbenih dejavnostih se obetajo dokajšnji premiki. Tako bodo morali iz mestne blagajne zagotoviti dovolj denarja za začetek nadgradnje tretje osemletke v Murski Soboti, s kulturnim ministrstvom pa potekajo intenzivni pogovori o gradnji nove knjižnice v središču mesta.

Naslednikom čiste račune

V razpravi je večina svetnikov podprla izhodišča kot dobro osnovo za pripravo mestnega proračuna za leto 1998, čeprav so menili, da bi zadolževanje moralo potekati v realnih okvirih. »Ker so potrebe očitno večje od možnosti, ne podpiram deficita v mestnem proračunu, če le-ta ni konkretno opredeljen, zato naj bodo investicijski predračuni realni, da pozneje ne bi prišlo do prevelikih odstopanj.« je bil odločen Ernest Ebenspanger. Marsikoga je namreč zbudel podatek, po katerem znaša indeks pri kreditih za investicijske odhodke kar 323. Zato se je predsednik mestnega sveta Rudolf Horvat zavzel, da za prvo branje proračuna pripravijo temeljito razdelitev kreditov za posamezne naložbe, s čimer bi naslednikom prepustili čiste račune. Po besedah Alojza Srake pa bi kazalo predhodno preveriti tudi državno financiranje za infrastrukturo in možnosti za pridobitev mednarodnih kreditov.

Precej slikovito pa se je izrazil Drago Šiftar, ki je glede mednarodnih kreditov, ki niso zagotovljeni, uporabil prisprodo: bolje vrabec v roki kot golob na strehi. Pri tem je župan Anton Slavic izrazil zadovoljstvo sprčo enakega mišljenja svetnikov glede zagotavljanja razmer za izvedbo naložb, hkrati pa dodal, da bo polovico potrebnega denarja za soboško čistilno napravo, ki znaša 150 milijonov tolarjev, zagotovila država, drugo polovico pa podjetje Komunala. Najbolj odločen pa je bil dr. Štefan Ščap, ki se sicer strinja z zadolževanjem, vendar bi morali hkrati opredeliti tudi vračanje kreditov. Zanj je pomembno, kako bodo zagotovljeni viri prihodkov za odplačilo najetih posojil, zato naj bi strokovne službe pripravile vse pozitivne in negativne kazalce posledic zadolževanja. Sicer pa ga razprave nekaterih svetnikov bolj spominjajo na zgodbo o prezadolženih podjetjih, ki so bila zaradi odplačevanja dolgov primorana prodati svoje premoženje.

Zanimiva je bila tudi ugotovitev Mirana Györeka, da je Murska Sobota mesto telovadnic, saj naj bi v razdalji 200 metrov zgradili kar štiri, zato kaže prekiniti s to historijo. Ludvik Nemeč je ugovarjal takemu posplošenemu mnenju, rekoč, da si ravnatelj s

Na seji so sprejeli tudi predlog odloka o začasnem financiranju potreb iz mestnega proračuna za obdobje januar-april 1998, to pomeni, da bodo porabniki mesečno prejeli po 1/12 odhodkov proračuna za leto 1997. Prav tako so potrdili odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah. Bistvene spremembe so v 75-odstotnem zmanjšanju taksnih obremenitev za elektronske table in druge svetlobne napise. Glede oznak firma pa je obveljalo, da sta takse oproščeni le ena oznaka firme in ena reklamna tabla. Skozi prvo obravnavo pa so se pretokli glede odlokov o prostorskih sestavinah planskih aktov in gospodarjenju s stavbnimi zemljišči.

telovadnicami, ki niso nikakršno razkošje, ne postavljajo spomenikov, ampak so nujne za zdrav razvoj otrok in mladostnikov, zato tudi kolektivu OŠ Bakovci privoščijo, da čimprej dobijo telovadnico. MILAN JERŠE

Novo vodstvo OS Cankova - Tišina

Horvat predsednik, Flisar in Buček podpredsednika

Na zadnji seji Občinskega sveta Občine Cankova-Tišina v letošnjem letu so z javnim glasovanjem izvolili novo vodstvo - Kot je znano, so na prejšnji seji podali nepreklicni odstop predsednik Viktor Vrečič ter oba podpredsednika Alojz Grah in Anton Omar

Ker so svetniki terjali njihove pisne odstopne izjave, so na tokratni seji obravnavali te-te. Po manjšega zapleta je prišlo zato, ker se je dosednji predsednik občinskega sveta Viktor Vrečič medtem premislil in umaknil odstopno izjavo. S tem postopkom pa se ni strinjala večina svetnikov, zato so terjali tudi javno glasovanje o nezaupnici. To se je izteklo v njegovo škodo in so ga razrešili funkcije predsednika. Svetniki so prav tako potrdili odstop obeh podpredsednikov in člana odbora za proračun in finance Viktorja Gederja.

Nato je sledilo javno glasovanje o novem vodstvu občinskega sveta. Za predsednika so se odločili med dvema kandidatom, in sicer Slavico Gomboc in Francem Horvatom. Zmagal je slednji in tako postal novi predsednik občinskega sveta. Nova podpredsednika sta postala Štefan Flisar, ki ga je predlagala skupina svetnikov, in Branko Buček, ki so ga predlagali na seji. Tokrat pa še niso izvolili novega člana odbora za proračun in finance, to naj bi se zgodilo na prihodnji seji.

Uspešna realizacija kot spodbuda za naprej

V nadaljevanju seje so svetniki prisluhnili pregledu realizacije investicij v letu 1997, o čemer je poročal župan Alojz Flegar. Z zadovoljstvom je ugotovil, da je bila večina načrtovanih naložb uresničenih. Tako so predali namenu most v Domajincih in kanalizacijo v Borecjuh, medtem ko naj bi čistilno napravo na Canko-

vi zgradili do februarja prihodnjega leta, njeno okolico pa uredili do aprila. Izbran je tudi izvajalec za gradnjo kanalizacije v krajevnih skupnostih Gederovci in Tišina; to je soboški Pomgrad Nizkogradnje. V prvi fazi bo speljano kanalizacijsko omrežje na relaciji Tišina-Tropovci-Gradišče-Murski Črnci, pripravljene pa so tudi načrti za krak Gederovci-Petanjci. To investicijo naj bi izvedli v okviru programa Phare.

Bo nujen upravni spor?!

Govor pa je bil tudi o osnutku proračuna za leto 1998. V razpravi so potrdili izhodišča in materialne okvire. Kot je bilo rečeno, naj bi zagotovljena poraba finančno zadostovala za normalno delovanje občine. Tako predstavlja dohodnina okrog 46 odstotkov zagotovljene porabe, prihodki, ki pripadajo občini, kot so davek na promet nepremičnin, davek na dediščine in darila, davek na dobitke na srečo, posebna taksa za igralne avtomate in upravne takse

znašajo 2 odstotka, finančna izravnava pa povprečno 52 odstotkov.

Poudarjeno je bilo, da je za občino sporna višina zagotovljene porabe, ki jo določa finančno ministrstvo. Problem je namreč v tem, ker sta si zakon o lokalni samoupravi in zakon o financiranju občin v nasprotju. Prvi določa, da pripada deficitarni občini toliko finančne izravnave, da doseže indeks 90 odstotkov povprečne porabe na prebivalca, drugi pa pravi, da občina dosega le 83 odstotkov zagotovljene povprečne porabe na prebivalca, kar je za 7 odstotkov pod ravniho, ki jo zagotavlja temeljni zakon o lokalni samoupravi. To znaša v nominalnem znesku čez 20 milijonov za leto 1998, zato predlagajo sproženje upravnega spora.

Sicer pa je za občinsko upravo in občinske organe predvidenih dobrih 47,6 milijona tolarjev, medtem ko naj bi materialni stroški znašali skoraj 11 milijonov SIT. Ker je nadzorni odbor, ki ga vodi Ernest Kerec, pregledal poslovanje v minulih desetih mesecih in ugotovil, da je poraba proračunskih sredstev potekala v skladu s predvidevanji, je to dobra popotnica za načrtovanje nalog v letu 1998.

MILAN JERŠE

Iz občine Hodoš - Šalovci

Z železnico veliki obeti

V obmejni gorički vasi Hodoš si zlasti veliko obetajo od mednarodne železniške proge proti Madžarski. Tako bo v tem kraju zgrajena skupna slovensko-madžarska tovorna železniška postaja, na kateri naj bi bilo zaposlenih okrog 300 delavcev, pretežno naših.

Zaradi velike brezposelnosti je med Goričanci precejšnje zanimanje za zaposlitev na tamkajšnji železniški postaji. To potrjujejo tudi rezultati ankete, po katerih so se domačini pripravili dodatno izšolati za opravljanje železničarskega poklica. Na železniški postaji na Hodošu je predvidenih od 9 do 11 tirov, poleg tega pa še carinska, veterinarska, fitopatološka in špeditorska služba, s čimer bi lahko zaposlili približno 75 železničarjev.

Začetek gradnje mednarodne železniške proge od Puconec proti madžarski meji je predviden že spomladi. Podatki kažejo, da je trenutno zaposlenih okrog 400 prebivalcev občine Hodoš-Šalovci, po dograditvi železniške postaje na Hodošu pa bi se njihovo število povečalo za okrog sto. Zelo se trudijo, da bi mladim, ki v zadnjih letih ostajajo doma na kmetijah, omogočili zaposlitev v obrtnih dejavnostih. »Občina vsakemu, ki odpre obrt, pomaga pri najetju posojila z nekoliko nižjo obrestno mero. Pomagamo tudi lastnikom velikih kmetij z dajanjem ugodnejših posojil, da se začnejo ukvarjati s tržno proizvodnjo hrane,« poudarja župan Aleksander Abraham, ki je s 33 leti najmlajši med slovenskimi župani.

V občini Hodoš - Šalovci so zelo zadovoljni z uresničitvijo naložb v letu 1997, saj so izvedli vse načrtovano. Z rebalansom proračuna, ki so ga sprejeli na nedavni seji občinskega sveta, bodo za investicije v prihodnjem letu porabili dobrih 97 milijonov tolarjev, od tega največ za lokalno infrastrukturo, to je ceste, in sicer 63 milijonov SIT. Skupno pa znaša rebalans nekaj čez 174,9 milijona tolarjev, kar je za 8 odstotkov nad planiranim. Tako bodo za tekočo javno porabo zagotovili dobrih 77,9 milijona SIT. Kot soustanoviteljica pa je občina pristopila k ustanovitvi razvojnega centra Sinergija.

Seja beltinskega občinskega sveta v znamenju odlokov

Komuna namesto Dobra

Na 46. seji beltinskega občinskega sveta, zadnji v tem letu, so svetniki potrdili več pomembnih odlokov. Tako je prižgana zelena luč za odlok o spremembi odloka o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju prejšnje soboške občine, veljavnem za beltinsko občino. Omenjeni odlok je občinska uprava dala v začetku letošnjega novembra v javno razgrnitev. Le-ta je trajala do 8. decembra, že prej pa so izvedli javno razpravo o vsebini tega odloka. Ker v navedenem roku ni bila podana nobena pripomba na vsebino osnutka, so ga spremenili v predlog.

Podobno se je zgodilo glede odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih in ureditvenih pogojev za ravninski del nekdanje soboške občine za območje beltinske občine. Omenjene spremembe in dopolnitve so usklajene z dopolnitvami

1:2500 s prikazom območij naseljenj. Zanimiv je tudi odlok o javnem komunalnem podjetju z nazivom Komuna (prej so se ogrevali za Dobe), ki bo imel sedež v Beltincih. Novoustanovljeno podjetje Komuna bo opravljalo vzdrževanje, pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje komunalnih naprav, poleg tega pa še druge dejavnosti, kot so rušenje objektov, zemeljska dela in druga gradbena dela. Lastnica javnega komunalnega podjetja je beltinska občina. S statutom podjetja pa so podrobneje določeni tudi načini ugotavljanja, razporejanja in uporabe dobička ter ugotavljanje in pokrivanje izgube. MILAN JERŠE

Ivanocyjevi dnevi na Tišini

Veliki sin Slovenske krajine

Letos mineva 140 od rojstva dr. Franca Ivanocyja

Rodil se je 25. avgusta 1857. leta kot Franc Kodila, a si je, ko je bil sprejet 1868. leta v gimnazijo v Közsegu, dal spremeniti priimek v Ivanocy, kakor so se bili sicer pisali trije duhovniki, ki so izvirali iz rodbine.

Franc Ivanocy je končal teološki študij v Budimpešti. V duhovnika je bil posvečen 1882. leta v Györu, potem je bil dve leti kaplan v Murski Soboti; nato (1883. leta) so ga vpoklicali v sombotelsko bogoslovje, kjer je bil delovalec za profesorja dogmatike. Leta 1885. leta je v Budimpešti odbranil svoje znanstveno delo Sveto pismo in klinopisni spomeniki ter pridobil doktorat. Prav gotovo bi imel uspešno kariero, če bi ostal med Madžari, toda njegova velika ljubezen do zatiranega slovenskega ljudstva ga je privedla nazaj v rojstno pokrajino. Leta 1889 je postal župnik na Tišini, kjer je deloval do svoje smrti 29. avgusta 1913. leta. Pokopan je v svoji rojstni župniji pri sv. Benediktu v Kančevcih.

Dr. Franc Ivanocy je kar 24 let svojskega sicer kratkega življenja (umrl je v starosti 56 let) »pustil« na Tišini, zato so mu 1957. leta (ob stoletnici rojstva) okrili na tišinski cerkvi

nici rojstva njegovi slovenski rojaki v hvalažen in trajen spomin. 8. IX. 1957.

V teh nekaj besedah je na kratko zajeto delovanje dr. Franca Ivanocyja, vendar se v župniji Tišina in občini Cankova - Tišina zavedajo, da vedo premalo o svojem nekdanjem župniku in narodnem buditelju. To jih je spodbudilo, da so se odločili pripravljati *Ivanocyjeve dneve* (podobno kot imajo v Črenšovcih Kleklove dneve).

Dr. Ivanocy namreč ni bil »navaden« dušni pastir. Prvi dan letošnjih (prvih) Ivanocyjevih dnevov je o Ivanocyju kot osebnosti in njegovem dušnopastirskem delovanju govoril škof dr. Jožef Smej, drugi dan pa je jezuit mag. Stanko Sraka predstavljal dr. Ivanocyja kot narodnega buditelja in politika.

Omenil sem že, da se je Ivanocy kmalu po študiju in začetnem službovanju v Sobotelu vrnil med prekmursko ljudstvo. Pri predstojnikih (in posredno pred oblastjo) se je menda izgo-

nil se je zavoljo svojega prekmurskega ljudstva, ki ga - glede na njegovo delovanje - upravičeno šteje za prekmurskega Slomska.

Leta 1884 je bil v Rimu simpozij o dr. Francu Ivanocyju, na katerem so znanstveniki z določenih področij »osvetlili« njegovo delovanje. Zanimivo: dr. Ivanocy se ni zaprl v ožji krog, ampak je tudi tedaj, ko je bil na Tišini, pisal v madžarske liste.

Objavljal je v budimpeštanskih Magyar Allam in Alkotmany, v župnijskem (sombotel-skem) listu Vasvarmegye, pisal je v domači Murszombath es videke, bil je pobudnik ustanovitve časnika Szombathelyi Ujsag, v katerem je tudi priobčil članek o življenju svojih rojakov, ki so odhajali na delo v tujino.

»O krščanskem pojmovanju domoljublja in o značajnosti je razpravljaval v vrsti člankov. Pokazal je nenravnost sodobne ogrske družbe. Leta 1900 je napisal v list vsaj 15 člankov. Razen regulacije Mure je obravnaval napade na prekmursko duhovščino, ki so jo dolžili, vse-

Portret dr. Franca Ivanocyja kot ga je naslikal ak. slikar Štefan Hauko.

Slovence. Poudaril pa je tudi njihovo enotnost s Slovenci onstran Mure.

Za prekmurski tisk in narodnost je nadvse pomembno, da je 1903. s sodelavci (J. Klekl st., Ivan Baša, J. Sakovič) ustanovil Kalendarja, napisal vanj več člankov, posebno spominskih o prekmurskih duhovnikih, v katerih je poudarjal njihov boj za pravice Slovencev. Ves ta tisk je vzgajal, izobraževal in - tudi z uvedbo gajice - budil slovensko zavest. (Vilko Novak, Stopinje 1985) Dr. Franc Ivanocy je osebnost, h kateri se bomo še in še vračali. Njegovo delovanje bodo ljudem, ki cenijo narodne buditelje, približali tudi Ivanocyjevi dnevi. Pohvaliti gre Tišince, da so se jih domislili.

»Ivanocyja kot gorečega in dobrega dušnega pastirja sta boleli zlasti dve pregrehi v njegovi (tišinski) župniji; namreč nečistost in pijančevanje ... Ivanocy je bil odlični pridigar ... Znal je takoj na začetku dobiti stik s poslušalci, ki ga je ohranil vse do konca svoje pridige ... Njegove pridige so imele močan odziv gotovo tudi zato, ker je, kar je sam oznanjal, najprej sam živel ... Skupaj s kaplanom sta začela poučevati verouk v razumljivem domačem slovenskem jeziku. Seveda si je zaradi tega nakopal sovraštvo madžarskih učiteljev, ki so ga tožili oblastem, da otroke poučuje verouk v slovenskem jeziku in jih slovensko spoveduje ...« (Lojze Kozar, Stopinje 1985)

Pa ekumenizem? Ob Ivanocyjevi smrti (1913. leta) je bilo med prekmurskimi Slovenci 69.591 katoličanov, 23.101 evangeličanov, 512 kalvincev, 994 židov, 21 katoličanov vzhodnega obreda in 6 uniatov. Menil je, da so katoličani med seboj bratje in sestre, zato morajo sodelovati pri vsaki dobri stvari.

ŠTEFAN SOBOČAN

Knjižni prvenec Bee Babuš Logar

Zbirka novel Grlica opisuje malomeščansko življenje z obeh bregov Mure

Naša pokrajina je dobila še eno pisateljico, saj je izšel knjižni prvenec Bee Babuš Logar Grlica. Avtorico poznamo po njenih številnih literarnih zgodbah, nekatere med njimi so bile objavljene v sklopu drugih zgodb, to pa je njena prva samostojna knjiga. Knjiga je sestavljena iz devetih zgodb iz meščanskega življenja v Soboti med dvema vojnama. Uredil jo je Franci Just, naslovnic in ilustracije pa je oblikoval Lojze Logar. Knjiga je izšla v zbirki Novi obrazi pri založbi Franc-Franc in s pomočjo Interlinga.

Knjigo so v četrtek predstavili v kongresni dvorani hotela Radin, v petek pa tudi v galeriji Murska Sobotica. Pisateljico in njeno knjigo je predstavil ravnatelj murskosoboške Pokrajinske in študijske knjižnice profesor Jože Vugrinec, odlomke pa je brala profesorica Gabrijela Granfol. V imenu založbe Franc-Franc je avtorici čestital profesor Franci Just, ki je povedal, da si njihova založba prizadeva, da bi založila čimveč del avtorjev začetnikov iz naše pokrajine, profesor Vugrinec pa je bil mnenja, da smo pri nas dobili pisateljico, ki zna ustvariti prijetno branje, obenem pa bralca popelje v bližnjo zgodovino sveta ob Muri.

LK

30 let Kranjčeve bralne značke
Za prijazno in prijetno branje

Nedavno je bila v grajski dvorani proslava ob 30-letnici bralne značke pri nas. V Sloveniji podeljujemo 36 bralnih značk, poleg tega pa zanjo berejo tudi Slovenci v zamejstvu in drugod po svetu. Slišali smo lahko, da se je z njo srečalo že štiri ali celo pet generacij, to pomeni, da je zanjo bralo že blizu milijon Slovencev. Proslave se žal ni mogel udeležiti sedanji predsednik odbora za podelitev bralne značke Tone Partljič, zato pa so bili gostje dvajsetletni predsednik Igor Longyka, ena od ustanoviteljic Karolina Kolmanič ter pisatelj Vitan Mal in Primož Suhodolčan, program pa so popestrili učenci soboške Gimnazije.

Karolina Kolmanič, ki je bila ena od pobudnic za podeljevanje bralne značke in pri tem še aktivno sodeluje in obiskuje bralce po šolah, je povedala, da so se začela prizadavanja pred več kot 30-letji, ko je Leopold Suhodolčan prinesel idejo iz Češke. »Tudi mi smo si želeli, da bi mlade spodbujali k branju za bralno značko. Želeli smo vključiti celotno Pomurje, vendar je trajalo najmanj eno leto, da smo odgovorne prepričali o pomenu le-te in uredili vse potrebno.« Ob tem pa so se tudi spraševali, kako jo poimenovati, druge v slovenskem prostoru so se imenovali po že umrlih pisateljih, tukaj pa so jo želeli poimenovati po Misku Kranjcu. Tudi sam Kranjec je takrat težko sprejel to čast, ki so jo dobivali samo pokojni književniki. V šali je povedal, da je se zelo živ, da bi bralna značka nosila njegovo ime. Kasneje so se uskladili in kljub temu smo dobili Kranjčovo bralno značko. Pred desetimi leti pa so branje za bralno značko organizirali tudi v Porabju.

Namen bralne značke je bil, da bi že pri mladih spodbujali branje, ampak ne kot obvezo, temveč kot prijazno in prijetno branje. To naj bi bilo braje, s katerim se otrok čustveno razgiba, s katerim ga lahko usmerjaš, ga lahko spodbudiš, da začne kritično razmišljati. Zato sodi k bralni znački tudi prirejanje okroglih miz, kjer so o knjigah razpravljali, se pogovarjali o junakih, poleg tega pa so dali bralcu priložnost, da zgodbo konča po svoje, od mladega bralca je potem odvisno, ali je konec optimističen, pesimističen ali realističen, po čemer pa se lahko spoznava tudi otroka.

V tem času podeljevanja bralne značke so otroke obiskali malodane vsi živeči slovenski književniki tako po Sloveniji kot tudi v tujini, kjer jo podeljujejo. Tudi Karolina Kolmanič, ki je pogosto obiskovala otroke, se rada spominja srečanj z njimi. »Sama sem veliko hodila po šolah in na nekaterih so znali pripraviti zelo prigriscne sprejeme. V kakšnih manjših krajih pa je znala s tem dogodkom živeti vsa vas ali kraj.«

Letos je organizacijski odbor bralne značke ob 30-letnici vse šole zaprosil podatke o številu bralcev, le-ti pa so izbrali svojega najboljšega bralca, ki se je udeležil slovesne prireditve. Najbolj zvestim bralcem so podelili tudi ponatis knjige Karoline Kolmanič, dobili pa so tudi knjige, ki jih bodo posamezne šole razdelile svojim bralcem ob koncu tekmovanja za bralne značke, ob kulturnem prazniku ali ob kakšni drugi priložnosti. ANRR

Madžarski učitelji, ki pa so bili tudi kantorji (organisti), so zanemarjali slovensko petje pri bogoslužju. Ivanocy je kmalu po prihodu na Tišino dosegel, da je oživelo. Po večernicah so ljudje ostajali v cerkvi in obnavljali petje starih in se učili petja novih pesmi. Danes tišinski cerkveni pevci pojejo zelo ubrano, kar so dokazali tudi z nekaj odpetimi pesmimi na Ivanocyjevih dnevih. - Foto: Š. S.

»spominsko ploščo, na kateri piše: Dr. FRANC IVANOCY, župnik, dekan in č. kanonik, 1857 - 1913, župnik te cerkve. Božjega hrama lepoto ljubil goreče / versko vneto širil z besedo domačo / narod s knjigo slovensko budi in učil / branil pravice njegove neustrahano. - Ob stolet-

voril, da želi tod delovati iz ljubezni do matere. Že res, da je (kot vsak otrok, tudi odrasel) imel rad mater, vendar zgolj ljubezen do nje ni bil najpomembnejši razlog njegove vrnitve. Le izgovoril se je nanj, da ne bi postal sumljiv madžarskim svetnim in cerkvenim oblastem. Vr-

slovanstva, in zagovarjal širjenje mohorskih knjig. - V enajstih člankih Osnutki iz davnine (št. 9 - 19) je opisal stare cerkve - umetnostne spomenike v soboški dekaniji, zavrnil pa je tudi ime 'Totsag' (Totska, slovenska krajina) za Prekmurje in ime 'vend' za prekmurske

Modiglianijevih aktov z akti Ge'ze Kocana. Ves nemirni dreget pravega akta se pod Kocanovimi prsti spremeni v pusti dolgčas, soroden tisti šali, v kateri dva piščanca ne vesta, kaj bi počela, in gresta v mesnico gledat gole kure. S tega ekshibicionističnega stališča je razstava zanimiva, kajti razkriva nam problem, ki je v pomurski umetnosti skorajda kroničen - odsotnost akta. Razstave se pa menda ne delajo z namenom, da bi se prezentirali tovrstni problemi. Ker pa je na pričujoči razstavi nerešenih ali pomankljivo rešenih problemov več kot dovolj, na vprašanje, čemu sploh take razstave, razen če ni edino vodilo avtorjevo zadovoljstvo nad pokazanim, lahko rečem, da mi ostaja pravi namen takih razstav zavil v bajeslovni mrak. Ker pa tudi beseda ni puella publica, mi glede raznih »brzinskih« besedil prihaja na misel Horacij, ki je dejal: »Kogar hočeš pripraviti, ga dobro preveri, da ti ne bo treba zardevati zaradi tujih grehov.« R. INHOF

Erotika, ki to ni

V predprostoru grajske dvorane razstavlja svoje slike likovni pedagog Geza Kocan. Razstava ni ne bolj ne manj nezanimiva kot večina drugih »marginalnih« razstav. Zanimivo je le to, da se tukaj posredno srečamo s problemi, ki drugod praviloma izostajajo.

Razstavljeni Kocanova dela bi po motivih lahko razdelili na tri skupine; tihožitja, akti, »fantastične« podobe. K tem trem skupinam bi lahko dodali še četrto, ki naj bi predstavljala abstraktne slike. Po nezanimivosti so si Kocanove »fantastične« podobe, »abstraktne« slike in tihožitja povsem enkovredni. Med njimi izstopajo, zgolj po humorističnem ključu, tiste slike, ki sem jih pogojno imenoval »fantastične« podobe. Te slike nas še najbolj spominjajo na tiste grozljivke, katerih režiserji si ne morejo kaj, da ne bi domneval (adolecentno) grozljivost svojih podob tako prepotencialni, da s tem zapadejo v svoje nasprotje - v komičnost. To pa menda ni bila avtorjeva name-

ra, tako da je to svoje »snovanje« povsem zgrešil. Tisto, kar je na razstavi najboljše, s čimer pa ne nameravam reči, da je tudi v splošnem pomenu dobro, so Kocanovi akti. Pri teh aktih pa pogrešamo ravno tisto, kar od akta pričakujemo, erotičnost. Zmotno se mi zdi prepričanje, po katerem je beseda akt sinonim za besedo erotično. Skratka, gre za problem, s katerim se, večinoma neuspešno, ubadajo tako v literaturi (kjer ne govorimo o aktu v slikarskem smislu, ampak govorimo o aktu kot dejanju) kakor tudi v slikarstvu. Tako recimo ne moremo primerjati erotične note v knjigah Vitomila Zupana s tisto v knjigah Borisa Brunca. Prav tako ne moremo primerjati recimo

Kalevala, Brando, pravljice
Novo na slovenskem knjižnem trgu

Poletno knjigotrško zatišje je minilo in založbe so spet začele delati s polno paro. Pri Mladinski knjigi se je ob začetku jeseni pojavilo kar nekaj zanimivih novosti.

Finski narodni ep Kalevala, temeljno delo finske književnosti, je sestavljen iz starih kalevalskih pesmi, ki so se od pradavnine prenašale iz roda v rod, v prvi polovici prejšnjega stoletja pa jih je zapisal in jih povezal v ep finski zdravnik in filozof Elias Lönnrot. V njih se v preprosti, prvinski govoric prepletajo zgodbe o svetlobi in temi, ljubezni in izdajstvu, tvornosti in razdiralnosti, ki so nekakšna posplošena zgodovina tistih krajev in dogodkov in nesporni biser svetovne književnosti. Ep je iz finščine prevedla naša vodilna poznavalka fin-

skega jezika in kulture Jelka Ovaska Novak.

Marlona Branda, nesporno legendo svetovnega filma, poznamo vsi in marsikaj o njem tudi, gotovo pa bomo lahko izvedeli še precej novega, če bomo prebrali njegovo avtobiografijo z naslovom Pesmi moje matere, pri pisanju katere mu je pomagal novinar Robert Lindsey. Samotarski igralec mu je odkrito zaupal svoje misli, izkušnje in tudi marsikatero intimnost, objaviti pa je dovolil tudi nekaj pisem in kopico fotografij iz svojega zasebnega in poklicnega življenja. Avtobiografijo

je prevedla Mija Dintinjana.

Knjiga z naslovom Zvezdna ladja in s podnaslovom Stoletje pravljic svetovnih pisateljev je zbirka petdesetih pravljic in pripovedk izpod peres največjih svetovnih pisateljskih veličin. Njihove izbrusene zgodbe sestavljajo privlačno vesolje različnih pravljicnih tematik in pristopov, ki ga lepo dopolnjujejo elegantne vinjete ilustratorja Rudija Skočirja. Pravljice je izbral Niko Grafenauer, prevedli pa so jih različni prevajalci.

V zbirki Andersenovi nagrajenci, poimenovani po prestižni mednarodni nagradi za otroško in mladinsko književnost in ilustracijo, je izšlo delo ameriškega pisatelja nizozemskega porekla Meindert DeJonga Kolo na šolski stehri. Iz njega lahko mladi bralci izvejo, v kakšne pustolovščine se lahko sprevrže otroška želja, da bi na streho šole prišle gnezdit štokrlje, da bi si svojo zmešnjavo še bolje predstavljali, pa je poskrbel ilustrator Maurice Sendak, prav tako Andersenov nagrajenc. D. Štefanec

Intervju z dr. Francetom Bučarjem

Kontinuiteta v poziciji in opoziciji

Kam merijo politiki, ko poudarjajo, da je demokracija pri nas samo formalna? – Kje je mesto slovenskih intelektualcev in zakaj je oče slovenske ustave podpisal Evropsko uro resnice za Slovenijo, odrekel pa je podporo podpisu t. i. razumniške deklaracije »Odgovor '97«? – Zakaj je bil in je proti lustraciji? – Ali bomo prišli v Evropo samo po kolenih? – Neutrálne šole ni – Škofove izjave med zasebnostjo in javnostjo

O vsem tem smo se pogovarjali s prvim predsednikom državnega zbora (takratne skupščine) dr. Francetom Bučarjem, nekdanjim disidentom, profesorjem na pravni fakulteti, članom Panevropskega gibanja ...

Pogosto slišimo, da je pri nas demokracija samo formalna.

Demokracija je vedno samo formalna, to je njeno bistvo. Demokracija pomeni skupek pravil, kako se morajo ljudje obnašati, zato pa je pri nas tako zelo pomembno vprašanje pravnega reda in zakonitosti! Če se ne držimo strogo pravnega reda, potem ni demokracije. Seveda mnogi govorijo, češ da je to samo formalna demokracija, v resnici pa je notranje življenje povsem drugačno. Vidite, kakor hitro sprejmete takšno stališče – strinjam pa se, da je v okviru formalne demokracije mogoče prav vse –, niste na pravi poti. Če dam primer, npr. če igramo nogomet – to so pravila, kako se mora brati žogo in kdaj se sme dati gol. Čim se teh pravil ne držimo, npr. da nekdo žogo pograbi in jo nese v gol, je konec! Država je kot veliko igrišče, in če se pravil ne držimo, je z demokracijo konec, nastopi diktatura.

Ste sopodpisnik Evropske ure resnice za Slovenijo. Kakšno vlogo imajo danes intelektualci v slovenskem prostoru, tudi glede na to, da so bile reakcije na Evropsko uro resnice zelo različne.

Pri nas stvari vendarle ne tečejo tako kot bi morale. Če se ne držimo zakonitosti, stvari ne gredo. In pri nas se zakonitosti ne drži niti parlament! Cela vrsta stvari pride v parlament, ki so protustavne, in se jih kljub temu sprejme. Druga stvar je vprašanje uprave. Naša uprava še zdaleč ne dela tako, kot je treba. Mi imamo upravo, ki izvira še iz prejšnjega režima. Ne mislim samo personalno, temveč po miselnih vzorcih. Sodobna država je kot eno velikansko, izjemno zapleteno podjetje. Zato danes govorijo, da za visokega državnega uradnika nista dovolj samo pravna izobrazba in pravni pristop, ampak da mora biti tudi neke vrste menedžer. In če nimamo take vrste uprave, potem stvari ne delujejo.

Dejstvo je, da miselni vzorci, to, kako ljudje mislijo, niso samo na strani te t. i. kontinuitete, češ ti še imajo stare navade. Tudi pri novih so približno enaki miselni vzorci, zlasti ker so postavljeni v podoben položaj in v podobnem položaju ljudje podobno reagirajo. Za prejšnji sistem pa je bilo značilno, da je bilo osrednje vprašanje, dobiti oblast in ostati na oblasti. Dokler ne bomo prišli do tega, da bo oblast samo sredstvo, ne pa cilj sam po sebi, bomo še v okviru starih miselnih vzorcev, to je komunizma. Prej smo imeli diktaturo, danes pa imamo oligarhičen sistem, v katerem se ljudje obnašajo približno enako. Zato sem tudi podpisal Evropsko uro resnice iz prepričanja, da je stvari potrebno spremeniti.

Najnovejšega poziva slovenskih razumnikov, naslovljenega na državni zbor, naj sprejme deklaracijo o prelomu s prejšnjim sistemom, pa niste podpisali.

Da, tokrat hote ne. Proti lustraciji sem bil od vsega začetka, že leta 1990/91, ko še nismo govorili o lustraciji, ampak o tem, da je potrebno stare ljudi spraviti proč in pustiti gor nove. Ne, ker če na tak način spreminjamo oblast, potem to pomeni, da je prišlo zgolj do menjave ljudi na oblasti, to je približno enako. Ne moremo reči, če smo mi na oblasti, da smo bolj moralni, bolj pametni, bolj pošteno. Ne. Zato štejemo jaz lustracijo za protidemokratsko sredstvo. S tem pa ni rečeno, da zagovarjam dejanja prejšnjega režima. Daleč od tega, saj sem jih sam okusil na lastni koži. Če pa se nekemu individualno dokaže ravnanje, ki je v nasprotju z veljavno zakonodajo, današnjo in takratno, ga je potrebno formalno izpostaviti sodnemu postopku in sodni odločbi, ki rezultira tako ali

drugače. In pri tem je treba povedati ne samo, da je treba uporabiti obstoječo zakonodajo, tudi brez te zakonodaje morajo veljati splošna načela naravnega prava. In komur se lahko dokaže, da je deloval proti izhodiščem naravnega prava, sta proti njemu možna kazenski pregon in tudi obsodba. To je pa zame zakonita pot. Enako je bilo tudi, npr. če vzamemo Nürnberg – tam niso sodili po neki obstoječi zakonodaji, sodili so po načelih naravnega prava. Seveda juridični pozitivisti tudi nürnberskemu procesu očitajo, češ da je bil to lari fari, ki nima s pravom nobene zveze. Toda to je strokovno vprašanje. Strinjamo pa se, da se lahko uporabijo tudi načela naravnega prava. Kaj pa naravno pravo zahteva od človeka, pa je popolnoma jasno. Za to ni potrebno imeti pravne fakultete – da ne smeš ljudi maltretirati, da ne smeš ljudi ubijati, da ne smeš s škornji hoditi po ljudeh – to je vsakomur jasno.

Toda intelektualci so ves čas na novinarski konferenci poudarjali, da je njihov poziv povsem apolitičen akt, oziroma da ni strankarski.

Ta akt je visoko političen. Drugič pa, politik mora biti moralen. In to pri nas dostikrat zamenjujejo. To pa še ne pomeni, da mu ni treba biti povsem racionalen, trezen v presoji. To sta dve različni stvari, ki se pri nas pogosto zamenjujeta. Kakršen koli političen akt presojam, prvič glede na situacijo, ki jo moram objektivno presojati, nato kaj želim doseči in ali je to sredstvo tisto, ki me bo pripeljalo do želenega cilja. Potem pa je to stvar zelo trezne presoje. In če ta akt ponovno presojam s teh vidikov, potem moram vsaj zase ugotoviti, da kot instrument politike ni najbolj ustrezen za sedanjí trenutek in razmere v naši družbi.

No, tudi t. i. lustracijski zakon, ki sta ga predlagala Jansa in Peterle, je pravno sporen, npr. že samo uvajanje lustracijskega sodišča.

Ne pravno sporen, tisto stvari so popolnoma jasno protustavne. Tukaj ni potrebno nič modrovati. Druga stvar pa je vprašanje te resolucije, s katero naj bi obsodili prejšnji režim. Toda ker gre za vezelo trgovino, jaz tega nisem hotel podpisati. Vsa stvar je prišla pred parlament v paketu. Meni osebno se ne zdi dosledno, da bi rekli, da lustracija načelno odklanjam, sem pa za to resolucijo. Vsebinsko pa nisem proti, da se obsodi prejšnji sistem. Vendar ne v taki vezani trgovini, kakor je bila zdaj, in to še sredi volilne kampanje. Nimam moralne legitimacije, da bi to podpisal.

Politiki in morala

Glede na trenutne slovenske politike, ne glede na to ali so na strani kontinuitete ali ne, se mi postavlja vprašanje, ali od njih sploh lahko pričakujemo nekakšno moralo.

Seveda, brez morale ni politike. Čeprav se s tem ne strinjajo, ljudje pravijo, da je politika umazanija itn. Ampak, če politika ni moralna, potem to sploh ni politika. Lahko se kratkoročno spleča, dolgoročno pa se obrne proti sistemu, ki je začel z nemoralno posegati v ljudsko sožitje. Tudi to je eden od klišejev o kontinuiteti. Kajti če se hočemo iti demokratično in pošteno politiko, potem se moramo pošteno obnašati, biti poštene. V tem je ravno problem. Pri nas, kjer imamo parlamentarno demokracijo, je parlament tako rekoč srce te demokracije, in če ta formalna demokracija ne funkcionira, potem je vse skupaj hokus pokus. Če poslanec dela v stilu, češ da je politika samo lumpa-

rija, in če ne bomo imeli parlamenta, kjer bo vsak posamezni član sprejel za osnovo svojega delovanja moralno pozicijo, potem iz tega parlamenta ne bo nič.

Dejansko je v našem parlamentu vse eno samo trgovanje.

Saj to je ravno stvar. Dober politik mora pošteno ravnati, po svojem prepričanju, in delati tisto, kar meni, da je prav. Če pa je to trgovina, bo poslanec najprej pomislil, da morda naslednjič ne bo izvoljen, če ne bo glasoval tako kot mislijo njegovi volivci, največkrat pa glasuje tako, kot mu naroči stranka, ne glede na to, ali je prepričan, da je prav tako kot glasuje. Glasovanje zoper lastno prepričanje pa pomeni konec parlamentarne demokracije! Potem ne vlada več parlament, ampak vladajo stranke. Stranke pa niso izvoljene! V tem je stvar.

Toda problem nespoštovanja zakonov in drugih aktov ni akuten samo na državni, temveč tudi na lokalni ravni. Npr. če si v neki občini izplačujejo previsoke plače – za proračun pa je odgovoren župan –, pravijo, ah, pokličite računsko sodišče. Ob tem pa vsi vemo, da računsko sodišče kar tako v neko občino ne pride – povabilo ni dovolj. Potem pa namesto, da bi bila odgovorna oseba kaznovana, pač tisti, ki so dobili prevelike plače, znesek vrnejo in zanje je zadeva končana.

Poglejte, to pa ni problem kontinuitete, miselnega vzorca, ki je izšel iz prejšnjega sistema. To je miselni vzorec, ki je na neki način kloniran, in sicer iz komunistične ortodoksije in balkanizma. To dvoje, ta koktejl je miselni vzorec za naš odnos do pravnega reda. Mi smo vedno ponosni, vedno smo poudarjali, da smo srednjeevropska država, da smo že tisoč let evropska država. V tem pogledu smo mi stoodstotno balkanska država, tako se obnašamo! In to je tragedija. Tako je na lokalni ravni pa tudi v parlamentu. Ne bi želel, da bi primer zvel kot primer strankarskega opredeljevanja: pogledjte poslanca Ruparja, ki ni odjavil svojega podjetja. Zakon pravi, da poslanec preneha mandat, če v treh mesecih ne odjavi svojega podjetja. In vendarle parlament iz tega ni potegnil nobenih konsekvenc, temveč ugotovil, da on ni imel nobenih materialnih koristi, saj je podjetje mirovalo itn. Saj zakon ne pravi, da moraš ti imeti podjetje in še korist zraven! Poglejte tudi funkcijo podpredsednika vlade – ta je protustavna, nikjer v ustavi je ne najdete!

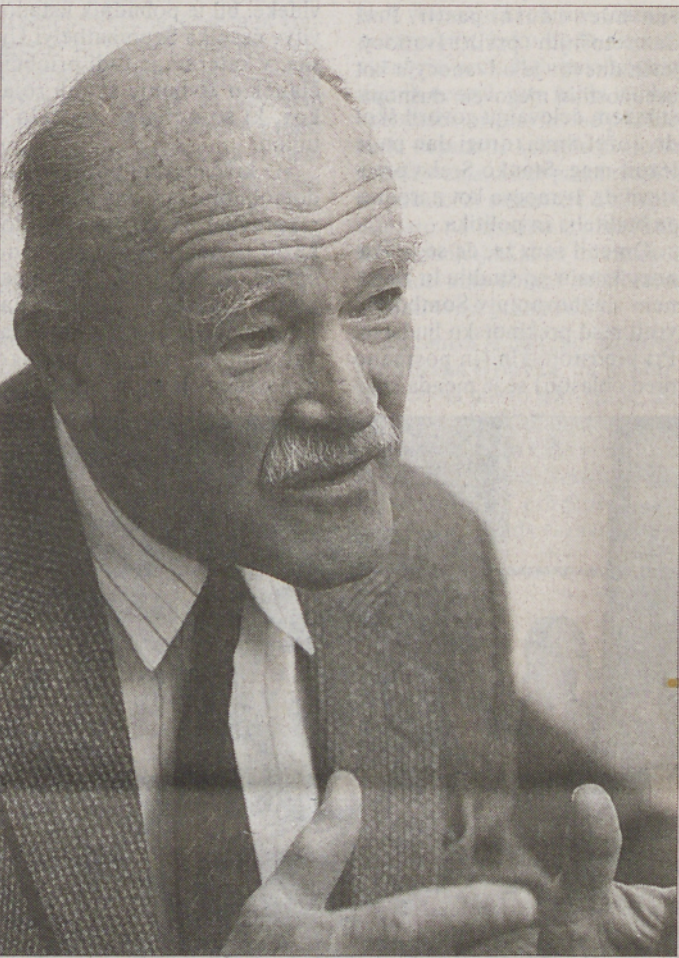
Vsi enakopravni?

Kakšen prostor naj bi imela Slovenija v Evropski zvezi.

Imela naj bi status enakopravnega člana, kakšen pa naj bi ta bil, pa ne vedo niti naši niti evropski politiki. Namreč, enakopravnost ni tako enoznačen pojem, kot se na videz sliši. Npr.: vsi smo enakopravni. Poglejte, če uporabim ista pravila za zelo različne ljudi, je to lahko zelo velika krivica. Če ista pravila uporabim za različne države, ki so nekatere zelo velike in bogate, druge pa so majhne in ne tako razvite, potem je vprašanje, ali je to lahko pravična in enakopravna ureitev. Slovenci iz jugoslovanske izkušnje to dobro vemo, saj smo se s Srbi zelo razšli ravno ob tem vprašanju – enaka pravila za vse, »jedan čovjek, jedan glas«. Če uporabimo to najbolj demokratično načelo – da ima večina vedno prav, potem smo Slovenci vedno postavljeni v kot, preglasovani, ker smo vedno manjšina. Slovenci bi lahko EZ marsikaj povedali iz jugoslovanskih izkušenj, saj smo sami skušili, kaj je model večnacionalne države in kakšen odnos vlada v njem. Zato ta instrumentarij, ki ga tukaj uporabljamo, t. i. večinske, kvantitativne demokracije, kjer se glasovi samo preštejejo, najbrž ni najbolj ustrezen. Deset beračev ne da enega bo-

gataša, ampak še večjo beračijo, in tudi deset bedakov ne da enega pametnega, ampak še večjo neumnost. Tudi mene pogosto kritizirajo kot evroskeptika, ki ima danes že negativen predznak, toda če hočemo biti enakopravni člani EZ, se moramo najprej sami čutiti enakopravne. Imeti zavest lastne identitete in tudi ponosa, ne pa kleče iti v EZ.

Je klečeplazjenje tudi dediščina prejšnjega režima?

Ne, tukaj lahko gremo še nazaj, je dediščina naše zgodovine. Mi nikoli nismo imeli svoje države, vedno smo bili vključeni v neko drugo državo, vedno so bili drugi gospodarji nad nami. In to je sindrom naše sedanje politike. Mi se tudi v zunanji politiki obnašamo tako, kot smo se v preteklosti. Zakaj je bilo potrebno poklekni pred Italijani? Španski kompromis so zahtevali samo od nas. Če se ti neki stvari nočeš za nobeno ceno odreči, potem boš prej ali slej na kolenih. Vzorec, ki smo ga sprejeli, ni primeren za samostojno državo. Zdjaj so se pojavili s svojimi zahtevami tudi Avstrijci. Problem te staroavstrijske manjšine ni od včeraj. Ko sem še vodil skupščino, je prišla avstrijska ambasadorica ničkolikokrat k meni s tem vprašanjem. Toda povedal sem ji, da bi ne bili demokratična država, če ne bi dali tem ljudem vse pravice, kot jih imajo tudi Slovenci, ni pa nobenega razloga, da bi jim dali poseben status, ker tudi ne moremo govoriti o tem, kje so stalno naseljeni itn. Konec zgodbe. Če pravimo, da se moramo, ker hočemo v Evropo, evropsko obnašati – kako se pa Evropa obnaša? Tako, da sili na vzhod in hoče zasesti prostor, ki ga je imel prej komunizem. S kapitalom prodreti v vse te države, tako se Evropa obnaša. In če se hočemo evropsko obnašati, moramo imeti vse to v svoji zavesti, braniti svoja stališča, pa lahko gremo po istem modelu. Toda za to moraš imeti malo več mišic, kot jim imamo mi.

Neutrálne šole?

Ena vročih tem v zadnjem času je tudi kurikularni svet, za katerega se vedno poudarja, da mora biti strokoven. Toda že ministar – njegova funkcija je politična.

In tudi ti posamezni strokovnjaki imajo svoja politična prepričanja. Če pa politik zahteva svoje ljudi v strokovnem svetu, pri tem pa govori, da naj bo svet strokoven, očitno zavaja.

Seveda, problem v teh okvirih ni rešljiv. Danes sem nekje v časopisu prebral, da ni potrebno, da je strokovnjak tako ali drugače orientiran, ampak da je vrednostno nevtralen. Toda vrednostno

stno orientiran pouk, sem bil jaz proti, saj se potem vračamo nazaj na stari model, na to, kar smo imeli prej. V prejšnjem režimu je bil poseben predmet samoupravljanje s temelji marksizma. STM, to pomeni, da režim ni verjel v samoupravljanje in marksizem. Kajti če bi verjel, potem ni potrebno imeti posebnega predmeta, potem s tisto filozofijo – marksistično ali katero koli – učiš vse predmete. Zdjaj pa, enako velja tudi za druge, če hočeš posebej verski pouk ali pa ta vrednostni pouk, to pomeni, da ne verjameš tisto, kar učiš. Se pravi, potem boš zgodovino učil ateistično, hkrati pa boš posebej govoril o religiji. Rešitev je v tem, da tvoj vrednostni sistem prodira v vse predmete. Če zahtevamo tako vehementno versko šolo, potem obnavljamo stari sistem. Saj tudi konfesionalna šola nima posebnega predmeta religije. Z njo so prepojeni vsi predmeti! In mora biti tako, saj si drugače shizofren, v otroku povzročiš notranjo razklanost: eden mu bo govoril eno, drugi drugo. Bistvo za osebnost je, da je nevtralna, da je celostna, ne pa porušena.

Zasebne izjave nadškofa

Ob novem nadškofu se odpira tudi vprašanje javnega in zasebnega delovanja cerkvenega dostojanstvenika. Njegove izjave, izrečene v javnosti, npr. o Cankarju in njegovih dramah, so bile povsem nestrokovne. Nato pa je izjavil, da je to njegovo zasebno mnenje.

On lahko reče, kar hoče, to ni kaznivo, toda kakšne so posledice, je pa drugo vprašanje. Vzemimo drugi primer – problem, s katerim sem se jaz precej soočil in ukvarjal ob ustavi, je vprašanje splava. Torej, da Cerkev odločno odklanja splav, je popolno logično. In kot prepričan katolik, kar nadškof je, mora splav odklanjati. S tem se strinjam. Toda če on zahteva, da mora priti prepoved v ustavo, je to nekaj drugega, to pomeni, da ne verjame v moč svojega nauka, ampak zahteva, da bo država to kaznovala. V tem je paradoks, saj pomeni, da ne verjameš v prepričljivost in moč svojega nauka, če potrebuješ državno zaščito. Tu lahko gremo še naprej: za vsak greh je potreben še kazenski zakonik, pa smo nazaj v srednjem veku! To je problem. Lahko imamo zelo različna mnenja, toda svetosti ni brez svobode, se strinjajva? Če ti ne moreš delati drugega, kot če imaš postavljen plot – takšnih svetnikov ne potrebujemo, svetnik si samo takrat, ko se sam odločiš za pošteno in lepo življenje. In v to ne verjamejo, vidite!

No, nadškof je opomnil, da se ustava – glede na spremembo 68. člena ustave – lahko kar tako spreminja, da ni večna.

No, tu pa ima zlasti veliko podpore pri starih miselnih vzorcih, pri prejšnjih komunistih. Da, da, tukaj so se našli na popolnoma enaki liniji. Poglejte, v komunističnem režimu je bilo menjati ustavo prav tako kot menjati pravilnik o cepitju prašičev, od danes na jutri. Nobenega spoštovanja do ustave, do temeljnih vrednostnih načel, ki jih vsebuje. Zaradi teh je ne moreš kar tako spreminjati. Tukaj imam tudi sam občutek krivde, saj smo ustavo premalo zavarovali pred spreminjanjem. Npr. na Finskem se ustava lahko spreminja na naslednji način: parlament z navadno večino sprejme sklep, da se ustava spremeni, toda do konca mandata o tem ne more dokončno odločiti, temveč lahko to spremeni šele v naslednjem mandatu. V naslednji parlamentarni sestavi pa je potrebna še kvalificirana večina. Tako imajo zavarovano ustavo. Nekateri pravijo, da je to prehudo. Pri nas je ustava premalo zavarovana, in to je, moram priznati, moja osebna krivda.

Srečanje slovenskih gasilcev v M. Soboti Hacetovi nagrajenci

Prihodnjic v Sežani

Murskosoboški gasilci so bili gostitelji tradicionalnega srečanja dobitnikov nagrade Matevža Haceta.

Srečanja se je udeležilo kakih 30 prejemikov najvišje nagrade v slovenskem gasilstvu. Nagovorila sta jih predsednik slovenskih gasilcev Ernest Eöry in častni predsednik GZS dr. Branko Božič. Ta je tudi orisal lik Matevža Haceta, po katerem se imenuje najvišje gasilsko odličje oziroma nagrada. O razvoju gasilstva v Murski Soboti je na kratko spregovoril Franc Gomboc.

Gasilci iz več slovenskih območij so si pozneje ogledali Plečnikovo cerkev v Bogojini, delo filovskega lončarja, bili so na obisku v gasilskem poveljstvu v Belčinih, srečanje pa so sklenili v prijetnem razpoloženju na turistični kmetiji.

Naslednje podobno srečanje bo konec maja prihodnjega leta v Sežani. Tam bo tudi 13. kongres slovenskih gasilcev. J. Z.

Petarde, lepše je brez njih!

1. decembra se je začela preventivna akcija Ministrstva za notranje zadeve R Slovenije in Ministrstva za šolstvo in šport R Slovenije Petarde, lepše je brez njih!

Uradno bo trajala do 10. januarja 1998. V akcijo so vključeni osnovne šole ter vodje policijskih okolišev. Ministrstvo za šolstvo je tudi razpisalo nagradni natečaj za najboljši plakat na temo pirotehničnih izdelkov. Seveda vsebina ne sme popularizirati uporabe - ravno obratno.

Kljub vsem prizadevanjem policije se moramo zavedati, da je neprimerna uporaba pirotehničnih izdelkov problem vseh, zato policija prosi vse, predvsem pa starše, skrbnike, učitelje in vzgojitelje, da z opozarjanjem na nevarnost in možne posledice takega početja pripomoremo k preprečevanju in zmanjševanju nezaželenih posledic. Zadeva bo učinkovita, ko ne bomo ostali le pri besedah (govorili, da je metanje petard nevarno), ampak bomo to tudi dokazali z osebnim zgledom (petarde in drugo bomo uničili v vedru vode ali oddali policiji).

Spodbudno je, da se je lani manj pokalo in bilo manj poškodovanih kot nekaj let nazaj. Bodi tako tudi letos. »Spoštujte pravico sosedov, otrok, starejših in drugih ljudi, da v miru uživajo praznike,

zato ne mečite petard (če že ne morete biti brez njih) v njihovo bližino in pred njihove domove,« so zapisali v sporočilu za javnost na soboški UNZ. Š. S.

V desetih mesecih 1.291 ilegalcev

Do konca oktobra 1997 so pomurski policisti prijeli 1.291 tujcev, ki so skrivaj prešli mejo in vstopili v Slovenijo. Najbolj oblegana je madžarsko-slovenska meja, potem hrvaško-slovenska, le redko pa kdo prekorajač zunaj prehoda avstrijsko-slovensko mejo.

Najpogosteje gredo ilegalno čez mejo Romuni, saj so jih v desetih mesecih odkrili 789. Zanimivo je, da sta Romunija in Slovenija ukinili vizume, a se Romuni kljub temu na veliko odločajo za ilegalni prestop. Vzrok: na mejnih prehodih zavnejo vse tiste, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop. Gre predvsem za oceno, da nimajo sredstev za preživljanje. Drugače je pač, ko vstopa urejen in z denarjem (četudi si Romun), kakor pa, ko prideš na mejni prehod v sla-

bem oblačilu, brez denarja. Tak že ne more biti turist, ampak revež, ekonomski emigrant, ki hoče v bogati zahodni svet. Če ga ne zavrne Slovenija in uspe priti v Avstrijo ali Italijo, nam ga bodó od tam vrnil in z njim bomo imeli nemalo stroškov, predem bomo takega tujca uspeli vrniti nazaj, odkoder je prišel.

Po številu ilegalnih prihodov so na drugem mestu državljani ZR Jugoslavije. Menda prevladujejo jugoslovanski Albanci s Kosova. Vemo, da jim tam dol ni prijetno, ampak red mora biti: prijete naše oblasti vračajo.

Na tretjem mestu so državljani Ukrajine. Od tam je bilo pri nas 46 prestopnikov. Več ilegalcev je bilo tudi iz Bangladeša (Kje je ta država?), Makedonije, Turčije, Šrilanke (nekdanji Cejlon), Siera Leone ...

Število ilegalcev se je v letošnjih desetih mesecih (v primerjavi z enakim lanskim obdobjem) povečalo za 67 odstotkov. V novembru in v prvi polovici decembra je bilo prav tako veliko ilegalnih prehodov (v prazničnih dneh pa jih bo zagotovo tudi bodo), zato se ubadamo z neprijetno zadevo. Na UNZ ugotavljajo, da se povečuje število organiziranih oblik sprovajanje tujcev (zlasti Afričanov in Azijcev). Nemalokrat morajo plačati za tako uslugo 1.000 mark. Š. S.

Zgodilo se je ...

Kapela: Vlom v zadružno trgovino

V noči s 15. na 16. december je nekdo vlomil v prodajalno na Kapelskem Vrh in ukradel motorno žago, razna oblačila, več parov zimskih in športne obutve, iz blagajne pa je pobral manjšo vsoto denarja. Škode je za 150.000 tolarjev, nepridiprava pa še iščejo.

Kuzma: Izginila videokamera

Na osnovni šoli Kuzma pogrešajo videokamero, vredno 185.000 tolarjev. Vedo tudi povedati, da si jo je nekdo »sposodil« med 8. in 17. decembrom. Policisti in oškodovani prosvetarji si prizadevajo zvedeti, kdo je postal (do prijetja) nov videosnemalec.

Moravske Toplice: Vlom pred Ajdo

Ž. M. iz Trbovelj se je pripeljal v Moravske Toplice, da bi si v tem zdraviškem kraju nabral novih moči. Ne da bi kaj slutil, je avto seveda pustil na parkirišču preh hotelom Ajda. V noči med 16. in 17. decembrom je nekdo vlomil v vozilo in demontiral avtoradio Philips, vreden dobrih 30.000 tolarjev.

Serdica: Avto je povsem zgorel

Na osebnem avtu B. Š. iz Serdice je 18. decembra izbruhnil požar, ki je brz nato zajel celo vozilo, ki je povsem zgorelo. Domnevni vzrok požara: kratak stik na električni instalaciji. Očitno pa avto še zdaleč ni bil nov, ko pa je škode, kot so zapisali policisti, 200.000 tolarjev.

Krplivnik: Jugoslovanska ilegalca

Če hočeš iz Slovenije v ZR Jugoslavijo, potrebuješ vizum. Če hočeš iz ZR Jugoslavije v Slovenijo, potrebuješ vizum. Dva državljana ZR Jugoslavije, ki so ju policisti prijeli pri Krplivniku, pa se nista šla ukvarjat s temi formalnostmi, ampak sta jo z Madžarske mahnila v Slovenijo kar čez »zeleno mejo« (torej zunaj mejnega prehoda). Po obravnavi pri sodniku za prekrške so ju vrnil na madžarsko stran.

Pomurje: Kršitve javnega reda in miru

Prazniki so pred vrati, alkohola ne manjka, pivcev tudi ne, prav tako ne takih, ki bi jim alkoholček ne »segel v glavok«, pa smo tam: vedno več kršitev javnega reda in miru. Omenimo naj le dogodka dveh dni. 16. decembra so pomurski policisti intervenirali dvakrat. Enega kršitelja so pridržali do iztreznitve. 18. decembra je bil javni red kršen prav tako dvakrat in tudi tedaj je moral eden v treznilnico. Šlo je za voznika motornega vozila, ki je pozabil, da takrat, ko človek pije, ne sme voziti. Š. S.

Prostovoljno gasilsko društvo Cezanjenci

Lepa starost: 104 leta

Klaus in Zvonko pogasila začetni požar

PGD Cezanjenci so ustanovili 1894. leta in v letu 1998 stopa v 104. leto starosti. Uspešno delovanje je odvisna predvsem od posameznikov in v PGD je takih več kot ducat.

Zelo prizadevni so predsednik PGD Marjan Rudolf, Franc Novak, poveljnik, in Franc Zavrtnik, »navaden« član, ki pa je uređil gasilski muzej. Franc Ferenček je predsednik nadzornega odbora, Jože Gorjak ml. pa dol-

goletni blagajnik. Franc Novak je sicer po poklicu sodar, ampak našel je tudi čas za večletno poveljevanje. Enako velja za pomočnika poveljnika Marjana Novaka. Franc Štefanec je prevoznik, zato pa tudi voznik gasilske

cisterne. Slednja je sicer ta hip v Ljubljani, kjer jo bodo temeljito obnovili. Zelo delavni člani so tudi: Robi Štefanec pa Klaus Pušenjak in Zvonko Vargazon, ki sta pogasila začetni požar v novi hiši Petra Markoča in tako preprečila večjo škodo.

V PGD Cezanjenci bodo imeli v letu 1998 tovorno vozilo, cisterne, kombinirano vozilo, brizgalno Creina, starejšo motorno brizgalno Rosenbacher pa prikolico z gasilsko opremo (cevi in drugo).

Imajo dve desetini: mladinsko in desetino za posredovanje pri požarih, ki je tudi nezgodno zavarovana.

JOŽE MAKOTER ml.

Selo 30a, 9207 Prosenjakovci
telefon: (069) 44 035

Vsem gostom se zahvaljujemo za obisk, obenem pa želimo vsem skupaj blagoslovljene božične praznike ter srečno, predvsem pa zdravo leto 1998.

Ali ste pripravljeni na izziv?

Če ste dinamični, komunikativni in vas veseli terensko delo s strankami, vas **VABIMO** k sodelovanju. Iščemo kandidate za zavarovalne zastopnike na območjih:

Lendave, Lenarta, Murske Sobotne, Ljutomera, Gornje Radgone.

Kaj vam ponujamo?

- zanimivo delo - svetovanje in tizenje osebnih in premoženjskih zavarovanj;
- strokovno izobraževanje;
- pogodbeno delo z možnostjo redne zaposlitve;
- možnost dobrega zaslužka;
- ustvarjalno delovno okolje.

In kaj od vas pričakujemo?

- vsaj V. stopnjo strokovne izobrazbe;
- delovne izkušnje v prodaji;
- vozniška izpiti B kategorije;
- sposobnost dobrega komuniciranja.

Delovno razmerje bomo s kandidati sklenili za določen čas enega leta s trimesečnim poskusnim delom.

Adriatic zavarovalna družba d.d.

Pisne prijave s kratkim življenjepisom pošljite v 10 dneh od dneva objave na naslov:

Adriatic zavarovalna družba d.d., Koper
PE Murska Sobota, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota

O odločitvi boste obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

SKUPAJ PROTI KRI MI NALU

080-1200

POKLIČITE! OSTALI BOSTE ANONIMNI

Ljudje in meja

Na pomurskih mejnih prehodih so do konca oktobra našeli 17.887.546 potnikov, kar je za pet odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. Najbolj, in sicer za 13 odstotkov, se je povečalo prehajanje čez slovensko-madžarske prehode. Na prehodu v Pincah je bilo kar 44 odstotkov več potnikov.

V našo pokrajino pa bi vstopilo še več potnikov, če ne bi nekaterih zavrnili. V desetih mesecih so našeli 5.620 »zavrnjenecve«: največ na madžarsko-slovenskih prehodih, kar je razumljivo, ko pa hoče čeznje glavnina ekonomskih emigrantov iz tako imenovanih rizičnih držav.

Na naših prehodih pa izdajajo tudi vstopna dovoljenja. V omejenem obdobju so izdali 22.226 vizumov in 1.500 drugih dovoljenj. Š. S.

Družba SLOVENIJALES, Gradbeni material in stavbno pohištvo, d. o. o., Ljubljana, Dunajska cesta 22

OBJAVLJA prosti delovni mesti za Prodajno mesto Murska Sobota, Markišavska ul. 9

1. SAMOSTOJNEGA KOMERCIALISTA za področje lesnih reprodukcijskih materialov

Od kandidatov pričakujemo, da imajo visoko izobrazbo tehniške (lesarstvo) ali ekonomske smeri, najmanj dve leti delovnih izkušenj pri komercialnih delih, samoiniciativnost, komunikativnost, ustvarjalnost, osnovno računalniško znanje, veljavno vozniško dovoljenje B-kategorije in lasten avtomobil.

2. KOMERCIALISTA za področje masive - finale in stavbnega pohištva

Od kandidatov pričakujemo, da imajo višjo izobrazbo tehniške (lesarstvo) ali ekonomske smeri, najmanj dve leti delovnih izkušenj pri komercialnih delih, samoiniciativnost, komunikativnost, ustvarjalnost, osnovno računalniško znanje, veljavno vozniško dovoljenje B-kategorije in lasten avtomobil.

Kandidatom ponujamo urejeno delovno okolje, stimulatívno nagrajevanje, možnost napredovanja in osebnega izpopolnjevanja.

Z izbranimi kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s 6-mesečnim poskusnim delom.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, kratkim življenjepisom in opisom dosežanih delovnih izkušenj posređujte na naslov:

Mednarodno podjetje SLOVENIJALES, d. d., Dunajska cesta 22, 1511 Ljubljana, Sektor za kadrovsko organizacijo in splošne zadeve v 8 dneh od objave.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po njej.

Dodatne informacije lahko dobite po telefonu št.: (069) 21 396.

O njih, ki so se bolnim

Kristina Regina Čurič v čakovski bolnišnici.

Takrat je vse bežalo k Čuričevi sestri

Čuričeva sestra dopolnjuje svojo življenjsko pot. V šestinsedemdeset letu je telo umirjeno in priprte oči, položene globoko v jamicah, govore, da ta svet postaja vse manj njen. Telo ničesar več ne prosi, ne hrane in ne vode. Vsak grizljaj, ki ga v skrbi za bolno sestro pripravijo njene skrbnice, ji je nepotreben, saj je pre-pričana, da je njeno telo v dolgih letih življenja izpolnilo svoje poslanstvo. Sedaj se samo še pripravlja, da bo kot dozoreli sad opravila še zadnje dejanje življenja. Tudi spomini, katerih je bilo pred časom toliko, da bi z njimi lahko polnili debele knjige, so se že poslovili, saj tam, kjer je duša pripravljena za odhod ter spravljena s svetom, tam vznemirljivost, ki jo nosijo v sebi spomini, ni več potrebna. Pustila jih je, naj bodo dota tistim, ki se je z veseljem spominjajo, nje in njenega dela kot medicinske sestre na terenu.

Po vendar se je Čuričeva sestra iz Trnja, po imenu Kristina ali redovniško sestra Regina, katero sedaj negujejo redovniške sestre v Veržeju, najnovega obiska razveselila. Roko, dano v pozdrav, je zadržala v svoji in z blagim izrazom povprašala po svojih najbližjih in naši skupni sreči. Tako globoko je segla njena skrb, čeprav skozi povsem preprosto vprašanje. »Ste srečni? Bog daj, da bi bili,« je zaželela.

Da, to je ta njena večna skrb za druge, s katerim je zapolnila vse svoje življenje. Približevala se je bolnim in trpečim z dobroto in ljubeznijo, z razdajanjem zanje.

»Bolnike sem imela rada,« je bilo prvo, kar mi je odgovorila, ko sem jo povabila, da bi spregovorila o svojem delu. Toliko vsega je bilo v njenem bogatem življenju, toda obuditi je zmožila le drobce.

»Preveč daleč nazaj moram misliti. Tako malo se spominim. Pa bi se lahko dosti vsega spominjala,« je potihem dejala. Utihnila je. Držala me je za roko in vedela sem, da se trudi poiskati v spominu vsaj nekaj okruškov.

»Takrat je vse bežalo k Čuričevi sestri. Če je kdo rekel, da gre k Čuričevi sestri, so ljudje že vedeli in vprašali: Ka pa je za nevoje? Tako smo bili povezani.« Čuričeva sestra je bila ljudem zaveznica ob rojstvu in smrti, v boleznih in nesreči. Ljudje so hiteli k njej po pomoč in tolažbo.

»V Beltincih sem dolgo delala, z dr. Perkičem. Hodila sem po terenu in ljudem dajala injekcije, ki jih je zdravnik predpisal. Nekaj časa še koleša nisem imela, pa sem hodila peš. Torbo v roke pa na pot ... od Beltinca, Odranec, Črenšovca do Bistrice, Polane, Brezovice. Na Hotizo pa ne, ta je že spadala k

Avtobiografski življenjepis Čuričeve sestre

Rojena sem v Trnju 17. avgusta 1912 v družini kmečkih staršev. Oče je padel v vojski 1916. Ljudsko šolo sem obiskovala v Trnju, meščansko šolo z malo maturo pa sem končala v Dolnji Lendavi 1929. Zaprošila sem za sprejem v samostan in ostala še eno leto na praksi v vrtcu v Lendavi. Preoblečena sem bila v Slovenski Bistrici 17. decembra 1930. Takoj sem začela delati v Banovinskem dečjem domu Slovenska Bistrica kot perfekta. Od tam sem šla v Ljubljano v bolniško šolo, ker sem zaprosila za misijone na Kitajskem. Ko sem končala šolo, leta 1940, se je začela vojna na Kitajskem, zato so me poslali v bolnico Čakovca. Tam sem delala deset let pri operacijah. Prvega maja 1950. sem zbolela na pljučih in se devet mesecev zdravila v zdravilišču Klenovnik.

Domov sem prišla 15. marca 1952 in začela delati v ambulanti v Črenšovcih, potem pa v Beltincih do 31. oktobra 1965, ko sem bila upokojena.

Lendavi. Vse to sem obhodila.« Povsod v omenjenih krajih so živeli njeni ljudje.

»Najtežje je bilo gledati trpljenje človeka, ki mu nisem mogla pomagati. Pa takrat ni

Dan za dnevom je hodila po vaseh in ljudje so ji v pozdrav dvigovali roko. Dokler je mogla, je pomagala.

»Dosti sem vračila, pa upam, da dobro,« je potihem izrekla.

bilo ne enega, ne drugega, ne pravih zdravil. Tolažila sem jih. Upanje ... upanje sem jim dajala, da bo boljše. Zjutraj bo boljše! Včasih je bilo, včasih pa tudi ne. Dosti lažje pa je bilo in boljše, ko so prišli zdravniki.«

Čuričeva sestra je tako kot druge medicinske sestre, ki so delale na terenu, skrbela tudi za zdravstveno prosvetljanje ljudi. Učila jih je higijene in tega, kako si morajo sami pomagati.

»Dosti sem jim govorila, da morajo rano okoli očistiti z žganjem in da nanjo ne smejo polagati nesnage. Poškod je bilo dosti, ljudje pa niso vedeli, kaj bi si devali na rane. Napačno so se zdravili,« se je spominjala. Pa tudi kombinirani praški in aspirini pa čaji za ledvice so se vedno našli v njeni torbi. Ljudje so prihajali pa si vzeli na posodo to in ono zdravilo, ker pač ni bilo časa stopiti do lekarne, potem pa, ko jim je bilo boljše.... Pa kaj bi o ljudeh slabo, »samo lepe stvari zapišite,« je želela Čuričeva sestra.

Naj torej bo v spomin samo lepo in veselo. Tudi dogodek, ko si je Čuričeva sestra kupila moped.

»Takrat sem že bila dobra, ko sem imela toliko pejnec, da sem si ga lahko kupila. Pa ga oprvim nisem znala ustaviti. Ustavite me, stavite me, sem kričala z mopedom. Ljudje pa za mano: Kak naj vas pa stavimo? Šlo je kak biks, jaz pa brečala. Moped v plot, mene pa so dol zgrabili,« se je ob spominu na to prigodo zasmejela Čuričeva sestra. Pa se je po tistem še dolgo časa vozila z mopedom in ljudje se je po tem spominjajo še danes.

Prišla je »gor«

Prva medicinska sestra murskosoboške bolnišnice z višješolsko izobrazbo je bila Cica Škraban. Prišla je iz Ljubljane in junija 1956 začela službovati kot glavna sestra bolnišnice. Več let svojega šestintridesetletnega dela v bolnišnici je bila glavna sestra ginekološko-porodnega oddelka.

»Slabo leto že sem delala v Ljubljani, potem pa sem prišla gor. Ne zaradi kazni, ker takrat so »po kazni« hodili v

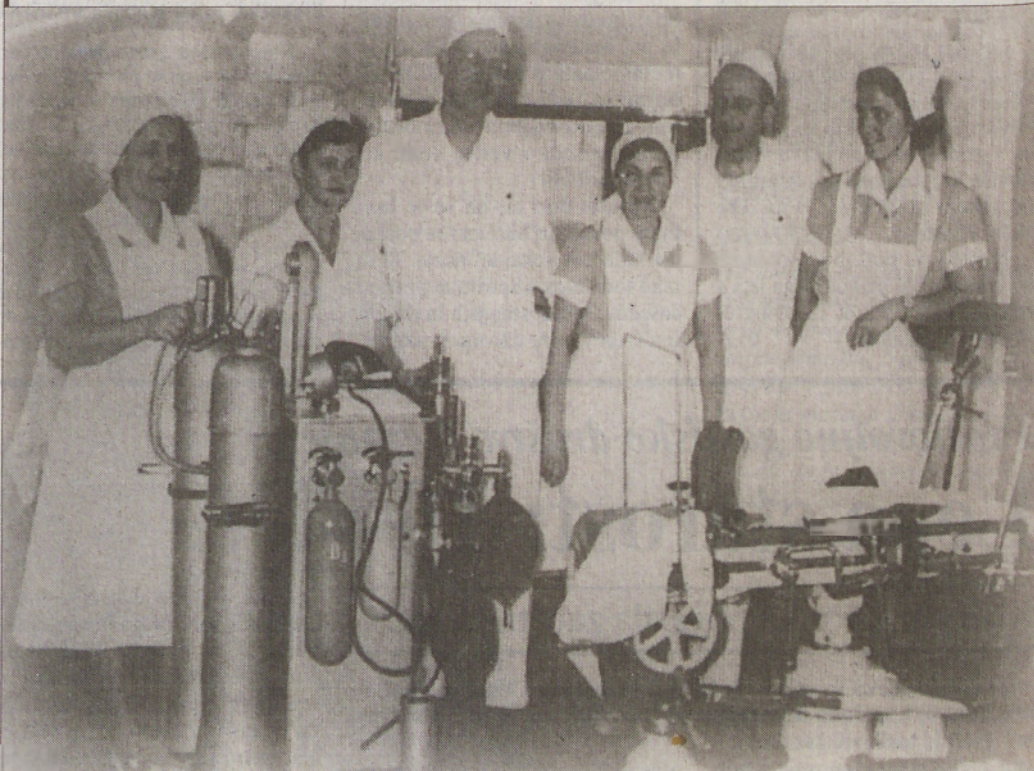
bilo tudi preoblečenih usmiljenih sester. Vsi pa so me sprejeli nekam s strahom, češ kaj bo sedaj, ko je prišla sestra s šolo. Je pa bilo kar dobro, sem se kar znašla. Veliko so mi pomagali zdravniki pa tudi nekatere sestre z oddelkov.

Na začetku je bilo težko. V moji pristojnosti ni bila samo stroka, ampak po pričakovanju vodstva še ekonomat in vse drugo.

Ni mi žal, da sem prišla v Prekmurje. Nikdar mi ni bilo žal. Tistega pol leta sem prelezla, potem pa je šlo.

»Kakšno je bilo takrat bolnišnično delo medicinske sestre?

Sedaj si sploh ne morem predstavljati, da je tisto bilo delo medicinske sestre. Sestre so po sobah kurile peči, higijeno in nego bolnikov pa so opravljale v zelo slabih razmerah. Pa je nekako šlo ... Negovale smo, ene bolj druge manj zavzeto, ene so svoje delo opravljale s srcem in veseljem, dru-

Osebj ginekološkega oddelka iz leta 1956.

Prekmurje, ampak, ker sem se poročila. Takoj so me postavili za glavno sestro bolnišnice, kar pa je morda bila napaka, saj nisem poznala ne kraja ne jezika. Bila sem prva medicinska sestra z višjo šolo, jeseni pa je že prišla druga in potem so kar prihajale, tako da nas je bilo v nekaj letih že deset.

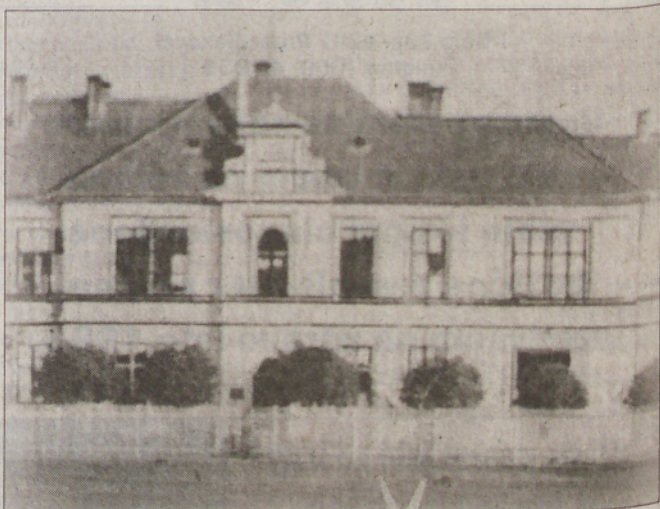
Takrat, ko sem prišla, pa so v bolnišnici delale v glavnem sestre bolničarke z dveletno šolo, potem sestre, ki jih je dr. Pečan usmeril v delo s trahomskimi bolniki, pa so bile nato, ko je bil trahom zatrt, preusmerjene. Bile so tudi babice, ki so imele dveletno, ampak zelo dobro šolo. Nekaj pa je

»Kakšen je bil vaš prvi dan na novem delovnem mestu?

Prišla sem že prej, ko sem vedela, da se bom poročila, in ko sem oddala vlogo. Moj mož, ki takrat še ni bil moj mož, je šel vprašat dr. Starca, ravnatelja, ali lahko pridem. In rekel je, da naj samo pridem. Prišla

ge so pač morale delati, saj drugega zaslužka pri hiši ni bilo. Jaz pa sem bila vedno zadovoljna, dobre volje. Pa tudi obljubljali so nam vedno, da bo boljše.

Takratna politika je bila takšna, da se nam je vedno kazala svetla prihodnost. Sploh pa

Podoba prve bolnišnice v Murski Soboti.

sem torej gor, vendar dr. Starca ni bilo, zato me je sprejel dr. Kastelic. Bil je doberčič in tudi Ljubljčan in po tistem prvem sprejemu sem imela boljši občutek. Najbolj sem se bala tega, da ne bom razumela ljudi. Potem pa, ko sem prišla zares, mi je bilo pa grozno. Upravitelj Pekol me je peljal po bolnici po vseh oddelkih. Predstavljal mi je osebe in zdravnike. Še sedaj jih vidim.

Z internega oddelka so bili dr. Starc, dr. Lanščak, dr. Kastelic, dr. Berden, na infekciji dr. Vlačjeva, dr. Amon, bolj ostra je bila dr. Sedlačkova z ginekologije. Dr. Vrtnjak pa mi je rekel: »Saj ne boste zmožli!« Pa sem.

Od sester se spominim z internega oddelka Pavlove Trezike pa Solarjeve Majde. Te sestre so mi na začetku zelo pomagale.

se ne morem pritoževati, saj imam zelo lepe spomine. Nikoli nisem prišla v konflikt ne s pacienti, ne z zdravniki, morda na začetku s takratnim srednjim kadrom.

»Starejše medicinskih sestre vedo praviti, da se je v tistih časih v zdravstvu kar delalo, po cele dneve.

Mi smo delali ves dan. Imeli smo deljeni delavniki, vendar se tisti dve urni ni splačalo iti domov, tako pa smo delali ves čas. Srednje medicinske sestre pa so imele turnus, in to strašnega, po štiriindvajset ur skupaj. Veste, da toliko časa ne zmore delati nihče. Saj zdržiš, ampak vmes zaspiš. Takrat je tudi babica v porodni sobi morala delati štiriindvajset ur, kar je bilo ob njenem zahtevnem delu zelo naporno. Babica se je pri porodu morala o vsem sama odločati, tudi o tem, kdaj

Iz zvezka s. Regine (zapisano v času obiskovanja bolniške šole)

»Da ima kdo slepič, najprej spoznaš, če daš palec na sredo trebuha in druge prste na njegovo desno stran, in ako ga tam peha in bolnik bruha, je gotovo slepič. Tu je najboljše, da pokličeš zdravnika in da gre v bolnišnico. Slepič spoznaš tudi po tem, če stegne nogo in ga boli.«

Želodčne kaplice

»Vzemi 1,5 litra finega šnopsa, noter daj 20 g janeža, 10 g rozin, 2 g celega šafrana, 0,5 g ingverja, 2 g celega cimeta in 2 g klincev. Vse to naj bo v dobro zamašeni steklenici 8 do 10 dni na soncu, pozimi na malo topli peči. Potem precedi in primešaj 0,5 kg na 0,25 l vode kuhanega očiščenega in ohlajenega sladkorja. Te kapljice deni v steklenico in jo dobro zamaši.«

gotovo slepič, in tu je najboljše ga pokliče zdravnika in gre v bolnico. Potem tudi spoznaš da ima slepič, če stegne nogo in ga boli.

Če je katerega bolel prst ali noga in mu gre bolečina pod prstom ali koleno in inna žilo je to znak da si je postrupno kri in mora takoj k zdravniku.

Protlar, daj mu Esik ovitke.

Če roko stekleno je dobro dati ovitke od esik potone

bližale z dobroto

MAJDA HORVAT

bo poklicala zdravnika. Prav to delo, pa tudi delo otroške negovalke je terjalo stoddostno zbranost in pripravljenost. Zato sem jih vedno zelo spoštovala in cenila.

- Ko ste začeli s službovanjem in potem po treh desetletjih vašega dela v bolnišnici, je zdravstveno stanje ljudi v bolnišnici zagotovo dobilo povsem drugo podobo.

Ogromno se je spremenilo. Pred leti na internem oddelku sploh ni bilo toliko starih ljudi kot sedaj, ko je v glavnem geriatrija. Res se tudi starost podaljšuje, vendar se kmečki človek pred leti ni tako hitro odločal za bolnico pa tudi zdravstveno delo po terenu ni bilo tako dobro, kot je sedaj. Zato so umirali kar doma.

Na kirurgiji smo v glavnem zdravili poškodbe, operirali pa bolj malo, največ slepič. Ko sem prišla, je ginekološko-porodni oddelek že bil ustanovljen in ločen od kirurgije. Ustanovila ga je dr. Sedlačkova, na njem pa je delal samo en zdravnik, porodov pa je bilo več kot sedaj. Pojn bolnikov je bil pljučni oddelek pa tudi infekcijski. Pediatrije še nismo imeli, tako da so se otroci zdravili na internem oddelku - tam na dvorišču, kjer je sedaj higienska postaja, so bile tri povežane sobe, pa tudi na kirurgiji, če so bile poškodbe, ali zaradi infekcij na infekcijskem oddelku.

- Prišli ste kot prva medicinska sestra z višjo šolo, najbrž s poslanstvom, da tukajšnjim sestram podajate novo znanje in sodobne pristope pri zdravljenju in negi bolnika. Kako ste se lotili tega dela?

Mi si nismo mogli privoščiti predavanj in seminarjev na primer v Ljubljani, sestre pa je vendar bilo treba uvajati v drugačno delo. Zato smo imeli predavanja v okviru sestrskega društva. Društvo je delovalo že takrat, prva predsednica je bila Helena Ravnič, potem pa sva vodstvo prevzeli medve z Marijo Apšner, ki je bila tajnica društva. Predavanja smo pripravljale me sestre, ogromno pa so nam pomagali zdravniki, tako da smo imeli skoraj vsak mesec eno predavanje. Zdravniki so nam zastoj predavali, bolnica pa nam je dala malico. Kot predavateljce smo vabile tudi terenske zdravnike, tako da so nam res veliko pomagali. Mi smo s predavanji za medicinske sestre začeli že zelo zelo hitro, morda že tam osemindesetega leta.

Prve medicinske sestre v Prekmurju

Prevoz bolnika obolelega na griži s sanitetnim avtomobilom (1938). *dva zdravnika in ambulantni avto s šoferjem, ki je v spremstvu zdravnika pobiral obolele. Medicinske sestre iz zdravstvenega doma v Murški Soboti, Šebökova, Mastnakova in Pitamicova, so same, le z dvema strežnicama, več kot mesec dni skrbele za sto bolnikov dnevno, dokler se bolezni ni podela.*

Oktobra 1934 je izbruhnila epidemija griže, predvsem v večjih vaseh ob Muri. Bolnišnica v Murški Soboti je bila že prenapolnjena z dizenteričnimi bolniki, saj so ti ležali tudi na zasilnih ležiščih na hodnikih bolnišnice. Tudi lesene barake, ki so jih tedaj postavili na dvorišču bolnišnice, so bile napolnjene. Zato je Higienski zavod iz Ljubljane odprl izolirnico v tedanji veliki novi šoli v Odrancih. Poslal je tudi

(iz sestavka Helene Ravnič, Zdravstveni obzornik št. 3/4, 1987)

Higienski zavod v Ljubljani je bil ustanovljen leta 1923. Šola za medicinske sestre je bila najprej odprta v Zagrebu, leta 1926 pa tudi v Ljubljani. Leta 1927 je bila organizirana enotna higienska služba za vso državo, leta 1930 pa higienska organizacija zdravnikov pod vodstvom dr. Andrije Štamparja.

V Prekmurju je bil tedaj od vseh socialno-medicinskih problemov najbolj pereč trahom, zato so začeli s sistematičnim odkrivanjem in zdravljenjem trahomskih bolnikov. Sprva sta to delo opravljala zdravnik in trahomska sestra iz trahomske bolnišnice Prelog v Medžimurju, ki sta ob določenih dnevih prihajala v Murško Sobotu.

Okoli leta 1930 pa je bila odprta protitrahomska postaja v Murški Soboti. Za zdravnika je bil imenovan mladi okulist dr. Jože Pečan, v pomoč pa mu je bila dodeljena poleg trahomske sestre Genovefe Pitamic še medicinska sestra Antonija Arko.

Na pobudo dr. Pečana je Higienski zavod Ljubljana leta

Iz pripovedovanja Rozalije Kerčmar, trahomske sestre (raziskovalna naloga 96/97 Osnovne šole III, M. Soboti, Tako smo se zdravili nekoč)

»Pri delu patronažne sestre sem doživela veliko neprijetnih dogodkov. Tvojci so starca, ki je zbolel za trahomom, zaprli v temen prostor, kjer so mu samo enkrat na dan dali hrano. Bolnike so izločali, jih dajali v samice.«

Skupina trahomašev v vaški ambulanti Beltinci (1938).

1932 v Murški Soboti zgradil in opremil za tedanje razmere lep zdravstveni dom. V njem so bili protitrahomski oddelek z bolniškimi posteljami, šolska poliklinika, stanovanje dr. Pečana in soba za medicinsko sestro. Prva medicinska sestra Antonija Arko je po enem letu odšla, na njeno mesto pa je prišla Helena Mastnak.

V zdravstveni postaji Grad pri dr. Lukmanu je bila od leta 1933 medicinska sestra Marija Špalir, v Murški Soboti pa pri Združenih zdravstveni občini medicinska sestra Zinka Semrl. Na njeno mesto je 1. decembra 1933 prišla Lucija Košica Šebök.

Za zatiranje trahoma na tako obsežnem območju je bilo premalo kadra, zato je dr. Pečan

naprosil banovinsko upravo za namestitve se dveh medicinskih sester. Tako sta s 1. majem 1934 nastopili službo v Prekmurju medicinska sestra Francka Klun Šimonka in Milena Omrzel Grčar. Po dvomesečnem usposabljanju za zdravljenje trahomskih bolnikov v Zdravstvenem domu Murška Soboti je Šimonkova odšla v Zdravstveni dom Lendava, ki je bil dograjen leta 1934.

Medicinske sestre v stari Jugoslaviji niso rade ostajale v Prekmurju, zato se njih število ni večalo, le menjavale so se.

V letih 1932 in 1933 so se za poklic medicinske sestre odločile tudi tri Prekmurke: Sidonija Šimonka iz Lendave, Karolina Šiftar Žugec z Gorice in Helena Pintarič Ravnič iz Bogojine.

Preprostega človeka je treba zgrabiti pri njegovi duši, načinu mišljenja in čustvovanja (Ljubljana 1938)

V knjigi Zdravstvene prilike in delo higienskih ustanov v Sloveniji 1922-1936 lahko beremo zanimiv sestavek zaščitne sestre Tonke Jaklič o delu medicinske sestre med ljudmi. Takole piše:

»Pot zaščitne sestre med preprostim ljudstvom je lahko uspešna ali neuspešna. Težko je vedno, ker mora v svojem poklicu računati z naravnost usodnimi ovirami. Ni pa brezupna, ker mora voditi do uspeha v zdravem narodu.

Zato pa je važno dvoje: Poznati je treba ljudsko miselnost, ljudsko dušo, značaj in temperament. Delati mimo teh temeljnih pogojev za uspešno prodiranje do ljudskega razuma in volje, bi se reklo, streljati mimo cilja. Preprostega človeka je treba zgrabiti pri njegovi duši, njegovem načinu mišljenja in čustvovanja. To so steze, ki vodijo k uspehu. Spoznati je treba vse tiste dobre lastnosti, na katere se moremo opirati v svojem zdravstvenem prosvetnem delu.

Nepripravljena bi bila sestra, ki bi hotela prodreti z nekim čistim idealizmom, ki bi hotela izpeljati nekaj, kar ni prav nič v zvezi s temi osnovnimi značajnimi potezami.

Vedeti moramo tole: bolezen je zlasti še kmetu, ki živi od svojih rok, v nadlego. Zdravje mu je sposobnost za delo. Od tod kmet bolezen ne upošteva, jo omalovažuje, skriva vse dotlej, da ga sama priklene v staro kamrico, kjer je ljudem s poti, in naj bo vesel, da imajo drugi, ki so zdravi, z njim potrpljenje.

Bolnik je že odslužil in ostane le še v nadlogo. Iz tega vidika je tudi razumeti tisto čudno neusmiljenost, neobčutljivost in včasih grdo ravnanje z bolniki. Stroj se je pokvaril. Dokler koristiš, živi, potem pa je bolje, da ga Bog pokliče. Kako naj sestra tu vrši svojo socialno samaritansko delo? Tu mora zastaviti vse in prodreti do ljudskega srca. Pot bo šla brez dvoma prek koristi. Preprečenje boleznin in zgodnje zdravljenje le ohranijo pri zdravju in moči. Priti prepozno - zamujeno je!»

Karolina Kolmanič

Božič davnega leta

Spominjam se, da je tisto zimo zelo zgodaj snežilo. Bele zvezdice so se podile po zraku in nato nežno pristajale na zemlji, kot je ne bi hotele raniti. Moj dom, na rahli vzpetini, stoji skrit med častljivo starimi drevesi, vse od jablan, orehov in hrušk. Zima jim je slekla zelena oblačila in vem, da jim bo spomladi spet pomlajena vrnila. Skromna hiša, zgrajena v obliki črke L, je bil zame najlepši in najdražji dom. In tisti večer, pred božičem, je sestra prinesla smreko kot vsako leto. Iz hiše je dišalo po keksih, ki so bili prava redkost in tisti, z modeli izrezani zajčki in zvezdice so bili tako samo za božič. Z njimi smo krasili smreko in še nekaj pisanih bombonov in krogel smo imeli.

Iz krušne peči je dišalo po poticah. Vonj je mamljivo vabil, vendar smo vsi vedeli, da se potica načne ob pogrjnjeni mizi na božični večer. Vse okoli hiše je praznično dišalo. V sneg smo že na začetku zarezali gaz do prvega sosesa, oni pa do ceste. In po tej gazi sem tudi tisto jutro opazila sledi. Vse smo otroci poznali; zajčjo, lisičjo in mačjo in pasjo pot. Posnemali smo odtise šap in jih risali v sneg.

Zadaj za hišo smo imeli veliko drvarnico in ob njej prostor za steljo. Dan se je že nagibal v sivino in od severa sem je vlekle ostro kot britev. Ker je za praznik treba zakuriti v vse peči, sem bila jaz najbolj pripravna za nošenje drv. Za cel hrib odmetanega snega se je bočil za drvarnico in ne vem, kaj me je gnalo, da sem vrgla pogled še tja nazaj.

Prvi mrak se je vedno bolj gostil, a vseeno sem opazila sled, ki je vodila k listnjaku. Pokukala sem tja, za goro snega. In tam se je nekaj premikalo. Stopila sem bliže. Oddaljilo se je, a ne po zajčje, temveč čisto počasi. A vendar je bil zajec. Očitno sta ga izmzogala že sneg in lakota, da se je komaj privlekel do naše hiše. Uboga žival! Ampak zakaj je odšla? Nič slabega ji nočem, samo pomagati. Pozabila sem povedati, da je ves čas na verigi bevskal pes, cvileče grozil v tisto smer, da se je veriga nevarno napenjala. No, zajčki niso pogumni. Le neizmerno huda stiska je privedla izčrpano žival v človeško bližino.

Tako, zajček! Vrni se! Vzela sem še dva storža koruze, korenček in v roke stisnila šop sena. Vse sem nastavila zajčku - za božič, če se bo vrnil, seveda. Še prostor v listju, kjer bo udobno spal in ga pes ne bo dosegel.

Veter je ponehal. Mraz je neusmiljeno pritisnil. Spominjam se, da sem tisto leto prvič smela k polnočnici z mamo, sestro in sosedovimi. Snežna odeja je dobila takšno skorjo, da smo jo mahnili kar čez polje. Pred nami je bila dobra ura hoje. Res, da se je tu in tam včasih vdrlo, a mi smo pogumno koračili. Mesec je polno sijal kot veliki vladar med hladnimi zvezdami, posutimi na žametnem nebu. Mraz se je pekoče zajedal v lica, oči so skelele in se solzile. S prijateljico sva tekli naprej, da naju mame in sestra niso mogle dohajati. Še daleč nas je spremljal lajež našega psa.

Drugo jutro smo vstali pozneje. Oblekla sem se in previdno odšla v drvarnico. Bližala sem se listnjaku in zopet je zašumelo v njem. Videla sem, da je z nekaj dolgimi skoki zbežal zajec. Pes je divje lajal za njim. Očitno se zajec ni več menil zanj, kajti našla sem ležišče, v njem oglodano koruzo, v njo je slastno zasajal svoje zobe in tudi kos korenčka je pozobal. Zajček je moj božič polepšal. Skrbela sem zanj. In tako sva prijateljela, da se me več sploh ni bal. Res da se mu nisem mogla približati. Ali tako na dostojni razdalji, je počepnil na zadnje tace, naštil ušesa in sva si gledala iz oči v oči. Potem mi je seveda pokazal pete.

Ne, ni me izkoriščal. Kakor hitro so se našle zelene zaplate trave, je prihajal vedno redkeje. Potem pa, ko so topli vetrovi pregnali zimo in je drevje spet zbrstelo, se je najbrž preselil na široke planjave, polja in livade. Ni me pozabil. Nekoč, spomladi, ko sem že jaz pozabila nanj in je pes zopet jezno zavijal v tisto smer za drvarnico, sem se napotila tja. In presenetila me je, zajklja namreč. Pripeljala je štiri svetle mladiče, ki so veselo skakljali okrog mame. Kako lepa zajčja družina, ki je postajala naša od božiča do velike noči. Potem je prihajala občasno na obisk.

Zopet je božič. Le morda je manj snega, manj mraza. In moja rojstna hiša sameva. Bo kdo še naredil gaz do nje? Se bo morda še zatekla osamljena onemogla zajklja po pomoč? Vem, na svetu je bilo veliko lepših hiš in večjih in bogatejših. Nikdar si nisem želela drugega doma in ne drugih ljudi. In vendar so vsi odšli. Zdaj, ko se zopet bližajo prazniki, hodim po sledovih svojih najdražjih spominov. Iz njih vstajajo moji domači in keksi in potice in vonj po toplem kruhu in še zatekla uboga zajklja.

Prepričana sem, da so še odprte dlani ki bodo očuvale našo naravo. Še bodo ljudje, ki se bodo veselili družinskih srečanj ob božiču in novem letu in še bo sneg in zopet bo sijalo sonce nanj, da se bo bleščal, kot bi ga zasuli z biseri.

Namizni tenis - interpokal

Sobočani v osmini finala

V šestnajstini finala za interpokal so Moravske Toplice Sobota gostovale pri francoskem Olivetu in po izvrstni igri prepričljivo zmagale ter se uvrstile med šestnajst ekip. Sobočani so tako ostali edina slovenska ekipa, ki nastopa v mednarodni konkurenci, kar je največji klubski uspeh. Zmaga ni bila tako lahka, kot kaže rezultat, saj je Nekhmedović v prvem setu prve partije vodil veliko borbo z domačim obrambnim igralcem X. Raynalom. Izvrstno sta igrala tudi Unger in Horvat in z zmagama utišala okrog 500 bučnih gledalcev. Zelo razburljivo je bilo srečanje dvojic, saj je bila to igra živcev, Unger-Nekhmedović pa sta bila bolj zbrana in odločila dvoboj. Upajmo, da bodo Sobočani v osmini finala dobili primerne nasprotnika in da bodo igrali pred do-

mačim občinstvom.

U. S. M. Olivet : Moravske Toplice Sobota 0 : 4 (X. Raynal : Nekhmedović 24 : 26, 7 : 21, Matenet : Unger 15 : 21, 16 : 21, C. Raynal : Horvat 14 : 21, 18 : 21, Raynal - Raynal : Unger - Nekhmedović 20 : 22, 23 : 25).

Kocuvan drugi

V Križah je bil prvi turnir TOP 12 za mladince, na katerem je sodelovalo pet igralcev Moravskih Toplic Sobote. V najboljši skupini Kocuvan je zasedel drugo mesto, saj je izgubil le z nepremagljivim Tokičem. To je njegova najboljša letošnja uvrstitev. Svoj največji uspeh je dosegel tudi Šbül s šestim mestom. Slabši je bil Koščak, ki je zasedel dvanajsto mesto. V drugi skupini je Puhhan zasedel peto, Györek pa enajsto mesto.

Športniki občine Moravske Toplice 1997

V gostilni Puhhan v Motvarjevcih je bila v soboto slovesnost, ki sta jo pripravila ob drugi razglasitvi najboljših športnikov in športnih klubov Občine Moravske Toplice za leto 1997 Športna zveza Moravske Toplice in župan

Franc Cipot. Ob tej priložnosti so tudi pripravili tiskovno konferenco, na kateri so predstavili organiziranost, letošnje dosežke in načrte v prihodnjem letu. Pripravili so tudi kulturni program. Priznanja in nagrade so podelili:

Franc Cipot (župan), Branko Recek (predsednik SZ) in Slavko Škerlak (predsednik komisije za izbor športnikov). Za najboljše športnike v letu 1997 v občini Moravske Toplice so bili izbrani - do 18 let: Peter Koštrun (karate), Slavko Mihalič (rokoborba), Roman Miholič (rokoborba), Simon Moravec (košarka), Dejan Cipot (nogomet); nad 18 let: Geza Grabar (atletika), Mirko Unger (namizni tenis), Robert Čontala (strelstvo), Mitja Erniša (nogomet) in Ernest Malačič (nogomet). Športni klubi: Hokejski klub Moravske Toplice, Nogometni klub Čarda Martjanci, Nogometni klub Prosenjakovci, Klub malega nogometa Sebeborci in Klub malega nogometa Ivanči. Priznanja so prejeli tudi Športno društvo Filovci, ki je edino tovrstno društvo v občini, ter Osnovne šole Prosenjakovci, Bogojina in Fokovci. (FM)

Župan občine Moravske Toplice Franc Cipot čestita košarkarju Simonu Moravcu iz Moravskih Toplic, ki tekmuje za mariboskega prvotigaša ZM Ovne. Fotografija: J. Zauneker

Kajak-kanu

Zmagi Vereša in Horvata

Na tradicionalnem sedmem božično-novoletnem tekmovanju kajakašev in kanuistov v maratonu od Koprca do Portoroža, proga je bila dolga 17 km, so sodelovali tudi pomurski tekmovalci in dosegli lep uspeh. Najbolje sta se odrezala Miran Vereš (Opel MS) in Borut Horvat (KKK Mura Krog), saj sta zasedla prvi mesti. Vereš je zmagal med člani kajakaši. Horvat pa med člani kanuisti. Med mladinci kanuisti je bil Miran Bokan (KKK Mura Krog) četrti.

Športnoritmična gimnastika

Tamara Temlin prva na Vrhniki

Na Vrhniki je bilo 10. mednarodno tekmovanje v športnoritmični gimnastiki. Sodelovale so tekmovalke iz 5 klubov. Izkazala se je edina predstavnik soboškega kluba ŠRG Tamara Temlin. V programu C je med tekmovalkami od 5. do 8. razreda zasedla prvo mesto z najboljšo oceno 9,4. To je lep uspeh za mlado Sobočanko.

Košarkarski turnir kadetov

Creativ Sobota tretji

V novi športni dvorani soboške prve osnovne šole je Košarkarski klub Creativ Sobota, ki že nekaj let uspešno vzgaja mlade košarkarje, pripravil velik mednarodni turnir za kadete. Sodelovalo je šest ekip iz Avstrije, Bolgarije, Madžarske in Slovenije. Največ uspeha so imeli mladi košarkarji Triglava iz Kranja, ki so postali zmagovalec turnirja. Uspešni so bili tudi domači košarkarji, ki so zasedli tretje mesto. Rezultati - Creativ : Zalaegerszeg 95 : 71, Pivovarna Laško CSK Sofija 81 : 84, UBBC Dunaj : Zalaegerszeg 106 : 84, Triglav : Sofija 133 : 39, Creativ : Dunaj 69 : 84, Triglav : Pivovarna Laško 95 : 63, Zalaegerszeg : Pivovarna Laško 107 : 67, Creativ : Sofija 97 : 69 in Triglav : Dunaj 91 : 78. Vrstni red: 1. Triglav, 2. Dunaj, 3. Creativ, 4. Sofija, 5. Zalaegerszeg, 6. Pivovarna Laško. Za najboljšega igralca so razglasili Šareta (Triglav), za najboljšega strelca pa Najdenova (Sofija), ki je dosegel 89 točk. (KG), fotografija: Jure Zauneker

Košarka

Comet premagal Radensko

V dvanajstem krogu prvenstva v državni moški 1. B-ligi je Comet v Slovenskih Konjicah premagal Radensko iz Radence z 95 : 76 (52 : 42). Najboljši v ekipi Radenske je bil Karlo, ki je dosegel 31 točk. Drugi strelci Radenske: Ojsteršek 10, Želj 9, Balazic 7, Ulaga 6, Banič 5, Rojko 4, Pavlin 2, Bračkovci 2. Prvenstvo se bo nadaljevalo 10. januarja, ko igra Radenska doma z Gradbincom iz Radovljice.

Strelstvo

Zmagi Tišine in Ljutomera

V prvi državni strelski ligi je bilo na sporedu šesto kolo. Ekipa SD I. pohorskega bataljona iz Ruš je premagala ekip SD Štefana Kovača iz Turnišča s 1745 : 1715 krogov. SD Štefan Kovač Turnišče: Robi Markoja 581, Božidar Drašković 568, Igor Makari 566 krogov. Ekipa SD Kolomana Flisarja s Tišine je zmagala v Portorožu s 1739 : 1579 krogov. SD Koloman Flisar Tišina: Branko Bukovec 581, Drago Pertoci 581 in Dušan Ziško 577 krogov. Četrto zaporedno zmago so dosegli strelci Ljutomera, ki so tokrat v Ljubljani premagali Trnovo s 1739 : 1728 krogov. SD Ljutomer: Manuela Rudolf 588, Robert Rojnik 579, Darjo Horvat 572 krogov.

V šestem kolu prvenstva v drugi

državni strelski ligi sever je Radgona premagala Ormož s 1709 : 1684 krogov. SD Radgona: Milan Svetec 576, Ernst Huber 564 in Branko Horvat 569 krogov. Juteks iz Žalca ke premagal SD MI Pomurka iz Murske Sobotice s 1722 : 1688 krogov. SD MI Pomurka: Tomaž Kerčmar 568, Martin Žigo 561 in Milan Kreft 559 krogov.

V tretji državni strelski ligi je druga ekipa SD Kolomana Flisarja s Tišine premagala Impol v Slovenski Bistrici s 1672 : 1581 krogov. SD KK Tišina II: Borut Flegar 564, Simon Marič 567, Simon Šoštarec 541 krogov. Druga ekipa Ljutomera je v pomurskem derbiu premagala Varstrov iz Lendave s 1689 : 1645 krogov. SD Varstrov Lendava: Bru-

no Peric 552, Sandra Zver 555 in Boštjan Muršič 538 krogov. SD Ljutomer II: Vasja Štaman 566, Borut Lipič 562 in Janko Miholič 561 krogov. (ŠM, FŠ, DS, FV)

Rudolfova in Markoja odlična

V Ljubljani je bilo srečanje strelskih reprezentanc Slovenije in Hrvaške. Zmagali so Hrvati s 7 : 1. V slovenski moški reprezentanci je nastopil član SD Štefana Kovača iz Turnišča Robi Markoja, v ženski reprezentanci pa članica SD Ljutomer Manuela Rudolf ter se odlično odrezala, saj sta bila druga najboljša v slovenski reprezentanci. Markoja je zadel 584, Rudolfova pa 392 krogov.

Atletika

Grabar in Marušič druga

V Velikovcu na avstrijskem Korškem je bil tretji od sedmih mednarodnih krosov. Med okrog 100 tekmovalci so bili nekateri pomurski tekači in se lepo odrezali. Najuspešnejša sta bila člana TS Radenske Gregor Marušič pri dečkih do 13 let v teku na 2.000 m ter Geza Grabar med člani v teku na 8.000 m, saj sta zasedla drugi mesti. Roman Klančar (TS Radenci) je bil pri ml. veteranih deveti, Marjan Jakopec (AK Pomurje) pa je zasedel šesto mesto. Nina Jakopec je bila pri deklicah do 13 let sedma. 18. januarja prihodnje leto bo mednarodni kros v mestnem parku v Murski Soboti. (G. G.)

Rokoborba

Horvat prvi v Zagrebu

V Zagrebu je bil mednarodni božično-novoletni turnir za starejše dečke in kadete. Sodelovalo je okrog 160 tekmovalcev iz štirih držav. Sodelovali so tudi Sobočani in Ljutomerčani in se lepo odrezali. Najuspešnejši med njimi je bil Ljutomerčan Niko Horvat (32 kg), saj je zasedel prvo mesto. Preostali člani Mleko-prometa iz Ljutomera so se uvrstili takole: Rokm Hazl (53 kg) je bil drugi, Sašo Mlinarič (28 kg), Sašo Hladen (35 kg) in Andrej Slavič (39 kg) so bili četrti. Med Sobočani je bil najuspešnejši Jure Kuhar (47 kg), ki je zasedel drugo mesto. Drugi Sobočani so se uvrstili na naslednja mesta: Mario Potočnik (35 kg) tretji, Roman Miholič (38 kg) in Aleš Krojs (42 kg) četrta, Timi Potočnik (32 kg) peti ter Dejan Šernek (38 kg) in Robi Lukašev (53 kg) šesta. (RB, NŠ)

Šah

Na decembrskem hitropoteznem mladinskem sahovskem turnirju Radenske Pomgrada je med 14 šahisti zmagal Miha Gomboc z 12 točkami pred Alešem Lazarjem, 10,5, in Mitjo Kovačem, 9 točk.

Karate - božično-novoletni turnir

Nina Gabor in Kristijan Vrečič druga

Karate klub Murska Sobota je pripravil 20. tradicionalni božično-novoletni turnir v kataraju in drugega z mednarodno udeležbo. Sodelovalo je 11 mladinskih reprezentanc s 170 tekmovalci in tekmovalkami iz 8 držav, ki so tekmovali v katarah in borbah. V slovenski reprezentanci je sodelovalo tudi osem pomurskih tekmovalcev in tekmovalk. Najbolje med njimi sta se odrezala Sobočana Kristijan Vrečič (70 kg) pri ml. mladincih in Nina Gabor (nad 60 kg) pri st. mladinkah, ki sta v borbah zasedla drugi mesti. Tretja pa sta bila Brigita Brezovec iz Lju-

tomera (53 kg) pri st. mladinkah in Matej Skandali iz Murske Sobotice (65 kg) pri ml. mladincih. V katarah je Nina Gabor pri mlajših in starejših mladinkah zasedla četrta mesta. V ekipni konkurenci je v katarah pri moških zmagala Hrvaška pred Slovenijo, pri ženskah pa je bila prva druga ekipa Slovenije (Husar, Zdravec, Recek). V borbah je Slovenija zasedla tretji mesti tako pri moških kot ženskah. Ob tej priložnosti so tudi razglasili pokalne zmagovalce Slovenije. Vrstni red - mlajše kategorije: 1. Tiger (Velenje) 289, 2. Brestanica 220, 3. Sevnica

213 točk; ml. in st. mladinci in mladinke: 1. Žalec 152, 2. Kranj 144, 3. Murska Sobota 130 točk. Organizacija turnirja je bila odlična. (DS), fotografija: Jure Zauneker

Šport od tod in tam

Košarka - V 12. kolu prvenstva v tretji slovenski košarkarski ligi vzhod je ekipa Pragerskega premagala Lindau Miarte iz Lendave s 77 : 57 (35 : 32). Strelci za Lendavčane: Čor 15, Žižek 12, Zrna 12, Feher 12, Granfola 5 in Horvatič 1. (F. B.)

Mali nogomet - Na božično-novoletnem turnirju delavcev policije Pomurja v malem nogometu, ki je bilo v Murski Soboti, je med 11 ekipami zmagala ekipa PPP Murska Sobota pred PP Gornja Radgona in PMP Gederovci. Za najboljšega vratarja so razglasili Mateja Vogrinciča (PPP MS), za najboljšega igralca pa Predraga Grujiča (PP GR). D. K.

Mali nogomet - NK Makoter s Cvena organizira v soboto, 3. januarja 1998, ob 8. uri v športni dvorani v Ljutomeru novoletni turnir v malem nogometu. Prijave bodo zbirali do 28. decembra 1997 (Franc Gorza, NK Makoter). Prijavnina 10.000 SIT. (NŠ)

Strelstvo - SD Jezero Dobrovnik je pripravilo tretje odprto prvenstvo v streljanju z MK puško. Med 13 ekipami in 48 strelci je zmagal Ormož s 505 krogi pred Dobrovnikom, 490, in Dolino, 474 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Vočanec (Ormož) s 172 krogi pred Benkovičem (Dobrovnik), 172, in Žiškom (Filovci), 171 krogov. (F. Bobovec)

Strelstvo - Lovska družina Videm ob Ščavnici je pripravila tretje tradicionalno božično tekmovanje v streljanju na glinaste golobe. Zmagal je Šmid (GR) z 9 zadetki pred Magdičem, 8, Trajbarjem (oba Cankova), 7, Kreftom (Videm), 7, in Veindorferjem (Radenci), 7 zadetkov. (O. B.)

Mali nogomet - SD Dokonca je organiziralo božično-novoletni turnir v malem nogometu. Med 14 moštvi iz Slovenije in Madžarske je zmagala Helisi Csarda iz Madžarske pred Palmo iz Renkovec in Zeto-Vico iz Madžarske. (F. H.)

Rokomet

Jubilejni Klopčičev memorial

RK Radgona je v športni dvorani v Radencih pripravil 10. jubilejni rokometni turnir za memorial Mateja Klopčiča. V primerjavi s prejšnjimi turnirji tokratni ni imel namena dobiti zmagovalca, temveč le druženje in obujanje spominov, saj so bili vsi nagrajeni. Kljub temu pa je bilo tekmovanje zelo zanimivo, gledalci pa so tudi videli nekaj lepih akcij. Rezultati pri kadetih: Radgona : Polet 18 : 15; člani: Radgona : Pomurka 16 : 24, veterani: Radgona I : Branik 15 : 16, Radgona II : Branik 16 : 14 in Radgona I : Radgona II 12 : 23. Po končanem tekmovanju je radgonski župan Miha Vodenič izročil pokale in nagrade. Poleg moštvev so jih prejeli tudi kadeti Bogdanovič in Balazic (Polet) in Miholič (Radgona); člani Leskovar in Fartek (Radgona), Sedonja (Pomurka); veterani Pečnik in Gabrijelič (Branik), Hladen (Radgona).

O. Bakal

Marko Slavič mlajši športnik Pomurja 1997

Kasaški šport ima prihodnost, če jo bomo znali izkoristiti

Zgodovina kasaškega športa se pri Slavičevih v Ključarovihi nadaljuje iz generacije v generacijo, odličja pa tudi. V bogati zgodovini kasaškega športa bo z zlatimi črkami zapisano leto 1997, saj je v njihovo vitrino prišlo najzlahnejše odličje. Marko Slavič mlajši je namreč na 38. evropskem prvenstvu amaterjev voznikov na kasaških dirkah Evropske zveze FEGAT, ki je bilo na Dunaju, osvojil zlato medaljo in naslov evropskega prvaka. Ta odmevni naslov si je Marko Slavič mlajši priboril med državnimi prvaki iz 12 evropskih držav z izžrebanimi konji, ki jim strokovnjaki niso pripisovali velikih možnosti. Junak kasaškega športa pri nas pa je v svojem šestem nastopu na evropski ozirnoma svetovni sceni dokazal, da je odličen tekmovalci. Letos je bil drugič izbran za športnika Pomurja.

Naslov evropskega prvaka v kasaškem športu lahko osvojijo le redki tekmovalci, saj gre za najvišjo lovoriko. Gotovo ste ta naslov tudi vi željno pričakovali?

V svoji dvajsetletni športni karieri, kar ni malo, sem dosegel prav vse, kar sem si želel doseči v kasaškem športu. Po zmagovalni domači dirkališčih je bila leta 1991 največja želja na evropskem

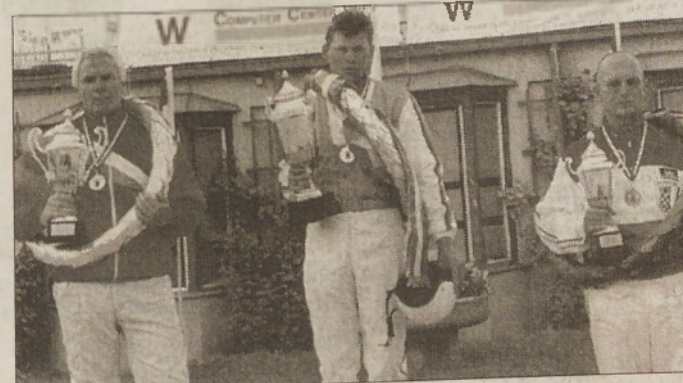
prvenstvu na Finskem, da osvojim vsaj eno medaljo in da kot prvi športnik promoviram ime Slovenije v svetu. Takrat mi ni uspelo osvojiti zlate medalje, ampak srebrno, ki pa je bila prva medalja Slovenije. Vrhunec mojih nastopov pa je bil dosežen prav letos na Dunaju, ko sem osvojil naslov evropskega prvaka. S tem je bil poplacaen vse moj trud, ki je bil vložen v kasaški šport, hkrati pa sem se prepiral, da tudi s slabimi konji lahko uspeš. Ob tem uspehu sem vsekakor zelo zadovoljen.

Dirkališče na Dunaju vam je dobro znano, saj ste na njem večkrat tekmovali in tudi dosegali

dobre rezultate. Ali je to pripomoglo k vašemu uspehu?

Prav gotovo je k mojemu velikemu uspehu pripomoglo tudi dirkališče na Dunaju, ki ga dobro poznam od začetka do konca. Moram pa tudi povedati, da je moj uspeh verjetno povezan tudi z domačimi tekmovalci, saj sem v glavnem nastopal kot tekmovalci in se treningov nisem dosti udeleževal. Konje pa mi je pripravjal oče.

Na domačih tekmovalnih največ veljajo kasaški derbi, kjer vsako leto nastopajo štiriletniki. Kakšna je tvoja bilanca na teh tekmovalnih?

Marko Slavič mlajši na zmagovalnem odru ob osvojitvi naslova evropskega prvaka na Dunaju.

Marika Kardinar športnica Pomurja 1997

Z mislimi že na svetovnem prvenstvu v Celju

Malo je športnic, ki se lahko ponašajo s tako bogato športno kariero in tolikimi odličji, kot je kegljarka Marika Kardinar iz Dobrovnika, sicer članica Mirotekse iz Celja. Junakinja kegljaških stez je v 16 letih, odkar je prvič oblekla državni dres, sodelovala na vseh osmih svetovnih prvenstvih in se razen enega z vseh vrnila z medaljami. Osvojila je 12 medalj (7 zlatih, 2 srebrni, 3 bronaste). Postavila je dva svetovna rekorda. Poleg tega ima štiri medalje svetovnih klubskih prvakinj (3 zlate, 1 srebrno) ter 2 medalji svetovnega pokala državnih prvakinj (2 srebrni). Letos je bila že osmič izbrana za športnico Pomurja. Poleg vseh teh pa njeno vitrino krasijo še številna druga odličja in priznanja. Med drugimi tudi Bloudkova plaketa in nagrada.

Tudi leto, ki se izteka, ni minilo brez lesketajočega se odličja, čeprav je bilo veliko zdravstvenih nevarnosti in celo vprašljiv nastop na svetovnem pokalu. Pa vendar se je vse dobro izteklo.

Čeprav so me pestile poškodbe, ki so posledica napornega treninga in kegljanja skozi vse leto, mi je ob pomoči dobrih priprav v Zdravilišču Moravske Toplice, ob pomoči dr. Jasne Lukačič, bioenergetika Štefana Titana in osebnega zdravnika dr. Radčiča, kakovostnih klubskih priprav s trenerjema Lodom Gobcem in Bojanom Bajcem (kondicijski trener), sama pa sem tudi individualno trenirala, uspelo letošnjo tekmovalno sezono uspešno pripeljati do konca. Z ekipo Mirotekse iz Celja sem že osmič zapored osvojila naslov državnih ekpinskih prvakinj, državna naslova med posameznicami in v dvojicah, peto mesto na svetovnem ekipnem pokalu in srebrno medaljo na svetovnem pokalu državnih prvakinj, kjer sem med drugim dosegla tudi drugi najboljši rezultat s 48 I podrtimi keglji. Skupaj s Harijem Steržajem iz Ljutomera sem bila že šestič razglašena za kegljavo leta. Seveda pa vsega tega tudi ne bi mogla doseči, če ne bi za menoj stali pokrovitelji: Mirotekse Celje, Zavarovalnica Triglav Murska Sobota, Radenska Radenci, Tovarna Mura Murska Sobota, Pomurske mle-

karne Murska Sobota, MI Pomurka Murska Sobota, Podjetje za informiranje Murska Sobota, Zdravilišče Moravske Toplice, Toyota Ferencak iz Lipe in Toyota center iz Ljubljane.

Ob tako bogati karieri bi bilo zanimivo slišati, kateri dogodki so vam ostali najbolj v spominu?

Od leta 1972, ko se je začela moja kegljaška pot, pa do danes je bilo veliko lepih in tudi žalostnih trenutkov, hkrati je ostalo tudi veliko življenjskih izkušenj in odkritih skrivnosti športnega kegljanja. Vse to pa mi bo lahko aktivno kegljati in se posvetila vadbi najmlajših.

Kaže, da imate veselje do dela z najmlajšimi in da se boste posvetili trenerskemu poklicu?

Res je, že tri leta poskusno organiziram kegljanje za osnovnošolce na kegljiščih v Radencih in Lendavi. Moram povedati, da je med mladimi veliko zanimanje za kegljanje. potrebno se jim je le na primeren način približati in jih navdušiti. To so tudi moje prve izkušnje za ustanovitev Šole kegljanja Marike Kardinar po končanem aktivnem kegljanju. Zato tudi obiskujem trenersko šolo na Fakulteti za šport v Ljubljani.

Ali to pomeni, da že razmišljate o prenehanju z aktivnim kegljanjem?

Ne, zaenkrat še ne razmišljam o prenehanju z aktivnim kegljanjem. Vse to bo odvisno od možnosti uvrstitve kegljanja na olimpijske igre in udeležbe na olimpijskih igrah leta 2000 v Sidneju in seveda od svetovnega prvenstva, ki bo prihodnje leto v Celju.

Kaj pričakujete od leta 1998?

mo obdržati dosedane rezultate, ki vodijo na tekmovanje za svetovni pokal in mednarodna tekmovalna. Če mi bo vsaj nekaj od tega uspelo, potem bo to zame največje darilo za mojih jubilejnih 25 let kegljanja.

Ali bi radi še kaj povedali? »Želim si zdravja v družini, mir doma in v svetu, zaposlitev in čim manj poškodb. Čestitam vsem športnikom Pomurja za njihove uspehe, hvala mojim sponzorjem, novinarjem in navijačem, vsem pa srečno, zdravo in uspešno leto 1998.« Feri Maučec

Odbojka

1. A moški. Tabela s statističnimi podatki za prvi divizion moških odbojkarjev, vključno s ekipami Fužinar, Salonit, Maribor, Pomgrad, Olimpija, Kamnik, Krka, Šoštanj.

1. A ženske. Tabela s statističnimi podatki za prvi divizion ženskih odbojkarjev, vključno s ekipami Branik, Koper, Sobota, Novo mesto, Krim, Ljutomer, Bled, SOU.

1. B moški. Tabela s statističnimi podatki za drugi divizion moških odbojkarjev, vključno s ekipami Bled, Žužemberk, Termo Lobnik, Ljutomer, Granit, Izola, Kočevje, Brezovica.

Priznanja

Dejan Gomboc - najboljši strelec in rekorder

Na slovesni razglasitvi najboljših strelcev in strelk, ki jo je pripravila Strelska zveza Slovenije za leto 1997 v Laškem, je bil med dobitniki plaketa tudi osemnajstletni Dejan Gomboc iz Murske Sobotne.

Rokomet - 2-liga moški. Tabela s statističnimi podatki za drugi divizion moških rokometarjev, vključno s kluboma Pomurka, Ormož, Pyramida, Polje, Krog, Radgona, Razkrižje, Vuzenica.

Rokomet - 2-liga ženske. Tabela s statističnimi podatki za drugi divizion ženskih rokometarjev, vključno s kluboma Š. Loka, Sava Kranj, Škocjan, Polje (-1), Ptuj, N. mesto, Sevnica, Šentjernej, Mobix, Zagorje, Il. Bistrica.

Kegljanje - 2-liga moški. Tabela s statističnimi podatki za drugi divizion moških kegljarjev, vključno s kluboma Litija, Sl. Konjice, Nafta, Konstruktor, Šoštanj, Rudar, Žalec, Radenska, Rudar (Č), Fužinar.

Kegljanje - 3-liga ženske. Tabela s statističnimi podatki za tretji divizion ženskih kegljarjev, vključno s kluboma Trebnje, Impol, Konstr. II, Mirotekse III, Nafta, Krilato kolo.

Mali nogomet

1. SLMN. Tabela s statističnimi podatki za prvi divizion mali nogometa, vključno s kluboma M. Krošelj, A. Luvin, Assaloni, Puntar, Milla P., Orkan, Vuko, Domel, Interier M., Čips CC.

Veteranska liga - trava

Tabela s statističnimi podatki za veteransko ligo na travi, vključno s kluboma TMK Črnci, Reflex, Bakovci, Sebeborci, Rakičar, Petanjci, Mura-Moda, Nemčavci, Gradlišče, Dokležovje, Meteor, Šalamenci, Slavečci, Kupšinci, M-SOD-M, Vidonci, Mačkovci.

Veteranska liga - asfalt

Tabela s statističnimi podatki za veteransko ligo na asfaltu, vključno s kluboma Swing, Lipovci, Kereničičeva, Slodan, Radenska, Panonska, Grad, Tempo, VK 79, Mladost.

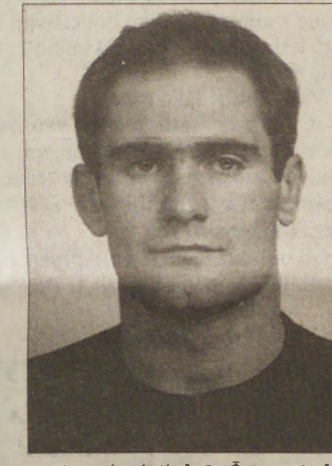
dijak četrtega letnika soboško gimnazije in član Strelske družine Štefana Kovača - trap iz Murske Sobotne. Dobil je plaketa kot najboljši strelec in rekorder.

S strelstvom se je začel ukvarjati pred dvema letoma, za kar ga je navdušil stric Karel Pojbič, sicer znan kot odličen tekmovalci v Murški Soboti z 92 zadetki zasedel peto mesto. Potem pa so se dobri rezultati vrstili kot po tekočem traku. Največje uspehe je dosegel letos, saj je osvojil naslov državnega mladinskega prvaka ter zmagal na mladinskem pokalu Slovenije in v ligaškem tekmovalju. Celo več, v streljanju na glinaste golobe je postavil državni mladinski rekord s 134 zadetki, hkrati pa postal najboljši strelec med vsemi strelskimi disciplinami. Tudi v prihodnje si želi dobrih rezultatov doma in na mednarodnih tekmovaljih, za kar mu bosta gotovo v spodbudo plaketa, ki jih je dobil.

Rade Bačič - rokoborec leta 1997

Na predlog trenerske komisije pri Rokoborski zvezi Slovenije so na seji upravnega odbora zveze razglasili za najboljšega rokoborca Slovenije v letu 1997 Radea Bačiča, člana Rokoborskega kluba Murska Sobota. Rade Bačič je letos dosegel svoj največji uspeh na sredozemskih igrah v Banju v Italiji, saj je v kategoriji do 69 kg zasedel tretje mesto in dobil bronasto medaljo. To je prva slovenska rokoborska medalja.

Na seji upravnega odbora Rokoborske zveze Slovenije, ki jo vodi

novi predsednik Jože Šuman iz Lenarta, dolgoletni tekmovalci in sodnik, pa so razpravljali o programski usmeritvi za leto 1998 selektorja Mitka Nasevskega in predsednika sodniške komisije mednarodnega sodnika Stanka Šerkega. Ker pa je manjkal predsednik tekmovalne komisije Drago Žižek iz Razvanja, se niso mogli dogovoriti o ligaškem tekmovalju za prihodnje leto. (FM)

Odbojka

Odbojkarice Sobotne tretje

V zaostali prvenstveni tekmi državne ženske odbojkarice 1. A-lige je ekipa Sobotne presenetljivo visoko premagala Kemiplas iz Kopra s 3:0 (15:12, 15:4, 15:13). Sobotčanke so se tako oddolžile za poraz v polfinalu slovenskega odbojkarškega pokala. Sobotka: Zaporovec, Drevenšek, Kopilova, Šlebingger, Kerčmar, Kuhar, Mōrec, Kolar. S to zmago so si Sobotčanke zagotovile tretje mesto, kar je velik uspeh.

SKL - ženske

Tabela s statističnimi podatki za SKL ženske, vključno s kluboma Ježica, Maribor, Celje, Odeja, Ilirija, Ježica ml., Pomurje, Sežana.

Košarka - 1. B moški

Tabela s statističnimi podatki za prvi divizion košarkarjev 1. B moški, vključno s kluboma Loka kava, Zagorje, Triglav, Olimpija ml., Hrastnik, Comet, Gradbinec, Radenska, Ikrinja, Kemoplast, Litija, Ježica.

Namizni tenis

1. liga moški. Tabela s statističnimi podatki za prvi divizion moških namiznih tenisačev, vključno s ekipami Preserje, Olimpija, MT Sobota, Krka, Radgona, Maribor, Vesna, Era Tempo, Petovlja, Radlje.

2. liga moški

Tabela s statističnimi podatki za drugi divizion moških namiznih tenisačev, vključno s ekipami Križe, MT Sobota II 9, Škofje, Olimpija II, Ilirija, Gralan, Škofja Loka, Melamin, Fužinar, Šampionka.

3. liga moški

Tabela s statističnimi podatki za tretji divizion moških namiznih tenisačev, vključno s ekipami Puconci, Kajuh-Slovan, Merkur, Arrigoni, Krško, Legičar, Kogačec, Petovlja II (-1), Branik (-2), Gorica.

Iz naših župnij

Koliko je »nedeljnikov«

Odstotek »nedeljnikov« je »padel«.

V občasnem glasilu Poti k Bogu, ki ga izdajajo duhovniki soboške in lendavske dekanije, je Lojze Kozar ml. objavil zanimiv pregled o obiskovanju nedeljskih maš po posameznih katoliških župnijah Premurja v preteklem letu.

»Katoličane cerkvena zapoved obvezuje, da se vsako nedeljo udeležimo svete maše. Od tega so izvzeti majhni otroci, stari in bolni ljudje. Tako je 80 odstotkov vseh katoličanov dolžnih priti k nedeljski maši. Od teh jih je v minulem letu prihajalo k maši le 38,1 odstotka - v lendavski dekaniji 44,7 odstotka nedeljnikov, v soboški pa 35,3 odstotka. Pred dvajsetimi leti 52,1 (lendavska dekanija) oziroma 47,7 odstotka (soboška dekanija).«

Vas zanima odstotek nedeljnikov po posameznih župnijah v preteklem letu? Povzemam jih iz omenjenega vira.

Dekanija Lendava: Beltinci 47,4 odstotka, Bogojina 57,1, Črenšovci 50, Dobrovnik 31,9, Dokležovje 41,5, Hotiza 37,3, Kobilje 71,4, Lendava 22,9, Odranci 55, Turnišče 62,4 in Velika Polana 69,9 odstotka.

V omenjenih župnijah je lani živelo 34.066 katoličanov, ob štetju meko nedeljo jih je bilo pri maši 11.864, kar je povprečno na dekanijo 43,5 odstotka. Prevladovale so ženske (5.919), nato moški (3.446) in otroci (2.499).

Dekanija Murska Sobota: Bakovci 51,3 odstotka, Cankova 43,3, Dolenci 45,9, Gornji Petrovci 33,5, Grad 37, Kančevci 27,2, Kuzma 39,9, Markovci 51,8, Martjanci 39,2, Murska Sobota 22,3, Pečarjanci 25,7, Pertoča 44,3, Sveti Jurij v Prekmurju 31,5 in Tišina 39 odstotkov.

V nanizanih župnijah je bilo v preteklem letu 30.511 katoličanov, ob štetju v nedeljo »iks« jih je bilo pri obredu 7.990, v povprečju na dekanijo je to 32,7 odstotka. Tudi v soboški dekaniji prihajajo napogosteje k obredu svete maše ženske (4.141), nato moški (2.121) in otroci (1.728).

Leta 1958 je bilo v Prekmurju (dekanija Lendava in Murska Sobota) 57,4 odstotka nedeljnikov, lani pa, kot zapisano - 38,1 odstotka.

»Kakšni so razlogi za manjši obisk nedeljske maše?« sprašuje odranski župnik Lojze Kozar mlajši in hkrati odgovarja:

»Oddaljenost od cerkve verjetno ne, ker so danes razdalje zaradi velikega števila avtomobilov krajše kakor nekoč. Danes so cerkve pozimi tudi ogrevane, vsaj večina, in tako so tudi zunanje razmere še boljše. Prizadevanje dušnih pastirjev verjetno ni manjše kot nekoč.

Razloge za upad nedeljnikov lahko iščemo najprej v okolju, v katerem smo živeli in še živimo. To je bilo in je še izrazito protivzorno, proticerkveno. Drug razlog pa je potrošniški način življenja. Danes ljudje v glavnem veliko bolje živijo kakor pred dvajsetimi ali štiridesetimi leti. Veliko več vsega imajo in marsikdo misli, da Boga ne potrebuje več.

Vse pa le ni tako črno.

»Če je v Prekmurju leta 1996 živelo 64.577 katoličanov in je bilo nedeljnikov 19.854, to ne pomeni, da jih je samo toliko hodilo k maši. Hodi jih veliko več, vendar ne redno vsako nedeljo. A vendarle hodijo. Imajo še stik z župnijo, s Cerkvijo, še jim sv. maša nekaj pomeni,« ugotavlja pisec.

Ob določenih cerkvenih praznikih (božič, velika noč ...) se nedeljnikom pridružijo še preostali. Tako bo tudi v bližnjih prazničnih dneh.

S. S.

Pri najstarejši vaščanki na Dolnji Bistrici

Rodila je 12 otrok

Jožef Kolarič »z dekle vred« kupil Žabotov grunt

Na prostrani prekmurski ravnini ob reki Muri v Dolnji Bistrici stoji v ozki vaški ulici domačija, na kateri preživlja jesen svojega življenja 95-letna Treza Kolarič, mati dvanajstih otrok. Družbo ji delajo: hčerka Mariča, zet Franc, vnuk Slavek in snaha Dragica.

Rodila se je 21. novembra 1902. leta na Padarjevi »služiti« na Dolnji Bistrici. Potem ko je končala v domači vasi pet razredov osnovne šole (takratne sedemletke), so jo poslali starši »služiti« na Gibino. Enaindvajset let ji je bilo, ko se je vrnila nazaj v rojstni kraj, kajti teta in stric Andraš Žabot sta jo posvojila. Leta 1924 se je vrnil iz Amerike postaven fant Jožef Kolarič in z »dekle vred« kupil Žabotov grunt in »cimprano« hišo, pokrito s slamo. Kmalu po poroki je rodila Treza hčerko Maričo, pozneje pa še sedem deklic: Olgo, Anico, Treziko, Verono, Rozino, Tiliko in Gelico. Dve ne živita več: Gelica je umrla, sta

komaj osem dni, Tiliko pa so pokopali, ko ji je bilo sedem let. Od štirih sinov, ki jih je povila Treza Kolarič, živijo trije: Jožko, Tinč in Štef, sinek Forjanek pa je umrl ob rojstvu.

Kolaričeva sta preživljala sebe in svoje otroke z delom na domači zemlji. Ker je imel tast mlin, pri hiši ni manjkalo ne moke ne kruha.

»Najpogosteje smo jedli (zajemali) vsi iz ene skleda, 14 ljudi, kajti tudi mlinarji so bili poleg,« se spominja najstarejša vaščanka Dolnje Bistrice. Povedala je, da je mož Jožef potem, ko sta že imela tri otroke, odšel v Ameriko, kjer je delal s konji na neki farmi,

Treza Kolarič preživi največ dneva v postelji, kjer misli in moli za svoje najbližje.

Postaven fant Jožef Kolarič je, ko se je vrnil iz Amerike, kupil cimprano hišo »z dekle vred«.

deljal z »ajtekcom« (možem) večkrat zapeljala s »koleslinom« (zapravljevcem) med njivami, k mlinu na Muri, včasih pa na »Joškove« Bobre, kjer sta se dobro najedla in napila ter uživala ob poslušanju ciganske muzike. Rada sta tudi plesala in pela. Še zdaj, akoravno ji je 95 let, si rada zabrunda: *Lansko leto san se ženo, / mlado ženo san si seo; / drigo mi je nej nihala, / malo dejte v zibel, / štero krüja nemre jesti, / nadojiti pa ga nema što. / - / Sou san gor na brütof, / tan si močno zakriknem, / da me žena čüjla bou. / - / Vdi tij zdaj domov, / dejte ti že sladko spij, / mene pa zemla dol tiščij!*

kako je bilo nekoč:

»Obleko smo prali v Muri. Tja smo jo vozili ponavadi s »koleslinom«.

Pri hiši pa se je našel tudi čas za peko različnih pogač, kajti moko so imeli.

Treza Kolarič je vdova že 26 let. Večino dneva preživi v postelji. Moli in misli na svoje otroke, vnuke, pravnuke, prapravnukinjo.

»Dosta bi van šče meja povedati,« je rekla, ko sva si ob koncu obiska segli v roke.

»Še na mnoga leta!« ji zakličimo.

MARIJA MAUČEC

Dober leasing? LB Leasing!

Srečno in
Srečno in
uspešno
uspešno
1998!
Srečno in

16

LB Leasing

LB Leasing d.o.o.
Ljubljana
Trg republike 3/VI
1520 Ljubljana, Slovenija
Telefon: 061 125 15 13
Telefax: 061 125 30 03

LB Leasing
Maribor d.o.o.
Strossmayerjeva 26
2000 Maribor, Slovenija
Telefon: 062 229 70 20
Telefax: 062 229 70 21

LB Leasing
Koper d.o.o.
Ferrarska 10
6000 Koper, Slovenija
Telefon: 066 38 133
Telefax: 066 33 140

Nekoč ženske niso hodile rojevati v bolnico. Treza Kolarič je v teje hiši rodila 12 otrok.

a se je po petih letih vrnil. Potem se je rodilo še devet otrok. Kolaričev rod se nadaljuje s 27 vnuki, 31 pravnuki in prapravnukinjo.

Treza Kolarič je kljub visoki starosti vsa nasmejana, polna zdravja in je vesela slehernega obiska. Živi v novi hiši, ki sta jo zgradila 1953. leta z možem in otroki. Zdravnik dr. Car jo obiskuje že 26 let, vendar ji ni nič hudega, je prava kmečka korenina. Črenšovski kanonik in kaplan jo obiščeta pred večjimi prazniki in tedaj opravi spoved ter prejme sveto rešnje telo. Veliko moli. Na stenah so nabožne podobe, na mizi ob postelji pa so oltarček s kipom Marijinega in Jezusovega srca, svečka in šopek. V pogovoru z obiskovalci ji spomini pogosto uhajajo na mlajša leta, na primer v leto 1964, ko sta se ob ne-

RAKIČAN - Ker je bila gradnja kanalizacije že pred časom končana in je bilo dano uporabno dovoljenje, naj bi v mestni občini kmalu pripravili odlok o prepovedi razprševanja odpadne fekalne vode na območju Rakičana za tiste, ki niso priključeni na kanalizacijo. Na ta način bi omejili odvoz fekalij na njivske površine v varstvenih pasovih v bližini vodnih zajetij. M. J.

GORNJI PETROVCI - Tudi v občini Gornji Petrovci izhaja glasiš, ki ga v nakladi 850 izvodov tiskajo v soboški Solidarnosti. V njem objavljajo vrsto aktualnih informacij o dogajanju na njihovem območju, zanimivih za prebivalstvo. Tako naj bi bilo tudi v prihodnje.

HODOŠ - V vseh osmih vaseh občine Hodoš - Šalovci so imeli te dni prisrčne slovesnosti ob srečanju starejših občanov. Priložnostne kulturne programe so pripravili učenci osnovnih šol. Na precejšen odziv pa so naletele tudi decembrske prireditve v mesecu pravljic za najmlajše, za kar so poskrbele vzgojiteljice in učiteljice nižje razredne stopnje. Sklepna prireditev bo 27. decembra v Šalovcih. M. J.

ŠALOVCI - Trenutno potekajo agromelioracije in komasacije na relaciji Šalovci-Adrijanci, ki jih opravljajo delavci VGP Mura in Geodetskega zavoda Ljubljana. Poleg tega je dobila občina od kmetijskega ministrstva 6 milijonov tolarjev za manjše agromelioracije. M. J.

VESTNIK

Z obiska v Domanjševcih/Domonkosfa

Ena vas, dve pokopališki vežici

Ob vsakem štetju prebivalstva, ki je ponavadi na vsakih deset let, so v Domanjševcih popisali manj ljudi

Največ ljudi je živel v Domanjševcih leta 1900 (686), potem pa iz leta v leto, iz desetletja v desetletje čedalje manj. Ob popisu, ki je bil leta 1931, leta, so našli 642 ljudi; leta 1971 jih je bilo 474, deset let pozneje (popis 1981. leta) 270; po podatkih popisa prebivalstva v letu 1991 pa je živel le še 269 ljudi, ki žive v 95 hišah. Ena od posledic demografske ogroženosti: odhajanje ljudi iz te 2,5 kilometra dolge vasi v dolini Maže Krke, kajti mnogi so začutili, da se da drugje boljše živeti. Tako, na primer, imajo še vedno veliko ljudi na delu v tujini.

V Domanjševcih živi narodnostno mešano prebivalstvo, pretežno madžarske narodnosti in evangeličanske veroizpovedi. Ljudje se med seboj še kar dobro razumejo, dasiravno prav vselej niso enotni. V vasi imajo že leta in leta tri pokopališča. V začetku letošnjega leta so na zboru vaščanov sklenili, da bodo nekje sredi vasi – na nevtralnem mestu – sezidali sodobno mrliško vežico, a sklepa niso uresničili. Ljudje so si namreč »premislili« in padla je odločitev o gradnji dveh prizidkov k vežici na pokopališču v spodnjem delu vasi in k vežici na pokopališču, ki je pri evangeličanski cerki. Medtem so prizidka, ki merita okrog 70 kvadratnih metrov, že postavili in prekriti. Prihodnje leto pa ju bodo povsem uredili. Za gradnjo teh dveh objektov je vsako gospodinjstvo dalo štiri delavce ali 15.000 tolarjev in eno borovo debljo ali 4.000 tolarjev. Ker skoraj ni domačije, ki ne bi imela gozda, so ljudje pač dali predvsem les in ga pripeljali na zbirno mesto. Tudi tisti, ki ga zaradi bolezni ali starosti niso mogli posekati in odpeljati, pa so priskočili na pomoč mladinci. Zbrani (okrogel) les so prodali in z izkupičkom kupili žagan les za ostrešje, nekaj denarja pa je ostalo in so ga porabili za opeko, plačilo mojstrov in druge izdatke. Zanimivo: ljudje so namreč odločili za dva prizidka (dve vežici) zato, ker bi na enem pokopališču pokopavali evangeličane, na drugem pa katoličane (kar je sicer znano iz kakega drugega kraja, ampak hočejo imeti še naprej dve (posodobljeni) vežici, ker jim menda ni do tega, da bi jih (ko bodo umrli) nosili z enega konca na drug konec vasi – pokopališča. Naj jim bo lahka zdelja. Toliko o tem.

Po razpadu velike občine Murska Sobota in oblikovanju novih občin, so Domanjševce vključili v občino Hodoš – Šalovci. To je

ga 2.000 metrov. Tudi za to naložbo so dali denar iz blagajne krajevne skupnosti in neposredno iz »žepov«, in sicer 2.046.000 tolarjev. Na omenjeni cesti manjka še fina prevleka, ki pa naj bi jo položili spomladi.

Je že tako, da v naših krajih ne morejo najti kakega novega finančnega vira in se še in še zatekajo h krajevnim samoprispevkom. Imajo ga tudi v Domanjševcih, zato tudi omenjene naložbe. Denar bodo na ta način zbirali do konca leta 2001. Lani so zbrali s samoprispevkom od osebnih dohodkov 792.000 tolarjev, od katastrskega dohodka 1.120.000, s takso za traktorje so pridobili 535.000 tolarjev, svoje obveznosti pa pridno poravnava tudi zdomci, ki so primaknili v blagajno KS 669.000 tolarjev. Letošnji prihodki (tudi odhodki) bodo višji. Za določene naložbe pa gospodinjstva prispevajo tudi neposredno, in sicer: 8.000, 15.000 ali 25.000 tolarjev letno, odvisno od gospodarske moči. Tako je tudi prav.

V Domanjševcih imajo dve cerkvi (evangeličansko in katoliško) in nobena ni v središču vasi. Do nedavna pa je stal v dolnjem

Vendel Škaper, predsednik sveta KS Domanjševci/Domonkosfa, je tudi povedal, da so bile melioracije in komasacije na njihovem območju koristne, razdelitev zemljišč pa za nekatere ni bila pravična, zato nekatere ostajajo še naprej neobdelane.

delu vasi lesen vaški zvonik. Zvon so ohranili in ga bodo prihodnje leto obesei v nov (nadomestni) zvonik. Načrtujejo tudi asfaltiranje prostora pred vaškim do-

mom, ki so ga zgradili že 1959. leta. V njem so med drugim: večja dvorana, prostori sveta krajevne skupnosti, na novo urejena vaška knjižnica in pisarna madžarske narodnostne skupnosti ...

Pa tudi trgovina Agro HF. V vasi je še ena trgovina, ki jo imajo Sebökovi. Ti opravljajo tudi gostinstvo. V Domanjševcih deluje podružnična osnovna šola (prvi in drugi razred) DOS Prosenjakovci, malčki pa radi hodijo v dvojezični otroški vrtec. V kraju imajo bogato gasilsko tradicijo.

Ponosni so tudi na poslanstvo svoje krajevne samopomoči, kajti če je kdo oškodovan zaradi požara ali kake druge »višje sile«, mu člani nesebično pomagajo, da se spet postavi na noge.

Predsednik Škaper pa je pohvalil tudi zagnanost mladih, ki se podijo za žogo. V vasi namreč deluje klub malega nogometja. Besedilo in fotografija: Š. SOBOČAN

MALA NEDELJA - Na območju poštnega območja Mala Nedelja, kamor spada še KS Radoslavci, so pridobili pred kratkim 297 novih telefonskih priključkov, tako da jih imajo zdaj 477. Ne le širitev telefonije, ampak tudi kakovost telefonije je omogočila nova digitalna centrala v Mali Nedelji. Želja ljudi je še, da bi čimprej zgradili še novo poštno poslopje. (J. Ž.)

GORNJA RADGONA - V nedavni akciji zbiranja posebnih odpadkov na območju gornjeradgonske občine so ljudje dobro sodelovali, saj so na zbirnem mestu pripeljali 4.223 kilogramov odpadkov, od tega kar 1.871 kilogramov akumulatorjev. Po količini na drugem mestu je bilo odpadno olje (980 kilogramov), nato embalaža od pesticidov (705 kilogramov) in tako dalje. Odvoz je plačala občina. (F. Kl.)

DOBROVNIK - Ob turističnem društvu Dobrovnik je zelo delavno tudi Vinogradništvo društvo Dobrovnik. Člani so s svojim denarjem in gradbenim materialom, ki so ga dobili od pokroviteljev, zgradili spominsko znamenje pri Sv. Urbanu – srcu Dobrovniških gor. Sakralni objekt bodo odprli in blagoslovili spomladi, predvidoma 25. maja. (F. B.)

KROG - V tem kraju si zelo prizadevajo, da bi čimprej sprejeli ureditveni načrt za tamkajšnje gramoznico. Prav tako naj bi uredili strugo potoka Dobel, ki vsako pomlad ob topljenju snega poplavlja. Projekti bodo dokončani v prihodnjem letu. M. J.

Danes je v Domanjševcih za polovico manj ljudi, kot jih je bilo nekoč. Spodbudno pa je, da tisti, ki so zaposleni na tujem, živijo z rojstnim krajem, zato je tudi v tej vasi precej novih hiš, akoravno jih na tej fotografiji ni videti.

MURSKA SOBOTA - V meddruštveni odbor društva invalidov Murska Sobota je vključenih 35 aktivov na terenu. Vseh članov je 1.700. V prednovoletnem času je vsak član prejel koledar, bolne in onemogle pa so aktivisti obiskali na domovih in jim prinesli skormna darila. Pripravljajo pa tudi silvestrovanje, ki bo 28. decembra v soboški družbeni prehrani. (T. H.)

LENDAVA - Društvo vinogradnikov in sadjarjev Lendava je izdalo prvo številko svojega tiskanega glasila Vinogradnik sadjar - Szőlő- és Gyümölcstermelő. Glavni in odgovorni urednik je Štefan Rožman, ki si sicer zelo prizadeva za vesplošno uveljavitev lendavskih vin. Je tudi eden od štirih sommelierjev (drugi trije so: Krešo Dobranič, Ludvik Cuk in Rudi Vörös), ki so si sredi leta pridobili ta naziv. Gre seveda za vinske svetovalce. V reviji je nekaj strokovnih nasvetov za vinogradništvo in kletarstvo, objavljeni so rezultati ocenjevanja vin in drugo. Cena knjižice, ki obsega 26 strani, je 350 tolarjev. Preveč! (Š. S.)

ŠALOVCI - Do konca aprila 1998 naj bi na komasacijskem območju katastrske občine Šalovci postavili več sto metrov dodatnih drenažnih cev, naredili še nekaj betonskih preustov in novih poljskih poti, na že obstoječa pa bodo skušali navoziti gramoz, da bi bile tako dovolj utrjene za vožnjo. (G. G.)

BISTRICA - Na Dolnji, Srednji in Gornji Bistrici prepevajo ljudske pesmi in plešejo ljudske plesne ne le starejši, ampak tudi 26 otrok, ki sodelujejo v plesni skupini Jankice. Nastopajo ne le v domačih krajih, ampak tudi zunaj Prekmurja, nazadnje na sejmski prireditvi Veseli december v Ljubljani. (Anka V.)

Kako se je na gorenjskem delalo bučno olje

Že vsak vrabec na strehi ve, da je bučno olje domena Prekmurcev, v skrajnem primeru ga delajo še na zahodnem Štajerskem, nikakor pa ne na Gorenjskem - To je približno tako, kot če bi na Bizeljskem namesto dobrega vina izdelovali olivno olje, ki je zopet domena Primorcev, sem in tja pa si ga upa in zna narediti še kakšen Kraševce

Glede na to, da oženjeni ponavadi pravimo, da nesreča nikoli ne pride sama, sem se pred približno desetimi leti poročil s »čisto« Prekmurko, rojeno sicer v Zalogu pri Ljubljani, kjer je tudi preživela svoja otroška in mlajšinska leta. Njen rodovnik po obeh starših pa sega po materi na začetek Prekmurja v Krajno, drugi po očetu pa v Hotizo. Na njeno srečo se je omožila na Gorenjsko, v okolico Ljubljane, točneje v Utik pri Vodichah, za poznalca v neposredno okolico letališča Brnik, kjer se imamo že za prijatelje.

Kmalu zatem, ko se je žena preselila na novem domu in začela doživljati simptome prave Gorenjske, je postalo dolgčas ali pa jo je bilo sram, ker se je izneverila prekmurškemu načinu življenja, zato se je pričela prav počasi odločevati, da bi se enkrat z vso družino odpravila v Prekmurje, da bi se spet odpravila v kraj, kjer so njene korenine. To je bilo pred dvema letoma in takrat smo se odločili dopust preživeti kar v Prekmurju. Tu pa se počasi pričel velika zgodba o bučnem olju.

Pri vseh dosedanjih dopustovanjih, ki so si bila docela podobna, smo končno vsi skupaj pre-

živeli takšen dopust, ki ga človek s takšnim tempom življenja, kot ga doživljamo zadnje čase, zares potrebuje. Na Hotizi, pardon, ne samo na Hotizi, ampak povsod v Prekmurju, kamor koli smo prišli, so nas sprejeli tako lepo in prisrčno, da tega preprosto ni mogoče razložiti, predvsem pa nam Gorenjscem nikakor ni doumljivo, kajti tu med temi preprostimi ljudmi so se medčloveški odnosi enostavno ustavili na ravni izpred petdesetih let.

Seveda se vse skupaj prične in neha pri hrani in pijači. Vino, ta zlahka kapljica, v Prekmurju najbolj slovi tista iz Lendavskih

goric, je že eden tistih magnetov, ki človeka takoj pritegne, toda o vinu in vinogradih in seveda vinogradnikih iz Čentibe pri Lendavi kdaj drugič.

Ker sem velik gurman, je na mojem jedilniku, po zaslugi moje žene seveda, vedno bučno olje. Bučno olje pa izvira iz teh krajev, tako da sem lahko vse o pridobivanju buč videl in doživel na lastne oči. Zadeva mi je bila v hipu všeč, in ker imam okoli hiše tudi sam nekaj zemlje, sva z ženo potihoma sklenila, da tudi sama poskusiva pridelati nekaj buč.

Oba z ženo sva po poklicu bančnika, zato z vso gotovostjo opravivčujeva star slovenski pregovor, ki pravi, da je kovačeva kobila ponavadi bosa. Ker pa Slovenci v skoraj vsaki stvari vidimo priložnost za zaslužek, sva tudi midva začela razmišljati, da bi se morda dalo s temi bučami kaj zaslužiti, kajti cena bučnega olja in druge okoliščine so naju vodile

v odločitev, da njivo, veliko približno 35 arov, zasadi s bučnim semenjem.

Kmalu sva ugotovila, da veselje do pridobivanja buč in morda tudi do zaslužka ni vse, kajti kmalu se je pokazalo, da je potrebno za tovrstno opravilo tudi nekaj znanja, tega pa midva pri Prekmurcih sploh nista opazila, ker je vsaka stvar potekala tako preprosto in samo po sebi umevno, da sva si mislila, da se bo enako dogajalo tudi pri naju. Hitrost in vztrajnost, ki so jo pokazali plevel in bučne vitice pri svoji rasti, sta naju postavila na realno tla in hkrati angažirala vso družino z babico vred, da smo skoraj vsak dan bedeli nad plevelom, ga sproti ruvali, obenem pa usmerjali vitice nazaj na njivo. Počasi so te buče začele dobivati podobo, kot smo je navajeni v Prekmurju, hkrati pa začudene poglede sosedov in mimoidočih, češ kaj le raste na tej njivi in za-

kaj toliko buč. Nekaterim bližnjim sva sicer z ženo zaupa, kaj sva se namenila z njimi narediti, toda po njihovih vprašujočih pogledih, ali je z nama vse v redu, sva se odločila, da najinih načrtov ne bova več razlagala naokoli, in tiho čakala, kaj se bo iz tega izcimilo.

Zgodaj jeseni smo skupaj z ženinimi starši, ki so se na to edini razumeli, iz same radovednosti eno bučo odprli in pogledali, kaj je v notranjosti. In glej ga zlomka! V buči so bila lepa in debela bučna semena, in to prava gorenjska bučna semena.

S skupnimi družinskimi močmi smo se spravili nad buče in jih v pičlih treh dneh osvobodili semen in ga na jesenskem soncu lepo posušili, prav tako kot smo videli, da to delajo v Prekmurju. Bučna semena so postajala na soncu vedno bolj vitka in vedno bolj suha, tako da smo že drugič postali skeptični glede obilnega pridelka, ki smo se ga nadejali. Ves pridelek, ki ga je bilo za eno vrečo, bolje rečeno 22 kilogramov posušenih bučnih semen, smo potem odpeljali v Prekmurje, kjer smo neko soboto v oktobru pri mojstru Štefanu Vučku iz Gornje Bistrice iz teh semen olje tudi naredili.

Ker od nas do tedaj še nihče ni videl, kako se dela bučno olje, nas je tisto soboto navsezgodaj zjutraj, ko smo stali v vrsti, da pridemo na vrsto v oljarni, navdajalo z enim posebnim občutkom pričakanja. Ko smo prišli na vrsto, je ves postopek pridobivanja olja potekal pod spretnimi prsti mojstra Vučka, njegove žene in sina, ki prevzema desetletja dolgo tradicijo izdelave bučnega olja, tako enostavno in hitro, da se niti dobro nismo zavedali, ko je sredi Prekmurja iz stiskalnice prišlo pravcato »gorenjsko bučno olje«.

Spoznanje, da količina in kakovost »gorenjskega bučnega olja« popolnoma nič ne zaostajata za prekmurskim, kajti iz 22 kilogramov bučnega semena je ženina sorodnica, teta Katica s Hotize, dobila »samo« 1/2 litra nič bolj kakovostnega olja, kot je naše z Gorenjskega, nas je navdalo s takšnim ponosom in optimizmom, da smo se za prihodnje leto odločili povečati njivo, na kateri bomo gojili buče.

Pa še nekaj, solata, pripravljena z domačim - gorenjskim - bučnim oljem, tekne še veliko bolj kot sicer.

Aeroklub Murska Sobota

p.p. 132, 9001 Murska Sobota

Tel: 31 405, Fax: 32 415

E-mail: aeroklub.ms@siol.net

Razpisuje

začetniške tečaje v letu 1998 za:

- pilote jadralnih letal
- pilote motornih letal
- padalce
- pilote motornih zmajev

Vse zainteresirane vabimo na informativni sestanek, ki bo v nedeljo 18. januarja 1998 ob 9.30 na letališču v Rakičanu.

NOVO: <http://www2.siol.net/ext/ljms>

kartonaža
Murska Sobota, d.d.

želi vsem zaposlenim
in poslovnim partnerjem
vesele Božične praznike ter
srečno in uspešno
Novo leto.

*BODITE PODJETNI,
POSTANITE USPEŠNI!*
oglašujte v

VESTNIK

IZDELAVA PODSTREŠNIH STANOVANJ
Karel - 84 339, 84 356
KARBA, mge., Ljutomer

FRIZERSKI SALON »VERICA«
(Verica Banfi)
Londarska 51, Murska Sobota, tel.: 32 166

SERVIS, POPRAVILNO IN PRODAJA TEHTNIC
Dušan Štraki
Ul. ob kanalu 22, Murska Sobota,
tel./ faks: (069) 32 486

ADOLF ŽUPANEC

Književnost in okvirjanje slik
Trstevjakova 35, Murska Sobota, tel.: 069 28 270

TESARSTVO - KROVSTVO

OPRAVLJAMO VSA TESARSKA
IN KROVSKA DELA - polagamo
ladijski pod, stropne in talne
obloge in vse drugo.

Branko BELEC
Cvetkova 23, M. Sobota
tel. in faks: (069) 31 355
mobilni: 0609 643 851

mazda Mohor

9252 Radenci, tel. & faks: (069) 65 830

NAJBOLJŠA - MAZDA NAJ BO

SOBOSLIKARSTVO IN PLESKARSTVO

EDVARD KUTOŠA

Cankarjeva 69, Murska Sobota, tel./faks: (069) 32 266

Obnova fasad
Toplotne izolacije Baumit ali Demit
Notranja in zunanja slikopleskarska dela

Človek in njegov poklic

Kovačija gre naprej

Kovač se je poročil s kovačevo hčerko

Franc Cigut iz Martjanec se je rodil pred 71 leti v Moravcih. Kovaške obrti se je učil pri vaškem kovaču Ludviku Bankoju, znanje za pomočniški izpit pa je pridobil v kovačiji Jožeta Vratarića v Martjancih. Tam je srečal tudi mojstrov hčer Gizelo in se z njo poročil. Pozneje je opravil še podkovski in mojstrski izpit.

Osem let je minilo, odkar se je Franc upokojil. Pred tem je kar 17 delal in šefoval v Kovaštvu, ki je bilo v sestavi nekdanjega komunalnega podjetja Sobota v Murski Soboti. Ima srečo, ker je zdrav, zato kovaškega kladiva ni povsem odložil. Predvsem pomaga 25-letnemu sinu Miranu, ki je po poklicu strojni tehnik, vendar nadaljuje z dejavnostjo, ki jo je 1951. leta uvedel njegov oče, torej kovaštvom, s katerim se je kot zasebnik ukvarjal do zaposlitve v »združenem delu«. Sin ima srečo, saj je »prevzel« skoraj novo kovačnico oziroma delavnico. Oče jo je sicer sezidal 1968. leta, a opremljal jo je postopoma. Zdaj v njej ni le ognjišča na ventilator in nakovala, kar je sicer značilnost kovačnic, ampak sem ob obisku videl tudi vzmetno kladivo, stružnico, električne vrtnalne stroje, kotno brusilko, električni varilni aparat in aparat za varjenje s plinom CO₂. In veliko kladiv, ki so v kovaštvu nenadomestljiva.

Imam občutek, da je Franc Cigut zdaj, ko je v pokoju, še posebno srečen človek. Najrajši je v kovačnici, ker ne more biti brez »hamra« (kladiva). Z njim seveda oblikuje žareče železo. Neki dan je kovačija dobila naročilo za nekaj ducatov »pinj« za potrebe nekega tesarskega mojstra, pa je brz zakuril ogenj in zavihtel kladivo. Še vedno je kos tudi lemežem za plug; po potrebi naredi novega ali pa skleplje (naostri) starega. Ker pa je tudi podkovski mojster, se seveda tudi zdaj (le-

tom navkljub) z veseljem odzove povabilu na kako kmetijo ali kam drugam, kjer se imajo konje, da jim očisti kopita in pribije podkve. V kovačnico pa rad zahaja tudi zato, ker skorajda nikoli ni

sam: pridejo ljudje in prinesejo kako reč, ki jo je treba urediti (sklepati, nabrusiti ...), pridejo pa tudi ljudje, ki jim je doma dolgčas, pa steče pogovor. O čem? V glavnem o politiki. Morda tedaj

može tudi kaj srknejo, čeprav nikjer v kovačnici nisem videl steklenice ne linice, kjer bi bila morda »skrita«. Je pa razkril, da

je imel tak prostorček v kovačnici njegov nekdanji mojster Banko.

Kaj pa mladi kovač Miran? Časi, ko so kovači okavali legendarne ogrodja kmečkih vozov, se niso ne bodo vrnil, zato se ne sme »bati«, da bi dobil tako naročilo. In če bi ga že dobil, ne bi bil v zadregi, saj ima ob sebi očeta, ki bi pomagal. Mlad kovač ima poleg drugega dela v kovinski stroki

med drugim varjenja, tudi lamežev. Opazil sem namreč odlično zalite varjenice. Ne navdušuje se za kako serijsko »proizvodnjo«, saj že zdaj, ko opravlja proizvodno storitve, čuti, kaj je to - naplavanje oziroma odlašanje pri nekaterih vanja računov pri nekaterih klah.

OČE IN SIN - Cigutovim iz Martjanec je kovaštvo »usojeno« - najprej kovač - oče, zdaj pa kovač - sin. Nič pa se ne ve, ali se bo tudi on poročil s kovačevo hčerko.

BREZOVICA - V Brezovici, ki spada v KS Velika Polana, so v zadnjih letih veliko naredili s pomočjo krajevnega samoprispevka in denarjem iz proračuna črenšovske občine. Obnovili so namreč več odsekov vaških cest, izkopal občestne jarko, utrdili bankine in poskrbeli za dobro vzdrževanje vaškega vodovoda in vaško-gasilskega doma, v katerem je tudi zasebna trgovina. Čeprav je Brezovica manjša vas, vodi vanjo več poti, zato je tudi prav, da so postavili več krajevnih tabel, kar je dobro zlasti za tiste, ki kraja ne poznajo dovolj. Poslej vedo, kam so se pripeljali.
- Fotografija: J. Žerdin

PISANA MIS

»Pridite pogledat, kakšna nenavadna miš se je ujela v past!« nas je te dni poklical Martin Lebar iz Srednje Bistrice. In res. Miš ni siva ne bela, ampak pisana. Kdo bi vedel, zakaj?!
Foto: J. G.

IŠČETE DONOSNO DELO - POKLICNO ALI DODATNO

Postanite naš partner pri vzgoji južnoameriških činčil
Pogoji: - ljubezen do živali
- nekaj lastnega kapitala
- približno 10 kvadratnih metrov ogrevanega prostora

Ponujamo: - visokokakovostne razplodne živali
- strokovno pomoč

Zagotavljamo: - odkup živali in ugodno ceno

- poslovno zanesljivost

Vse informacije dobite na brezplačnem seminarju, ki bo na Primorskem 3. 1. '98.

Prijavite se lahko po telefonu 062 692 250 od 08.00 do 09.00 in od 18.00 do 19.00

Matična farma južnoameških činčil z 18-letnimi izkušnjami.
2204 MIKLAVŽ, Ul. Kirbiševih 53
tel., faks: 062 692 250

Po petdesetih letih skupnega življenja sta si nadela nove, zlate prazne (zanje so poskrbeli njuni otroci) tudi Franc in Hedvika Plej Bruncer iz Dokležovja. Ves čas živita in delata na kmetiji. Pet tih otrok, petih vnukov in okrog štiridesetih ozjih sorodnikov so se zbrali na »gostivanju«, jima je čestitala k visokemu jubileju tudi Francova mama Matilda, ki je stara 95 let. (J. G.)

Srečanje s slovensko vinsko kraljico za leto 1998

»Osrečujejo me drobne pozornosti«

Katarina Jenžur je doma na Dolenjskem, rada pa se pohvali, da se v njej pretaka tudi štajerska kri

»Ja, slovenska vinska kraljica, obljubljam, da bom naslednje leto s splošnim in polno odgovornostjo nosila krono slovenske vinske kraljice kot simbol odličnosti slovenskih vin ...« je v novembru na dan svetega Martina slovesno obljubila nova kraljica slovenskih vin. Ta laskavi naziv si je letos priborila 22-letna Dolenjka Katarina Jenžur, okronali pa so jo v Gornji Ladgoni, pod obronki Radgonsko-Kapelskih gor, kjer že stoletja zorijo odlična slovenska vina. Simpatični Katki, kot je še vedno kličejo domači in prijatelji, je ta vloga pisana na kožo, saj zelo samozavestno govori o vinu in sem, kar je z njim povezano, sproščenost in odločnost pa sta njeni odlični.

Katarina je doma iz Leskovca, za katerega sama pravi, da je prednostje Krškega, in dodaja, da izaja iz vinogradniške družine, saj v njihovem vinogradu raste kakšnih tisoč trti, ki rodijo grozdje za izvrsten dolenjski cviček. Čeprav se z vinogradništvom ukvarjajo le ljubiteljsko, je Katka zrasla v vinogradom, zato je laskavega naziva slovenske vinske kraljice še toliko bolj vesela. Čeprav je pristna Dolenjka, se zlasti takrat, ko je na Štajerskem, rada pobaha, da se v njej pretaka tudi nekaj štajerske krvi, saj je mati iz Celja.

In kaj jo je navdušilo, da se je prijavila na izbor za slovensko vinsko kraljico?

»Za to je pravzaprav kriva moja mama, ki je v reviji Veritas prebrala razpis za to tekmovanje in mi predlagala, da poskusim. Sprva sem se otepal, nato pa sem se kar na hitro odločila in se prijavila. 28. oktobra sem odšla na izbor na Ptuj in zmagala.« pripoveduje

Izbor vinske kraljice ni lepotno tekmovanje

Zmaga na tem izboru pa le ni bila

študentka tretjega letnika ekonomije, ki se je za ta študij odločila zato, ker jo zanima biznis. Specializirala se bo za smer trženja in upa, da bo tako lahko tudi sama prispevala k boljšemu trženju slovenskih vin.

tako enostavna?

»Veste, tekmovanje za slovensko vinsko kraljico si ljudje največkrat napačno predstavljajo. To ni lepotno tekmovanje, zmagovalko izberejo na osnovi znanja. Postavljajo vprašanja s področja splošne razgledanosti, potrebno je znanje o vinu, vinarstvu, trženju vina in tudi znanje tujega jezika. Po svoje smo imele kandida-tke kar težko nalogo. V komisiji so bili v glavnem sami resni gospodje, od nas pa so pričakovali, da bomo čim bolj sproščene in dobro razpoložene. Najprej smo bile vse skupaj, bilo nas je šest, vsaka se je na kratko predstavila, nato pa smo pred komisijo nastopile posamezno. Uspelo mi je ustvariti kar prijetno razpoloženje, in ko sem prišla iz sobe, sem imela dober občutek. Čeprav nisem vedela, kako so se odrezale druge tekmice, sem bila skorajda prepričana, da se bom uvrstila med prve tri.«

Slovensci imamo zdaj že svojo tretjo vinsko kraljico, nobena pa še ni bila iz Podravskega vinorodnega rajona?

»Dve kraljici prihajava iz Posavja, ena pa je bila Primorka. To pa seveda ne pomeni, da na vašem koncu nimate primernih kandidat. Moja druga spremljevalka Mateja Papež je doma iz Morja pri Framu in ona je tudi mariborska vinska kraljica. Prepričana sem, da bo tudi vašim dekletom pripadla čast kraljevanja nad slovenskimi vini.«

Zdaj že nekaj časa kraljujete slovenskim vinom. Je naporno in kako si sploh predstavljate leto vašega kraljevanja? Ste se o tem pogovarjali z vašimi predhodnicama?

»Vinska kraljica sem šele dober mesec, v začetku nisem imela prave predstave, kaj me čaka, zdaj pa moram reči, da je ta moja krona

dokaj težka, naporna. Je pa prijetna, saj doživljam same lepe stvari. Kamor koli pridem, povsod me ljudje lepo sprejmejo, radi se pogovarjajo z mano, po naravi sem zelo družabna in zato kaj hitro vzpostavim prisrčne stike. Glejte, zdaj sem že tri dni v vaših krajih in tudi moj študij zato nekoliko trpi. Kljub vsemu pa upam, da bom zmogla. S prejšnjima kraljicama se o tem nisem pogovarjala, saj sva se z mojo predhodnico srečali le na kronanju in pozneje sva se še enkrat pogovarjali po telefonu, tako da se v bistvu ne poznavam, prav tako ne tudi s prvo kraljico. Sem pa razmišljala, da pripravim srečanje, na katerem bomo poklepale tudi o kraljevanju slovenskemu vinu.«

Torej še ne veste, kaj vse vas čaka?

»Vsega se ne vem, za večje dogodke in prireditve pa imam že za nekaj mesecev vnaprej določene termine. Vse poteka prek Slovenske vinske akademije Veritas, ki me je izbrala za kraljico, in tudi če me kdo pokliče domov in povabi na kakšno prireditev, to uskladimo z Veritasom.«

Kraljevanje ob odličnem vinskem letniku

Katarina je rada med ljudmi, rada potuje, in četudi je včasih naporno, se to na koncu vedno nekako kompenzira. Svoje avta še nima, zato si ga večkrat sposodi pri mami, včasih pa se odpelje kar z vlakom. Je pa seveda potovanje z javnimi prevoznimi sredstvi sila težavno, saj ima s seboj vedno veliko prtljage, zato upa, da bodo tako kot obema prejšnjima kraljicama tudi njej podarili avto.

Kljub kraljevskemu naslovu se njeno življenje ni spremenilo, za svoje prijatelje še naprej ostaja simpatična Katka, ki ima rada prijetno družbo, so pa seveda ponosni, da imajo za prijateljico vinsko kraljico.

Ta naziv ji je pripadel v letu, ko se bomo lahko ponašali z enim od najboljših vinskih letnikov, in tudi Katarina je na to še posebej ponosna.

»Nisem se rodila v odličnem vin-

skem letniku 1975, zato pa sem toliko bolj vesela, da kraljujem v letniku, ki bo morda celo letnik stoletja,« pravi nova slovenska vinska kraljica, ki tudi sama ceni dobra vina. Še posebno ponosna pa je na svoj domači dolenjski cviček.

»Vsi me sprašujejo, katero je moje najbolj priljubljeno vino. Ker pri nas pridelujemo cviček in sem z njim dejansko tudi zrasla, mi je ta nekako najbolj pri srcu. Se pa cviček tudi zelo dobro poda k večini jedi. Sicer pa cenim vsa dobra vina. Če ne bi bila ljubiteljica vin, se ne bi prijavila na tekmovanje. Če nad nečim nisi navdušen, potem tega tudi ne moreš dobro predstavljati. Le kako bi bilo videti, da bi se ob vinu kisló držala.«

Menite, da smo Slovenci dovolj dobro poučeni o vinu, je pivska kultura na dovolj visoki ravni?

»Na tem področju je bil v zadnjih letih narejen velik napredek, mnogo pa bo še potrebno postoriti. Tudi sama bom morala pri tem odigrati pomembno vlogo. Moja vloga je promocijska, zato si bom prizadevala čim bolj predstaviti slovenska vina, širiti krog poznavalcev in ljubiteljev vin ter dvigovati pivsko kulturo v Sloveniji.«

Pri vaših nastopih sem opazil, da se znate zelo dobro živeti v svoji vlogi, ste pa pri tem tudi zelo čustveni?

»Za vsak nastop se posebej pripravim, napišem primeren govor. Veliko sem razmišljala, kakšni naj bi bili ti govori, in prišla sem do ugotovitve, da kraljici najbolj pristaja, če pove kaj nežnega, lepega, tudi o vinu.«

Ob neki priložnosti ste dejali, da vas najbolj razveseljujejo drobne stvari.

»To je res. Veste, mene tako razveseli, če, denimo, dobim kako rožico. Razveseljujejo me drobne stvari, malenkosti, že lep nasmeh lahko človeka osreči. Za srečo niso potrebne velike stvari.«

Kako boste pričakali novo leto?

»Novo leto bom pričakala v družbi s svojim fantom in prijateljem.«

S kakšnim sporočilom bi kot vinska kraljica nazdravili Slovencem za novo leto?

»V mesecu decembru smo in zadovoljni čuvamo v svojih kletih zaklad letošnje izjemne vinske letine. December je tako čaroben zaradi praznikov, zaradi pričakovanj, ki jih spremlja zven kozarcev in steklenic. Razmislimo, ali smo ob koncu leta sposobni pozabiti na zamer in napake, si natočiti kozarec čistega vina, ga skupaj popiti in zaželeli drug drugemu vse najlepše in najboljše.«

LUDVIK KOVAČ
Fotografije:
NATAŠA JUHNOV

Nove, nižje obrestne mere za drobno gospodarstvo in kmetijstvo!

Trenutno veljavne obrestne mere za kreditiranje drobnega gospodarstva in kmetijstva:

Izhodiščna obrestna mera

Kratkoročni krediti za drobno gospodarstvo.....TOM + 6,50%
- nakup repromateriala, polproizvodov, financiranje zalog, priprava blaga za izvoz ter za druge namene

Dolgoročni krediti za drobno gospodarstvo.....TOM + 8,50%
- nakup, gradnja ali adaptacija poslovnih prostorov, nakup opreme in strojev ter druge dolgoročne naložbe

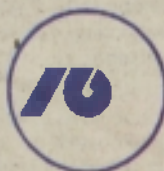
Kratkoročni krediti za kmetijstvo.....TOM+ 8,00%
- rastlinska in živinorejska proizvodnja, pridelava pšenice, koruze, krompirja, sladkorne pese idr., pitanje govedi in prašičev

Dolgoročni krediti za kmetijstvoTOM+10,00%
- širitev proizvodnih zmogljivosti, gradnja hlevov, rastlinjakov in plastenjakov, nakup mehanizacije, zemlje ali osnovne črede, ureditev dopolnilnih dejavnosti na kmetiji

Temeljna obrestna mera - TOM - za december je 0,8% mesečno oz. 9,84% letno.

Vsem podjetnikom in kmetijcem želimo obilo zadovoljstva in poslovnih uspehov v prihajajočem letu.

Sektor za drobno gospodarstvo

pomurska banka

Pomurska banka d.d., Murska Sobota,
bančna skupina Nove ljubljanske banke

Moja domača banka

Meso iz tünke ali iz čebra?

V Radencih so predstavili knjigo Meso iz tünke avtorja Stanka Renčlja, ki je nastala s pomočjo gospodinj in svetovalk iz pokrajin ob Muri in Dravi

Pomurska založba iz Murske Sobotne in Pomurski sejem iz Gornje Radgone sta pripravila obširno predstavitev nove knjige s področja domače kulinarike z naslovom Meso iz tünke avtorja Stanka Renčlja. Čeprav je res, da ima vsaka vas svoj glas oziroma svoj način imenovanja tovrstnega shranjevanja mesa, pa drži nekaj: meso, shranjeno v zabeli ali masti, poznajo predvsem vzhodni del Slovenije, nekako vzhodno od Kozjaka in Pohorja, med Dravo in Muro ter v ravninskem delu Prekmurja.

Publikacija bi glede na zahtevnost dela potrebovala nekoliko več časa in več pozornosti, saj so marsikateri izrazi in podpisi pod fotografijami privlečeni za las - recimo oznaka »lahkotna« hrana, ali ko se pojavi podpis pod fotografijo, da je na posnetku krompirjeva solata z bučnim oljem ali kruh iz kmečke peči (pa to ni), pa izraz krvavice tudi za ajdove in prosene klobase. Avtor očitno ne razume povsem dobro pomena vseh domačih izrazov, kar je bilo očitno pri uporabi izrazov »čun« in »škegen«, vsekakor pa bi morali biti vsi ti narečni izrazi zapisani s posebno pisavo. Prav bi bilo, da bi vsebino knjige pred izdajo pregledali strokovnjaki, tu mislimo na poklicne (in ne ljubiteljske)

etnologe ter kuharske mojstre. Če se je avtor lotil zgodovinskega pregleda, ne bi smel pozabiti na največjo značilnost dimljenja in shranjevanja mesa nekoč: črne kuhinje. Vsekakor knjiga z vsebino presega to, kar bi najprej pričakovali pod naslovom Meso iz tünke. Avtor takega velikega dela ne bi mogel opraviti brez pomoči kmetijskih svetovalk Ivanke Donko, Metke Marinič, Marike Feher, Anice Petrovič in Frančke Lebarič, ki najbolje vedo, katera gospodinja pripravlja zares dobro »tünko« ali »čeber« in lahko pove največ koristnih informacij. V Prekmurju in Prekijah je Stanko Renčelj dobil podatke in primerne jedi ter opremo za fotografiranje na kmetijah Marije in Stefana Sedonja iz

Sodišinec, Marije Kiraly iz Centbe, Ane Ščap iz Turnišča, Eme Skrobar iz Črnc, Stanka Horvata iz Hrustja - Mote, Marije in Feliksa Osterca iz Vučje vasi, Rozine Kolar iz Logarovec, Anice in Jožefa Osterca iz Bunčan ter Cvetke Kuri in Marjane Firbas iz Cogetinec. Brez sodelovanja teh kmetic, ki so se takšnega shranjevanja mesa naučile od svojih mam in babic in že nekaj let sodelujejo na ocenjevanju mesnin v okviru razstave Dobrote slovenskih kmetij na Ptuj, te knjige ne bi bilo. Zato je povsem razumljiva njihova zamera, ko pod fotografijami niso našle pripisov, na kateri kmetiji so kaj posneli, kajti lepa »tünka« je tudi ponos vsake gospodinje. Prekmurske gospodinje pa so razočarane tudi zato, ker so njihov »čeber« kljub vnaprejšnjim opozorilom kar spremenili v »tünko«, kajti v Prekmurju poznajo le »meso iz čebra«. To samo dokazuje, da so ljudje prav posebej navezani na svoje značilne jedi.

BERNARDA B. PEČEK

Rod Stewart

Zelo redko lahko vidimo ljubljence ženskih src: pri nakupih v Los Angelesu so pevca s hrupavim glasom videli v spremstvu s sinom Jeanom, ki ga je že skorajda prerasel. No, običajno vidimo Stewarta, kako se potepa s svojo ženo in super zvezdo Rachel Hunter.

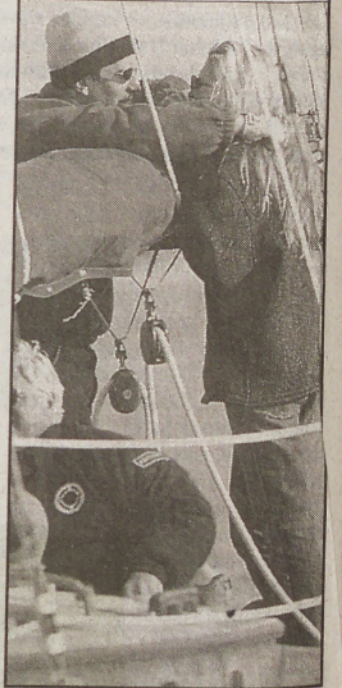
Gianni Versace

Njegova moda je vplivala na ves svet. V New Yorku so umorjenemu dizajnerju postavili muzej. Obleko na fotografiji je kreiral Versace za gledališče leta 1987.

John F. Kennedy

Če tadva nista srečneža ... Skupaj s stricem Tedom Kennedyjem sta se John in njegova žena Carolyn Bessette odpravila na jadranje. Hkrati je bila to priložnost, da si John oddahne od skrbi.

Kraljica Elizabeta

Jah, glej ga zlomka, kraljica pa se zadnje čase rada smeji. Angleži bi rekli, da je »very amused«. Le čemu se tako zabava?! Tako se je nasmejala tudi na obisku v Radleyski šoli v Oxfordshireu.

Tracy Bingham

Dovolj mi je vode, je rekla Tracy iz serije Baywatch, ki se je v Los Angelesu opremila za deskanje na vodi. Toda obleko za deskanje je porinila kar v črno vrečko, saj je bilo prevroče, da bi tako oddrvela na bližnjo plažo, ki je oddaljena kar nekaj ur.

Kraljica Sonja

Norveška kraljica Sonja nima sreče. Še več, česa takega ne privošči ženska niti svoji najhujši sovražnici: na sprejemu je srečala svojo dvojnico. Kraljici Sonji (levo) pa se to ni zgodilo samo na otvoritvi olimpijskega muzeja v Lillehammerju, temveč povsod, kjer se pojavi grajska dama Bonneve. Edina razlika: Sonja ima rjave oči, grajska dama zelene.

☿ ♀ ♁ ☽ ♃ ♄ med zvezdami ♅ ♆ ♇ ♈ ♉ ♊

OVEN

Ona: Prispelo bo prav zanimivo pismo, ki ti bo odkrilo marsikaj takega, kar bo zelo uporabno. Konec tedna se boš sicer odlično zabavala, vendar ima vse svoje meje. Pazi, da ne boš na koncu prevarana prav ti.
On: Začel boš zanemarjati svoje delovne naloge, kar ti bo prineslo kopico kritik in nasprotovanj. Po drugi strani pa ti bo v ljubezni vse obilno povrnjeno, čeprav na nekoliko drugačen način, a še lepši kot ponavadi.

BIK

Ona: Še vedno boš čakala na ugodno priložnost, vendar je vse to le pretveza za tvoj strah in neodločnost. Prijatelji te bodo povabili na noro zabavo, kjer bo tudi on. Prepusti se občutku in prav lahko ti uspe ...
On: Poskrbeti boš moral za kopico stvari, ki so ti bile včasih le zabava. Obeta se ti kar resen zaplet na poslovnem področju. Dobro bi bilo, če bi se resnično potrudil, kajti v nasprotnem primeru se lahko stvari zelo poslabšajo.

DVOJKA

Ona: Počakaj še nekaj časa in uvidela boš, da se lahko stvari uredijo tudi brez tvojega posredovanja. Sprejela boš težko pričakovano povabilo, vendar bodo rezultati povsem drugačni, kot si pričakovala.
On: Dogodek, ki bo imel v tvojem življenju poseben pomen, te ne sme preveč razburiti, saj bi tako kaj hitro pokazal svoje ranljive točke. Počakaj na ugodno priložnost in stvari se bodo uredile kar same od sebe.

RAK

Ona: Priložnost, ki je pred teboj, je prepolna mamljivih obetov, zato se ti ne bo težko odreči sivi preteklosti. Srečala boš nekoga, ki te bo presenetljivo hitro navezal nase, česar pa se sploh ne boš branila.
On: Pripravljen si na marsikaj, vendar bodo dogodki prihodnjega tedna dočela preseglji tvoja pričakovanja. Toda kar brez panike, saj se ti obeta le dobro, še posebno pa bodi pozoren na ljubezenske premike ...

LEV

Ona: Nekdo te bo poskusil izkoristiti, od tebe pa bo odvisno, ali mu boš to tudi dovolila. Ponudba, ki jo boš dobila, bo preveč mamljiva, da bi se ji uspela upreti. Konec koncev, samo enkrat se živi!
On: Glede na to, da zelena barva pomirja, bi bilo dobro, če bi več časa preživel v naravi. To bo koristilo tako poslovnim zadevam kot tudi tvojim odnosom s partnerko. Romantična večerja v dvoje ...

DEVICA

Ona: Kljub vztrajnim poskusom, da bi ti uspelo osvojiti staro simpatijo, se ti ne obeta prav nič dobrega. Ali bi ne bilo boljše, če bi se posvetila tudi komu drugemu, pri katerem imaš več možnosti?
On: Nič še ni dorečenega, tako tudi ni prav nikakršnega razloga, da bi odnehal. Prišel boš do precej koščičnih informacij o osebi, ki te zanima, zato bodi pozoren, kako jih boš uporabil. Možnosti se ti bodo povečale ...

TEHTNICA

Ona: Končno ti je uspelo: začela si se zavedati sama sebe in svojih resničnih zmoglosti. Samozaupanje ti lahko le koristi, saj se ti obeta precejšnje napredovanje tako v poslovnem kot tudi zasebnem življenju.
On: Sicer se boš poskusil umiriti, a ti to ne bo ravno najbolje uspelo. Novo prijateljstvo ti bo prineslo prijetno presenečenje, povezano s poslovnim življenjem. Presenečen pa ne boš samo ti, ampak tudi ona ...

ŠKORPIJON

Ona: Nenadoma te bo zagrabila silna želja po neznosti, toda pazi, da ne bo kdo tega izkoristil. S prijateljicami se boš prav prijetno zabavala, pa še nekoga boš spoznala. Izkoristi ponujeno priložnost!
On: Ne razmišljaj toliko o tistem, kar si zavozil, ampak se raje posveti prihodnosti. Nepričakovano srečanje ti bo pustilo obilo lepih spominov, predvsem pa si boš pomiril svoje prenapete živce. Popazi malo na zdravje.

STRELEC

Ona: Prihodni teden se bo nekaj premaknilo, pa najsi to zadeva tvoje ljubezensko življenje ali poslovnost. Vsekakor bodo spremembe vplivale predvsem na tvoj odnos do partnerja, ki bo nad tem nemalo preseženo.
On: Odkril boš, da je tudi prijateljstvo lahko prav lepa kompenzacija minulemu neuspehu v ljubezni. Povsem drugačen pa je položaj na poslovnem področju, saj je prišel trenutek, ko boš lahko pobral sadove preteklega dela.

KOZOROG

Ona: Obeta se ti zelo razburljiv in po svoje tudi prijeten konec tedna. Sicer ne bo vse tako, kot si si predstavljala na začetku, vendar se boš kaj hitro znašla in na neki način tudi izkoristila nastali položaj.
On: Nikar se ne prilagaj trenutnemu trendu, še posebno, če si pripravljen o pravilnosti svojega početja. Ljubezenska romanca v tvoji bližini te bo sicer prizadela, toda kaj hitro si bo našel ustrezno tolažbo ...

VODNAR

Ona: Partner ti bo v odločilnem trenutku nenadoma obrnil hrbet in to te bo prizadelo tako čustveno kot tudi materialno. Toda premisli, ali nisi prav ti tista, ki je storila začetni korak v vajinem sedanjem prepri.
On: Žilica ti ne bo dala miru, vse dokler ne boš tudi ti poskusil prepovedanega sadu. Pričakuješ lahko veliko odmevnost na svojo idejo, njenja realizacija pa bo odvisna predvsem od tebe.

RIBI

Ona: Le zakaj se obremenjuješ z nepotrebni rečmi, ko pa je vendar toliko koristnih opravil, ki te čakajo? Konec tedna lahko pričakuješ prijetno presenečenje, ki ti bo dodobra popestrilo tvoje ljubezensko življenje.
On: Izogibanje obveznostim pomeni včasih tudi sprjaznjenje z osamljenostjo. Namesto da se sam sebi smliš, se raje odpravi v veselo družbo in ... Nekdo že precej časa čaka na priložnost, da se ti približa.

Fotografija:
JAKA ELIKAN
MLADINA

Kdo se ga boji?

Demokracija očitno pomeni tudi politično prepoved koncerta. Tako so esdeesovski ljubljanski svetniki pritisnili na upravo hale Tivoli in kot lastnik prepovedali koncert beogradske skupine Riblja čorba. Očitki: od druženja z Arkanom, promiloševskega vedenja, do imenovanja Slovencev za »bečke kočijaše«.

V nasprotju s prestrašeno slovensko identiteto so Srbi v Beogradu dovolili nastop Laibacha (resda s protestno akcijo Romov - pred koncertom) in govorca Petra Mlakarja, ki jim je govoril tudi o »čaščenju svinje«. (Pa naj še kdo reče, da totalitarni režim ni demokratičen news.)

Konec lustracije

Veselo med pisatelji

Podpisniki Evropske ure resnice za Slovenijo (razen peterice) so prejšnji teden na javnost naslovili »Odgovor '97«. Ob predstavitvi so veselo debatirali z novinarji o njihovi pristranskosti pa o pomanjkanju pluralizma v slovenskem medijskem prostoru. (Zvenelo je: če nisi z nami, si proti nam news.)

Miroslava in Dragica

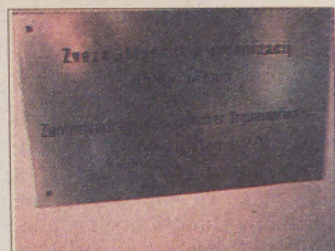

Milan Kučan je za novi ustavni sodnici predlagal miroslavo Geč Korošec in Dragico Wedam Lukič (Rad bi ubil dve muhi na en mah: povečal število žensk v politiki in s tem večjo mero strpnosti (beri: ne levo ne desno) news)

Visoki evropski uradnik

Andrej Horvat bruseljski uradnik se je službeno preselil v visoki zeleni establishment na Kocljjevo news.

Zategnjena manjšina

Marjan Podobnik je prejšnji teden sadil v Avstriji rožice. Hotel je namreč zgraditi mostove med slovensko manjšino v Avstriji, predvsem med levim in desnim blokom na Koroškem. Zagrožil jim je, da bo Slovenija zaprla finančni vodovod, če se ne bodo igrali mostičarje. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je vladi Republike Slovenije poslala protestno izjavo. (Marjanček zvešto pregleduje pošto news)

Karitas

»Dedek Mraz je namišljena kategorija, ostanek boljše vizma in nadaljevanje vladavine kontinuitete.«
Janez Janša med 16. izrednim zasedanjem parlamenta (Kako dolgo bodo še vozili skupaj Janezi in Lojzeti news)

Vsem občankam in občanom občine Rogašovci vesele Božične praznike ter srečno in uspešno Novo leto.

PETROL PETROL, D. D., TOE MARIBOR, Enota Murska Sobota

NAJUGODNEJŠA SEZONSKA PONUDBA KURILNEGA OLJA
Ugodna ponudba kurilnega olja po nesezonskih cenah!

GOTOVINSKO PLAČILO IN PLAČILO S KARTICO MAGNA
- pri nakupu nad 1000 litrov 45,80 sit/l, brezplačen prevoz
- pri nakupu nad 2000 litrov 45,30 sit/l, brezplačen prevoz

OBROČNO PLAČILO S ČEKI PRI PREVZEMU NAD 1000 litrov
- plačilo v 3 obrokih s čeki 46,60 sit/l, brezplačen prevoz
- plačilo v 5 obrokih s čeki 47/60 sit/l, brezplačen prevoz

OBROČNO PLAČILO S ČEKI PRI PREVZEMU MED 700 IN 1000 LITROV
- plačilo v treh obrokih s čeki 47,60 sit/l, polovični stroški prevoza

Za naročilo kurilnega olja pokličite:
SKLADIŠČE Murska Sobota, Obrtna ul. 42
Telefon: 069 37 560, 37 561

Danes sem ti in ti si jaz Osmošolci in prvošolci skupaj

Danes sem ti in ti si jaz je bil naslov letošnjega otroškega parlamenta, ki je zasedal 1. decembra v Ljubljani. To temo smo »prevedli« tudi v Odnosi med vrstniki. Tudi mene so izbrali za poslanko.

Zbrali smo se mladi iz vse Slovenije. Pridružili so se nam tudi najvišji predstavniki oblasti. Najprej nas je pozdravil predsednik državnega zbora Republike Slovenije Janez Podobnik, nato pa še predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije Vika Potočnik. Tudi šolski minister Slavko Gaber je spregovoril nekaj besed.

Po pregledu uresničevanja sklepov 7. nacionalnega otroškega parlamenta smo začeli razpravljati o letošnji temi. Nekateri mladi parlamentarci so opozorili na razlike med mestnimi in podeželskimi učenci ter na neprimeren odnos prvih do drugih. Opozorili smo tudi na nasilje v šolah in se pogovarjali, kako bi ga odpravili. Ugotovili smo, da je po-

trebno najti tudi vzroke za nasilje in se o tem čim več pogovarjati. Zato bi potrebovali tudi več razrednih ur in morali bi imeti več vzgojnih predmetov. Ena od parlamentark je predlagala, da bi morali imeti predmet etika in družba že v nižjih razredih in da bi si teme lahko izbirali sami. Zanimiva sta se mi zdela tudi predloga, da bi imeli na vseh šolah dan prostega govora in dan dobrih odnosov vsaj enkrat mesečno. Vsi pa smo bili mnenja, da bi se morali o problemih več pogovarjati.

Na zasedanju nacionalnega otroškega parlamenta sem bila prvič in bilo je zelo zanimivo. Vseč mi je bilo, da je bilo med nami tudi nekaj poslancev, ki so nas samo poslušali in se niso vtkali v naše razprave. Čudila sem se tudi, kako različne ideje in zamisli smo imeli mladi in kako težko je priti do enotnega stališča.

Na koncu smo glasovali še o temi naslednjega otroškega parlamenta. Največ nas je glasovalo za temo Vpliv medijev na otroke.

Čeprav je bilo zelo zanimivo in sem spoznala veliko novega, je bilo tudi naporno.

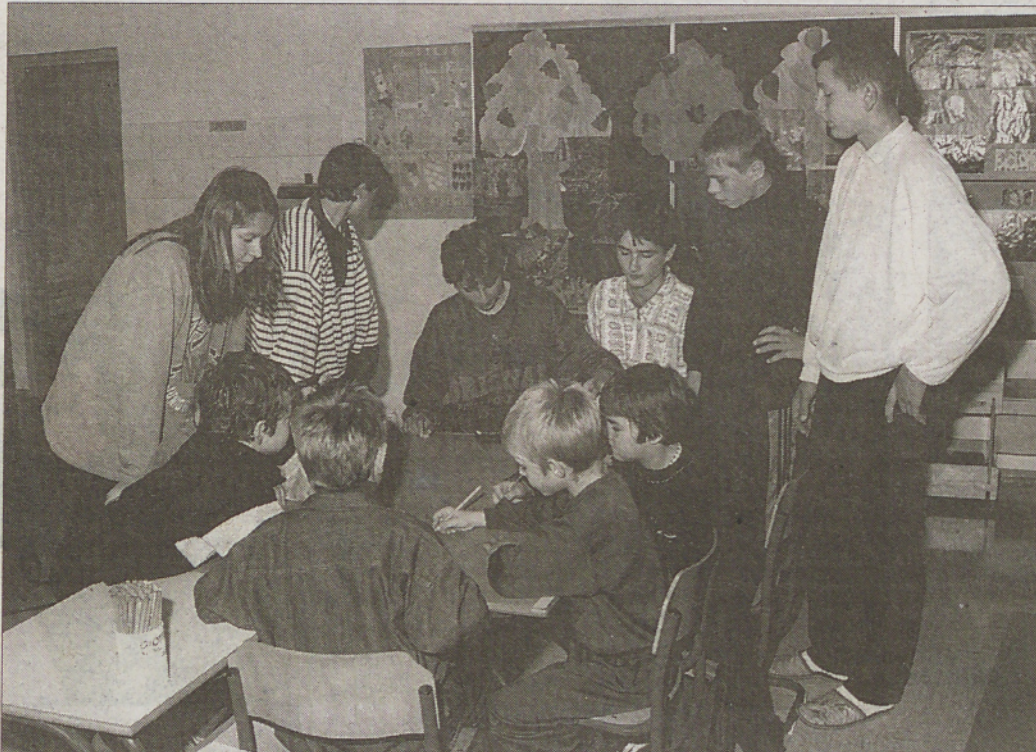
MINKA COPOT, 8. raz.
OŠ Razkrižje

V mrzlem novembrskem jutru smo se zbrali najmlajši in najstarejši, prvošolci in osmošolci OŠ Franceta Prešerna Črenšovci. Že od začetka šolskega leta nas povezuje pomoč, prijateljstvo, veselje, smeh, razigranost ...

Osmošolci opravljamo pomembno nalogo. Smo varuhi in skrbniki najmlajših učencev naše šole. Za njih skrbimo na hodnikih, v odmorih in ob jutranjih prihodih v šolo. Skupaj z njimi smo bili tudi prvi šolski dan in ob

sprejemu v šolsko skupnost. Prav tako smo se skupaj udeležili očistevalne akcije.

Tokratno druženje je potekalo v znamenju knjige. Naša knjižničarka nam je predstavila knjigo Drevo Kristof. Tako majhni ka-

kor tudi veliki smo ji radovedno prisluhnili. Po končani zgodbi smo starejši učenci pospremili svoje varovance v njihovo učilnico, kjer smo skupaj likovno ustvarjali. Žal pa je bila šolska ura prekratka, saj je ravno sredi dela zazvonil zvonec in oznanil, da moramo končati.

Vsi osmošolci upamo, da bodo naši mlajši prijatelji spoznali knjigo, našo skupno prijateljico. Sama pa jim želim, da pridejo do spoznanja, da je knjiga pot od zlega k dobremu, od sovraštva k ljubezni, od krivice do pravice in da je prijateljica, ki nikoli ne razočara.

TINA HORVAT, 8. a
OŠ Franceta Prešerna Črenšovci

Druženje prvošolčkov in osmošolcev.

Pesem o dedku Mrazu

Zdaj je veselja čas,
ker prišel bo dedek Mraz.
Z zlato kočijo bo pridrel,
s sabo darila bo imel.
To je dobri dedek Mraz,
vedno pride pravi čas.
Pridi, pridj, dedek Mraz
in razveseli nas!

MARKO FTIČAR, 4. a
OŠ Miška Kranjca V. Polana

Prvi sneg

V nedeljo, ko sem se zbudila, sem pogledala skozi okno in zagledala prve snežinke. Zelo sem se jih razveselila. Padale so na zemljo in se sproti topile. Ko sem šla spat, sem pogledala proti svetilki. Lepo je bilo videti, kako še vedno naletava sneg. Do jutra ga je zapadlo kar precej. Že na avtobusni postaji smo se začeli kepati, v šoli pa je bilo pravo zimsko veselje. Tudi doma sva se s psom Rikijem igrala na snegu.

Zelo bi bila vesela, če bi zapadlo več snega. Imam ga rada tudi zato, ker pobeli pokrajino.

SIMONA ŠEBJANIČ, 5. b
OŠ Puconci

Bilo je v nedeljo zjutraj. Padal je prvi sneg. Pusto, sivo nebo so krasile bele snežne zvezdice. Pobelile so strehe hiš, ki so samevale v mrzlem jutru. Snežinke so še dolgo poplesavale po nebu. Tudi zvečer in ponoči so plesale svoj ples. Zjutraj so naši obrazi začudeno zrlj vanje z mislijo, da bodo večno plesale zimski ples, ki prinaša veliko veselja in radosti.

Bližajo se novoletni prazniki. Upajmo, da bo tudi takrat ulice in ceste prekrivala bela preproga, ki se bo svetlikala v mraku, mi pa bomo opazovali, ali mogoče kdo hodi po strehah, prinaša darila ...

NEJC HALAS, 4. b
OŠ III M. Sobota

Zanimiv dan na Kozjaku

Učenci OŠ II M. Sobota smo preživeli teden dni na Kozjaku, kjer smo imeli šolo v naravi. Kako je bilo v sredo, 26. novembra?

Bujenje ob 7.45, nato zajtrk in spet učne ure. Tokrat smo spoznavali kače in žuželke, njihovo zgradbo, prehranjevanje, nevarnost ... Sledilo je predavanje o

astronomiji. S pomočjo diapozitivov smo spoznavali različne planete v našem osončju. Popoldne je bila na urniku orientacija. Spoznavali smo, kako si lahko pomagamo s kompasom. Pripravljali smo še tudi na četrtkov orientacijski tek. Motile pa so nas dišave iz kuhinje. Ko smo si pomi-

rili lačne želodce, smo nadaljevali s prvo pomočjo. To je bilo res zanimivo, saj smo se preizkušali v dajanju umetnega dihanja in v oživiljanju. Pred spanjem smo v sobah kartali, se pogovarjali in poslušali glasbo. In spet je bil za nami en zanimiv dan.

BOŠTJAN ZEMLJIČ, 7. c
OŠ II M. Sobota

Sadje na potepu

Nekoč, pred davnimi časi, je bilo zelo veliko sadja. Tudi v nekem velikem velikem sadovnjaku je raslo veliko dreves in na vsakem je bilo veliko sadja.

Nekega dne je bila velika nevihta. Med dežjem je padal tudi čarobni prašek. Sadeži so padli z dreves in oživelj. Dobili so tudi noge. Čez čas so se odločili, da

bodo šli na potep v mesto. Tam so dolgo hodili, naenkrat pa so se znašli pred veliko stavbo in nekakšnimi velikani, ki so nosili na hrbtu škatle. Sadeži so šli za njimi. Prišli so do stopnic, potem pa niso mogli iti dalje, ker so bili premajhni. Obrnili so se, izstopili in šli proti trgu. Tam so ljudje prodajali sadje in zelenjavo. Ko so jih zagledali, so jim bili zelo všeč. Začeli so jih loviti in pobirati ter jih dajati v svoje košare, sadeži pa so na glas jokali. Mimo je prišel jež in slisal jokanje. Odločil se je, da bo rešil sadeže. To mu je tudi uspelo. Vsi so se mu zahvalili in ošli domov v svoj sadovnjak. Tam so si naredili hišico iz listja.

Tako so srečno živeli dalje in živijo še danes, če jih ljudje niso pojedli.

MELITA LAZAR, 3. d
OŠ III M. Sobota

Pri ročnodelskem krožku smo izrezovali iz stiropora snežake, zvezdice, smreke in zajčke. Nekatere smo pobarvali, druge pa pustili bele. Ti izdelki bodo krasili našo učilnico ob praznikih in v zimskih dneh.

ANJA SELA, 4. a
OŠ Bakovci

Mojih prvih pet let

Mama me je rodila v ponedeljek zjutraj. V bolnišnici sva ostala pet dni, nato je prišel oče in naju odpeljal domov. Mama me je položila v zibelko. Ponoči sem jima nagajal, saj pravita, da sem se zbuval vsaki dve uri. Podnevi pa me je mamica morala voziti z vozičkom, drugače sem jokal. Počasi sem rasel in končno je prišel dan, ko sem shodil. Takrat so se začele za mamico še večje težave, saj ničesar nisem pustil pri miru, ampak sem vse vlačil za sabo. Nisem bil zadovoljen z igračami. Potem je začela mama spet hoditi v službo, name pa je pazila babica.

Za drugi rojstni dan sta mi z dedkom podarila kolo. Vedno, ko sta šla na njive, sta vzela s sabo tudi mene in kolo. Med njivami sem se lahko vozil. Brezbrižnega igranja med polji pa je bilo kmalu konec, kajti umrla mi je babica, zato so me vpisali v vrtec. Bil sem stara štirileta in pol. Teško sem se privadil na novo življenje v vrtcu. Postajal sem večji in večji, kolo pa je postalo premajhno. Za moj peti rojstni dan mi je mama podarila novo kolo znamke BMX. Bil sem zelo vesel.

DENIS FICKO, 7. a, OŠ Bogojina

**Kdor hitro se
znajde,
sreča ga
najde.
Prijatelja je
laže najti
kot
obdržati.**

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjižgama in papirnica DOBRA KNJIŽIGA M. Sobota; nagrade pošiljamo po pošti)

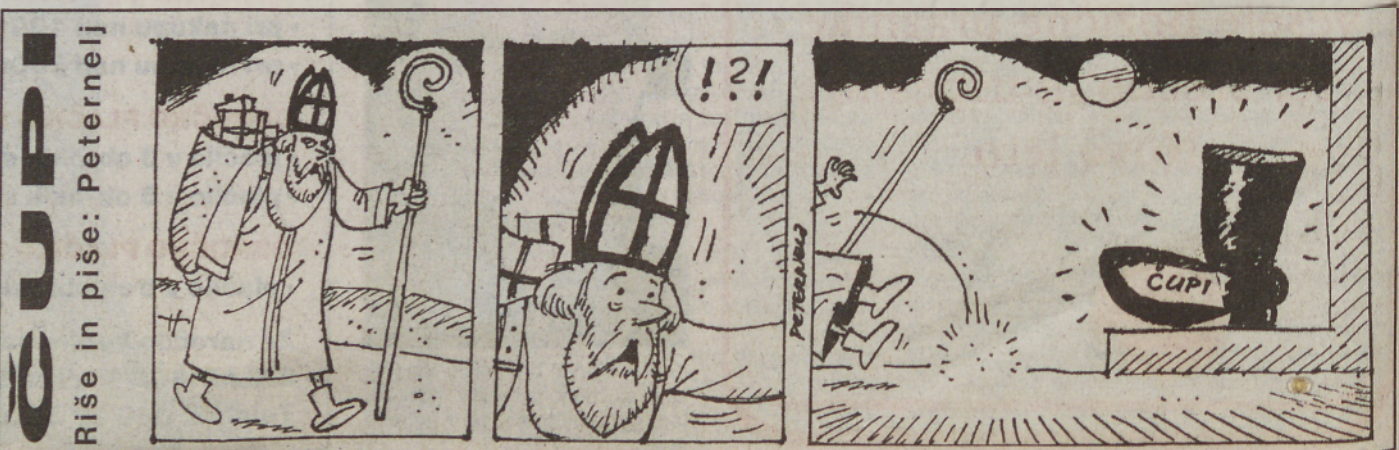
Kakšno pokrivalo nosita dedek Mraz in božiček, se je glasilo vprašanje št. 14. Kaže, da mnogi tega sploh ne ločite, saj vas je večina odgovorila, da oba nosita kučmo. V resnici je seveda drugače. Dedek Mraz ima sivo kučmo (Siva kučma, bela brada ...), božiček pa nosi rdečo kapo z belim cofom in belim zavahanim robom. Točno tako je odgovorila samo KARMEN LANG iz Trdkove, ki je tudi naša današnja nagrajenska. Čestitamo!

KUPON št. 16 - ALI VESTE?

Ali veste, kako se reče kapi, ki jo nosi Miklavž? Odgovore pošljite najpozneje do 29. tega meseca na naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 M. Sobota. Priložite (zalepite na dopisnico) tudi kupon, če želite sodelovati pri zrebanju za knjižno nagrado.

Otroci, ki obiskujejo vrtec v Turnišču, radi nastopajo, in to dokaj uspešno. (Foto: J. G.)

Človek, o, človek

S svojim zadnjim albumom *My Soul* je uspešni raper Coolio utrdil svoja načela in se rešil vplivov rivalstva med vzhodno in zahodno obalo Amerike

V prostoru za intervju se vedan ni smelo kaditi, vsaj tako je ukazal Coolio. Malo pred peto popoldne so se odprla vrata in raper je pribrzel mimo vseh fotografov, za njegovim hrbtom pa je bil ves čas neznanec, ki se je nenehno režal in med pogovorom neopazno ostal v stavbi. Coolio se je usedel, izvelkel zlato škaflo iz hlačnega žepa in vprašal: »Vas moti, če kadim?« Američanov s cigareto človek ni več navajen, v ZDA krožijo z njo med kazalcem in sredincem samo člani črnih band in serijski morilci. Takšne prekrške proti družbenim normam Coolio označuje kot »politično nekorektno«, sam pa se na take predsodke poživlja.

»Nikoli ne bi oblekel smokin-ga ali šel na dobrodelno večer-jo, kjer stane samo jedilni pribor šeststo dolarjev,« odgovarja Coolio na vprašanje o Hollywo-odu. Na sebi ima preveliko ho-kejsko majico z modro-rumeno obrobljeno številko dvanajst, na nosu pa mu tičijo sončna očala, tipična za pop zvezde. »Mene ne boste nikoli videli na večerji skupaj z Wesleyem Snipesom ali Willom Smithom. V Hol-lywoodu se ljudje ocenjujejo samo po tem, koliko vplivnih zvez imajo.«

Od izida albuma *Gangsta's Paradise* dalje pa ima Coolio vseeno dobre zveze. Sam si ni-koli ni predstavljal, da bosta film in pesem tako uspešna. »Večina jih je mislila, da bo to popoln polom.« Za Coolia je *Gangsta's Paradise* underground komad, sedaj po uspehu pa pravi, da ima veliko odgovornost, kajti prisluhnilo mu je veliko mladih: »Kdo sem pa jaz, da bi me zaradi mojih besedil morali spoštovati?« Če bi kdo napadel njegove otroke, bi se mu zoper-stavit: »Verjamem v boj, vendar samo, če je nujno potreben.«

Vojna med raperji z zahodne in vzhodne obale Amerike ga je komaj oplazila. Newyorške ra-dijske postaje in magazini so bili zelo enolični, vsi so mu po-delili slabe ocene, kar ga boli še danes. Po njegovem mnenju vlada v New Yorku zavist in

ljubosumje. Toda sam se je od-ločil, da se s tem ne bo več ob-remenjeval, ampak bo rajši po-čel to, kar ga veseli. Zadnji al-bum *My Soul* se ni zelo dobro prodajal in tudi turneja je prine-sla manj denarja kot prejšnja, čeprav je koncertiral dvakrat več. V sodobnem hipopu se v glavnem govori samo o mate-rialnih stvareh. »Sedaj so naj-bolj spoštovani tisti, ki v rap pesmih govorijo o sebi. Jaz sem popolno nasprotje.« Coolio go-vo-ri o stvareh, ki imajo težo: »Mislim, da poznam stvari, za-radi katerih bi me lahko tudi ubili, ker imam sedaj velik vpliv.« O politiki noče govoriti, kajti sam nima v njej nobenih možnosti, ker je - kot znova poudari - »politično nekorek-

Coolio

Pravo ime: Artis Ivey

Starost: 32

Rojstvo in kraj odrasčanja: Črnski geto Compton v Los Angelesu

Mladost: S petnajstimi leti član ulične bande in odvisen od mamil

Rešitev: K razumu ga je pripravil njegov brat, Coolio se je v posebnem programu izučil za gasilca.

Kariera: Z glasbo se ukvarja že od svojih najstniških let, vendar mu je prodor uspel dokaj pozno.

Družinsko stanje: Poročen in oče več otrok (ocene se gibljejo od dveh do sedmih).

Hiti: Fantastic Voyage (1994), Gangsta's Paradise (1995/96), C U When U Get There (1997).

Albumi: It Takes A Thief (1994), Gangsta's Paradise (1995), My Soul (1997).

ten«. Med vrsticami ostajajo stvari, o katerih očitno noče spregovoriti. Coolio ne moti, če ljudje nje-govo glasbo jemljejo kot plesno podlago in ne poslušajo besedil: »Večina mojih skladb je nare-jena za množice. In če jim je naslova pesem všeč, bodo mo-goč kupili tudi album.« Zdaj, ko je na očeh javnosti, se mora obnašati drugače kot prej. »Se-daj se ne morem več napiti in početi neumnosti. Ampak to je hip-hop, čeprav ljudje pričaku-

jejo od raperjev točno določeno obnašanje. Tudi tu sem popolno nasprotje, saj si zavezujem še svoje športne copate.« Seveda so Coolia najprej opazili zaradi njegove frizure. Na ovitku zadnjega albuma štrli proti nebu petnajst lasnih »žar-kov«. »Že davno sem gledal epi-zodo iz serije National Geo-graphic o nekem afriškem ple-

Novice od tu...

Velenjska skupina Res Nullius je izdala novo kaseto in zgoš-čenko z naslovom *Zdravo je biti divji*. Fantje pravijo, da to ni plošča za ljudi s črednim nagonom, ampak za tiste, ki mislijo s svojo glavo.

Novi zgoščenki imata tudi slo-venski skupini *Odpisani* in *Baby Can Dance*. Naslov prve je *Preo-brat*, druge pa *Move My Heart*.

Svoj debitantski album pa je dočakala tudi skupina Niowt. Njegova promocijska predstavi-tev bo danes zvečer v ljubljans-kem klubu K4.

... in tam

Umril je Robert Palmer! Ven-dar brez panike, kajti ne gre za znanega glasbenika in pevcu z značilnim glasom, ampak za nje-govega soimenjaka, ameriškega kritika in zgodovinarja, ki je pisal za *New York Times* in *Rolling Stone*, igral kot klatinetist pri Ornettu Colemanu, posnel doku-mentarec z Johnom Coltraneom in poučeval glasbo na več ame-riških univerzah.

Pri naših sosedih Hrvatih si lahko manejo roke, saj so za go-stovanje v letu 1998 napovedana številna znana imena. Tako naj bi v Zagrebu in okolici koncertirali Robert Plant in Jimmy Page iz le-

gendarne skupine Led Zeppelin. Yes, Pet Shop Boys, Joe Cocker, Eros Ramazzotti, Coolio in *Rolling Stones*. Bomo videli, kajti vsako leto Hrvati optimistično napovejo številne koncerte, na koncu pa se iz vsega izcimijo pov-prečno po en nastop kakega rock velikana.

Mi pa vam že sedaj lahko potr-dimo nekaj koncertnih datumov, ki zanesljivo držijo. Tako bodo veliki *Rolling Stones* prav gotovo zopet nastopili v Avstriji, in to 11. julija 1998 v Dunajskem No-vem mestu, na istem prizorišču (beri travniku) kot letos U2. 15. februarja prihajajo v Ljubljano ameriški pankerji *Green Day*, vsi najstniki, ki ste zamudili sloven-ski nastop *Kelly Family*, pa lahko to napako popravite 27. decem-bra, ko bodo Kellyji gostovali v Zagrebu. Organizatorji pravijo, da bo velika dvorana Doma špor-tova prepolna.

David Bowie in Trent Reznor, vodja skupine *Nine Inch Nails*, bosta sodelovala tudi na nasle-dnjem Bowiejevem albumu, po-tem ko se je Trent že pojavil v Davidovem videospotu *I'm Af-raid Of Americans*. Novo zgo-ščenko bosta producirala Moby in Bowiejev stalni kitarist Reeves Gabrels.

Izšel je trojni koncertni CD-paket Za svobodo Tibeta

Trojni koncertni CD-paket je najavil drugo etapo v prizade-vanju glasbenikov, da izborijo denarno, moralno in politično podporo okupiranemu Tibetu. Na koncertnem albumu je posnet nastop izvajalcev iz zgorjnega doma rockovske scene, ki je bil letošnje poletje na štadionu Dow-ning v New Yorku.

To je bil najpomembnejši kon-cert iz serije glasbenih akcij, ki jih že drugo leto po vrsti organizi-ra Adam Yauch iz skupine *Beas-tie Boys*. Newyorški koncert je na dveh zgoščenkah medtem ko so na tretji posnetki prejšnjih koncertnih zbiranj.

Značilnost tridelne CD-ko-lekcije sta visokoenergijski nastop in izredna kakovost izbranih izvajalcev: *Sonic Youth*, *U2*, *Radiohead*, *Foo Fighters*, *Patti Smith*, *Blur*, *Noel Gallagher* iz skupine *Oasis*, *Björk*, *Alanis Morissette*, *A Tribe Called Quest*, *Edie Vedder* in *Mike McCready* iz skupine *Pearl Jam*, *Taj Mahal*, *Jon Spencer Blues Explosion*, *Beastie Boys*, *Beck*, *Pavement* ter *Michael Stipe* in *Mike Mills* iz skupine *REM*. Vsi

glasbeniki so se namesto agitpro-povskih parol odločili za standar-dni material, ki je bil zelo dobro dodelan v odnosu z občinstvom. Tako je album *Tibetan Freedom Concert* izšel kot svojevrstni »tur-bo miks« najboljših imen rockovske scene ter dal s svojim pomenom in kakovostjo novo di-menzijo bazičnemu humanitarne-mu in političnemu projektu.

Dokumentarni filmski zapis *Free Tibet* z lanskoletnega kon-certa v parku Golden Gate v San Franciscu, na katerem so nastopi-la prav tako znana imena: *Beck*, *Björk*, *The Fugees*, *Red Hot Chili Peppers*, *Beastie Boys*, *Rage Against The Machine*, *Smashing Pumpkins* in mnogi drugi, se bo tudi kmalu pojavil pri založbi Mam-moth Pictures.

Poleg posnetkov s koncerta so na filmu tudi izjave izvajalcev, bu-dističnih menihov in dalajlame. Ves izkupiček od prodaje filma bo šel v sklad Milarepa, to je ne-profitna organizacija, ki se bori za uveljavitev človekovih pravic na Tibetu.

TOMO KOLEŠ

Rubriko uredila ALEXANDRA NANA RITUPER RODEŽ

Glasbene lestvice

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU: N S T S N M V

1. TUBTHUMPING - Chumbawamba
2. IN OUBLIEZ JAMAIS - Joe Cocker
3. BITTER SWEET SYMPHONY - The Verve
4. JUST FOR YOU - M People
5. TELL HIM - Barbra Streisand/Celine Dion
6. YOU MIGHT NEED SOMEBODY - Shola Ama
7. BETTER DAY - Ocean Colour Scene

- PREDLOGI:**
 MY FAVORITE THINGS OMC
 COME INTO MY LIFE - Gala
 TRULY MADLY DEEPLY - Savage Garden

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE: 7 VELIČASTNIH

1. NAZDRAVIMO PRIJATELJSTVU - Erti Rodošek in NSQ
2. POT DO SRCA - Alenka Godic in Darjana Golobšek
3. CRN TULIPAN - Big Foot Mama
4. SVEČA V VETRU - Nikola
5. BRIGA ME - Slo Active
6. MORJE - Jan Plestenjak
7. PESEM PRIJATELJSTVA - Edvin Fiser

- PREDLOGI:**
 POKLIČI ME KDAJ - Faraoni
 REKA ŽIVLJENJA - Exporta
 SOL NA USTNICAH - Bonton

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE: S KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. BELA VRTNICA - Alpski kvintet
 2. TA PRESNETA LETA - Ans. Franca Miheliča
 3. KRUH PONOCI SPI - Ans. Tonija Verderberja
 4. NE JOČI, DEKLE - Igor in Zlati zvoki
 5. NAŠA POLKA - Vrisk
 6. ABRAHAM - Jože Burnik s prijatelji
 7. VESELO V KAMNIK - Ans. bratov Poljanšek
- PREDLOGI:**
 ZAKAJ NEMIRNA SI - Rogla
 NAPITNICA OČETU - Slovenskogoriški kvintet
 PRIJATELJI GORA - Vasovalci

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 1. januarja 1997, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 52

Glasujem za skladbo - tuja: _____
 domača: _____
 narodnozabavna: _____
 Ime in priimek ter naslov: _____

Glasbena uganka

Odgovor na vprašanje, kdo vse je nastopal v naši letošnji ru-briki, ni bil težak, naš zreb pa je izbral Cvetko Rogan. Ženavlje 42, 9203 Petrovci. Čestitamo, naše novo vprašanje pa se glasi:

Katera žival je na naslovnem ovitku albuma *Bridges To Babylon* skupine *Rolling Stones*?

Odgovor: _____

Kupon št. 68

Odgovore pošljite do 6. januarja 1998 na naš naslov: Vestnik, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, s pripisom: Na gla-sbeni sceni! Zejo veselji pa bono tudi vseh va-ših pripomb, želja in predlogov!

Dolgoročna strategija razvoja moravskega kmetijstva Prihodnost je v sadjarstvu in vinogradništvu

Program ukrepov in strategija pospeševanja kmetijstva v občini Moravske Toplice je usmerjen v uresničitev dveh osnovnih ciljev, in sicer kmetom omogočiti paritetni dohodek z okolju prijaznim kmetovanjem ter s spodbudami in subvencijami zagotoviti prestrukturiranje kmetijstva

V ta namen se mora kmetijska proizvodnja prilagoditi tržnim zakonitostim, s čimer bo zagotovljena prodaja proizvodov s kmetij.

Tako zastavljen razvoj kmetijstva v moravski občini pa mora biti seveda podprt z vsemi oblikami pomoči tega sektorja gospodarstva na državni ravni. Kot pravijo, je za doseganje teh ciljev bistvenega pomena državna politika na področju davkov in sociale, pri čemer naj bi celoten koncept strategije kmetijstva v občini našel svoje mesto pri oblikovanju makroekonomskih razmer gospodarjenja pri nas.

V prvi vrsti naj bi spodbujali kmetijsko proizvodnjo predvsem na kmetijah, ki imajo dovolj proizvodnih zmogljivosti. V tem smislu predvideva omenjeni program večje posege pri urejanju zemljišč, ki zajema melioracije, zložbe, namakanje, agromelioracije, urejanje pašnikov in infrastrukture, kot so sadne in vinske ceste. Nič manjšo pozornost ne bodo namenili preusmeritvi in modernizaciji proizvodnje ali prehodu na biološko kmetovanje, razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, npr. dodelava, predelava, polnilnice kmetijskih proizvodov, predelava lesa, oblikovanje skupne tržnice, turistične kmetije, vinotoči itd. Prav tako načrtujejo ustanovitev kmetijske in namakalne zadruge.

Sicer pa je glede kmetijskega koncepta moravsko občino mogoče razdeliti na tri specifična območja. Prvo je ravninsko, ki zajema katastrske občine Noršinci, Mlajtinci, Ivanci in Lukačevci ter pretežno del k. o. Martjanci, Moravske Toplice, Tešanovci,

Za intervencije v moravskem kmetijstvu so v letu 1997 namenili dobrih 25,3 milijona tolarjev. Pri tem so polovico potrebnega zneska zagotovili iz občinskega proračuna, preostali delež pa na osnovi prijav na razpis kmetijskega ministrstva za sofinanciranje programov pospeševanja kmetijstva v občinah.

Bogojina, Filovci in Sebeborci. Drugo je omejeno goričko hribovito območje, demografsko, narodnostno mešano in obmejno območje, v katerega v celoti spada katastrska občina Motvarjevci, delno pa k. o. Središče, Pordašinci, Prosenjakovci in Čikečka vas. Tretje pa je izrazito goričko hribovito območje, kamor prištevajo v celoti katastrske občine Vučja Gomila, Suhu Vrh, Ivanovci, Kančevci, Ratkovci, Lončarovci, Berkovci, Selo, Fokovci, Ivanjševci, Andrejci, Krci in Bukovnica, delno pa k. o. Martjanci, Moravske Toplice, Tešanovci, Bogojina, Filovci in Sebeborci.

Na izrazito goričkem hribovitom območju naj bi razvijali predvsem sadjarstvo, vinogradništvo, delno gojili ozimna žita, kot sta rž in pšenica, koruzo, ajdo in proso, nadalje bi imeli goveje farme s kravami molznicami pa tudi pašništvo in črede ovac ter drugo drobnico, predelavo lesa in proizvodnjo izdelkov iz sadja, grozdja in vina, vinotoče, turistične kmetije in druge dopolnilne dejavnosti.

Ker je program zastavljen globalno, ne opredeljuje časovnega roka za uresničitev. Sestavni del tega programa ukrepov za razvoj kmetijstva v moravski občini pa bodo letni programi intervencij, ki bodo upoštevali dosežene spremembe v tem sektorju gospodarstva in se prilagajali spremenjeni politiki na področju slovenskega kmetijstva. Zato pričakujejo močnejše spodbude od kmetijskega ministrstva in republiške gnotne pomoči, svoj prispevek pa naj bi dala tudi kmetijskosvetovalna služba. V ta namen bodo v moravski občini posebej angažirali strokovno službo razvojnega podjetniškega centra

MILAN JERŠE

Koruzna v Tešanovcih

V Tešanovcih pri kmetovalcu Francu VITEZU je svetovalec Franc ŠKALIČ opravil preskus koruznih hibridov različnih semenskih hiš

Želeli smo ugotoviti, kako se določeni hibridi obnašajo na tem območju ob določeni agrotehniko in v teh agroekoloških razmerah. Preskus je bil zelo dobro zastavljen in izveden, ponagajalo nam je edino vreme. V letošnjem letu je padala toča, ki ni obšla tudi te parcele. V začetku je bila škoda kar precejšnja, vendar si je koruzna rastlina nekoliko opomogla in skušala nadomestiti škodo. Ker še niso bili oblikovani storži, si je koruzna rastlina opomogla, vendar je težko ugotoviti, kakšni bi bili pridelki, če te nesreče ne bi bilo, zagotovo pa bi bili večji.

Tip tal: tla so ilovnato-glinasta. Oskrba z vodo: manjši stres je bil ob vzniku in imeli smo zelo neenakomeren vzrok - pomanjkanje vode, stres je bil tudi pred cvetenjem in potem še toča (13. 07. 1997).

Predposevek: leta 1996, eno leto pred preskusom, je tu rasla koruzna, dve leti pred preskusom, leta 1995, pa je bil travnik.

Gnojenje: kmetovalec je gnojil enako kot vedno doslej: jeseni z gnojivo gnojeko v količini 20 m³/ha, 03. 05. 1997 je pognojil z NPK-jem 7/20/30, 200 kg/ha, in z UREO, 300 kg/ha, 09. 05.

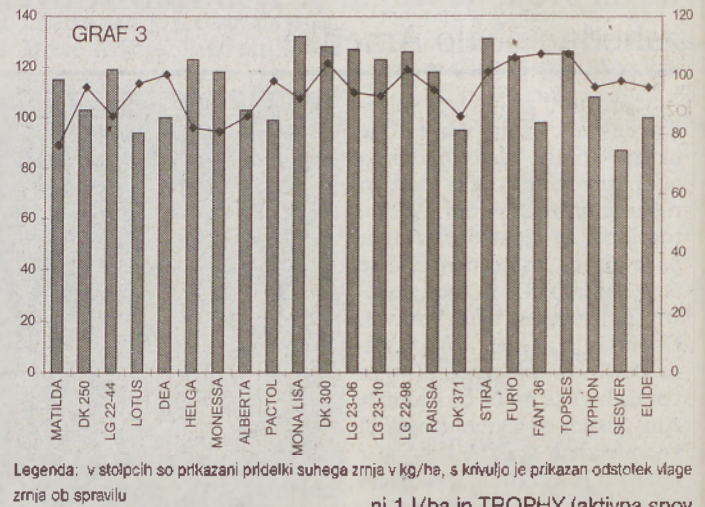
1997 pa je dognojil z NPK-jem 15/15/15, 250 kg/ha.

Varstvo pred plevell: 13. 05. 1997 sta bila uporabljena pripravka TROPHY v količini 1 l/ha in RACER v količini 1 l/ha. Korekcijsko škropljenje ni bilo potrebno.

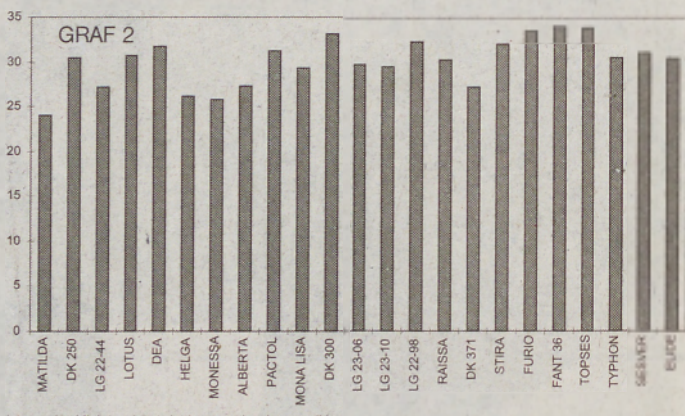
Datum setve: 09. 05. 1997.

Datum spravila: 13. 10. 1997.

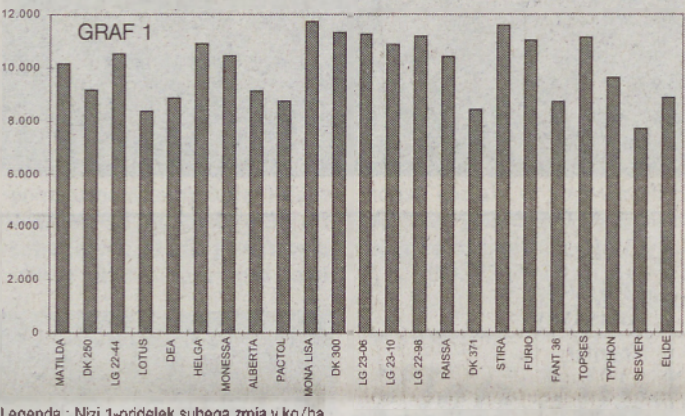
Rezultati, ki so v Preglednici 1, so bili vsi (pridelek vlažnega zrnja in vlaga) izmerjeni na njivi v času, ko se je pospravljala koruzna. DAN KORUZE je bil organiziran in tudi dobro obiskan, spravila pa nismo mogli opraviti, ker je bilo veliko hibridov in bi predolgo trajalo. Spravilo smo opravili nekaj dni kasneje. Po datumu (13. 10. 1997) in tudi

Legenda: v stolpcih so prikazani pridelki suhega zrnja v kg/ha, s krivuljo je prikazan odstotek vlage zrnja ob spravilu

Legenda: Nizi 1-odstotek vlage zrnja ob spravilu

Legenda: Nizi 1-pridelek suhega zrnja v kg/ha

po vlagah hibridov se vidi, da je bil ta poskusni pridelek pospravljen v optimalnem času. Morda bi rane hibride morali pospraviti prej, vendar je to težko izvedljivo.

V grafu 1 so prikazani rezultati hibridov glede na pridelek in vidimo, da so kar precejšnja odstopanja. Opozorjam, da je pri tem treba upoštevati zrelostne razrede. Rani hibridi so veliko pridelali kot pozni. To bi moral upoštevati vsak kmetovalec, ko se odloča, kateri hibrid bo sejal. Ob pridelavi koruze za zrnje pa se lahko uporabljajo

Preglednica 1: Prikaz doseženih rezultatov hibridov koruze v Tešanovcih 1997

HIBRID	pridelek kg/ha (zrnje)	% vlage (zrnje)	teža vlaž. zrnja (kg/ha)	zrel. razr. FAO	Druga opazovanja
MATILDA	10.148	24,0	11.483	230	14,1 cm, 4 vrste
DK 250	9.147	30,4	11.303	250	14,4 cm, 4 vrste
LG 22-44	10.533	27,2	12.443	260	14,1 cm, 4 vrste
LOTUS	8.370	30,7	10.387	270	14,1 cm, 4 vrste
DEA	8.852	31,7	11.146	290	14,1 cm, 4 vrste
HELGA	10.918	26,1	12.706	290	14,1 cm, 4 vrste
MONESSA	10.464	25,8	12.128	295	14,1 cm, 4 vrste
ALBERTA	9.111	27,3	10.778	300	14,1 cm, 4 vrste
PACTOL	8.730	31,2	10.913	320	14,1 cm, 4 vrste
MONA LISA	11.720	29,3	14.257	325	15,7 cm, 4 vrste
DK 300	11.323	33,1	14.556	330	15,7 cm, 4 vrste
LG 23-06	11.228	29,7	13.736	330	15,7 cm, 4 vrste
LG 23-10	10.877	29,5	13.269	340	15,7 cm, 4 vrste
LG 22-98	11.184	32,2	14.186	340	15,7 cm, 4 vrste
RAISSA	10.407	30,2	12.822	345	15,7 cm, 4 vrste
DK 371	8.419	27,2	10.015	370	15,7 cm, 4 vrste
STIRA	11.593	32,0	14.662	390	15,7 cm, 4 vrste
FURIO	11.020	33,5	14.251	390	15,7 cm, 4 vrste
FANT 36	8.705	34,0	11.343	370	15,7 cm, 4 vrste
TOPSES	11.131	33,9	14.483	260	15,7 cm, 4 vrste
TYPHON	9.597	30,5	11.876	270	15,7 cm, 4 vrste
SESVER	7.690	31,1	9.599	300	15,7 cm, 4 vrste
ELIDE	8.847	30,4	10.932	460	15,7 cm, 4 vrste

Čeprav danes tudi na velikih kmetijah ni več potrebno toliko delavcev kot nekoč, ker pač glavino dela opravijo stroji, je delo človeških rok še potrebno. Tam, ker ga ne zmorejo sami domači, najemajo delavce. Skupina ljudi, ki že več let hodi pomagat na veliko Strmškovo kmetijo v Drvanji pri Benediktu, se je odzavala povabilu 80-letne Marije Strmšek in njenega 50-letnega sina Slavka Strmška, da skupaj proslavijo njuna jubileja. Ker sta v življenju tako in drugače pomagala marsikateremu delavcu, so se le-ti odločili, da se jima primerno oddolžijo in presenetijo z darilom. Zbrali so denar in kupili barvni televizijski sprejemnik. Maks Potočnik in žena Ana pa sta prinesla videokorder. To je bilo veselo na praznovanju, saj se je jedlo in pilo, tudi plesalo, saj je bil zraven harmonikar Mauko. - Fotografija: L. Kramberger

tudi kasnejši hibridi (vendar le do zrelostnega razreda 400 in kot v letošnji suhi jeseni celo kompletni razred 400).

Graf 1: Prikaz doseženih rezultatov hibridov koruze v Tešanovcih 1997 glede na pridelek suhega zrnja (14 odstotkov vlage)

V tem grafu 2 pa so prikazana nihanja odstotka vlage pri različnih hibridih koruze. Za setev na našem območju pridejo v poštev bolj tisti hibridi, ki imajo sposobnost hitrejšega oddajanja vlage, da pride koruzna v sušilnico z manj vlage in so stroški sušenja manjši.

Graf 2: Prikaz doseženih rezultatov hibridov koruze v Tešanovcih 1997 glede na vlago zrnja ob spravilu v odstotkih

Graf 3: Prikaz doseženih rezultatov koruznih hibridov v Tešanovcih 1997 glede na pridelek suhega zrnja in glede na vlago zrnja ob spravilu ob predpostavki, da ima hibrid DEA indeks 100

V grafu 3 pa so prikazana nihanja pridelkov različnih hibridov, hibrid DEA je kot standard. Običaj-

no se za vsak zrelostni razred (100-200, 200-300 itn.) dajejo drugi standardi, vendar je to v takem preskusu, kot je naš, težje izvedljivo.

Na tem preskusnem mestu smo naredili tudi herbicidni preskus. Uporabili smo herbicida RACER (aktivna snov flurokloridon) v količi-

ni 1 l/ha in TROPHY (aktivna snov acetoklor + diklormid). Pri racerju smo opazili rahlo fitotoksičnost, trophy pa se je zelo dobro izkazal, saj je deloval tudi v sušnem obdobju. Ni bilo potrebno nobenega korekcijskega škropljenja in s to kombinacijo smo bili zadovoljni. Edino pri racerju svetujemo uporabo le 0,8 l/ha. Trophy je precej novo sredstvo in je namenjeno zatiranju enoletnih travnatih in širokolistnih plevelov (kostreba, muhič, šcir, loboda, ambrosija).

Prilagodilni: METKA BARBARIČ, dipl. inž. kmet., Kmetijska svetovalna služba za Pomurje

O pluti

Ali ste že pomislili, da je celoletno delo v vinogradu in kleti lahko odvisno od majhnega plutovinastega zamaška? Odgovor je lahko pritrdilen, kajti marsikomu ravno plutovinast zamašek povzroča velike težave. Cene plute so se v zadnjih letih bistveno dvignile, zato pridelovalci vina iščejo tudi cenejšo pluto, ki pa je velikokrat dvomljivo kakovosti.

Plutovec (*Quercus suber*) je samoraslo drevo v osrednjem delu zahodnega Sredozemlja in na atlantskih obalah Afrike. Plutovci rastejo tudi v drevesnih nasadih na skupni površini 2,2 milijona hektarjev. Pridelovalci plute so Portugalska, Španija, Francija, Italija, Tunizija in Alžirija. Več kot polovico plute na svetu pridelata Portugalska, saj rastejo plutova drevesa kar na 670 hektarjih ali na 40 % svetovnih površih. Podjetje Amorim je največji svetovni pridelovalec plute.

Plutovec ima rad topla in sušna mesta v pasu, kjer uspeva tudi oljka. Uspeva na kislilnih in prepustnih tleh, ki so nastala iz silikatnih kamnin. Po nekaterih ocenah so na tem območju že približno 60 milijonov let. Plutovec sodi v družino Fagaceae in zraste v višino tudi 15 do 20 metrov. Deblo je skrivnjeno, prekrito z globoko razpokano skorjo, ki je znotraj rdečkasta. Nepravilne in na vse strani razrasle veje oblikujejo široko nepravilno krošnjo. Listi ne odpadejo. Cveti aprila do maja, cvetovi so ločeni. Moški cvetovi so v dolgih visečih mačicah, ženski pa v pokončnih klasih. Plod je značilen želod. Plutaste zamaške izdelujejo iz skorje dreves, ki jih lupijo vsakih 9 do 10 let. Po lupljenju je golo deblo značilne rjasto rdeče barve.

Prednost plute je v njeni strukturi in kemični sestavi celičnih membran. Celice plute so obdane z medceličnimi prostori, v katerih je mešanica plinov, podobnih zraku. Ta satovinasta struktura plute je odgovor na vedno večje povpraševanje in širjenje na vseh področjih. Že 4000 let se uporablja v pomorstvu in ribištvi. Pluta je lanka, plava na vodi, odporna proti obrabi, elastična in ima nizko toplotno in zvočno prevodnost. Je ekološko odličien material. Kemična sestava plute je v povprečju naslednja: 45 % suberina, 27 % lignina, 12 % polisaharidov, 6 % tanina, 5 % ceroidov in 5 % drugih sestavin, kot so minerali, voda in glicerol. Prilagodljivost celičnih membran naredi pluto elastično in trdno, zato jo lahko stiskamo. V kombinaciji tekočine in plinov je zato odličien zamašek.

(Nadaljevanje prihodnjico)
ANDREJ KARBA, dipl. inž. agr.
Kmetijska zadruga Radgonja

POMURSKE LEKARNE RAZKRIVAJO ZDRAVILNE SKRIVNOSTI

Zdravje je božja senca, resnica božja luč

Droga: Boraga ali zvezdna roža (Borago officinalis).

Uporabni del: Zel in olje iz semen.

Raba v prehrani: Zel se pri ložnostno rabi v solatah in juhah.

Zeliščna raba: Pripisujejo ji znojilne, krepilne in protivnetne lastnosti, pomirjevalne za kašelj in spodbujevalne za nastanek in izločanje mleka pri doječih materah. Po ljudskem izročilu se rabi za zdravljenje različnih bolezenskih težav, na primer vročine, kašlja in potlosti. Čislana je kot obnovitveno sredstvo za naslednje skorjo. Boragovo olje je nadomestek za svetlinovo, oba sta izvor gama-linolenne kisline, ki se priporoča kot dodatek hrani, ki se v telesu primanjkuje, na primer pri stresu, starosti, hujšanju, podhranjenosti, virusnih okužbah, raku, sladkorni bolezni, srčno-žilnih motnjah, zvišanem holesterolu, nikotinski zasvojenosti, prepitosti, jetrni oslabelosti in nekaterih vnetnih spremembah na koži, tudi luskavici.

Odmerek za odrasle: Čajni napitek, pripravljen kot poparek dveh čajnih žličk zeli s polgodrim decilitrom vode trikrat na dan.

Novjša dognanja: Raziskave na živalih kažejo, da boragovo olje zmanjša srčno-žilno dovzetnost za stres. Ta učinek so potrdili pri desetih ljudeh, ki so jemali 28 dni po 1.3 grama olja na dan, mehani-

zem delovanja ni znan, predvideva pa se, da maščobne kisline delujejo na osrednje živčevje, ker se srčni utrip in krvni tlak znižata istočasno. Boragovo olje je zdravično, ker vsebuje esencialni maščobni kislini, linolno in gama-linolenko, ki vplivata na sintezo prostaglandinov, vnetnih posrednikov v telesu. Linolna kislina je predhodnica gama-linolenke, ta pa tako nevnetnih prostaglandinov E1 kot vnetnih E2, vendar se bolj zveča raven prvih kot drugih, nevnetne snovi prevladajo nad vnetnimi, zato se zavira vnetje, uravnajo pa se tudi imunski procesi, širijo žile, zavira zlepljenje krvnih ploščic in sinteza holesterola ter znižava krvni tlak. Do nedavna se je mislilo, da obe kislini vnetje le spodbujata.

Stranski učinki in strupenost: Prvi niso znani, vsebuje pa majhno količino nenasičenih pirolizidinskih alkaloidov, ki so pritrjeni strupeni za jetra živali in ljudi, o tem smo na tem mestu že pisali pri gabezu, ki jih vsebuje okrog 30-krat več. Vsebujejo jih tudi številne druge rastlinske vrste, največ krotalarja (crotalaria), posončnica (heliotropium) in grint (senecio), zadnji dve rasteta tudi pri nas.

Mnoge od njih rabijo v afriških, karibskih in južnoameriških deželah za hrano in zdravilne čajne napitke. Strupenost za jetra je dobro dokumentirana, krivec pa so

vsebujoči pirolizidinski alkaloidi. Glede na njihovo kemično strukturo ločimo tiste z nenasičenim jedrom, ti so strupeni, in tiste z nasičenim jedrom, ti naj bi bili varni. Vsebuje jih tudi nekaj Evropejcem znanih zdravilnih rastlin, med njimi zlati grint, boraga, gabez, lapuh in ameriški slamnik. Poleg različnih raziskav na živalih sta dokumentirani dve zastrupitvi z gabezom pri ljudeh. Mnogo pirolizidinskih alkaloidov v boragi in lapuhu je sicer zelo nizka, vendar nevarnost nizkih odmerkov ni ovrednotena. Raba boragovega olja kot izvor gama-linolenke kisline je danes zelo razširjena, iz priobčenih podatkov pa ni jasno, ali olje vsebuje pirolizidinske alkaloidne. Ameriški slamnik naj bi vseboval nestrupeno vrsto pirolizidinskih alkaloidov.

Prepovedi in opozorila: Bolniki z epilepsijo naj uporabljajo boragovo olje previdno, ker lahko sproži epileptični napad, prav tako bolniki s shizofrenijo, posebno še, če se zdravijo z epileptogenimi zdravili, na primer fenotiazinom. Dolgotrajna in čezmerna uporaba borage v prehrani in zeliščna raba ništa priporočljivi zaradi vsebujočih hepatotoksičnih pirolizidinskih alkaloidov. Iz istega razloga in zaradi pomanjkanja splošnih podatkov o strupenosti naj ga sploh ne uporabljajo niti nosečnice niti do-

ječe matere.

Lekarniško mnenje: Le malo se ve o boragovih sestavinah, prav tako niso znani nobeni farmakološki izsledki, ki bi upravičili rabo po ljudskem izročilu, razen podatka, da vsebuje sluzi, za katere se ve, da pomirjajo kašelj. Zanimivejšje je eterično olje z vsebujočo gama-linolenko kislino, ki kot dodatek hrani ugodno vpliva na razmerje med nevnetnimi in vnetnimi prostaglandinskimi spojinami v telesu v različnih bolezenskih okoliščinah, o tem smo na tem mestu že pisali pri svetlinu, njen primankljaj pa se kaže z bolezenskimi znaki na koži, kot so vnetne rane, kraste in rdečina, ter kot razvojni zastoj, zvišan krvni tlak in upočasnjeno strjevanje krvi. Boraga vsebuje znane strupene pirolizidinske alkaloidne, vendar dosti manj kot gabez, pri katerem je strupenost za ljudi dokumentirana. Vseeno bi se bilo modro izogniti čezmernemu in dolgotrajnemu uživanju borage, saj so omenjeni alkaloidi osumljeni, da lahko delujejo strupeno tudi v manjših odmerkih. Enak nasvet velja tudi za boragovo olje v dietetskih pripravkih, razen če njihov izdelovalec ne da nedvoumnega zagotovila, da jih ne vsebujejo.

Sklep: Za vsako senco ni božje luči. JANEZ SPRINGER, mag. farm.

Praznično pecivo

Pecivo iz listnatega testa

Kupimo zavitek listnatega testa (2 kosa). Pripravimo srednje velik pekač, približno 35 x 40 cm.

Prvi kos odtajanega testa spečemo na zunanji strani pekača, ki ga počasi in previdno razvaljamo v ploščo, ki je za kak cm večja od dna pekača, ker se med peko zelo krči. Dna pekača ne mažemo, ampak pokapljamo z drobnimi kapljicami hladne vode. Para, ki se med peko ustvarja pod testom, ga rahlija in dvigne. Ploščo pred peko nabodemo z zobotrebce. Pečeno previdno dvignemo na desko, da se ohladi.

Drugo polovico testa do polovice spečemo v pekaču in na ploščo vlijemo prvi nadev ter pecivo do konca spečemo, v pekaču ohladimo in doključamo.

Prvi nadev

Spenimo 5 rumenjakov, 15 dag sladkorja v prahu in 2 veliki žlici presejanega kakava. Rahlo primešamo 8 dag mletih orehov in trd sneg 5 beljakov.

Spečemo do konca.

Drugi nadev - krema

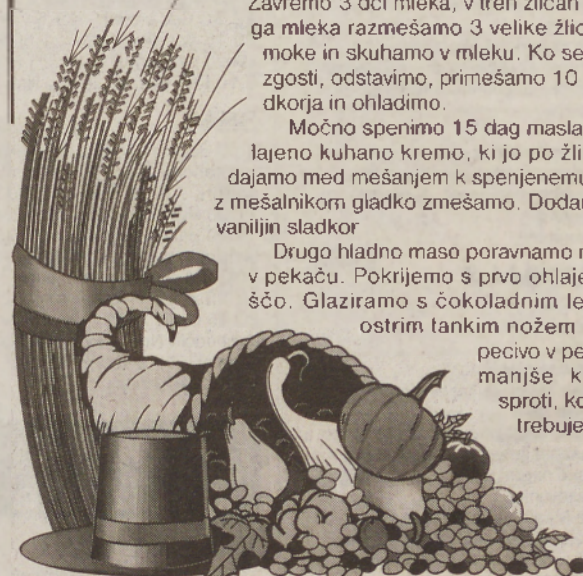
Zavremo 3 dcl mleka, v treh žlicah hladnega mleka razmešamo 3 velike žlice ostre moke in skuhamo v mleku. Ko se močno zgosti, odstavimo, primešamo 10 dag sladkorja in ohladimo.

Močno spenimo 15 dag masla in z ohlajeno kuhano kremo, ki jo po žlicah dodajamo med mešanjem k spenjenemu maslu, z mešalnikom gladko zmešamo. Dodamo še 1 vaniljin sladkor.

Drugo hladno maso poravnamo na maso v pekaču. Pokrijemo s prvo ohlajeno ploščo. Glaziramo s čokoladnim ledom. Z ostrim tankim nožem režemo

pecivo v pekaču na manjše kvadrate sproti, kot ga potrebujemo.

CILKA SUKIĆ

Dobro je vedeti

Dnevno vsaj trikrat prezračite prostore

Agencija RS za učinkovito rabo energije je pripravila program nasvetov za varčevanje z vsemi oblikami energije. Zato je prav, da se seznanimo s podrobnostmi, ki bodo v prihodnje omogočile zares racionalno izrabo slehernega vira energije.

Kot navajajo, je poleg centralnega ogrevanja smotno uporabljati tudi peči (lončene in kaminate), ki so po njihovem mnenju dodatna možnost ogrevanja, zlasti v prehodnem obdobju, ko dnevne temperature še ne zahtevajo celodnevne ogrevanja vseh prostorov. Pri tem naj ne bi zastirali ogreval, še posebno na njihovi spodnji in zgornji strani, pred ogrevala pa ne bi smeli namestiti pohištva, ker le-to onemogoča širjenje toplote. Sicer pa priporočajo, da se doma topleje oblecite. Raziskave so namreč pokazale, da se pri znižanju temperature zraka v prostorih za eno stopinjo poraba energije za ogrevanje zmanjša do 6 odstotkov. Tako priporočajo, da dnevno sobo ogrejejo na 20 stopinj, medtem ko naj bo spalnica nekoliko hladnejša, okoli 18 stopinj. Zato stanovanje prezračujte tako, da v vsakem prostoru po trikrat na dan zaprete ventil na radiatorju in za nekaj minut na stežaj odprete okno.

Vsak večer priporočajo na oknih namestiti nočno zaščito - zavese in polkna (zunanje rolete). Če na zunanji strani fasadeimate izolacije, namestite toplotno izolacijo z refleksijsko folijo za grelnimi telesi. Različne temperature v prostorih omogočajo boljše ugodje in hkrati prihranke toplote. Zato v hiši toplotno izolirajte vse stene, tla in strepe, ki mejijo na neogrevane prostore, garažo ali shrambo. Hišo toplotno izolirajte pomeni, zaščititi lupino zgradbe - podstrešje ali streho, zunanje stene, okna, vrata

in strop nad kletjo. Enostaven in hiter način prihranka energije je izolacija podstrešja. 100 mm debela plast izolacije se v povprečju bema v treh letih.

V tej zvezi si velja zapomniti, da centralni ogrevalni sistem naravnajte na milejše zunanje podnebne razmere. Ko nastopijo ostrejšje vremenske razmere, ki ponavadi trajajo največ nekaj dni v ogrevalni sezoni, vključite peči kot dodatni vir ogrevanja.

MILAN JERŠE

Zveza potrošnikov svetuje Z več dobre volje in sodelovanja se da rešiti tudi večji problem

Prodajalec avtomobilov znamke NISSAN je pripravil dan odprtih vrat, ki je pritegnil našega bralca. Zanimanje mu je vzbudil model, ki je imel veliko dodatne opreme in tudi cena je bila ugodna. Odločil se je za nakup prav takšnega avtomobila, kot so mu ga predstavili. Ko pa je avto dobil, je ugotovil, da kar nekaj opreme manjka. Odpravil se je k prodajalcu, da bi mu vgradil manjkajočo opremo ali pa znižal kupnino. Prodajalec mu ni nista mogla dogovoriti, na kakšen način naj bi rešila problem, zato nas je kupec prosil za pomoč.

Pogovarjali smo se s prodajalcem in kupcem in se dogovorili za skupni sestanek, da bi zadevo skušali rešiti. In uspelo nam je: dogovorili so se za sporazumno rešitev in prodajalec je kupcu povnil del kupnine za avtomobil v vrednosti 2.000 DEM.

Pisarna je odprta v torek in četrtek od 9. do 12. in 15. do 17. ure, v petek samo po telefonu od 9. do 12. ure. Tel./faks (069) 27 300, slovenska 48, p. p. 207, (III. nad., stavba ZZS).

Vodja območne pisarne Murska Sobota ANDREJ CIMER

SKUPAJ PROTI KRI MI NALU

080-1200

POKLIČITE! OSTALI BOSTE ANONIMNI

Nasvet za varčevanje z energijo:

Redno skrbim, da vodovodne pipe tesnijo in straniščni splakovalniki ne puščajo - Z vzdrževanjem vodovodnih naprav in napeljav prihranim prenekateri liter tople ali hladne vode

Svetovalni pisarni, ki sta namenjeni vsem za brezplačno svetovanje za varčevanje z energijo pri gradnjah in obnovah, sta tudi v Lendavi v Parizanski ulici v prostorih tehnološkega centra, odprto vsak torek od 14. do 19. ure in v soboto od 9. do 12. ure, ter v Lendartu na Trgu osvoboditve 7.

Oglaševanje, reklamiranje, plakatiranje

Oglaševanje, reklamiranje in plakatiranje je urejeno v občinskih odlokih

Odloki imajo različne nazive: Odlok o plakatiranju in reklamiranju v Občini Moravske Toplice, Odlok o postavljanju in upravljanju objektov za nameščanje obvestil in reklam v mestni občini M. Sobota ... Tovrstne odloke je do sedaj že sprejela polovica novonastalih občin.

Z odlokom se določijo pogoji, načini in obveznosti za postavitve objektov za oglaševanje in plakatiranje ter za izvajanje dejavnosti

reklamiranja in plakatiranja in drugih oblik javnega oglaševanja.

Vrste reklamnih objektov

Reklamni objekti so stalni in prenosni. Stalni reklamni objekti so: reklamni stebri, reklamne stene, vgrajene table, na steno pritrjene vitrine, okvirji - panoji. Prenosni reklamni objekti so: prenosni panoji, transparenti, napisi na javnih in drugih vozilih.

Glede na velikost je mogoča delitev reklamnih objektov na majhne (obvestilne table, reklamna stojala) in velike (jumbo panoji). Mogoče je tudi razlikovanje reklamnih objektov glede na to, ali rabijo za reklamiranje proizvodov ali storitev.

Nekateri odloki vsebujejo določila o tem, da med reklamne objekte ne sodijo napisi, znaki oz. drugi simboli, ki so postavljeni na objektih ali ob njih in označujejo naziv podjetja, trgovine, društva, šole in drugih javnih institucij.

Pogoji za postavitve

Reklamne objekte je dovoljeno postaviti na za to določenih oglaševalnih mestih v skladu s prostorskimi izvedbenimi akti. Ponavadi so ta mesta razvidna iz grafičnih situacij, ki so sestavni del odloka.

Zunaj lokacij, določenih za oglaševalna mesta, je dovoljena postavitve reklamnih objektov le izjemoma in za določen čas (ob volitvah, kulturnih in športnih prireditvah ...).

Reklamnih objektov ni mogoče postaviti na objektih in zemljiščih, ki so pod spomeniškim varstvom, na kmetijskih zemljiščih, kjer bi bila s tem ovirana normalna obdelava teh zemljišč, na površinah in objektih, kjer bi se s tem zmanjšala prometna varnost, preglednost. Pri tem lahko veljajo še razne druge omejitve (moralne in družbene norme).

Dejavnost oglaševanja

Dejavnost oglaševanja ima praviloma značaj dobičkonosne dejavnosti. Izvajalec se izbere na podlagi javnega razpisa. Pooblaščenec izvajalec oglaševanja skrbi za nameščanje in odstranjevanje obvestil in reklam, za vzdrževanje reklamnih objektov in urejenost njihove okolice, obvešča občinsko komunalno nadzorno službo o nedovoljenem in nepravilnem oglaševanju in reklamiranju.

Naročnik oglaševanja je dolžan plačati takso v skladu z občinskim odlokom o komunalnih taksah. Krajevne skupnosti, društva, politične stranke, ki same nameščajo plakate in obvestila, ne plačajo takse.

Izdajanje dovoljenj

Za postavitve reklamnega objekta je potrebno dovoljenje od za urejanje prostora pristojnega upravnega organa upravne enote (odločba o dovolitvi priglasenih del v skladu z odlokom o pomožnih objektih) ter soglasje pristojnega občinskega organa. Če se reklamni objekt postavi v varovalnem pasu kategorizirane ceste (ki ni občinska), je potrebno tudi soglasje upravljavca te ceste.

Za reklamne objekte, ki so bili postavljeni brez ustreznih dovoljenj pred sprejetjem odloka o oglaševanju, so lastniki teh objektov dolžni v določenem roku zaprositi za legalizacijo teh objektov.

Nadzor, sankcije

V odlokih o oglaševanju je določeno, da opravljajo nadzor nad izvajanjem določil iz teh odlokov pristojna državna in občinska inšpekcija oz. služba komunalnega nadzora.

Za izvajalce oglaševanja so določene sankcije, če ne vzdržujejo reklamnih objektov in če izvajajo dejavnost oglaševanja brez dovoljenja pristojnega organa. Tudi poškodovanje reklamnega objekta je sankcionirano.

VENČESLAV SMODIŠ

PETEK
26. DECEMBER

TV SLOVENIJA 1

- 7.30 Včeraj, danes, jutri
- 8.40 Videoring
- 9.10 Otroški program
- 9.10 Mala in velika luna, gledališka igra
- 10.05 Macek Muri, ponovitev
- 10.40 Moja družina, ponovitev
- 11.25 Charlie in Luise, nemški film
- 13.00 Poročila
- 13.05 Kolo sreče
- 13.35 Biblija
- 15.05 Ob sori s školjoleškim oktetom
- 15.35 Meje, ponovitev
- 16.25 TV-prodaja
- 16.55 Videostrani
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Otroški prodam
- 18.00 Jolj, boli, lutkovna igra
- 18.30 Prodaja
- 18.40 Hugo
- 19.15 Otrokom za praznike
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 Božični koncert Big band
- 21.10 National Geographic - raziskovalec, ameriška dokumentarna serija
- 22.05 Poročila
- 22.15 Šport
- 22.20 Newyorška vročica
- 22.50 Zbogom, prijatelj, francoski film
- 0.40 Resnična resničnost, ponovitev
- 1.10 Videoring
- 1.40 Videostrani

TV SLOVENIJA 2

- 9.00 Euronews
- 9.45 Tedenski izbor
- 9.45 Mostovi
- 10.15 Resnična resničnost
- 10.45 Sladko življenje, italijanski film
- 13.30 Gibljive slike
- 14.00 Zgodbe iz praznične školjke
- 14.40 Vprašanje ljubezni, francoski film
- 16.20 Le tako naprej, Harvey Moon, angleška nadaljevanke
- 16.55 Anna Marija - Ženska gre svojo pot
- 17.40 Jeklene ptice, angleška nanizanka
- 18.30 Sledi, oddaja o ljubiteljski kulturi
- 19.00 Okolje in mi
- 19.30 Le tako naprej, Harvey Moon, 12. zadnji del angleške nadaljevanke
- 19.55 Včeraj, danes, jutri
- 20.00 Prevzetnost in pristranost, angleška nadaljevanke
- 21.00 Športnik leta, posnetek
- 22.00 Popoln svet, ameriški film
- 0.15 TV-avtomagazin
- 0.45 Hollywood, 12. zadnja epizoda
- 1.40 Slovenski jazz iz jazz kluba Gajo

POP TV

- 8.30 Drugačen božič, ameriški film - 10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik - 12.00 Varuhi luke - 13.00 POP kviz - 13.30 Taksi - 14.00 Obalna straža ponoči - 15.00 Power Ranger - 15.30 Ugljedna četir - 16.30 Santa Barbara - 17.30 POP kviz - 18.00 Cosby - 18.30 Varuhi luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Smrtonosni mikrobi - 21.00 Millennium - 22.00 Vrnitev, ameriški film - 0.00 Razgali me, erotični film - 1.30 24 ur

TV GAJBA

- 15.00 Reševalci - 16.00 Peklenski klic, ameriški film - 18.00 Družina za umret - 18.30 Žva, regionalni program - 19.30 Mulci - 20.00 Most v pragozdu, ameriški film - 22.00 Družina za umret - 22.30 M.A.S.H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

STUDIO AS

- 9.30 Gnes - 10.00 Zakoj pa nej - 11.00 Prava vera bodi vam luč - pogovor s pomožnim škofom dr. Jožetom Smejem - 16.00 Gnes - 16.30 Zakoj pa nej - 17.30 Prava vera bodi vam luč, ponovitev - 18.30 Videostrani - 19.00 Gnes, informativna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Gnes - 20.30 Ob dnevu samostojnosti - pogovor s predsednikom republike Milanom Kučanom - 21.30 Videoboom 40 - 21.50 Videotop, glasbena oddaja - 22.35 Gnes

TV HRVAŠKA 1

- 7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro Hrvaška - 9.55 Poročila - 10.00 Mesec gorečega grma, avstralski film - 11.40 Božične navade - 12.00 Dnevnik - 12.25 - Savannah, - 13.10 Santa Barbara - 13.55 Poročila - 14.00 Program za otroke in mladino - 15.00 Koncert Oliverja Dragojevica - 16.15 Božič v siromaški ulici, ameriški film - 17.50 Poročila - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Zgodbe iz Izraela - 19.30 Dnevnik - 20.15 Po tepi naši - 21.35 Kultura življenja - 23.00 Hrvaški tehnik - 00.00 Poročila - 00.10 Oddelek za umore, nanizanka - 01.10 Predpredstava Brusos, ameriški film - 02.50 Sedmi element, svet zabave - 03.30 Koncert zabavne glasbe - 5.20 Filmska klapa - 05.50 Nepozabni filmi, Lili, ameriški film

TV HRVAŠKA 2

- 11.10 TV-spored - 11.20 Dete, po imenu Jezus, italijanski film - 12.50 Samson, nanizanka - 14.20 Ljubezenska zgodba za spomine, ameriški film - 16.15 Božič na Dunaju, posnetek koncerta - 17.20 Savannah, nanizanka - 18.35 Hugo, 19.30 Dnevnik - 20.50 Klient, nanizanka - 21.15 Cosby Show, humoristična oddaja - 21.45 Glej, kdo govori, ameriški film

TV MADŽARSKA 1

- 7.30 Otroški program - 10.40 Dobrodelni koncert za otroke - 12.00 Zvon - 12.05 Poezija, vklesana v kamen, dokumentarni film - 12.35 Ziegfeld Follies, ameriški film - 14.25 Otroške usode - 16.10 Pokrajina, od koder prihajam, francoski film - 17.50 Kviz - 18.25 Malo mesto, madžarska nanizanka - 19.00 Za otroke - 19.30 Dnevnik - 19.50 Sommersby, ameriško-francoski film - 21.50 Andrea Rost, portret - 22.50 Ekskluzivno, družabna kronika - 23.15 Ljubezenske nenavadnosti, španski tv-film - 0.35 Dnevnik

TV MADŽARSKA 2

- 8.05 Smernica - 8.30 Pastirji pri Ježuščku - 9.00 Jaslice pod zvezdo - 9.30 Desert, ponovitev - 10.30 Artus Merlin in družina Prchlik, češki film - 12.00 Zvon - 12.05 Hrestač, glasbeno igra - 13.40 Ljudje v naravi - 14.00 Božič v

parlamentu - 15.05 Dvorec Frankenberg - 16.00 Telesport - 18.00 Družina Onedin - 18.30 Klip mix - 18.40 Za otroke - 19.00 Tiranški genij Caravaggio, dokumentarni film - 20.00 Zavzete domovine - 21.00 Razpad monarhije - 21.40 Stoletje traja do četrtka, tv-film - 23.10 MC

TV AVSTRIJA 1

- 6.00 Otroški program - 9.40 Risanke - 11.00 Božič z Willyjem Woofom, film - 12.35 Hokus pokus, filmska komedija - 14.05 Padeč v divjino, pustolovski film - 15.35 Zvezdne steze III - V iskanju gospoda Spocka - 17.15 Otroški Stavite, da...? - 18.45 Šport: malonogometni turnir - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Izbruh, srhljivka - 22.25 Casovni policist - 0.10 Smrtonosni heroji, akcijski film

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Poročila - 9.05 Penzion Schoeller, filmska komedija - 10.35 Tirolski pojoči angeli - 12.05 Božično nakupovanje - 13.00 Poročila - 13.10 Domovinske zgodbe - 14.00 Charleyeva teta, filmska komedija - 15.25 Grešni kozel iz Spatenhausna, film - 17.00 Poročila - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 19.54 Praznični večer - 20.15 Sanjska ladja - 21.50 Poročila - 21.55 Zvezde v maneži - 23.25 Praznik tenorjev - 0.10 Pridi in si pogled raj, film

3SAT

- 6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Božični oratorij - 9.35 Rim - 10.00 Paula Palinka - 11.00 Heinrich Heine - 13.45 Govoreča slika - 14.00 Bach v pagodi - 15.00 Koncert za Alice, filmska komedija - 16.35 Slani baron - 18.10 Potovanja v oddaljene svetove - 19.00 Danes - 19.20 Z zobmi in kremplji - 20.00 Poročila - 20.15 Galileo, film - 22.25 Dvanajst dni in dvanajst noči v New Yorku - 23.05 Z mojimi vročimi solzami - 0.40 Patent Ochsner - 1.40 Koncert: Mikis Theodorakis

SOBOTA
27. DECEMBER

TV SLOVENIJA 1

- 7.30 Vremenska panorama
- 7.55 Včeraj, danes, jutri
- 8.00 Otroški program
- 9.30 30 let folklorne skupine Emona
- 10.10 Ana Marija - ženska gre svojo pot, nemška nanizanka
- 11.00 Hugo, tv-igrice
- 11.30 Tednik
- 12.30 TV-avtomagazin
- 13.00 Poročila
- 13.05 Karaoke
- 14.05 Videostrani
- 14.40 Zgodbe iz praznične školjke, ponovitev
- 15.20 Cesarjeva nova oblačila, nemški film
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Čudežni Neem, finska oddaja
- 18.05 Na vrtu
- 18.30 Ozare
- 18.35 Prodaja
- 18.40 Hugo
- 19.15 Otrokom za praznike
- 19.30 Dnevnik
- 20.00 Premiera meseca: Tri zaljubljena srca, ameriški film
- 21.45 Letni utrip
- 22.45 Poročila
- 22.50 Šport
- 23.05 Včeraj, danes, jutri
- 23.10 Naffarij
- 0.00 Videostrani

TV SLOVENIJA 2

- 8.00 Vremenska panorama
- 9.00 Euronews
- 9.25 Sledi, ponovitev
- 9.55 Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom
- 11.15 Pomp, ponovitev
- 12.25 Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom
- 13.15 Nova moč, ponovitev ameriškega filma
- 15.00 Le tako naprej, Harvey moon, zadnji del nadaljevanke
- 15.25 Zlati trenutki olimpijskih iger, zimske superzvezde
- 16.00 Košarka NBA Action
- 16.30 Svetovni pokal v alpskem smučanju
- 17.30 Verdijevo življenje, angleški dokumentarni film
- 17.30 Detektiva, angleška nanizanka
- 20.00 Prevzetnost in pristranost, ang. nad.
- 20.55 Manjanca
- 22.25 Nad beringovim prelivom, češka dokumentarna oddaja
- 22.55 Zlata šestdeseta
- 23.55 V vrtincu
- 0.25 Sobotna noč

POP TV

- 8.00 Pujšji Dot - 8.30 Munkci - 9.00 Zverinice - 9.30 Vrnitev v prihodnost - 10.00 Družinski pes - 10.30 Mlajši bratec - 11.00 Jimmy Reardon, ameriški mladinski film - 12.30 Cosby - 13.00 Mali filmar - 13.30 Mož z vzhoda, ameriški vestern - 15.30 Pustolovščine Robin Hooda - 16.30 Highlander - 17.30 POP party - 18.30 Herkul - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Intervju z vampirjem, ameriški film - 22.15 Odpadnik - 23.15 Zlomljena vez, ameriški film - 1.00 Playboy special - 2.00 24 ur

TV GAJBA

- 15.00 Beli blisk, ameriški film - 17.00 Šolska košarkarska liga - 18.00 Harry in Hendersonovi - 18.30 Zapp, glasbena oddaja - 19.30 Mulci - 20.00 Kaskaderji - 21.00 Tujčeva senca, ameriški film - 23.00 Lovca na glave - 0.00 Zapp

STUDIO AS

- 9.30 Gnes - 10.00 Pogovor z Milanom Kučanom - 10.30 Videoboom 40 - 11.20 Videotop - 16.00 Gnes - 16.30 Milan Kučan - 17.00 Videoboom 40 - 17.50 Videotop - 18.35 Zajgrajmo in zapojmo po domače - 19.00 Gnes - 19.30 Dnevnik - 19.50 Utrip - 20.10 Gnes - 20.40 Božično-novoletni koncert, Davor Radolfi in Ritmo Loco - 22.30 Gnes

TV HRVAŠKA 1

- 8.25 Poročila - 11.00 Program za otroke in mladino - 12.00 Dnevnik - 12.25 Dotakni se sonca, avstralski film - 14.00 Poročila - 16.20

Dr. Quinn - žena vrač III, nanizanka - 19.30 Dnevnik - 20.30 Sodniki zunaj zakona, ameriški film - 22.50 Nočna straža - 02.15 Zaujplivo - 05.45 Humoristična oddaja

TV HRVAŠKA 2

- 10.15 TV-spored - 10.30 Dosjeji X, nanizanka - 14.15 Popularnoznanstvena oddaja - 18.45 Hrvaške katoliške misije München - 19.30 Dnevnik - 20.15 Zlati gong, glasbena oddaja - 21.00 Poročila - 22.00 Potovanja, Chicago, dokumentarna oddaja - 23.05 Oprah Show

TV MADŽARSKA 1

- 5.50 Vaška TV - 8.00 Otroški program - 9.50 Bodi tudi ti Bonca, tv-film - 11.00 Familija, ponovitev - 11.35 Čudovite živali - 12.00 McKenna, nanizanka - 13.00 Dnevnik - 13.10 Narodna glasba - 13.35 Sposojena zemlja - 13.55 Angleški nogomet - 14.55 Utopija, francoski črno-beli film - 16.30 Svinčniki Janosa Kassa - 17.00 Po poli - 17.30 Zona, reportaže - 17.55 Svetovni popolnik - 18.25 Pojavi v živalskem svetu - 19.05 Lotoshow - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Savannah, nanizanka - 20.50 Zakaj ne ostanete na zajtrku?, veseloigra - 23.10 V soboto zvečer, ekskluzivni glasbeni klub

TV MADŽARSKA 2

- 5.50 - 8.00 Prenos prvega programa - 8.05 Računalništvo - 8.35 Živo morje - 9.30 Narodnostne oddaje - 12.00 Zvon - 12.05 Rondo - 13.00 V imenu ljubezni, ponovitev - 13.55 Na grofovskem skednju - 15.00 Biseri - 15.30 Gaia - 16.00 Napisne table - 16.25 Budimpeštanski botanični vrt - 16.50 Vreme - 17.00 Telesport - 19.00 Zgodovina knjizevnosti - 19.30 Familija - 20.10 Evropskih sedemnajst - 21.00 Umetniki za otroke - 21.50 Manjkajoči zvitek, dokumentarni film - 23.10 Dragnet, ameriški film - 0.50 MC

TV AVSTRIJA 1

- 6.00 Otroški program - 8.55 Vroča sled - 9.45 Slalom za ženske, prenos prvega teka - 12.05 Harry in Hendersonovi - 12.25 Slalom za ženske, prenos drugega teka - 13.35 Divji bratje s šarmom - 14.00 Knickerbockerji - 14.50 Zaba-peterice - 15.35 Beverly Hills 90210 - 16.20 Melrose Place - 17.10 Specialisti - 18.00 Sport - 19.00 Nenehni nesmisel - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Kaočan Ron, filmska komedija - 21.50 Ricochet, srhljivka - 23.30 Dekleta, igre in pistole, akcijski film - 1.00 Izbruh, srhljivka

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Poročila - 9.05 Naš svet - 9.30 Hokus pokus, filmska komedija - 11.05 Roxanne, filmska komedija - 13.00 Poročila - 13.10 Čisto blizu neba - 14.35 Santa Lucia, filmska komedija - 16.10 V Avstriji - 16.30 Dežela in ljudje - 17.00 Poročila - 17.05 Pogled v deželo - 17.35 Kdo me hoče? - 17.53 Religije sveta - 18.00 Milijonsko kolo - 18.25 Konflikti - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Angel na polovanju, film - 21.50 Vse je komedija - 22.50 Jutrarnji poljub, romanca - 0.10 Poročila - 0.20 Gospa, ki vse pozna, filmska komedija

3SAT

- 6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Francoščina - 7.30 Trinajstkrat Grčija - 8.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Božični oratorij - 9.30 Beg iz Seraja, opera - 11.10 Sonce, sneg in vroče steze - 11.45 Živa legenda: Ray Brown - 13.15 Bavarski barok - 14.00 Kralj v svojem kraljestvu - 16.05 Nasveti in tendence - 16.35 Slani baron - 18.10 Potovanja v oddaljene svetove - 19.00 Danes - 19.20 Kazensko sodišče - 20.00 Poročila - 20.15 Dobri človek iz Sečuana - 22.00 Kultura - 23.05 Z mojimi vročimi solzami - 0.40 Bulevar Blo - 1.40 Pogledi s strani

NEDELJA
28. DECEMBER

TV SLOVENIJA 1

- 8.10 Ozare
- 8.15 Otroški program
- 8.40 Živ žav
- 9.30 Beg z Jupitra, avstralska nadaljevanke
- 10.00 3. tekmovalje mladih slovenskih baletnih plesalcev
- 11.00 Dogodivščine z divjega zahoda, ameriška poljudnoznanstvena serija
- 11.30 Obzorja duha
- 12.00 Pomagajmo si
- 12.30 Ljudje in zemlja
- 13.00 Poročila
- 13.30 božični koncert Big Band, ponovitev
- 14.30 Superman I, ameriški film
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Posadka
- 17.35 Po domače
- 18.35 Zgodovinski parki in vrtovi v Sloveniji
- 19.05 Otrokom za praznike
- 19.15 Zrebanje lota
- 19.30 Dnevnik
- 20.00 Novoletni 3 x 3
- 21.30 Zrcalo tedna
- 22.30 Včeraj, danes, jutri
- 22.35 Poročila
- 22.45 Plavalaskina ljubezni, češki film

TV SLOVENIJA 2

- 8.30 Tedenski izbor
- 8.30 V vrtincu
- 9.00 Na vrtu
- 9.25 Detektiva
- 9.55 Svetovni pokal v alpskem smučanju, slalom
- 11.15 Zlata šestdeseta
- 12.25 Svetovni pokal v alpskem smučanju
- 13.15 Zlati trenutki olimpijskih iger
- 13.50 Poslednji mohikanec, avstralski film
- 14.40 Giselle
- 16.30 A Hazard of Hearts, angleški film
- 18.00 Košarka NBA
- 19.30 Detektiva
- 20.00 Prevzetnost in pristranost
- 20.50 Čevljarjev sin
- 21.40 Slovenski magazin
- 22.10 Veliki miti in skrivnosti
- 22.40 Šport v nedeljo
- 23.10 Planeti
- 0.00 Slovenski magazin, ponovitev

POP TV

- 8.00 Dogodivščine medvedka Ruxpina - 8.30

Pasji mornarji - 9.00 Kasper in prijatelji - 9.30 Maček Felix - 10.00 Mladi superman - 10.30 Max Glick - 11.00 Brez zapor z Jonasom - 12.00 Mali filmar - 12.30 Highlander - 13.30 Pasje popoldne, ameriški film - 15.30 Ah, spomini, glasbena oddaja - 17.00 Meja, ameriški film - 19.00 Športni krog - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Ujeta v Aljaski, ameriški film - 21.45 Športna scena - 23.00 Skorpion, ameriška kriminalka - 1.00 24 ur

TV GAJBA

- 15.00 Šolska košarkarska liga - 16.00 Moji spomini, ameriška komedija - 18.00 Harry in Hendersonovi - 18.30 Miss smrklja - 19.30 Mulci - 20.00 Proti vetru - 21.00 Očka išče mamo, švedski film - 22.15 Za kulisami: James Bond - 23.00 Temne sence - 0.00 Miss smrklja

STUDIO AS

- 9.30 Tednik oddaje Gnes - 11.30 Pogovor z Milanom Kučanom - 12.00 Zakoj pa nej - 13.00 Moji mali prijatelji - 13.30 Prava vera bodi vam luč - 14.30 Videostrani - 18.00 Mladinski film - 19.30 Dnevnik - 19.50 Zrcalo tedna - 20.10 Rezerviran čas

TV HRVAŠKA 1

- 8.40 TV-spored - 8.55 Poročila - 9.05 Program za otroke in mladino - 10.00 Zagrebški festival - 12.00 Dnevnik - 12.25 Sadovi zemlje - 13.45 Mir in dobro - 17.10 Poročila - 17.20 Beverly Hills, oddaja za mlade - 18.15 Melrose Place, oddaja za mlade - 19.30 Dnevnik - 20.50 Sam v hiši, ameriški film - 23.05 Prvih sto let filma, dokumentarni film

TV HRVAŠKA 2

- 10.50 TV-spored - 11.50 Psi faktor, oddaja - 12.35 Večerna premiera: Blue Murder - 16.25 Potujmo s Hrvaško - 18.35 Kontaktna glasbena oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.15 Montserrat Caballe, posnetek koncerta - 21.15 Poročila - 22.15 Zakonske vode, humoristična oddaja - 22.45 Igra sanj, norveški film

TV MADŽARSKA 1

- 6.30 Vaška TV - 7.00 Otroški program - 9.30 Družinski dnevnik - 10.00 TV-magister - 11.30 Poje Vera Jako - 12.00 Zvon, poročila - 12.05 Minute za srečo - 12.30 Opoldne - 13.15 Filmski program - 15.00 Isčemo pogrešane odraste - 15.30 Reformatorski verski program - 16.00 Walt Disney vam predstavlja - 17.10 Odločate vi - 18.05 Halo, Madžarska - 19.00 Teden in Dnevnik - 20.00 Kumara, politična solata - 20.20 Činibaba, madžarski film - 22.05 Odnosi, nanizanka - 22.55 Tonik, 25 minut za osvizevit - 23.35 Legendarni kitaristi, angl. film

TV MADŽARSKA 2

- 9.25 Kje? Kaj? - 9.50 Graščina brez imena - 11.00 Telesport - 13.30 Tečaj angleščine - 14.00 D. Sulyok, najbolj meščanski politik - 15.05 Pinocchio - 15.55 Melodije - 16.30 PoliTour - 17.05 Švedski vijak, otroška nanizanka - 17.45 Vreme - 18.00 Potepanje po Bomeu - 18.30 Anno... - 19.05 Operni gala - 20.05 Očigledno - 20.30 Gogolj: Ogleđniki, posnetek gledališke predstave - 23.00 Telesport - 23.30 Akademski večeri

TV AVSTRIJA 1

- 6.00 Otroški program - 9.50 Slalom za ženske, prenos prvega teka - 10.55 Disneyev festival - 12.15 Slalom za ženske, prenos drugega teka - 13.15 Čarovnica in čarovnik, risani film - 14.35 Smučarski skoki, kvalifikacije - 15.35 Misijonarja, filmska komedija - 17.05 Gospod Bean - 17.30 Sport - 18.00 Srček - 18.30 Sport v nedeljo - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Smrtonosna hitrost, akcijski film - 21.50 Sodnik Dredd, znanstvenofantastični film - 23.25 Kraj dejanja - 0.55 Angel s smrtonosno roko, kriminalka

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Poročila - 9.05 Lutkica, filmska komedija - 10.30 Carjevič, film - 12.00 Zaupanje kot ogenj - 12.30 Orientacija - 13.00 Poročila - 13.05 Tednik - 13.30 Domovina, tuja domovina - 14.00 Čisto blizu neba - 15.30 Tišina v gozdu, film - 17.00 Poročila - 17.05 Klub senorjev - 17.55 Lipova cesta - 18.25 Kristus v času - 18.30 Podobe Avstrije - 19.00 Avstrija danes - 19.17 Loto - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Grajski hotel Orth - 21.05 Stotnik iz Kopenicka, film - 22.50 Vizije - 23.25 Enostavno klasično: Lucia di Lammer

TOREK
30. DECEMBER

TV SLOVENIJA 1

- 7.55 Videoring
- 8.25 Biseri gora, lutkovna igrlica
- 8.55 Žabčeve dogodivščine, ponovitev
- 9.50 Rodbina Mogodorskih, fran. nad.
- 10.40 Pet tednov v balonu, ameriki film
- 11.30 Zrcalo tedna
- 12.30 Zgodovinski parki in vrtovi v Sloveniji
- 13.00 Poročila
- 13.05 Lingo
- 13.35 Videostrani
- 14.55 Po domače, ponovitev
- 15.55 Mostovi
- 16.25 TV-prodaja
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Taborniki in skavti, 50. oddaja
- 17.25 Beg z Jupitra
- 18.00 Po Sloveniji
- 18.30 Prodaja
- 18.40 Kolo sreče
- 19.15 Otrokom za praznike
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 V neizbrisnem spominu, dok oddaja
- 20.55 Studio City
- 22.00 Odmevi
- 22.35 Šport
- 22.40 Rabljeva pesem
- 23.30 Svet poroča
- 0.05 Studio City, ponovitev
- 0.50 Videoring

TV SLOVENIJA 2

- 7.30 Vremenska panorama
- 9.00 Sobolna noč
- 11.00 Pomagajmo si
- 11.30 Recept za zdravo življenje
- 11.55 Newyorška vročica, am. nanizanka
- 12.25 SP v alpskem smučanju - smuk
- 13.45 Osmi dan
- 14.45 Sloves, angleška dokumentarna serija
- 15.45 Slovenski magazin
- 16.15 Zasebni zločini, italijanska nadaljevanja
- 17.05 SP v alpskem smučanju, smuk
- 18.10 Najstarejša konfederalna vdova povse vse, ameriška nadaljevanja
- 19.00 Ognjene noči Chantillyja, francoska dokumentarna oddaja
- 19.30 Detektiva, angleška nanizanka
- 20.00 Prevzetnost in pristranost, ang. nad.
- 20.50 Kratek stik, ameriški film
- 22.20 Včeraj, danes, jutri
- 22.25 Tok noč tok
- 23.25 Yehudi Menuhin, portret

POP TV

- 7.00 Jama zlate vrtnice - 10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik - 12.00 Obalna straža - 13.00 Poslednja meja - 13.30 Glavni kuhar - 14.00 POP party - 15.00 Power Rangers - 15.30 Ugodna četrt - 16.30 Santa Barbara - 17.30 Poslednja meja - 18.00 Cosby - 18.30 Varuhi luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Zdravilna ljubezen, ameriška drama - 21.45 Sedma nebesa - 22.30 Policijska akademija 2, ameriška komedija - 0.00 24 ur

TV GAJBA

- 9.00 24 ur - 9.30 Borzni monitor - 15.00 Reševalci - 16.00 Mulci - 16.30 Princ parka, ameriški film - 18.00 Harry in Hendersenovi - 18.30 Živa, regionalni program - 19.30 Mulci - 20.00 Severna obzorja - 22.00 Mulci - 22.30 M.A.S.H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

STUDIO AS

- 9.30 Gnes - 10.00 Rezerviran čas - 12.00 Videostrani - 16.00 Gnes - 16.30 Rezerviran čas - 18.00 Videostrani - 18.30 Risanke - 19.00 Gnes - 19.30 Dnevnik - 20.00 Gnes - 20.30 Teden ob Muri, informativna oddaja - 22.00 Glasbeni predah - 22.30 Gnes

TV HRVAŠKA 1

- 7.40 TV-koledar - 7.50 Dobro jutro - 9.55 Poročila - 10.00 Tri male nindže in izgubljeno blago, ameriški film - 11.25 Program za otroke in mladino - 12.00 Dnevnik - 12.25 Savannah, serija - 13.10 Santa Barbara - 13.55 Poročila - 14.00 Novoletna kraja, tv-drama - 15.05 Program za otroke in mladino - 15.45 Pot za Vonle, serija za otroke in mladino - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Dokumentarno-glasbena oddaja - 19.05 Hrvaški pomniki - 19.30 Dnevnik - 20.10 Nocoj... - 20.15 Vitezi Gospe Sinjske, dokumentarna oddaja - 20.45 Hrvaška v '97. - 22.20 Opazovalnica - 22.55 Filmska noč s Clintom Eastwoodom - 00.50 Poročila

TV HRVAŠKA 2

- 14.00 TV-koledar - 14.10 Filmska noč s Clintom Eastwoodom - 16.25 Program za otroke in mladino - 17.00 Savannah, serija - 17.45 Prizma - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Chicago Hope, serija - 21.30 Črno-belo v barvah - 1.40 Tv-spored za sredo

TV MADZARSKA 1

- 5.30 Vaška TV - 5.50 Sončni vzhod - 9.05 Počitniška matineja - 11.10 Savannah, nanizanka - 12.00 Zvon - 12.05 Narodnostne oddaje - 13.00 Dnevnik, ura novic - 14.00 Narodnostne oddaje - 14.50 Materino srce, avstralski film - 16.30 V imenu ljubezni - 17.00 Pomagač - 17.15 Kviz - 17.45 Regionalni dnevniki - 18.00 Katoliška kronika - 18.20 Za otroke - 18.30 Kralj pamp, nanizanka - 19.30 Dnevnik, sport - 20.00 Urgenca - 20.45 Kriminalistični magazin - 21.20 Publikum, kultura - 22.00 Čarovnice, italijansko-francoski film - 23.50 Dnevnik - 0.05 Andrea Szenes in njen gost

TV MADZARSKA 2

- 5.30-9.00 Prenos prvega programa - 13.55 Poljudnoznanstveni filmi: Živo morje, Čigavo je igračice?, Potuj z nami - 16.20 Madzarska hiša - 16.50 Dnevnik - 17.00 Alpe-Donava-Jadrana - 17.30 Ljubezen, zaroka, poroka, nanizanka - 18.15 Odprti studio - 18.30 Pozabljeni pesnik Sandor Tszuso - 19.05 Mojstrovine - 19.15 Za otroke - 19.30 Družina Onedin - 20.00 Svobodno tekovanje - 20.40 Hanuka - 21.30 Telesreča - 22.00 Aktualno - 22.25 Dnevnik - 22.45 Klovni na zidu, madzarski film

TV AVSTRIJA 1

- 6.05 Otroški program - 9.25 Srednja šola v Kaliforniji - 9.45 Obalna straža - 10.30 Otto, filmska komedija - 11.50 Konfeti - 12.15 Kal-

- mero - 12.40 Tom in Jerry - 13.10 Smrci - 13.45 Risanke - 14.25 Knickerbockerji - 14.50 Dr. Quinn - Zdravnica iz strasti - 15.40 Knight rider - 16.25 Obalna straža - 17.15 Vsi pod eno streho - 17.40 Glej, kdo tam razbija - 18.05 Roseanne - 18.30 Grozno prijazna družina - 19.00 Varuška - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Spolna past, srhljivka - 21.50 Intervju z vampirjem, film - 23.55 Šport: malonogometni turnir - 0.20 Kreatura, znanstvenofantastični film

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Poročila - 9.05 Od pola do pola - 9.55 Bogati in lepi - 11.20 Dežela danes - 12.00 Poročila - 12.05 Polovalne zgodbe - 12.30 Dežela in ljudje - 13.00 Poročila - 13.10 Ljuba družina - 14.00 Čisto blizu neba - 15.30 Bogati in lepi - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Univerzum - 21.10 Reportaža - 22.15 Čas v sliki - 22.45 Ljubimci, film - 0.15 Kiti v avgustu, film - 1.40 Pogledi s strani

3SAT

- 6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Costi fan lutte, opera - 11.10 Mojster Campidell - 11.30 Srce brez milosti, film - 13.00 Bavarski barok - 13.45 Bos skozi čas in prostor - 16.35 Stani baron - 18.10 Potovanja v oddaljene svetove - 19.00 Danes - 19.20 Inter City - 20.00 Poročila - 20.15 Smrtonosna Marija, film - 22.00 Poročila - 22.25 Rita bi končno rada vedela, filmska komedija - 0.10 Izgubljena čast Švice - 1.05 Kalamazoo, film

SREDA
31. DECEMBER

TV SLOVENIJA 1

- 7.30 Vremenska panorama
- 8.25 Včeraj, danes, jutri
- 8.30 Videoring
- 9.00 Zgodbe iz praznične školjke
- 9.40 S Kazino do novih plesnih korakov
- 10.00 Najstarejša konfederalna vdova povse vse, ameriška nadaljevanja
- 10.50 Kratek stik, ameriški film
- 11.00 Veliki mli ins krivnosti
- 13.00 Poročila
- 13.05 Kolo sreče, tv-igrlica
- 13.35 Marjanca
- 15.05 Čudežni Neem, filmska poljudnoznanstvena oddaja
- 15.55 Slovenski utrinki, oddaja madzarske tv
- 16.25 TV-prodaja
- 16.55 EP videostrani
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Snežna kraljica, risani film
- 18.25 Risanke
- 18.30 Prodaja
- 18.40 Kolo sreče
- 19.15 Otrokom za praznike
- 19.30 Dnevnik
- 20.10 Silvestrski spored: Mestna pravljica
- 21.00 Po domače na silvestrovo
- 22.00 Srečno 1998
- 0.50 Sladko življenje starega leta
- 1.50 Iz sveta razvedrila
- 2.50 Glasbena skrinjica
- 4.50 Ponovitev silvestrskega sporeda
- 4.50 Srečno 1998
- 7.40 Po domače na Silvestrovo

TV SLOVENIJA 2

- 9.00 Euronews
- 13.30 Svet poroča
- 14.00 Ognjene moči Chantillyja, francoska dokumentarna oddaja
- 14.30 Kdo je glavni, ameriška nanizanka
- 15.00 Nad Beringovim prelivom, češka dokumentarna oddaja
- 15.30 Studio City
- 16.15 Karaoke, razvedrilna oddaja
- 17.20 Rabljeva pesem
- 18.10 Detektiva, angleška nanizanka
- 18.35 Hoganova družina
- 19.00 Filmski triki
- 19.30 Detektiva, angleška nanizanka
- 20.00 Prevzetnost in pristranost
- 20.50 Stare sablje, ameriški film
- 22.30 Policijska akademija 7, ameriški film
- 23.50 Oblegani II, ameriški film
- 1.25 Šund, ameriški film

POP TV

- 7.00 Jama zlate vrtnice - 10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik - 12.00 Varuhi luke - 13.00 Poslednja meja - 13.30 Power Rangers - 14.00 Sedma nebesa - 15.00 Power Rangers - 15.30 Ugodna četrt - 16.30 Santa Barbara - 17.30 Poslednja meja - 18.00 Cosby - 18.30 Varuhi luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Pri sosedovih, ameriški film - 22.00 Skoraj popolni rop, ameriški film - 23.30 Novoletna POPestritev s Sašo - 0.15 Glavni igralce, ameriški film - 2.00 Playboy special s Pamela Anderson

TV GAJBA

- 15.00 Reševalci - 16.00 Severna obzorja - 18.00 Harry in Hendersenovi - 18.30 Živa, regionalni program - 19.30 Mulci - 20.00 Supermanove dogodivščine - 21.00 Vesoljski bojevniki - 22.00 Mulci - 22.30 M.A.S.H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa, regionalni program

STUDIO AS

- 9.30 Gnes - 10.00 Teden ob Muri - 11.30 Risanke - 12.00 Teden ob Muri - 16.00 Gnes - 16.30 Teden ob Muri - 18.00 Videostrani, sport - 20.00 Urgenca - 20.45 Kriminalistični magazin - 21.20 Publikum, kultura - 22.00 Čarovnice, italijansko-francoski film - 23.50 Dnevnik - 0.05 Andrea Szenes in njen gost

TV HRVAŠKA 1

- 7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.00 Poročila - 10.05 Mladi Yankee na gradu kralja Arthurja, ameriški film - 12.00 Dnevnik - 12.25 Savannah, serija - 13.10 Santa Barbara - 14.00 Program za otroke in mladino - 14.35 Naši likovni ustvarjalci - 15.10 Od srca otrokom - 16.10 Denis pokora, ameriški film - 18.00 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.30 Program za pričakovanje novega leta - 00.30 Čestitka - 00.35 Popolni spomini, ameriški film - 2.25 Devet tednov in pol, ameriški film

TV HRVAŠKA 2

- 13.20 TV-koledar - 13.35 Zagrebtest '97 - 14.35 Glej, kdo to govori, ameriški film - 16.20

- Savannah, serija - 17.30 Šišmiš, prenos opere iz Mestnega gledališča - 20.30 Kviz - 20.50 Glej, kdo to govori II, ameriški film - 22.20 Smrtonosno orožje II, ameriški film - 00.15 Čestitka - 00.20 Gloria Estefan, ponovitev koncerta

TV MADZARSKA 1

- 5.30 Vaška TV - 5.50 Sončni vzhod - 9.05 Otroški program - 10.30 Zdravo draga, jaz sem umrl, filmska komedija - 12.00 Zvon - 12.05 Melodije - 13.00 Dnevnik, ura novic - 14.05 Šport - 15.40 Barnum, kanadski tv-film - 17.15 Studija o ženskah, madzarski črno-beli film - 18.55 Za otroke - 19.15 Dnevnik - 19.35 Mr. Bean, angleška burleska - 20.05 Prava tekma, filmska komedija - 22.40 Vsakdo dela drugače, kabaret - 24.00 Himna in novoletno voščilo predsednika Gonczca - 0.10 Smokey in banditi, ameriški film - 1.45 Pop premiera

TV MADZARSKA 2

- 5.30-9.00 Prenos prvega programa - 9.05 Polegaščina v Kortvelyesu, tv-film - 10.30 Otroški Silvester - 10.55 Najbolj poreden otrok na svet, tv-film - 12.00 Zvon - 12.05 Kaktaj melodij - 13.00 Graditelj bark Durrell - 14.00 Obvezno se je treba poročiti, ameriški film - 15.40 Računalništvo - 16.00 Napisane table - 16.25 Mm, iz Sorrenta - 16.50 Dnevnik - 17.00 Mi, Nizozemci, dokumentarni film - 18.25 Jazz - 19.05 Družina Onedin - 19.35 Sevillanas, dokumentarni film - 20.30 Inventura ob koncu leta - 22.05 Into the Night, ameriški film - 24.00 Himna in novoletno voščilo predsednika Gonczca - 0.10 Silvestrsko rajanje

TV AVSTRIJA 1

- 6.05 Otroški program - 8.25 Čarobna knjiga, pravljični film - 9.50 Silvestrski konfeti - 10.15 Disneyev festival - 11.10 Fatty Finn, film - 12.35 Stranski vbodi - 14.00 Smučarski skoki, kvalifikacije - 15.05 Indijanček, film - 16.35 Zvezdne steze IV - Nazaj v sedanost, znanstvenofantastični film - 18.30 Gospod Bean - 19.00 Vsi ljubijo Raymonda - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Zvezdna luč - 21.30 Najboljše iz serije Hopla - 22.05 Čista norost, filmska komedija - 23.40 Večerja za enega, skeč - 0.00 Novo leto - 0.07 Otto, filmska komedija - 1.30 Nežno, ampak sveže kot Oskar, filmska komedija - 2.50 Zadnja noč Borisa Grušenka, film

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Poročila - 9.05 Skrivnost sedmih številk, kriminalka - 11.15 Liana, hčerka pragozda, pustolovski film - 13.00 Poročila - 13.10 Grofica Marica, film - 14.55 Teta Trude iz Boxtehudeja, filmska komedija - 16.20 Dvanajst deklic in en moški, film - 17.50 Včeraj - danes - jutri - 18.45 Kristus v času - 18.50 Loto - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 19.54 Silvestrski govor škofa Johanna Weberja - 20.15 Netopir, filmska komedija - 22.00 Silvestrski skedenj - 0.00 Novo leto - 0.07 Silvestrski skedenj, nadaljevanje - 1.00 Silvestrski klub - 3.05 Zvezdna luč

3SAT

- 6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.25 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Figarova svatba, opera - 11.00 Časovna roža - 11.20 Zakonski inštitut Avra - 13.00 Bavarski barok - 13.45 Bos skozi čas in prostor - 15.15 Vse, kar je Brecht: Sting, Giana Nannini, Jack Bruce - 16.45 Slani baron - 17.35 Avtomanija - 18.10 Potovanja v oddaljene svetove - 19.00 Danes - 19.10 Vsa čuda tega sveta - 20.00 Poročila - 20.15 400 let opere, prenos iz Münchna - 22.00 Zadnji kozmonavt, film - 23.10 Montezuma's Revenge, koncert - 0.00 Silvestrski ognjemel na Brandenburških vratih, prenos iz Berlina - 0.05 Hiti leta 1997 - 2.40 Michael Jackson - 4.55 Koncert: New Power Generation

ČETREK
1. JANUAR

TV SLOVENIJA 1

- 8.55 Videoring
- 9.25 Silvestrska oddaja za otroke - Mestna pravljica
- 10.15 Hoganova družina
- 10.45 Dogodivščine z dvigega zahoda
- 11.15 Novoletni koncert, prenos iz Dunaja
- 13.35 Kolo sreče
- 14.05 Vidkova srajčica, plesna slikanica
- 14.40 Risanke
- 15.00 Shower of gold, danski film
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Silvestrski spored: Po domače na silvestrovo, ponovitev
- 18.10 3. tekovanje mladih slovenskih baletnih plesalcev, 2. del
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 April prihaja, angleški film
- 21.40 Oh, dr. Beeching, angleška nanizanka
- 22.10 Poročila
- 22.20 Šport
- 22.30 Načelo Domin, ameriški film
- 0.10 Videoring

TV SLOVENIJA 2

- 7.30 Vremenska panorama
- 11.35 Otroški program. Božični živ žav, pon.
- 12.25 Filmski triki
- 12.55 Detektiva, angleška nanizanka
- 13.25 Smučarski skoki intersport turneje, prenos
- 15.30 Zlati trenutki olimpijskih iger: Zimski junaki
- 16.00 Moja družina
- 16.50 Policijska akademija 7, am. film, pon.
- 18.10 Dogodivščine iz živalskega vrta, nemška nanizanka
- 19.00 Resnična resničnost
- 19.30 Detektiva, angleška nanizanka
- 20.00 Noletni koncert iz Portoroža
- 21.30 Soča - Smaragdna reka
- 22.20 Drsalna revija, posnetek iz Münchna

POP TV

- 7.00 Jama zlate vrtnice - 10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik - 12.00 Varuhi luke - 13.00 Poslednja meja - 13.30 Novoletna POPestritev s Sašo - 14.15 Razprijet - 15.00 Ah, spomini, glasbena oddaja - 16.30 Santa Barbara - 17.30 Poslednja meja - 18.00 Cosby - 18.30 Varuhi luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Brez zapor z Jonasom, novoletna oddaja - 21.00 Obalna straža ponoči - 22.00 Prijatelji - 22.30 Taksi - 23.00 Wyatt Earp, ameriški film - 2.00 21 mack, eroični film - 3.30 24 ur

TV GAJBA

- 15.00 Reševalci - 16.00 Supermanove dogodivščine - 17.00 Vesoljski bojevniki - 18.00 Harry in Hendersenovi - 18.30 Živa, regionalni program - 19.30 Mulci - 20.00 Saj ni res - pa je! ameriški film - 22.00 Mulci - 22.30 M.A.S.H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

STUDIO AS

- 9.30 Gnes - 10.00 Pregled dogodkov v letu 1997 - 11.30 Novoletni Viva mega party - 13.30 Čestitka župana Antona Slavica - 16.00 Gnes - 16.30 Pregled dogodkov v letu 1997 - 18.00 Rezerviran čas - 19.00 Gnes - 19.30 Dnevnik - 20.00 Gnes - 20.30 Mehanika - 21.30 Naj spot - 22.30 Gnes

TV HRVAŠKA 1

- 8.00 TV-koledar - 8.10 Poročila - 8.20 Mladi Ivanhoe, kanadsko-francosko-angleški film - 9.50 Program za otroke in mladino - 11.15 Dunaj: Novoletni koncert, prenos - 13.45 Savannah, serija - 14.30 Santa Barbara, serija - 15.15 Gospodar Ballantarea, angleški film - 17.45 Poročila - 18.30 Šampanjec, šampanjec - 19.05 Hrvaški pomniki - 19.30 Dnevnik - 20.10 Nocoj... - 20.20 Koncert Petra Graše, ponovitev - 21.45 Čestitka - 21.50 Opazovalnica - 22.25 Kraljevske skrivnosti, dokumentarna serija - 22.50 Tootsie, ameriški film - 00.45 Komados, ameriški film

TV HRVAŠKA 2

- 9.45 TV-koledar - 9.55 Smrtonosno orožje II, ameriški film - 13.00 Nezvesta tvoja, ameriški film - 14.35 Program ob pričakovanju novega leta, ponovitev - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.25 Nedokazana krivica, ameriški film - 22.35 Dosjeji X, serija - 23.20 Frasier, humoristična serija - 23.45 Bete Middler, ponovitev koncerta

TV MADZARSKA 1

- 7.30 Otroški program - 9.45 Zeleni stolp, tv-igra - 11.05 Dunaj: Novoletni koncert - 13.30 Legenda, angleški film - 15.05 Zsuzsa Konz, posnetek koncerta - 16.10 Ob začetku leta - 16.35 Rdeča reka, ameriški črno-beli film - 18.50 Za otroke - 19.15 Dnevnik - 19.30 Pet'oljive pesmi - 19.50 Sosedje - 20.25 Interopereta, novoletni glaa koncert - 21.55 Spomin na A. Heppburn, filmski portret - 23.10 Pametniakovici, filmska komedija

RADIO MURSKI VAL

UKV 94,6 MHz (DOPOLDAN TUDI SV 648 KHZ)

PETEK: 05.45 Jutro na Murskem valu - 06.10 Vreme, ceste - 06.25 Obvestila - 06.30 Horoskop - 06.50 Dnevni časopisi - 07.00 Druga jutranja kronika - 07.20 Kronika UNZ - 07.30 Informacije v treh jezikih - 07.45 Mariborsko zvočno pismo - 08.00 Dopoldne na Murskem valu - 08.00 Poročila - 08.05 Obvestila - 08.30 Mali oglasi - 09.00 Menjalniški tečajni bank - 09.15 Zamurjenci - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajni bank - 10.30 Kinovenilator - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.30 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 13.35 Obvestila - 14.30 Romskih 60 - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 17.30 Kultura in sport ob koncu tedna - 18.00 MV-dur - 19.00 Dnev

Lendavski perenci

Pozdravljeni!

Nadaljujem s pisanjem, ki sem ga začel v prejšnji številki. Spomnili se boste, da gre za »perecevske« pojasnjevanje tujk, ki se končujejo na -cija.

LUSTRACIJA - Prejšnjič sem pojasnil, da gre za to, da bi tiste, ki so imeli rdeče knjizice, »postrelili«. Peterle in Janža s pobudo nista uspela, zato te dni, ko boste slišali pokanje, nikar ne pomislite, da koga streljajo. Pokali bodo zamaški cenenega penecnega se vina in petarde. No, ja, tu in tam bo sprožil puško tudi kak lovec. Značilnost lendavskega kota je, da je lovcev in črnih lovcov več kot zajcev. Dobro pa je, da ne manjka svinj.

KOMASACIJA - Sram jih bodo, aktiviste, ki so nas kmete prisilili, da smo parcelice združili, potem pa so nam odmerili eno ali dve njivi. Prej smo lahko sejali vsemogoče poljščine, zdaj pa na teh kompleksih praviloma pridelujemo le še koruzo. Ker je vse ne moremo pokrmiti živalim (le kdo še ima krave), bi priporočal, da naše ženske pogosteje kuhajo »kukarčne žganke.« Dobro so tudi koruzne »vlevanke.« Tudi koruzni kruh! Nekoč so ga jedli siromaki, zdaj pa je to specialiteta bogatih.

POLITIZACIJA - So ljudje, ki imajo v glavi pleve ali slamo, so pa tudi ljudje, ki mislijo, da so najbolj pametni, zato skušajo neukim soliti pamet - jih usmerjati na »pravo« pot. Oh, ta politizacija!

MANIPULACIJA - Presneto! Zaradi politizacije je manipulacija uspešno delovala v prejšnjem režimu, rakom pa ni šla zvižgat tudi v sedanjih demokratizaciji. In kdo je kriv? Jaz, ti - vsi, ki se damo pretrkano voditi - zavajati. Veste, kaj se mi je

zgodilo? Nekoč, čigar imena ne bom izdal niti na smrtni postelji, mi je zatrijeval, da je belo - črno!

LEGALIZACIJA - Na določene stvari se človek navadi, določena stanja (na primer črnogradnje) postanejo splošno družbeno sprejemljiva, zato jih še formalno potrdijo z nekim aktom - legalizirajo. Glejte: mnogo je parov, ki živijo skupaj, ne da bi sklenili zakrament svetega zakona. Taka skupnost je po določenem času enaka tisti, ki je sklenjena pred matičarko. Nekoč smo rekli za Rome, da so se »poročili pod grmom« (torej se pravzaprav niso nikjer poročili), zdaj pa je tako tudi na pobožnih kmetijah. Še stare mamce pravijo, da je bolje tako kot »blagoslovljen« zakon, kjer ni božjega miru.

MASTURBACIJA - To, da dva živita skupaj, akoravno nista »oženjena«, je dobro tudi zato, da lahko v dvoje potešita svoj nagon in se jima ni treba samozadovoljevati. To, da smo nekateri ljudje prehitro samozadovoljni (damo se »podkupiti«), pa seveda ni masturbacija.

REVALORIZACIJA - Če me moja kmečka pamet ne vara, gre za neke vrste popravek finančne vrednosti. Zadeva je bila aktualna, ko je vladala inflacija, saj, če vrednosti (na primer vrednosti domačega traktorja) ne bi iz leta v leto »popravljali« (zvišali), bi ga odpeljal prvi kupec.

INFLACIJA - To tudi na kmetih dobro poznamo. Varčevali nismo dinarjev in pozneje tolarjev, ampak trdno valuto, po možnosti marke. Zdaj se menda spleča v banki bolj »šparati« tolarje. Sam z varčevanjem nimam opraviti, ampak ne morem spati zaradi posojil. Beseda inflacija pa mi le ni tuja tudi sedaj: prižgem televizor - »nakladajo«, prižgem radio - »nakladajo«, odprem časopis - »nakladajo«. Samokritično pa bom priznal (je pač čas spovedi, kesanja), da tudi sam nisem nič boljši: govoril bi, govoril; pisal bi, pisal ..., skratka kot množica, ki »naklada(mo)«. Kdo pa dela?

NACI

Že govoriti o prazniku je pol praznika.
Tadžiški

Kako obdariti?

Pri otroku, ki šele spoznava velik svet, se vsekakor še ne morejo rojevati neskončne misli o pomenskosti življenja. Toda z leti se naš um čedalje bolj prepušča takšnim mislim, kajti v to ga prisilijo neštete situacije, pri katerih se ne zna odločiti za pravo pot. Včasih se počutimo nemočne že pred čisto majhnimi ovirami, ki bi jih morda vsak otrok prelezal prej kot mi.

Pride rojstni dan otroka, prijatelja, staršev ali partnerja. Zares prijeten dogodek, toda ali se ne ubadate včasih preveč s tem, kaj slavljenju kupiti za darilo? Ali pa mu želite ta dan izpolniti vse želje, pa ne veste, kako bi to čim bolj izpeljali?

Zjutraj se zbudimo in se vprašamo: »Kaj naj mu pripravim za zajtrk? Bi jedel rajši sveže žemlje

ali jajca?« Prepričani smo, da ima jajca rad, ampak tudi žemlje so mu všeč. Potem pa se še spomnimo, da bi bil prav tako vesel palačink. No ja, morda mu na koncu pripravimo kar vse, lahko pa se zgodi, da nič od tega.

Popoldne bi ga radi povabili na prijeten izlet. Toda kam? Našemu slavljenju je po nekaj kozarčih šampanjca kar nekam čudno v želodcu, zato ne bi radi tvegali čistega avtomobila, če bi nehote kaj priletelo iz njega. Kakšne ovinkaste ceste torej ne moremo izbrati in naša neodločnost nas zopet sili k tuhtanju: »Če bom vozil po Slovenski cesti, bo preveč prometa; a če grem po Goštinski, bo preveč semaforjev! Kaj pa, če bi ubral pot nekje med polji? Zrak je bolj svež, pa tudi ustavil bi se lahko kjerkoli v pri-

meru slavljenčeve slabosti.« Končno se odločimo, da ga bomo peljali k bližnjemu jezeru, kjer bomo gostujoči glasbeni skupini potaknili nekaj denarja, da mu bodo zaigrali kakšno pesmico. Ampak kmalu ne moremo več normalno zadihati, ko nam pevec pokaže cel spisek znanih melodij. »Joj, koliko jih je!« prestrašeno zakričimo. »Ne vem, ali naj izberem kakšno živahno ali pa mirnejšo pesem!« Odločimo se kar za obe. Takrat nas pevec skupine vpraša: »V kakšni izvedbi pa jo želite? V angleški ali pa v slovenski priredbi?« Prestrašeno nagubamo čelo, saj se spet ne moremo odločiti, kaj bi bilo primernejše. »Kaj bi mi priporočali vi?« se posvetujemo pri bobnarju. »Vi kar zamižite in s prstom na eno pokažite.« Oddahnemo si, ker smo se znebili vsaj ene težke odločitve in že začnemo stegovati desno roko proti papi-

ru, takrat pa se nam zazdi, da bi morda z levo roko pokazali na boljše pesem. »S katero roko naj izbiram, z levo ali z desno?« se obrnete proti bobnarju. Navsezadnje skladbo izbere on, vi pa medtem že premišlujete, kdaj bi bilo primernejše slavljenju dati darilo. Ko smo spet v neodločnem položaju, slavljenec že poskakuje na plesišču in je vesel pesmi, ki so jo igrali samo zanj. Zgodbo bi lahko razvlekli še dlje kot dva zvečilna gumijasta skupaj, toda tako bi se še bolj zapletli v svet neodločnosti.

Sicer pa se zdaj tudi sama sprašujem: »Ali naj zgodbi napišem konec ali ne? Kakšen konec pa bi sploh naj napisala? Vesel ali žalosten?« Res zanimiva vprašanja. »Le za kaj naj se odločim? Moram še malo premisliti ...«

NI-GRA

VESTNIK

OBČINA PUCONCI in VAŠKI ODBOR PUCONCI ZBIRANJE INTERESENTOV ZA PRIDOBITEV POSLOVNIH PROSTOROV V CENTRU OBČINSKEGA SREDIŠČA V PUCONCIH

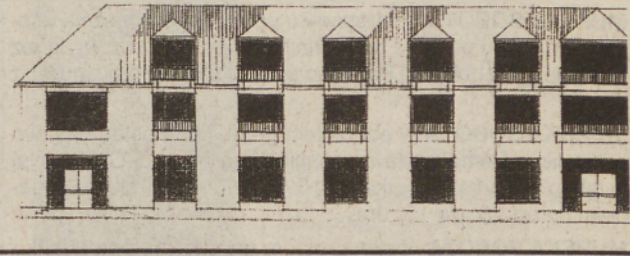
v prenovljenem vaško-gasilskem domu v Puconcih s površino čez 400 m², in sicer 200 m² v pritličnem delu in 200 m² v prvem nadstropju.

Prostori so primerni za trgovino, špecerijo, mesnico ali drugo specializirano trgovino, za pisarne, stanovanja, poslovno enoto banke idr.

Predvidena prenova bi bila realizirana v prvi polovici leta 1998.

Ponudbe pošljite na naslov: Občina Pucunci, s pripisom »VGD Pucunci«, Pucunci 80, 9201 Pucunci, do 10. 1. 1998.

Podrobne informacije dobite po telefonu (069) 45 91 00 ali 45 91 06.

Ekonomika vojne in revolucije - v Sloveniji

IV. Fenomen komunističnih reformatorjev

Nekatere socialistične države so do spremembe politične ureditve prišle prek postopnega razvoja, ki ga je predvsem spodbujal tudi del vladajoče komunistične elite. V ekonomski literaturi se je za pojav komunističnih reformatorjev uveljavila razlaga, da si ti z nadzorom procesa reform lahko zagotovijo pomembne osebne prednosti za čas po nastopu demokracije - predvsem s pomočjo divje privatizacije in pridobljene politične priljubljenosti. Toda takšna razlaga predpostavlja, da so imeli vodilni komunisti veliko moč predvidevanja, kar je malo verjetno že zato, ker zaradi nedemokratskega političnega sistema ni bilo mogoče oceniti dejanskega političnega povpraševanja, ter da je reformatorska skupina lahko dovolj natančno nadzorovala proces sprememb in svojo vlogo v njem. Zato je takšna razlaga predvsem zgolj miška zgodba o zaroti dobrih proti zlim. Če razmislimo o indivi-

dualnih izračunih vladajočih komunistov, pa lahko evolucijo reformatorskega duha med njimi opišemo brez tako zahtevnih predpostavk.

Centralni komite vladajoče partije, ki se sooči s povečano gospodarsko ali politično nestabilnostjo države, ima na izbiro dve nasprotni čisti strategiji: lahko skuša ohraniti obstoječe stanje ali pa poskusi razmere popraviti z »reformo«, ki se pravi s prilagajanjem svoje tekoče politike in z institucionalnimi spremembami. Toda druga strategija je tvegana. Ohranjanje obstoječih odnosov ima znane in močne podpornike, medtem ko bi dejansko podporo za morebitne reforme morali šele ugotoviti - dotlej se namreč zaradi zaprtosti političnega sistema ni mogla prav izraziti. Spremembe ponavadi spodbudijo prerazdeljevanje ugodnosti in položajev, korenite reforme pa bi skoraj neizogibno tudi zmanjšale skupni obseg koristi oziroma

rent, ki so v obstoječi ureditvi na voljo vladajoči eliti. Ohranjanje obstoječega stanja navsezadnje zahteva tudi manj ustvarjalnosti in napora. Vsi ti preudarki govorijo, da je za centralni komite trmasto ohranjanje obstoječih razmer in načina delovanja dominantna strategija. Za njegovega posameznega člana pa je račun drugačen. Prav lahko se namreč pripeti, da bodo v prihodnosti takšne ali drugačne reforme postale neizogibne, in tedaj bodo tisti, ki se bodo lahko potrkali po prsih, češ da so o njih prvi govorili, na boljšem od svojih bolj zadržanih kolegov. S tega stališča je za posameznega člana lahko priporočljivo predlagati skromne spremembe, še zlasti zato, ker je verjetnost, da bo predlog v resnici sprejet, majhna, in zato s svojim predlogom pravzaprav ne ogrozi kolektivno optimalne strategije.

Če bi hoteli račun posameznega pripadnika oblasti formalizirati, bi morali

vanj vključiti tele elemente:

- verjetnost dolgoročne ohranitve režima v njegovi sedanji obliki,
- posameznikove rente v obstoječem režimu,
- verjetnost, da bo v doglednem času prišlo do reforme,
- posameznikove rente v reformiranem režimu,
- nagrada za predlaganje sprememb, če reforma uspe,
- takojšnja nagrada za predlaganje sprememb,
- tveganje kazni za zavzemanje za spremembe.

Toda s takšnim naštevanjem elementov smo tudi sami zagovornikom sprememb pripisali sposobnost predvidevanja, ki je v resnici najbrž nimajo. Posamezni pripadnik oblasti verjetno ne bo znal niti približno oceniti, kolikšne bi utegnile biti njegove rente po reformi in kolikšno nagrado si bo za svojo podpo-

ro v resnici priboril; hkrati bo imel le medle predstave o tem, koliko časa se bo obstoječi režim še uspel ohraniti. Toda lahko je prepričan, da bo zaradi zavzemanja za spremembe na boljšem, če do njih v resnici pride, hkrati pa ob gospodarski krizi ali javnih protestih z gotovostjo čuti, da je trdnost režima zmanjšana. Zavest o tem, da se skupinski položaj oblasti slabša in da svoje zasebne izgleda lahko izboljša s predlaganjem sprememb, je sama po sebi zadostna spodbuda, da določene omejene spremembe v resnici predlaga - čeprav ne zna oceniti dejanske višine morebitnih nagrad in rent ali verjetnosti reform.

S tem smo ekonomsko logiko v bistvu pripeljali do konca. Ker posamezni član oblasti s svojim zavzemanjem za spremembe njihovo dejansko verjetnost poveča povsem zanemarljivo - to pomeni, da s svojim predlaganjem ne škodi trdnosti režima -, v bistvu kot posameznik ne more vplivati na to, kdaj in kako bo do sprememb dejansko prišlo, še manj pa na to, kakšne vrste bodo. Dejanski nastop političnih sprememb je zanj torej nekaj takega kot vreme: povzročajo jih dejavniki, ki so zunaj njegovega dosega, o njihovi naravi obstajajo le povsem nezanesljive napovedi, nanje pa se je vseeno potrebno pripraviti.

Prihodnjič: "Preračunljivost in zastojkarstvo"

MALE OGLASE

ZA VESTNIK IN MURSKI VAL
LAHKO NAROČITE PO TELEFONU
Št. 31 998 VSAK DELAVNIK
OD 8. DO 14. URE.

motorna vozila

FIAT 126 P, letnik 1987, prodam
za rezervne dele za 35.000 SIT.
Tel.: 45 211. m16465

kulturni koledar

GLEDALIŠČE

VERŽEJ, LJUTOMER: V torek, 23. decembra, bo gostovalo v domu kulture v Veržeju ob 8. uri lutkovno gledališče iz Maribora z lutkovno predstavo Butalci, ki se bo ob 11. in 13. uri predstavilo tudi v ljutomerskem domu kulture.

MURSKA SOBOTA: V torek, 30. decembra, bo v ciklusu otroškega pouličnega gledališča v grajskem drevoredu ob 15.30 nastopila Dramska šola Barice Blenkuš iz Ljubljane s predstavo Dnevno in nočno kraljestvo.

GLASBA

LJUTOMER: V torek, 23. decembra, bo nastopil ob 15.30 v atriju mestne hiše pevski zbor Glasbene šole Slavka Osterca. Ob 17.30 pa bosta v župnijskem uradu s koncertom klasične glasbe gostovala flavtistka Liljana Novak in organist Marjan Potočnik.

GORNJA RADGONA: V torek, 23. decembra, bodo pripravili v kulturnem domu ob 17. uri božično-novoletni koncert učenci glasbene šole.

V petek, 26. decembra, bosta z deli Bacha, Vivaldija in Haendla v cerkvi nastopila flavtistka Liljana Novak in organist Marjan Potočnik.

VERŽEJ: Ob 8.00 in 9.30 bo v domu kulture z božičnimi pesmimi za šolske in predšolske otroke nastopila Manja Šalamun.

APAČE: V sredo, 24. decembra, ob 23. uri bo v cerkvi božični koncert cerkvenega mešanega pevskega zbora in godbe na pihala.

ODRANCI: Flavtistka Liljana Novak in organist Marjan Potočnik se bosta ustavila tudi v tukajšnji cerkvi, in sicer v soboto, 27. decembra, ob 17.30.

MURSKA SOBOTA: Koncerti klasične glasbe flavtistke Liljane Novak in organista Marjana Potočnika se bodo končali v cerkvi svetega Nikolaja v nedeljo, 28. decembra, ob 16. uri.

ZA OTROKE

MURSKA SOBOTA: Do torka, 30. decembra, bo v soboškem parku ob popoldnevnih novoletnih živžav, kjer se bodo otroci lahko sprehodili skozi pravično deželo in se peljali z vlakcem.

STARA CESTA: V sredo, 24. decembra, bodo pripravili v vrtcu starši za otroke lutkovno igrice Živali pri babici Zimi.

RAZSTAVE

GORNJA RADGONA: V novih prostorih turističnega društva je na ogled razstava izdelkov Tamare Filipič, študentke četrtega letnika Tehniške fakultete, smer tekstilna tehnologija, ki se predstavlja s poslikano keramiko ter slikami na svili in steklu. Dela so na ogled do 10. januarja.

MURSKA SOBOTA: V dvorani veroučne učilnice pri cerkvi svetega Nikolaja si lahko ogledate Božično razstavo, ki bo odprta v četrtek od 9. do 11. in od 17.30 do 19. ure ter v soboto od 17.30 do 19. ure in v nedeljo po vseh mašah.

MURSKA SOBOTA: V Galeriji Murska Sobota je na ogled razstava slik akademskega slikarja Lászla Nemesa Skrivnostni svet Lendavskih gor. Odrpita bo do 4. januarja.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Zavarovalnice Triglav si lahko do 15. januarja ogledate razstavo likovnih del Endreja Gönterja in Endreja Gönterja mlajšega.

MURSKA SOBOTA: V razstavišču pokrajinskega muzeja v soboškem gradu pa je do februarja na ogled razstava Dr. Janez Bleiweis in njegov čas. Razstavo posreduje Gorenjski muzej iz Kranja.

MURSKA SOBOTA: V soboškem gradu je na ogled na novo postavljena stalna razstava pokrajinskega muzeja. Ogledate si jo lahko od torka do petka od 10. do 17. ure, v soboto in nedeljo pa od 10. do 13. ure.

MURSKA SOBOTA: V predprostoru grajske dvorane si lahko do 8. januarja ogledate razstavo likovnih del Geze Kocona.

RADENCI: V galeriji muzeja Radenske si lahko ogledate likovno razstavo akademskega kiparja Matjaža Počivavška in akademskega slikarja Iva Prinčiča.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin si lahko ogledate likovna dela akademskega slikarja Ludvika Pandurja.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskega gradu je na ogled razstava 25. mednarodne likovne kolonije. Odrpita bo do konca decembra.

LJUTOMER: V knjižnici Ljutomer si lahko ogledate razstavo umetniških fotografij D. Šteinerja Moje mesto.

MORAVSKE TOPLICE: V razstavnih dvorani občine Moravske Toplice je na ogled razstava likovnih del Stefana in Sandija Čerkeva.

TRGOVINA TIPO
Lendavsko naselje 31,
tel.: 31 250
9000 Murska Sobota

PONUDBA!

REZERVNI DELI ZA VSA VOZILA:
*amortizerji *lamelne sklopke
*zavorne obloge *diskasti kolusi
*izpušni konci *končniki *akumulatorji
*kolesni ležaji *žarometi *odbijači
*vsa pločevina *gume *hladilna tekočina
- MONTAŽA
AKCIJA: 20-80 % ZNIZANJE CEN
REZERVNIH DELOV ZA VOZILA ZASTAVA,
LADA, 126P

Srečno 1998!

AVTOHIŠA
MEŠKO

Trg zmage 5,
Murska Sobota

PRODAJA
VOZIL

BMW - ROVER
tel.: 28 111

SERVIS IN PRODAJA
REZERVNIH DELOV

BMW - ROVER
tel.: 31 251

JUGO FLORIDO prodam. Tel.: 24
205. m16469

JUGO 45, letnik 1990, prevoženih
50.000 km, registriran do decem-
bra 1998, lepo ohranjen, z novimi
gumami in JUGO 45, letnik 1987,
registriran do aprila, prevoženih
60.000 km, ugodno prodam. Tel.:
46 461 ali 40 027, Bojan. m16480

RENAULT 4 TL, letnik 1981, v ce-
loti ali za rezervne dele, prodam.
Tel.: 57 452. m16494

GOLF, starejši letnik, zelo lepo
ohranjen in motorno škropilnico,
malo rabljeno, po zelo ugodni ceni,
prodam. Krog, Murska 104.
m16513

živali

PUJSKE prodam. Krajna 33, tel.: 46
472. m16504

posesti

SPIN nepremičnine

p. e. Tišinska 19, Murska Sobota
tel., faks: (069) 31 542,
mobilni: 0609 618 704

**POSREDUJEMO PRI NAJEMU,
ODDAJI, PRODAJI IN NAKUPU
VSEH VRST NEPREMIČNIN.
NA VOLJO SO VAM
KOMPLETNE STORITVE!**

Delovni čas: od ponedeljka
do petka od 9.00 do 16.00

STAREJŠO HIŠO z gospodarskim
poslopjem in starejši sadovnjak, sku-
paj 27 arov, v Panovcih, ugodno pro-
dam. Jože Horvat, Ratkovič 17, tel.:
44 111. m16308

GOSTIŠČE V OBRATOVANJU pro-
damo ali damo v najem. Tel.: 48 533.
m16435

STANOVANJE, 56,93 m², v centru
M. Sobote, prodam. Tel.: 062 692
652. m16461

HIŠO v Murskem vrhu prodam. Tel.:
062 734 235. m16466

*Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar družiti nas,
so vezi močnejše,
brez pomena zanje so razdalje,
kraj in čas.
(M. Klopčič)*

ZAHVALA

V 67. letu nas je nenadoma zapustila naša draga mama, tašča,
babica in sestra

Šarolta Gomboc

roj. Berke iz Rankovec 39

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, sovaščanom, prijateljem in znancem, ki ste jo v
tako velikem številu pospremili na njene zadnje poti, darovali
cvetje in sveče ter na izrekli sožalje.

Hvala duhovnikom g. Novaku za pogrebni obred,
radgonskemu oktetu za odpete žalostinke, govorniku za
ganljive besede slovesa in pogrebništvu Banfi.
Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Vsi, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

V 56. letu je dokončal življenjsko pot

Ludvik Mörec

iz Murske Sobote

stanujoč v Slovenskih Konjicah

Trnova je bila tvoja pot, saj te je bolezen zaznamovala že v
mladosti. Po 56. letih boja in kljubovanja je tvoje srce
omagalo. Nikoli nisi razmišljal o koncu, vedno znova si
začel. Imel si le eno željo, da bi živel.

Zahvaljujemo se gospodu duhovniku za pogrebni obred,
govorniku za besede slovesa, pevcem za odpete žalostinke in
za odigrano Tišino ter vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem za darovano cvetje, sveče ter izrečeno sožalje.

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

DILL d.o.o.

**POSREDNIŠKO IN
AGENCIJSKO PODJETJE
KUPUJETE, PRODAJATE,
ODDAJETE, NAJEMATE,
IŠČETE ... VSE VRSTE
NEPREMIČNIN
NE IZGUBLJAJTE ČASA IN
DENARJA!**

TEL. (069) 32 322
FAX-TEL. (069) 32 322
SLOVENSKA 39. M. SOBOTA

STANOVANJE v M. Soboti do
40.000 DEM, kupim. Ponudbe na
upravo lista. m16470

PARCELO z vso dokumentacijo in
začeto gradnjo (2. plošča) v centru
Očeslavcih, velikosti 23 arov, pro-
dam. Tel.: 65 835, po 20. uri.
m16478

TRISOBNO STANOVANJE v Len-
dovski ulici v M. Soboti, prodam.
Tel.: 24 388. m16481

DVA HEKTARJA ZEMLJE s
kmečko hišo in gospodarskim po-
slopjem blizu Kapele, prodamo. Tel.:
062 631 256. m16490

NADSTROPNO HIŠO v Mali Pola-
ni, zelo ugodno prodam. Tel.: 76 402.
m16502

STAREJŠO KMEČKO HIŠO z go-
spodarskim poslopjem na 90 arski
parceli, prodamo. Tel.: 26 442 po 16.
uri. m16505

STANOVANJSKO HIŠO z vinogra-
dom v Ivanjskem vrhu, prodam. In-
formacije po tel.: 062 734 052.
m16508

NOVEJŠO STANOVANJSKO HIŠO
v Križevcih pri Ljutomeru ob glavni
cesti za Radence. Kličite po tel.: 87
190 vsak dan po 19. uri. m16511

VEDEŽEVANJE IN NAPOVED LOTA
090 42 62
PAR., s. p., 156 SIT/min.

VEDEŽEVANJE - TAROT
090 42 65
1 min 156 sit NON STOP

VEDEŽEVANJE - TAROT
090 41 02
1 min 156 sit NON STOP

DE FACTO

- Zapiranje terjatev
(izračun prenosilnega posojila)
- Odkup terjatev in odkup čekov
- Preverjanje plačilne sposobnosti podjetij
- Posredovanje posojil pravnim osebam in s. p.
- Posredovanje posojil posojilodajalcem
- Posojila ob zastavi vrednostnih papirjev
- Finančno svetovanje
- Računovodstvo za d. o. o. in s. p.
- Borzne posredovanje

Partizanska c. 30, Maribor
tel.: 062 224 375
062 224 377
faks: 062 224 508

HIŠO v Petišovski koloniji s parcelo
prodam. Tel.: 78 078 od 17. do 19.
ure. m16506

kmetijska
mehanizacija

ODKUP RABLJENIH TRAKTOR-
JEV. Tel.: 79 671. m16471

TRAKTOR ZETOR 43-20, 450 ur,
prikolico 4-tonsko, plug 12 col, brano
krožno, brano klinasto, predsetvenik
2,20 m, škropilnico, sejalnik gnojila,
ugodno, zaradi boleznih, prodam. Tel.:
81 285. m16488

TRAKTOR IMT 549, 370 delovnih
ur za 950.000 SIT prodam. Tel.: 41
006. m16500

kmetijski
pridelki

BELO MEŠANO VINO po 280 SIT/
l, prodam. Nemčavci 1a, tel.: 31 049.
m16503

RAZNO

HLODOVINO, bukev, smreka, bor,
ješja in hrast, odkupujemo. Tel.: 063
754 343. m16335

MOBITEL NOKIA prodam. Kon-
stantin Cener, Vanča vas 58 c.
m16383

LEPO PERZIJSKO PREPROGO in
sedežno garnituro, poceni prodam.
Nudim prostore za obrt ali drugo
dejavnost. Št. Kuzmiča 2, tel.: 27
668. m16400

MOLZNI STROJ VITREX prodam.
Tel.: 70 564. m16467

Preklicujem veljavnost zaključnega
spravevala, letnik 1990/91 Poklicne
sole v M. Soboti, Milan Ivanič, Ra-
denski vrh 32. m16472

DELNICE PID B G serije
odkupujem. Gotovina takoj na domu.
Tel.: 041 676 170 ali 061 575 287.
m16496

KAVČI in dva fotelja prodam. Tel.: 26
685. m16507

KOMBI PEČ za kopalnico, prodam.
Tel.: 55 291. m16510

TRDI IN MEHKI TERVOL, ugodno
prodam. Tel.: 33 003. m16512

delo

ZAPOSILIMO ZIDARJE, TESARJE
IN KERAMIČARJA. Možnost bi-
vanja v Mariboru. Tel.: 041 684 637.
m16389

IŠČEMO PRODAJALCE - DEALE-
RJE za kolesa svetovnih znamk Trek
in Diamondback. Ponudbe na naslov:
Bess - Promarket d.o.o., Ljubljana,
Rožna dolina c. 11/36, tel.: 061 274
135. m16479

storitve

ANTENE z montažo. Satelitske od
31.900. Zemeljske 16.800. Dogra-
dnja POP TV. Kanal A, VIVA,
Madžarska 2, TAF, Trnje 61, tel.: 70
021. m16025

OPRAVLJAMO SEČNJO IN SPRA-
VILO LESA. Odkupujemo hlobovino
sadnega drevja, iglavcev in listavcev.
Informacije po telefonu 062 301 016.
m16418

MLADA UVELJAVLJENA PEVKA
želi sestaviti deklški bend. Vsa dekle-
ta, ki vas veseli zabavna Pop - rock
glasba, javite se. Zaželeno je znanje
igranja kitare oziroma klaviatur. In-
formacije: Monika, tel.: 57 485 ali
Lidija 41 236. m16476

V SPOMIN

Mariji Gerič

s Hotize

Ob 1. obletnici smrti
z ljubeznijo v spomin

Vsi njeni

*Skromno in tiho si živel,
za nas si delal in skrbel.
Srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa rosijo se oči.*

V SPOMIN

Boleč je spomin na 20. december, ko je
minilo leto žalosti, odkar nas je mnogo
prezgodaj zapustil naš dragi oče

Ernest Bagar

iz Otovec 31

Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov prerani
grob, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoca hčerka Danica

*V življenju svojem preстал si mnogo
trpljenja in gorja.
Temna noč presekal je pot pred teboj
in vse naše upanje vzela hladno je s
seboj.*

V SPOMIN

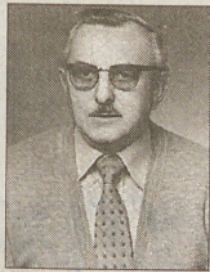
Tih in boleč je spomin na 27.
december, ko mineva žalostno leto,
odkar nas je zapustil naš dragi mož,
oče, stari oče in tast

Veco Kopunovič

iz Dankovec

Hvala vsem, ki se ga spominjate,
postojite ob njegovem grobu
in mu prižgete svečke spomina.

Vsi tvoji, ki smo te imeli radi in te pogrešamo.

*Vse odhaja kakor tiha reka,
le spomini spremljajo človeka.*

V SPOMIN

27. decembra bo minilo deset let,
odkar ni več med nami našega
dragega

Ferija Flisarja

iz Murske Sobote

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, mu prinašate cvetje in
prižgete svečko v spomin.

Vsi njegovi najdražji

*Tvoje pridne roke,
pošteno in dobro srce
so naš ponos in lep spomin na te.*

V SPOMIN

25. decembra bodo minila tri leta žalosti od takrat, ko nas je
zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedek in pradedek

Janez Joha

iz Strehovec 3a

Hvala vsem, ki mu prižgate sveče in se z dobro mislijo
ustavite ob njegovem grobu.

Tvoji najdražji

V SPOMIN

V sredo, 24. decembra, bo minilo
eno leto, odkar nas je brez slovesa
zapustil

Drago Špari
od Svetega Jurija

Hvala vsem, ki se ga spominjate in se ustavite
ob njegovem grobu.
Zelo te pogrešamo!

Vsi tvoji

*V naših srcih ti naprej živiš,
zato pot nas vodi tja,
kjer v tišini spiš.
Tam luč ljubezni vedno ti gori
in tvoj nasmeh med nami živi.*

V SPOMIN

Žalosten in boleč je spomin na 27. december 1994,
ko naju je mnogo prerano zapustil dragi mož in oče

Ervin Žnidarič

s Cankove

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v spominu,
ki z lepo mislijo stojite ob njegovem grobu,
mu prižgate sveče in prinašate cvetje.

Žena in sin z Renato

*Slovo je vse. V poletu lastovke zbeži
spomin v daljavo med spomine.
Ni rojstvo že slovo do matere, ljubezen
od zasnuka ljubezni?
Ni življenje vse zato tako lepo, ker je
slovo od vsakega trenutka.*

V SPOMIN

Lastovke so odletele, vse se bodo spet vrile, le nam
najdražje se ne da priklicati, pa čeprav ni minila ura od 27.
12. 1994, da ne bi pomislili na našo najdražjo

Marijo Dačić

iz Strehovec 3b

Sveče in cvetje so tisto, kar ti lahko še podarimo, pa čeprav
cvetje oveni in sveče ugasnejo, bo v nas vedno živel spomin
na nam najdražji cvet in svečo, ki nikoli ne ugasne - ovene.

Neutolažljivi tvoji najdražji

*Solza, žalost, bolečina te zbudila ni,
a ostala je praznina, ki hudo boli.*

V SPOMIN

25. decembra minevajo tri leta
žalosti, od takrat, ko nas je zapustil
naš dragi mož, oče in stari oče

Geza Sečko

z Vaneče

Hvala vsem, ki se ga radi spominjate in mu prižgete svečko
spomina.

Tvoji najdražji

V SPOMIN

**Vinku
Andrejču**

iz Bodonec

*Tiho potaplja v večno minljivost
sanje srebrne najinih se dni
in nade odhajajo, nič več se ne vrneš,
le še resničnost me v duši skeli.*

Hvala vse, ki se ga spominjate.

Silvija s tvojimi najdražjimi

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.
Oh, kako boli,
ko tebe, naša draga mama,
več med nami ni.*

ZAHVALA

Utrujena od boleznih nas je v 82. letu
zapustila draga mama, tašča, babica,
prababica in strina

Katarina Hozjan

iz Odranec, Panonska 21

Iskrena hvala vsem dobrim sosedom, botrini, sorodnikom,
prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti,
darovali cvetje, vence, sveče, maše ter v dobre namene, nam pa
izrekli pisno in ustno sožalje.

Posebej hvala dr. Caru za pomoč med boleznijo, g. župniku
Kozarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke,
govornici za besede slovesa, kolektivu Beltinke ter pogrebništvu
Ferenčak.

Zalujoči njeni najdražji

Mam'ci!

Kam odšla si, draga mam'ca, da te ni več nazaj?

Zakaj? Zakaj?

Tadej in Damir

*Saj molčal si, molče trpel in upanju
se sladkemu upiral.
In dan je črni moral priti,
bridkosti dan, oj dan solzan,
bilo težko se je ločiti,
vendar vse solze, jok - zaman.*

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je po dolgi boleznih za vedno zapustil
naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, bratranec, svak,
boter in stric

Ivan Recek

iz Dolnjih Slaveč 103

V globoki žalosti se zahvalujemo vsem sorodnikom, dobrim
sosedom, prijateljem, znancem, ki ste nam stali ob strani in
pomagali, hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu
pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala za prijazne besede sočutja, prelepe vence, sveče, svete
maše in dobre namene.

Hvala g. duhovniku Vorošu za ganljiv pogrebni obred in sveto
mašo, pevcem za čutno odpete žalostinke, trobentarju za
odigrano Tišino in pogrebništvu Banfi.

Iskrena hvala osebnemu zdravniku dr. Čurčiću in patronažni
službi ZD od Grada.

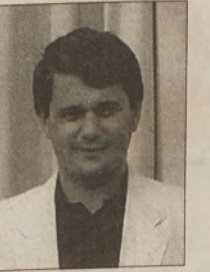
Zahvalujemo se tudi osebju kirurškega oddelka 2.
nadstropja, dr. Popoviču in osebju intenzivne nege soboške
bolnišnice za lajšanje bolečin in prizadevanju, da bi ga
ohranili pri življenju.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat - iskrena hvala!
Dolnji Slaveči, 13. decembra 1997

*Zalujoči: žena Terezija, sin Franc s Hildo, sin Karel z ženo
Marijo, vnuk Ivan z Jožico, vnučinja Ivanka z Robertom,
pravnik Davor, nečak Geza in drugo sorodstvo*

Dragi dedek - hvala ti!

Ivan, Ivanka, pravnik Davor

*Le kaj nama storila ti kruta usoda si,
ko morila si, ko nama v zadnjem
jesenskem večeru iztrgala iz življenja
najinega dragega ateka si.*

V SPOMIN

Z neizmerno bolečino v srcih še vedno ne moreva pozabiti
krutega 20. decembra 1995, ko se je s tragičnim dogodkom
mnogo prerano zaprla z delom in borbenostjo prepletana
knjiga življenja najinega dragega ateka

Slavka Pertocija

(11. december 1954-20. december 1995)

Za vsako misel in spomin nanj, za vsak obisk na njegovem
poslednjem domu, za darovan cvet in prižgano svečko - vsem
iskrena hvala.

Zalujoča: hčerka Tina in sin Peter iz Lipovec

*Nisem umrl, živim med vami,
dokler spomin me v srcih ohrani.*

V SPOMIN

Danes mineva leto žalosti, odkar nas
je zapustil dragi mož, oče, sin in brat

Martin Kolarič

iz Trnja

Za vedno je ostal spomin na plemenitost tvojega srca.
Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in
prižigate sveče.

Vsi tvoji najdražji

*Ljubil si življenje,
ljubil si dom,
že eno leto ti rože
krasijo tvoj večni dom.*

V SPOMIN

23. decembra mineva eno žalostno
leto, odkar nas je zapustil naš dragi
mož, atek in dedi

Karel Melin - Karči

iz Ljutomera

Hala vsem, ki stojite ob njegovem grobu, mu prinašate
cvetje in prižigate sveče.

Vsi njegovi

*S tvojim pridnim delom
vsakega osrečiti si znal,
pred usodo neizprosno
sam, nemočen si obstal.
Ni več nasvetov tvojih,
ni več stiška tvojih rok,
ostali so sledovi tvojih pridnih rok.*

V SPOMIN

31. decembra se izteka deset let grenke bolečine in žalosti,
odkar je neizprosna usoda iztrgala iz našega doma dobrega
moža, očeta, dedka in brata

Karla Šadla

od Svetega Jurija

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, obiskujete njegov grob in
mu prižgete svečko spomina.

Tvoji najdražji

Beli zakladi neokrnjene narave

**Samo
pri nas
nalašč za vas!**

**Nindri
Indri**

- ▶ preliv za müsli
- ▶ blagodejni probiotični mlečni napitek
- ▶ trije okusi:
 - jagoda
 - breskev/marakuja
 - brez sadja
- ▶ manj kalorij, brez dodanega sladkorja
- ▶ manj maščob - do 1,4%
- ▶ Lactobacillus acidophilus, bifidobakterije
- ▶ brez konzervansov, brez stabilizatorjev

POMURSKĚ MLEKARNE, d.d.
MURSKA SOBOTA

**Tradicija, znanje, izkušnje
združene v
mlečnih proizvodih
dežele ob Muri**

- sveže pasterizirano mleko
- trajni sterilizirani proizvodi :
 - pomursko mleko 3,2%
 - lahko mleko 1,4% + 5 vitaminov
 - smetana 33%
 - smetana za kavo 10%
 - shake (Mc Donald)
 - sladoledna mešanica (Mc Donald)
- mlečno-kislinski - fermentirani proizvodi:
 - navadni jogurt
 - kisla smetana
 - kislo mleko
 - Jogurt nad sadjem (sadni jogurt)
 - Sadko (fermentirana smetana s sadjem)
- maslo :
 - surovo maslo
 - slovensko čajno maslo
 - zeliščno maslo
 - česnovno maslo
- sveža skuta
- zgoščeno, nesladkano - evaporirano mleko
- mlečni prah :
 - posneti mlečni prah (varovalno živilo)
 - polnomastni mlečni prah
- instant otroška hrana

**Znanje in izkušnje
prenesene tudi v
nemlečne proizvode
Pomurskih mlekarn**

- ledeni čaj
- domači instant čaj v prahu
- instant ekspres kava
- jajčni prah

Presenečenje?!

**Izberite, torej
poskusite!**

Miren božič in srečno 1998!

»Dekle daj mi rož rdečih, rožmarina tudi daj ...«

Rože, ki nikoli ne ovenijo

Marija Leopold iz Ihove izdeluje »gosposko« cvetje - Je v 86. letu a je leta ne težijo, četudi je spomin na njena viničarska leta grenak

Cvetovi na travnikih, vrtovih, na oknih hiš. Povsod tam so, kjer je rado-
darna narava ali so skrbne, nežne, ženske roke. Cvetje nas spremlja skozi vse življenje. Ob njem se veselimo, hrepenimo, pričakujemo, smo hvaležni in z njim odhajamo na poljane večnosti. Nešteto pesmi je posvetil človek rožam, tudi tisto, ki je v nad naslovu. Je življenje brez rož sploh mogoče?

Lepe so, a jim lepota hitro mine. Podobne so človekovemu življenju. Njegova mladost je cvet, ki oveni v starosti. In tudi suho cvetje ima svojo lepoto in trajno je. Ljudje so začeli sami izdelovati rože, ki so drugačne ali povsem podobne tistim v naravi.

V Ihovi št. 33 pri Benediktu v Slovenskih goricah živi Marija Leopold, ki izdeluje »gosposko« suho cvetje že od svojega 16. leta. Danes je v 86. letu in še vedno so ji roke spretno in misel bistra. Njeni izdelki so lepi, izdelani za posebne življenjske priložnosti, zato smo jim pridajali pridevnik gosposki. Beli, s parafinom prevlečeni cvetovi, in listje raznoterih oblik, so prepleteni z nežnimi tancicami. Šopki in naglavno okrasje je namenjeno prvemu obhajilu, birmi, gostijam, novim mašam (premicjam), maturantom in nabornikom.

»Veliko sem v življenju delala, pa mi to ni škodovalo...« je začela svojo pripoved prijetna sogovornica. Sprva je bila viničarka. Celih 13 let je kopała po goricah, hodila h kmetu na dnino. Leta 1940 se je poročila z »najbolj fejske« človekom na svetu. Zvestoba je obljubila Rudolfu. Prepričana je bila, da bosta skupaj praznovala 50-letnico skupnega življenja, celo na šopke je mislila, ki jih mora pripraviti v ta namen, a je žal njegovo življenje ugasnilo dve leti prezgodaj.

Ostali so spomini. »Negda so kmeti znali izkoristiti srmaka...« so mimogrede zletele po kuhinji Marijine besede in vzdih jim je sledil. Po 270 dni v letu sta morala z možem delati kmetu; hoditi na dnino, da sta lahko živela v viničariji, si redila kravico, svinjo, nekaj kokoši. Od sončnega vzhoda do zahoda sta se naprezala. S kurami sta vstala in šla z njimi spat v revno bajto. Marija pa se vseeno rada spomni gospodinj. Dobra je bila, ker ji je ob večerih pogosto porinila v predpasnik hrano za otroka, ki sta doma

dala, da ji je teta pogosto pripovedovala, kako se ji je takrat slabo godilo. Včasih je dobila za večerjo le jabolko.

In ker ljudje po tradiciji potre-

všeč, da hočejo imeti danes po cerkvah le živo cvetje. Njeni suhi šopki, so krasili oltarje vrsto let.

Sveže cvetje pa ljudje danes vse bolj uporabljajo tudi za druge potrebe. Pa so se vseeno našli zadnje čase maturantje in naborniki, ki želijo imeti okrasje za takšne priložnosti, kot so jih imele njihove babice in dedki in tako roke nimajo veliko časa za počitek. In duhovita sogovornica, nam je zaupala, da je posebej lepe in velike šopke naredila maja letos za poroko vnukinje Vide. Kar 80 šopkov je naredila. Najlepsi je bil namenjen nevesti.

Marija Leopold je po možu invalidska upokojenka. Živi pri družini sina Karla, katerega žena Hilda lepo skrbi za mamo. Njihov dom je urejen »po mestno.« Gor po bregu je do hiše speljan asfalt in po hiši se hodi v copatih. Snaha se je sem priženila iz Smolincev pri Cerkvenjaku. Marijina hči Betka živi v Radencih in poučuje glasbo v šoli v Gornji Radgoni.

Veliko vsega se nabere skozi življenje. Zanimivih je bilo tudi Marijinih sedem let, ko je po 2 krat na teden pešala v Maribor in nazaj. Na ramena si je oprtala zvrhano nabasan koš s sirom, smetano, jajci, žganjem. V eni roki je nesla še cekar in v drugi »kanglo«. Hodila je po bližnjicah skozi Obrat, Žerjavce, čez Malečnik... V mestu je obiskala po pet družin, ki so bile njene stalne odjemalke.

Pri Leopoldovih v Ihovi včasih obujajo spomine na stare čase. A še pogosteje prislunkejo zvokom harmonike. Marijinemu sinu Karlu je danes 54 let in si je kupil še eno harmoniko. Pravi, da je ta boljša od prejšnje in mama ve povedati: »Starrega butla je začel učiti igrati po notah eden iz Korene...«

In tako teče življenje naprej. Nežno cvetje, ki ga je izdelala in ga še izdeluje Marija Leopold pa bo ostalo mnogim v prijazen spomin na najlepše življenjske dogodke. In zdaj bodo roke še spretnjše, ker sin Karl vedno lepše ubira strune na novi harmoniki.

FRANČEK ŠTEFANEČ

Marija Leopold iz Ihove ob umetnem cvetju, ki je namenjeno najlepšim življenjskim priložnostim. Fotografija: Franček Štefaneč

čakala lačnih ust.

In vse bi bilo v življenju še težje, če Marija ne bi imela tete, ki je znala izdelovati umetne rože. Ko ji je bilo 16 let se je večkrat napotila k Sv. Trojici v Slovenskih goricah, kjer je živela njena teta Elizabeta Šuta. Delala je okrasje predvsem za »premicje«. Tega se je nekoč naučila v Tolminu. Marija nam je pove-

bujejo okrasje za različne življenjske priložnosti, je Marija izkoristila vsak možen čas, za oblikovanje nežnega cvetja. Pozneje so ji včasih pomagali mož in otroka. Veliko, veliko je tega postorila. Z letom 1953 po novem zakonu ni bila več viničarka. Življenje je bilo odslej nekoliko lažje, a se ni vdala brezdelju. Poleg nežno-belega okrasja je delala tudi pogrebne vence, okrasje za nabožne kipe... Nekako pa ji ni

Slovensko kulturno društvo Lipa v Münchnu je tudi letos poskrbelo za slovensko martinovanje v glavnem mestu Bavarske. Zbralo se je okrog 250 gostov. Med prireditvijo so pripravili dve družabni igri in žrebali vstopnice. Glavna nagrada je bila velika Martinova gos z domačim vinom, sreča pa se je nasmehnila Režonji iz Turnišča. Medtem so že stekle priprave za pustovanje v februarju. (J. G.)

Blagoslovljena obnovljena cerkva in zvon - »Z veseljem blagoslovljam zvon, ki bo odslej vabil vernike k molitvi in službi božji. Njegov mili glas bo oznanjal vesele in tudi žalostne trenutke, ki jih doživljajo verni ljudje.« je med drugim povedal škof dr. Jožef Smej, ko je 7. decembra blagoslovil podružnično cerkev in 290-kilogramski zvon na Spodnji Ščavnici. Cerkev so zgradili 1968. leta in je bila potrebna obnove. Uredili so tudi talno gretje, česar so se seveda najbolj veselili redni obiskovalci verskih obredov in otroci, ki obiskujejo verouk. - Fotografija: L. Kr.

Podarite VESTNIK

Ob praznikih lahko razveselite najdražje doma in v tujini z Vestnikom.

Za vest ...

- polletno
- celoletno naročnino za Vestnik podarim:

ime in priimek:

naslov:

poštna številka in pošta:

Podatki o plačniku

ime in priimek:

naslov:

poštna številka in pošta:

podpis:

Polletno naročnino (4800 SIT), celoletno naročnino (9600 SIT) ali naročnino za tujino (14.500 SIT) za leto 1998 boste poravnali poštarju ob prevzemu darilne voščilnice, ki jo bomo takoj po prejemu naročilnice poslali na vaš naslov.

Presenetite prijatelje, sorodnike, znance z VESTNIKOM in naročilnico še danes pošljite na naslov: Podjetje za informiranje, d. d., Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 M. Sobota, ali pokličite 31 998.

V Ljutomeru razglasili vinarja leta 1997

Odločili sta kakovost in cena

Vinar leta je postala Ljutomerska klet, ki je imela letos kar štirikrat vino meseca

Slovenska vinska akademija Veritas je letos že drugo leto zapored pripravila ocenjevanje vin za Veritasovinski nakupovalni vodnik. Gre za edinstven način mesečnega ocenjevanja slovenskih vin, ki jih vzamejo iz prodajne mreže, za vino meseca pa razglasijo tisto, ki doseže najugodnejšo razmerje med ceno in kakovostjo. V nasprotju z drugimi vinskimi ocenjevanji se kletarji na Veritasovo ocenjevanje vina ne morejo posebej pripraviti, saj strokovna komisija ocenjuje vina, ki so dostopna tudi kupcem, saj jih jemlje s prodajnih polic.

Za Veritasovinski nakupovalni vodnik je posebna strokovna komisija, sestavljena iz vinogradnikov, kle-

tarjev, enologov, trgovcev in potrošnikov, letos pripravila 10 ocenjevanj, na njih pa so ocenili 221 vzorcev vin iz vseh treh slovenskih vinorodnih dežel.

Tako so ocenili 171 vzorcev belih vin, 35 rdečih vin in 15 penin, ocenjena vina so iz 68 slovenskih klet, največ, kar 32, jih je bilo iz Primorske, 30 iz Podravja in 6 iz Posavja. Ob koncu leta vselej razglasijo tudi vinarja leta, ta laskavi naziv pa pripade kleti, ki je imela med letom največkrat vino meseca. Akcija Kletar leta torej ni enkratna, pač pa celoletno ocenjevanje vin.

Vino meseca je letos največkrat postalo vino iz Ljutomerske kleti, saj se je strokovna komisija za to klet odločila kar štirikrat, in sicer za laški rizling 1994 dvakrat ter za sauvignon 1995 in Ljutomerčan 1996. Konec minulega tedna so tako vinarja leta 1997 razglasili v prostorih Ljutomerčana, v spremstvu Slovenske vinske kraljice Katarine Jenžur pa je izročil priznanje Ljutomerskim vinarjem Branko Vodušek, direktor Slovenske vinske akademije Veritas.

Priznanje vinar leta 1997 je tako pika na i številnim priznanjem, ki so jih Ljutomerski vinarji prejeli letos na vinskih ocenjevanjih doma in v tujini. Ljutomerska klet se letos ponaša z 21 takšnimi odličji.

VESTNIK

L. KOVAČ
Fotografija: N. JUHNOV

Tibor Čami - Elegantni se kljub dodatnim »štemarskim« uram, ki jih pospešeno opravlja v novem modnem mavzoleju, so boški izvedenki WTC-ja ali na čebelnjaku, že boji, da ne bo šel ponovno pod vodo. Upa le, da se mu zgodovina moravske Ajde in primorskih apartmejev ne bo ponovila. Zafo si je močno oddahnil, ko so so-boški finačni botri verjeli strokovnim Žigovim argumentom in preprečili potop še neizplute ladje.

Veterinarska klinika na robu gozda Nabergoj je izrazila močno zaskrbljenost nad stalnim padanjem staleža govedu v moravski občini, zato je županu že predlagala, da strategijo razvoja živinoreje preusmeri iz govedoreje v rejo konj in kobil, ta preusmeritev bo namreč močno vplivala na preusmerjanje kmetij v turizem kot dopolnilno dejavnost. Klinika že pripravlja pospeševalne programe za novo usmeritev. Hkrati so opozorili, da se bodo na ta način izognili tudi mastitisu.

Radgonsko svetniško podjetje Komunala zahteva fizično odstranitev župana z njegovega položaja. Nikakor ne morejo sprejeti dejstva, da je Vodenik podpisal pogodbo o gradnji čistilne naprave. S tem jih je namreč prikrajšal za dobre tri kilometre cest, katerih čiščenje so imeli v letošnjem zimskem planu.

Potem ko mu v starem združenem domu ni uspelo, se je nekdanji veljak SLS-ja Franc Horvat - Tišinski odločil za še en poskus. Toda preden bo začel z novo trgovino v novi občinski stavbi, je izvedel svetniški udar in se postavil na čelo tišinske - cankovskega sveta.

Po temeljitejšem skupnem premisleku pri Lujzi v Dobrovniku sta pomembneža LDS-a Igor Šetinc - Ambiciozni in gradbenikovec Bensa - Lastniški zahtevala od Cirila Pucka - Levega krila, da Gradbeniku izposluje ugodnejše pogoje pri državnih naložbenih razpisih. Prav tako sta parlamentu že posredovala ponudbo posebnih vilicarjev, s katerimi se bodo poslanci lahko dvigovali in prevažali od sejne dvorane do menze.

Po »fuzbalski« Murini noči je Ludviku Filu tako zakuhalo, da je kar obležal, saj je ves izkupiček kar ostal pri boginji lova za plačilo dolgov iz minullega dela.

Elitna večerja beltinske jare gospode se je končala dokaj klavarno ali pa uspešno, saj je mizo ruskega bifeja obkrožalo nekaj čez deset gospodov in gospa v večernih toaletah. Ker je bil ta elitni večer tudi »fuzbalsko« obarvan, je eden od navadnih smrtnikov, sicer privrženec beltinskih nogometašev, izjavil, da za deset tisočakov ne bi šel na zabavo, četudi bi imeli ameriški in ruski bife.

Pučonski župan Ludvik Novak - Od mrtvih vstali se je vrnili iz podzemlja, kjer je pregledal velikost skladišč za plin. Po vrnitvi je svojim župljanom slovesno izjavil, da bo občina sama uvažala in skladiščila plin.

BESEDA NI KONJ

V dvoje je lepše

Sveto pismo. Stara zaveza. Stvarjenje. Šesti dan: Gospod Bog je oblikoval človeka iz prahu in zemlje in mu vdihnil oživljajočega duha. Tako je postal človek živo bitje. Bog je rekel: Ni dobro človeku samemu biti. Ustvaril mu bom pomočnico. ... In naredil je naredil iz rebra ženo ter jo privedel k možu. ... Bog ju je blagoslovil in jima rekel: Rastita in množita se ter napolnita zemljo.

Biserka Frumen Slivnjek iz Bokrač na Goričkem je ta ponedeljek praznovala 20. rojstni dan, njen izbravec Jože iz Malih Bakovec pa je star 21 let. Ravnala sta se bo božji postavi in pred letom dni se jima je rodil sinek Gregor, ki ga ljubkovalno kličejo Grega. Pred kratkim, ko sta se mamica in očka poročila, seveda ni mogel razumeti, zakaj sta se starša tako lepo oblekla in zakaj pri hiši tako velik direndaj. Ko pa bo velik, mu bodo že pojasnili, da je dobro, če si starši obljubijo zvestobo tudi pred matičarjem in duhovnikom.

Biserka in Jože sta se spoznala na delovnem mestu - v soboškem Agromerurju. Klavnica, kjer dela ona, in pakirnica, kjer je zaposlen on, sta si dovolj blizu. Pred dvema letoma sta si ustavarila »ločeno« gospodinjstvo v hiši Biserkinih staršev v Bokračih. Tam so Jožeta lepo sprejeli, saj po službi rad poprime tudi na zemlji, vsekakor pa, ko nakladajo piščance. Slivnjekovi imajo namreč farmo. Mlada pa obdelujeta tudi svojo 5-arsko parcelico, na kateri pridelujeta hrën.

Gostija ni bila ne v Bakovcih ne v Bokračih, ampak »na sredini« - v gostišču v Murski Soboti. Igrali so znanci mladoporocencev - ansambel Biseri. Po gostiji pa niso šli spat, vsaj mlajši ne, ampak na dom neveste in ženina - v Bokrače. Tam se je zabava nadaljevala.

Sicer pa so bili priče in drugi gostje, kar zadeva darila, zelo radodarni. Poročno potovanje. Mlada in njun Grega bodo v bližnjih praznikih nekaj dni preživeli na turističnem območju nekje na Gorenjskem. - Š. S., fotografija: T. Černi

TEDENSKI IZŽREBANCİ ZA VESTNIK ŠT. 1

1. GEZA MALAČIČ, ŽITNA 33, 9000 MURSKA SOBOTA (VESTNIKOV VLAK 98)
2. ANTON MERTUK, BORECI 33, 9242 KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU (VESTNIKOV VLAK 98)
3. ZOLTAN ŠANCA, RADMOŽANCI 5, 9223 DOBROVNIK (VESTNIKOV VLAK 98)
4. MARTIN VOHAR, HRASTJE MOTA 36, 9252 RADENCI (majica)
5. STANISLAV KROPEC, POZNAVNOVCI 45, 9202 MAČKOVCI (majica)

Studio Brülfi
prekmurska televizija

POSLOVNIM PARTNERJEM IN GLEDALCEM ŽELIMO VESELE PRAZNIKE IN SREČNO 1998!

Menjalniški tečaj

Pomurske banke 19. 12. 1997

Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 19. 12. 1997 od 00. ure dalje.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.342,0936	1.327,00	1.343,00
Francija	100	2.819,8790	2.759,60	2.821,80
Nemčija	100	9.442,7183	9.335,00	9.450,00
Italija	100	9,6212	9,33	9,63
Švica	100	11.631,5682	11.391,40	11.648,30
ZDA	1	166,9473	164,90	167,80

Če ste se odločili za prvi korak, naredite z nami še drugega!

Z decembrom smo razširili našo kreditno ponudbo - odslej lahko naši komitent najamejo

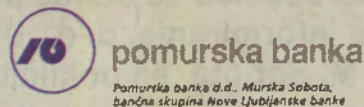
Gotovinsko posojilo

z odplačilno dobo tudi do 5 let (60 mesecev)

Primer:

Znesek posojila	Mesečni obrok
800.000 SIT	19.279 SIT
1.000.000 SIT	24.099 SIT
1.500.000 SIT	36.148 SIT

Podrobnejše informacije zahtevajte v vaši enoti Pomurske banke.

Lepa kot nevesta, Vestnikova fiesta

NAROČILNICA
NAROČAM VESTNIK

Ime in priimek: _____
Ulica: _____
Kraj: _____
Pošta: _____
Podpis: _____

VESTNIK

in

S.O.S. Company Veščica d.o.o.

89000 M. SOBOTA, Veščica 4a, tel.: 069/23 507, fax: 31576

n a g r a j u j e t a